

**MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN
ULUSLARARASI MÜZİK SERTİFİKA PROGRAMI TEORİ
SINAVINA İLİŞKİN YETERLİLİKLERİ**

Ayşegül Göklen

DOKTORA TEZİ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

HAZİRAN, 2023

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 12 ay sonradan tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Ayşegül
Soyadı : Göklen
Bölümü : Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
İmza :
Teslim Tarihi : 22/06/2023

TEZİN

Türkçe Adı: Müzik Öğretmenliği Programı Öğrencilerinin Uluslararası Müzik Sertifika Programı Teori Sınavına İlişkin Yeterlilikleri

İngilizce Adı: Examining the Competencies of Music Teaching Program Students In Terms of the International Music Certificate Program Theory Exam

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı : Ayşegül GÖKLEN

İmza :

JÜRİ ONAY SAYFASI

Ayşegül GÖKLEN tarafından hazırlanan “Müzik Öğretmenliği Programı Öğrencilerinin Uluslararası Müzik Sertifika Programı Teori Sınavına İlişkin Yeterlilikleri” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı’nda Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Enver TUFAN

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Başkan: Prof. Dr. Şaban ÇETİN

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Üye: Prof. Dr. Şebnem YILDIRIM ORHAN

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Üye: Dr. Öğretim Üyesi Çağrı ŞEN

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Sinop Üniversitesi

Üye: Dr. Öğretim Üyesi Müslüm Akın Kumtepe

Müzik Bölümü, Kırıkkale Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi: 22/05/2023

Bu tezin, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı’nda Doktora Tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Şaban ÇETİN

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

*Sevgili annem, babam ve kardeşim
Aliye, Can Perviz ve Mehmet Göklen'e*

TEŞEKKÜR

“Kadınlarımız için, asıl mücadele alanı, asıl zafer kazanılması gereken alan, biçim ve kılıkta süsten çok, ışıkla, bilgi ve kültürle, gerçek faziletle süslenip donanmaktır” ve “Dünya yüzünde gördüğümüz herşey kadının eseridir” sözleriyle kadının toplumdaki yerine, gelişimine ve eğitimine verdiği önemi belirten; aydın dünya görüşü sayesinde Türkiye’de özgürce sanat ve eğitimle uğraşan bir kadın olmayı borçlu olduğum Ulu Önder Mustafa Kemal ATATÜRK’e,

Lisansüstü eğitimimde yolumu aydınlatan, bilimsel araştırmacılığın ve akademik bakışın ne olduğunu anlamamı sağlayan, insani ve etik değerlere verdiği önem ile düşünce hayatıma değer katan, piyano eğitimciliğine sevgimi derinleştiren, titiz eğitimciliği ve aydın kişiliğiyle her zaman örnek aldığım saygıdeğer danışmanım Sayın Prof. Enver TUFAN’a,

Anlayış, hoşgörü ve desteğini hiçbir zaman esirgemeyen, tez izleme komitemde yer alarak çalışmama değerli katkılarda bulunan kıymetli hocam Sayın Prof. Dr. Şebnem YILDIRIM ORHAN ve bilimsel bakış açısıyla araştırma sürecimi zenginleştiren, tez izleme komitemde bulunarak değerli bilgilerini paylaştan kıymetli hocam Sayın Prof. Dr. Şaban ÇETİN’e,

Çalışkanlığıyla bana örnek olan, sorularıma her zaman içtenlikle yanıt vererek tezime değerli katkılarda bulunan kıymetli hocam Sayın Dr. Öğretim Üyesi Çağrı ŞEN ve değerli görüşlerini paylaşarak tezime katkıda bulunan Sayın Dr. Öğretim Üyesi Müslüm Akın KUMTEPE’ye,

İstatistik çözümlemelerde yardımcı olan Sayın Dr. Eray Selçuk’a,

İngilizce çevirilerde yardımcı olan sevgili kardeşim Mehmet GÖKLEN ve sevgili Cansu ÖZER’e,

Araştırmamın şekillenmesinde görüşleriyle katkıda bulunan alan uzmanı değerli öğretim üyelerine ve tezimin uygulama sürecinde içtenlikle yardımcı olan değerli öğretim üyelerine,

Sorularımı her zaman sabırla yanıtlayan ve çözüm arayışlarımı paylaşan sevgili dostum Dr. Senim ÇENBERCİ'ye,

Zorlandığım anlarda beni her zaman güldüren, pes etmeme asla izin vermeyen, neşe ve umutla geleceğe bakmamı sağlayan sevgili nişanlım Öğr. Gör. Muzaffer Soner YILMAZ'a,

Hayatımın her anında sonsuz sevgisi, sabrı, anlayışı ile destek olan, düştüğümde kaldıran, enerji ve motivasyon kaynağım canım ailem Dr. Can Perviz GÖKLEN, Dr. Aliye GÖKLEN ve Mehmet GÖKLEN'e

En içten duygularımla minnet ve teşekkürlerimi sunarım.

Ayşegül GÖKLEN

**MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN
ULUSLARARASI MÜZİK SERTİFİKA PROGRAMI TEORİ
SINAVINA İLİŞKİN YETERLİLİKLERİ
(Doktora Tezi)**

**Ayşegül Göklen
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Haziran, 2023**

ÖZ

Araştırmanın amacı, Türkiye'deki müzik öğretmeni yetiştirme sisteminin mevcut durumunu, müzik öğretmeni adaylarının temel müzik teorisi bilgi düzeyleri perspektifinden ele alarak lisans programlarını değerlendirmek ve müzik öğretmenliği eğitimine katkıda bulunmaktır. Araştırma, mesleki müzik eğitimi sürecinden geçmiş adayların, uluslararası geçerliliği olan bir sınavın baraj niteliği taşıyan ölçme aracında ne düzeyde başarılı olduklarının saptanması ve eksiklerin giderilmesine yönelik öneriler sunulması açısından önem taşımaktadır. Bu doğrultuda müzik öğretmenliği lisans programındaki müzik teorisi dersi içeriklerinin ve öğrenci düzeyinin, amatör müzik eğitimi alan adayların değerlendirildiği uluslararası müzik sertifika programı The Associated Board of the Royal Schools of Music (ABRSM)'in baraj niteliği taşıyan 5. seviye (Grade 5) teori sınavına uygun olarak hazırlanan müzik teorisi sınavını aşmak için yeterli olup olmadığına ilişkin öğretim elemanı görüşleri ortaya koyulmuş; müzik öğretmeni adaylarının bu sınavdaki başarı düzeyleri ile çeşitli değişkenler arasındaki ilişki incelenmiş ve sınavdaki başarı durumları değerlendirilmiştir. Araştırma hem nitel hem de nicel yöntemin birlikte kullanıldığı karma yöntem çalışmasıdır. Araştırmanın verileri doküman analizi, görüşme ve öğrencilere uygulanan müzik teorisi sınavı olmak üzere üç ayrı yöntem kullanılarak elde edilmiştir.

Öğretim elemanları ile yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen veriler, içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırmada elde edilen nitel veriler için tema-kategori-kod listesi oluşturulmuş ve alan uzmanları tarafından kontrol edilmiştir. Temalar kategorilere ayrılarak kodlamalar yapılmış ve bu doğrultuda öğretim elemanı ifadelerine yer verilmiştir. Son aşamada bulgular araştırmacı tarafından yorumlanmıştır. Araştırmada elde edilen nicel verilerin analizi için soru kağıtları numaralandırılmış ve demografik bilgiler kategorize edilerek ölçekten alınan toplam puan ve alttestlerden alınan puanlar tablolaştırılmıştır. Araştırmada kullanılan analiz yöntemleri için toplam puan üzerinden verilerin normallik analizi gerçekleştirilmiştir. Buna göre araştırmanın ikinci ve üçüncü problemlerinde parametrik olmayan analizler gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın dördüncü probleminde ölçeğin alttestlere göre betimsel istatistik değerleri verilmiştir. Ulaşılan sonuçlar tablo haline getirilmiş, betimsel yorumlamalar yüzdelere ve ortalamalara bağlı olarak yapılmıştır. Araştırmada görüşülen Batı Müziği Teori ve Uygulaması dersi öğretim elemanları dersin iki döneme indirilmesi sebebiyle müfredatı ve içerikleri daraltarak hafifletmek zorunda kaldıklarını, çoğunlukla öncelikli konular üzerinde durabildiklerini, bu nedenle öğrenci başarı düzeyinin önceki yıllara göre düştüğünü belirtmiş ve bu durumun uygulanan sınav sonuçlarında da görüleceğine ilişkin görüşlerini belirtmiştir. Sınav sonuçları incelendiğinde araştırmaya katılan 260 müzik öğretmeni adayının %93,85'inin, amatör müzik eğitimi alan bireylere yönelik geliştirilen uluslararası standartlardaki müzik teorisi sınavında baraj puanını aşamayıp başarısız olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda müzik öğretmeni yetiştirme sisteminin lisans programı yapılanması, ders içerikleri ve süresi, öğretim elemanlarının güncel yaklaşımları takip etmesi ve müzik öğretmeni atama kriterleri yönüyle geliştirilmesine ilişkin öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Müzik Öğretmenliği, Müzik Öğretmenliği Lisans Programı, Uluslararası Müzik Sertifika Programı, Müzik Teorisi, The Associated Board of the Royal Schools of Music.

Sayfa Adedi : xxii + 149

Danışman : Prof. Enver TUFAN

**EXAMINING THE COMPETENCIES OF MUSIC TEACHING
PROGRAM STUDENTS IN TERMS OF THE INTERNATIONAL
MUSIC CERTIFICATE PROGRAM THEORY EXAM**

(Ph.D Thesis)

Ayşegül G k len

GAZI UNIVERSITY

INSTITUTE OF EDUCATIONAL SCIENCES

June, 2023

ABSTRACT

The aim of the research is to evaluate the undergraduate programs and contribute to music teacher education by considering the current situation of the music teacher training system in Türkiye from the perspective of the basic music theory knowledge levels of the music teacher candidates. The study is significant for determining the achievement levels in an internationally recognized exam's threshold assessment tool for candidates who have been through the music education process, and for presenting proposals for closing gaps in their knowledge. For this end, views of academics are presented on whether undergraduate music teacher programs' music theory class contents are sufficient to pass the international music certificate program The Associated Board of the Royal Schools of Music (ABRSM)'s Grade 5 theory exam which is the threshold level for those receiving music education at amateur level, and the relationship between achievement levels of music teacher candidates and a variety of factors were investigated. The research is a mixed method study in which both qualitative and quantitative methods were used together. The data for the research were obtained through three distinct methods of document analysis, interviews, and music theory tests administered to students. Data obtained through interviews with academics were examined through content analysis. For qualitative data of the study theme-category-code lists were created and examined by field experts. Themes were categorized and coded, and

related statements from academics were included. In the final stage, the findings were interpreted by the researcher. For the analysis of the quantitative data of the study, question sheets were given numbers, demographic data were categorized, and total score from the measures and score from the sub-tests were represented in tables. For the analysis methods used in the research, normalcy analysis of the data was realized in relation to total score. Accordingly, in the second and third problems of the research non-parametric analyses were done. In the fourth problem of the research descriptive statistical values of the scale in relation to sub-tests were given. Resulting findings are presented in tables, descriptive interpretations were made according to percentages and averages. Teachers of Western Music Theory and Application course interviewed for the research have stated that due to the course being downgraded to two semesters cuts had to be made to the content of the course, they were mainly able to cover topics with priority, they success level has decreased compared to previous years, and that this situation will be visible in the test results as well. When the test results were investigated, it was seen that out of the 260 participant music teacher candidates, 93,85% have failed to exceed the threshold level of the music theory test which was developed at international standards for individuals receiving amateur music education. In the light of the findings, suggestions were made for the structuring of the system of the undergraduate programs for the education of music teachers, course contents and durations, tracking of the current attitudes of academics, and improvements regarding placement criteria of music teachers.

Key Words : Music Teaching, Music Teaching Undergraduate Program,
International Music Certificate Program, Music Theory,
The Associated Board Of The Royal Schools Of Music.

Page Number : xxii + 149

Supervisor : Prof. Enver TUFAN

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
ÖZ	vii
ABSTRACT	ix
İÇİNDEKİLER.....	xi
TABLolar LİSTESİ.....	xvii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xxi
SİMGELER VE KISALTMALAR	xxii
BÖLÜM I	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Araştırmanın Önemi.....	3
1.4. Sayıtlar	3
1.5. Sınırlılıklar	4
BÖLÜM II.....	5
KURAMSAL ÇERÇEVE	5

2.1. Türkiye’de Öğretmen Eğitimi ve Öğretmen Yetiştirme Sistemi	5
2.1.2. Cumhuriyet Dönemi	8
2.1.3. Günümüzde Öğretmen Yetiştirme Sistemi.....	9
2.2. Türkiye’de Müzik Öğretmeni Eğitimi ve Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sistemi	15
2.2.1. Mesleki Müzik Eğitimi.....	15
2.2.2. Müzik Öğretmenliği ve Müzik Öğretmeni Yeterlikleri.....	16
2.2.3. Müzik Öğretmenliği Eğitimi	18
2.2.4. Cumhuriyet Öncesi Dönemlerde Müzik Öğretmenliği Eğitimi	18
2.2.5. Cumhuriyet Dönemi’nden Günümüze Müzik Öğretmenliği Eğitimi	19
2.3. Müzik Teorisi ve Müzik Öğretmenliği Lisans Programlarında Müzik Teorisi Dersleri	34
2.3.1. Müzik Teorisi.....	34
2.3.2. Müzik Öğretmenliği Lisans Programlarında Müzik Teorisi Dersleri	35
2.4. Uluslararası Müzik Sertifika Programları	37
2.4.1. Amatör Müzik Eğitimi.....	37
2.4.2. Uluslararası Müzik Sertifika Programları	38
2.4.3. The Associated Board Of The Royal Schools Of Music (ABRSM)	39
2.4.3.1. ABRSM Tarihçesi.....	39
2.4.3.2. ABRSM Sınav Yönetmelikleri.....	41
2.4.3.3. Teori Sınavının Türkiye’de Uygulanışı.....	47
2.4.3.4. ABRSM Müzik Teorisi 2020 Programı: 1, 2, 3, 4 ve 5. Aşamalar	47
2.5. Batı Müziği Teori ve Uygulaması Ders İçerikleri ile ABRSM 5. Seviye Teori Sınavı İçeriklerinin Karşılaştırılması	49
BÖLÜM III	53
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	53

BÖLÜM IV	63
YÖNTEM.....	63
4.1. Araştırma Modeli.....	63
4.2. Evren ve Örneklem	64
4.3. Veri Toplama Araçları	66
4.3.1. Uzman Komisyon Grubu.....	68
4.4. Verilerin Toplanması.....	68
4.5. Verilerin Analizi	69
BÖLÜM V	71
BULGULAR VE YORUM	71
5.1. Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında Batı Müziği Teori ve Uygulaması Dersini Yürüten Öğretim Elemanlarının Ders İçeriği ve Öğrenci Düzeyinin, Uygulanan Teori Sınavını Aşmak İçin Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	71
5.1.1. “Ölçü ve Zaman İşaretleri” Teması	72
5.1.2. “Perde Bilgisi ve Notasyon” Teması.....	74
5.1.3. “Anahtarlar” Teması.....	74
5.1.4. “Transpoze” Teması	76
5.1.5. “Aralıklar” Teması	76
5.1.6. “Diziler ve Tonalite Kavramı” Teması	77
5.1.7. “Akorlar” Teması	79
5.1.8. “Terimler ve İşaretler” Teması.....	80
5.1.9. “Çalgı ve Ses Grupları” Teması.....	81
5.2. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Son Sınıf Öğrencilerinin Uygulanan Teori Sınavındaki Başarı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre Değerlendirilmesine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	82
5.2.1. Cinsiyete Göre Başarı Durumuna İlişkin Bulgu ve Yorumlar	82

5.2.2. Yaşı Göre Başarı Durumuna İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	82
5.2.3. Mezun Olunan Lise Türüne Göre Başarı Durumuna İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	83
5.2.4. Çalgıya Göre Başarı Durumuna İlişkin Bulgu ve Yorumlar	84
5.2.5. Çalgı Eğitimi Alınan Süreye Göre Başarı Durumuna İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	85
5.2.6. Üniversitelere Göre Başarı Ortalaması Dağılımına İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	86
5.2.7. Bölgelere Göre Başarı Ortalaması Dağılımına İlişkin Bulgu ve Yorumlar	87
5.3. Uygulanan Teori Sınavındaki Değerlendirme Kriterlerine Göre Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Son Sınıf Öğrencilerinin Başarı Düzeylerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	89
5.3.1. “Ölçü ve Zaman İşaretleri” Başlığı Altındaki Sorulara İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	89
5.3.2. “Perde Bilgisi ve Notasyon” Başlığı Altındaki Sorulara İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	90
5.3.3. “Anahtarlar” Başlığı Altındaki Sorulara İlişkin Bulgu ve Yorumlar	91
5.3.4. “Transpoze” Başlığı Altındaki Sorulara İlişkin Bulgu ve Yorumlar	91
5.3.5. “Aralıklar” Başlığı Altındaki Sorulara İlişkin Bulgu ve Yorumlar	92
5.3.6. “Diziler ve Tonalite Kavramı” Başlığı Altındaki Sorulara İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	92
5.3.7. “Akorlar” Başlığı Altındaki Sorulara İlişkin Bulgu ve Yorumlar	93
5.3.8. “Terim ve İşaretler” Başlığı Altındaki Sorulara İlişkin Bulgu ve Yorumlar	94
5.3.9. “Çalgı ve Ses Grupları” Başlığı Altındaki Sorulara İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	94

5.3.10. Uygulanan Teori Sınavındaki Değerlendirme Kriterlerine Göre Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Son Sınıf Öğrencilerinin Başarı Düzeylerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	95
5.4. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Son Sınıf Öğrencilerinin Uygulanan Sınavdaki Konu Başlıklarına Göre Puanların Birbiriyle İlişkisine İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	97
5.5. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Son Sınıf Öğrencilerinin Uygulanan Sınavdaki Konu Başlıklarına Göre Başarı Dağılımlarına İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	98
5.6. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Son Sınıf Öğrencilerinin Uygulanan Sınava Yönelik Puan Dağılımına İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	99
5.6.1. Puana Göre Dağılıma İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	99
5.6.2. Barajı Geçen Öğrencilerin Puan Dağılımına İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	99
BÖLÜM VI	101
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	101
6.1. Sonuçlar	101
6.1.1. Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında Batı Müziği Teori ve Uygulaması Dersini Yürüten Öğretim Elemanlarının Ders İçeriği ve Öğrenci Düzeyinin, Uygulanan Teori Sınavını Aşmak İçin Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşlerine İlişkin Sonuçlar	102
6.1.2. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Son Sınıf Öğrencilerinin Uygulanan Teori Sınavındaki Başarı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre Değerlendirilmesine İlişkin Sonuçlar	103
6.1.3. Uygulanan Teori Sınavındaki Değerlendirme Kriterlerine Göre Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Son Sınıf Öğrencilerinin Başarı Düzeylerine İlişkin Sonuçlar	104
6.1.4. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Son Sınıf Öğrencilerinin Uygulanan Sınavdaki Konu Başlıklarına Göre Puanların Birbiriyle İlişkisine İlişkin Sonuçlar	106

6.1.5. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Son Sınıf Öğrencilerinin Uygulanan Sınavdaki Konu Başlıklarına Göre Başarı Dağılımlarına İlişkin Sonuçlar ...	106
6.1.6. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Son Sınıf Öğrencilerinin Uygulanan Sınava Yönelik Puan Dağılımına İlişkin Sonuçlar	107
6.1.7. Öğretim Elemanı Görüşleri ve Öğrenci Yanıtlarının Değerlendirilmesi	108
6.1.7.1. “Ölçü ve Zaman İşaretleri” Başlığına İlişkin Değerlendirme ...	108
6.1.7.2. “Perde Bilgisi ve Notasyon” Başlığına İlişkin Değerlendirme ..	109
6.1.7.3. “Anahtarlar” Başlığına İlişkin Değerlendirme	109
6.1.7.4. “Transpoze” Başlığına İlişkin Değerlendirme.....	110
6.1.7.5. “Aralıklar” Başlığına İlişkin Değerlendirme.....	110
6.1.7.6. “Diziler ve Tonalite Kavramı” Başlığına İlişkin Değerlendirme	110
6.1.7.7. “Akorlar” Başlığına İlişkin Değerlendirme.....	111
6.1.7.8. “Terim ve İşaretler” Başlığına İlişkin Değerlendirme	112
6.1.7.9. “Çalgı ve Ses Grupları” Başlığına İlişkin Değerlendirme	112
6.2. Tartışma	113
6.3. Öneriler	117
KAYNAKLAR.....	121
EKLER	133
EK-1. Demografik Bilgi Formu	134
EK-2. Araştırmada Kullanılan Müzik Teorisi Sınav Soruları.....	135
EK-3. Araştırmada Kullanılan Müzik Teorisi Sınav Cevapları.....	141
EK-4. Etik Kurul İzin Formu	148

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. <i>Eğitim/Eğitim Bilimleri Fakültesi Yeni Bölüm ve Anabilim Dalı Şablonu</i>	12
Tablo 2. <i>Lisans Programlarında Meslek Bilgisi, Genel Kültür ve Alan Eğitimi Derslerinin Yoğunluğu</i>	14
Tablo 3. <i>1925-1931 Musiki Muallim Mektebi Eğitim Programları</i>	19
Tablo 4. <i>1941 Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Şubesi Eğitim Programları</i>	20
Tablo 5. <i>1970 Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Şubesi Eğitim Programları</i>	20
Tablo 6. <i>1978 Gazi Yüksek Öğretmen Okulu Müzik Şubesi Eğitim Programları</i>	21
Tablo 7. <i>1997 Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Bölümü Lisans Programı</i>	22
Tablo 8. <i>1998 YÖK Müzik Öğretmenliği Lisans Programı</i>	24
Tablo 9. <i>2006 YÖK Müzik Öğretmenliği Lisans Programı</i>	25
Tablo 10. <i>2018 YÖK Müzik Öğretmenliği Lisans Programı</i>	26
Tablo 11. <i>2018 Müzik Öğretmenliği Lisans Programı Ders Bilgileri</i>	27
Tablo 12. <i>Müzik Öğretmenliği Lisans Programı Seçmeli Dersler</i>	28
Tablo 13. <i>Müzik Teorisi Zorunlu Dersler</i>	29
Tablo 14. <i>Müzik Teorisi Alan Eğitimi Seçmeli Dersler</i>	29
Tablo 15. <i>Müzik Performansı ve Eğitimi Zorunlu Dersler</i>	29
Tablo 16. <i>Müzik Pedagojisi Zorunlu Dersler</i>	30
Tablo 17. <i>Müzik Pedagojisi Alan Eğitimi Seçmeli Dersler</i>	30
Tablo 18. <i>Kompozisyon Alan Eğitimi Seçmeli Dersler</i>	30
Tablo 19. <i>Müzik Tarihi/Kültürü Zorunlu Dersler</i>	30

Tablo 20. <i>Müzik Tarihi/Kültürü Alan Eğitimi Seçmeli Dersler</i>	30
Tablo 21. <i>Geleneksel Türk Müzikleri Zorunlu Dersler</i>	30
Tablo 22. <i>Geleneksel Türk Müzikleri Alan Eğitimi Seçmeli Dersler</i>	31
Tablo 23. <i>Müziksel İletişim Alan Eğitimi Seçmeli Dersler</i>	31
Tablo 24. <i>Günümüzde Müzik Eğitimi Anabilim Dalları</i>	33
Tablo 25. <i>Müzik Öğretmenliği Lisans Programlarında Müzik Teorisi Dersleri</i>	35
Tablo 26. <i>ABRSM'nin 2020 Yılına Ait Değerlendirme Kriterlerine Yönelik Puan Dağılımı</i>	50
Tablo 27. <i>ABRSM'nin Belirtilen Yıllara Ait Değerlendirme Kriterlerine Yönelik Puan Dağılımı</i>	50
Tablo 28. <i>Araştırmada Uygulanan Sınavın Değerlendirme Kriterlerine Yönelik Puan Dağılımı</i>	51
Tablo 29. <i>Örneklem Grubu (Öğretim Elemanı)</i>	64
Tablo 30. <i>Uzmanlara İlişkin Demografik Bilgiler</i>	68
Tablo 31. <i>Eksik olan ölçü çizgilerinin tamamlanması teması, kategoriler ve örnek görüşler</i>	72
Tablo 32. <i>Nota değeri bilgisi teması, kategoriler ve örnek görüşler</i>	72
Tablo 33. <i>Sus işareti değerlerinin ve nota değerlerinin belirlenmesi teması, kategoriler ve örnek görüşler</i>	73
Tablo 34. <i>Bileşik zamanlı ölçüleri, basit zamanlı ölçülere aktarma teması, kategoriler ve örnek görüşler</i>	73
Tablo 35. <i>Enarmonik perde bilgisi teması, kategoriler ve örnek görüşler</i>	74
Tablo 36. <i>Alto (do) anahtarında nota yazımı teması, kategoriler ve örnek görüşler</i>	74
Tablo 37. <i>Bas (fa) anahtarında nota yazımı kategorisi, kodlar ve örnek görüşler</i>	75
Tablo 38. <i>Transpoze çalışması kategorisi, kodlar ve örnek görüşler</i>	76
Tablo 39. <i>Aralıklar çalışmaları kategorisi, kodlar ve örnek görüşler</i>	76
Tablo 40. <i>Tonalite içindeki notaları derecelendirme ve isimlendirme kategorisi, kodlar ve örnek görüşler</i>	77

Tablo 41. <i>İlgili majör/minör tonaliteyi bulma kategorisi, kodlar ve örnek görüşler</i>	77
Tablo 42. <i>Dizi yazma, kategorisi, kodlar ve örnek görüşler</i>	78
Tablo 43. <i>Eser içinde tonalite bulma kategorisi, kodlar ve örnek görüşler</i>	78
Tablo 44. <i>Eser içinde akor çevrimlerini belirleme kategorisi, kodlar ve örnek görüşler</i> ...	79
Tablo 45. <i>Ezgiye uygun akor yazma kategorisi, kodlar ve örnek görüşler</i>	79
Tablo 46. <i>Nota yazısında kullanılan terim ve işaretleri tanımlama kategorisi, kodlar ve örnek görüşler</i>	80
Tablo 47. <i>Nota yazısında kullanılan süslemeleri tanımlama kategorisi, kodlar ve örnek görüşler</i>	81
Tablo 48. <i>Çalgı ve ses gruplarını tanımlama kategorisi, kodlar ve örnek görüşler</i>	81
Tablo 49. <i>Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin Müzik Teorisi Başarı Düzeylerinin Cinsiyetlerine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları</i>	82
Tablo 50. <i>Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin Müzik Teorisi Başarı Düzeylerinin Yaş Gruplarına Göre Kruskall Wallis Testi Sonuçları</i>	82
Tablo 51. <i>Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin Müzik Teorisi Başarı Düzeylerinin Lise Türlerine Göre Kruskall Wallis Testi Sonuçları</i>	83
Tablo 52. <i>Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin Müzik Teorisi Başarı Düzeylerinin Anlamlı Fark Gösteren Lise Türlerine Göre İkili Karşılaştırılması</i>	83
Tablo 53. <i>Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin Müzik Teorisi Başarı Düzeylerinin Çalgı Türüne Göre Kruskall Wallis Testi Sonuçları</i>	84
Tablo 54. <i>Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin Müzik Teorisi Başarı Düzeylerinin Anlamlı Fark Gösteren Çalgı Türlerine Göre İkili Karşılaştırılması</i>	84
Tablo 55. <i>Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin Müzik Teorisi Başarı Düzeylerinin Çalgı Eğitimi Alınan Süreye Göre Kruskall Wallis Testi Sonuçları</i>	85
Tablo 56. <i>Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin Müzik Teorisi Başarı Düzeylerinin Anlamlı Fark Gösteren Çalgı Eğitim Sürelerine Göre İkili Karşılaştırılması</i>	85
Tablo 57. <i>Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin Müzik Teorisi Başarı Düzeylerinin Üniversitelere Göre Kruskall Wallis Testi Sonuçları</i>	86

Tablo 58. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin Müzik Teorisi Başarı Düzeylerinin Anlamlı Fark Gösteren Üniversitelere Göre İkili Karşılaştırılması	87
Tablo 59. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin Müzik Teorisi Başarı Düzeylerinin Bölgelere Göre Kruskall Wallis Testi Sonuçları	88
Tablo 60. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin Müzik Teorisi Başarı Düzeylerinin Anlamlı Fark Gösteren Bölgelere Göre İkili Karşılaştırılması	88
Tablo 61 .Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin Müzik Teori Sınavı Puanlarının Alt Testlere Göre Kruskall Wallis Testi Sonuçları	95
Tablo 62. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin Müzik Teori Sınavı Puanlarının Alt Testlere Göre Anlamlı Farklılık Gösterenlerin İkili Karşılaştırmaları	96
Tablo 63. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Son Sınıf Öğrencilerinin Uygulanan Teori Sınavının Alt Testleri Arasında Gerçekleştirilen Spearman Korelasyon Katsayıları	97

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. 2018 Müzik öğretmenliği lisans programı ders yüzdeleri.....	27
Şekil 2. Alan eğitimi derslerine yönelik alt alanlar.	31
Şekil 3. Bölgelere göre öğrenci sayısı dağılımı.....	65
Şekil 4. Örneklem grubu (Öğrenci).....	66
Şekil 5. Ölçü ve zaman işaretleri sorularına ilişkin başarı düzeyleri.	89
Şekil 6. Perde bilgisi ve notasyon sorularına ilişkin başarı düzeyleri.	90
Şekil 7. Anahtar sorularına ilişkin başarı düzeyleri.	91
Şekil 8. Transpoze sorusuna ilişkin başarı düzeyleri.	91
Şekil 9. Aralık sorularına ilişkin başarı düzeyleri.	92
Şekil 10. Diziler ve tonalite kavramı sorularına ilişkin başarı düzeyleri.	92
Şekil 11. Akor sorularına ilişkin başarı düzeyleri.	93
Şekil 12. Terim ve işaretler sorularına ilişkin başarı düzeyleri.....	94
Şekil 13. Çalgı ve ses grupları sorularına ilişkin başarı düzeyleri.	94
Şekil 14. Öğrencilerin konu başlıklarına göre başarı dağılımları.....	98
Şekil 15. Öğrencilerin puanlarına göre dağılım.	99
Şekil 16. Barajı geçen öğrencilerin puan dağılımı.	99

SİMGELER VE KISALTMALAR

%	Yüzde
AB	Avrupa Birliği
ABRSM	Associated Boards Of The Royal Schools Of Music
AE	Alan Eğitimi
AKTS	Avrupa Kredi Toplama ve Transfer Sistemi
DipABRSM	Diploma of The Associated Board of the Royal Schools of Music
<i>f</i>	Frekans
FRSM	Fellowship of the Royal Schools of Music
GK	Genel Kültür
KMOBK	Kraliyet Müzik Okulları Birleşik Kurulu
LCM	London College of Music
LRSM	Licentiate of the Royal Schools of Music)
MB	Meslek Bilgisi
MEABD	Müzik Eğitimi Anabilim Dalı
MEB	Millî Eğitim Bakanlığı
MİOY	Müziksel İşitme Okuma ve Yazma
MÖLP	Müzik Öğretmenliği Lisans Programı
OÖTE	Orta Öğretmen Okulu ve Terbiye Enstitüsü
TCL	Trinity College London
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TYT	Temel Yeterlilik Testi
YİBO	Yatılı Bölge Ortaokulu
YÖK	Yükseköğretim Kurulu

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumuna, amacına, önemine, sayılıtlarına ve sınırlılıklarına yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Uluslararası geçerliliği olan müzik sertifika sınav programları mesleki müzik eğitimi niteliği taşımamasına karşın, adayların çalgı performanslarını değerlendirirken müzik teorisi alanında belirli bir bilgi birimine sahip olmalarını zorunlu kılar.

Bununla birlikte Türkiye’de mesleki müzik eğitimi kurumlarından eğitim fakültelerine bağlı müzik öğretmenliği lisans programlarındaki öğrencilerin çalgı performanslarını, alana ilişkin teori bilgisi ile ne kadar temellendirdiklerine ilişkin bir ölçütün bulunmadığı bilinmektedir. Ayrıca müzik öğretmenliği lisans programında müzik eğitiminin farklı boyutlarını içeren dersler olmasına karşın, bu derslerin birbirine temel oluşturmaya yönelik bir önkoşul bulunmamaktadır.

Bu durumdan yola çıkılarak araştırmada, müzik öğretmeni olmak üzere mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin, müzik teorisine ilişkin bilgi düzeylerinin ortaya koyulması ve bu doğrultuda müzik öğretmenliği lisans programlarının içeriklerine yönelik bir değerlendirme yapılması hedeflenmektedir. Bu değerlendirme Türkiye’deki müzik öğretmenlerinin teori alanında sahip oldukları bilgi birikiminin; diğer ülkelerdeki meslektaşları ile rekabet etmeleri yönüyle yeterli olup olmadığı ve uluslararası platformlarda kendilerini ifade etmelerinin ne kadar mümkün olduğunun ölçülmesi yönüyle önem taşımaktadır.

Araştırmada müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki müzik teorisi dersi içeriklerinin ve öğrenci düzeyinin, amatör müzik eğitimi alan adayların değerlendirildiği, uluslararası akredite bir sertifika programı olan The Associated Boards Of The Royal Schools Of Music (ABRSM)'nin baraj niteliği taşıyan 5. seviye teori sınavına uygun olarak hazırlanan sınavı aşmak için yeterli olup olmadığına ilişkin öğretim elemanı görüşleri ortaya koyulmuş; müzik öğretmeni adaylarının uygulanan müzik teorisi sınavdaki başarı düzeyleri ile çeşitli değişkenler arasındaki ilişki incelenmiş ve sınavdaki başarı durumları değerlendirilmiştir. Bu bağlamda araştırmanın ülkemizde yetişmekte olan müzik öğretmenlerinin Batı müziği sistemi ekseninde müzik teorisi bilgi birikimlerinin ölçülmesi, bilgi birikimlerinin uluslararası kabul edilebilirlik düzeyinin ortaya koyulması ve müzisyen yönlerinin ne kadar derinlikli olduğunun tartışmaya açılması yönüyle müzik öğretmeni yetiştirme sistemimize katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı müzik öğretmenliği lisans programlarında kayıtlı öğrencilerin, uluslararası müzik sertifika programlarının baraj niteliği taşıyan teori sınavına ilişkin yeterliliklerini ortaya koyarak, müzik öğretmeni adaylarının müzik teorisi bilgi düzeylerini saptamak ve müzik öğretmenliği lisans programlarının içerik yönüyle yeterliliğini tartışmaya açmaktır.

Belirlenen temel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Müzik eğitimi anabilim dallarında Batı Müziği Teori ve Uygulaması dersini yürüten öğretim elemanlarının ders içeriği ve öğrenci düzeyinin, uygulanan teori sınavını aşmak için yeterli olup olmadığına yönelik görüşleri nelerdir?
2. Müzik eğitimi anabilim dalı lisans son sınıf öğrencilerinin müzik teorisi başarı düzeyleri;
 - a. Cinsiyet faktörüne göre,
 - b. Yaş faktörüne göre,
 - c. Mezun olunan lise türüne göre,
 - d. Çalgı faktörüne göre,
 - e. Çalgı eğitimi aldığı süreye göre,
 - f. Öğrenim gördükleri üniversiteye göre,
 - g. Üniversitelerin bulunduğu bölgeye göre bir farklılık göstermekte midir?
3. Müzik eğitimi anabilim dalı lisans son sınıf öğrencilerinin;

- a. Ölçü ve zaman işaretleri,
 - b. Perde bilgisi ve notasyon,
 - c. Anahtarlar,
 - d. Transpoze,
 - e. Aralıklar,
 - f. Diziler ve tonalite kavramı,
 - g. Akorlar,
 - h. Terimler ve işaretler,
 - i. Çalgı ve ses grupları konusunda yeterlilik düzeyleri arasında bir farklılık var mıdır?
4. Müzik eğitimi anabilim dalı lisans son sınıf öğrencilerinin, uygulanan sınavdaki konu başlıklarına göre başarı dağılımları nasıldır?
 5. Müzik eğitimi anabilim dalı lisans son sınıf öğrencilerinin, uygulanan sınavdaki konu başlıklarına göre puanların birbiriyle ilişkisi nasıldır?
 6. Müzik eğitimi anabilim dalı lisans son sınıf öğrencilerinin uygulanan sınavdaki puan dağılımı nasıldır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Amatör müzik eğitimi alan bireyleri, uluslararası müzik sertifika programları sınavlarına ağırlıklı olarak müzik öğretmenlerinin hazırladığı bilinen bir gerçektir. Dolayısıyla müzik öğretmenin, akredite bir sınav sisteminin baraj niteliği taşıyan sınavındaki kriterleri kolaylıkla geçmesi, başarılı olması beklenir. Peki gerçekte durum nedir? Müzik öğretmenleri bu sınavı geçebilecek düzeyde midir? Araştırma, mesleki müzik eğitimi sürecinden geçmiş adayların, uluslararası geçerliliği olan bir sınavın baraj niteliği taşıyan ölçme aracında ne düzeyde başarılı olduklarının saptanması ve eksiklerin giderilmesine yönelik öneriler sunulması açısından önem taşımaktadır.

1.4. Sayıtlar

1. Araştırma için seçilen ABRSM 5. seviye teori sınavının, araştırmanın konusuna, amaçlarına ve problemin çözümüne uygun, geçerli ve güvenilir olduğu,
2. Araştırma model ve yönteminin problemin çözümüne, araştırmanın amacına ve yapısına uygun olduğu,

3. Araştırmada yararlanılan internet kaynaklarından alınan bilgilerin gerçeği yansıttığı,
4. Çalışma örneklemini oluşturan öğrencilerin ABRSM 5. seviye çalgı çalma yeterliliğine sahip olduğu,
5. Çalışma örneklemini oluşturan öğrencilerin soruları eşit ortamlarda cevapladığı varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırma; 2018 yılında yeniden yapılandırılan müzik öğretmenliği lisans programındaki Batı Müziği Teori ve Uygulaması ders içerikleri, görüşme yapılan 6 uzmanın konuya ilişkin görüşleri ve uluslararası müzik sertifika programı ABRSM'nin baraj niteliği taşıyan 5. seviye teori sınavı içerikleri ile sınırlıdır.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Türkiye’de Öğretmen Eğitimi ve Öğretmen Yetiştirme Sistemi

Öğretmenler!

Yeni nesli, Cumhuriyet’in özverili öğretmen ve eğitimcileri, sizler yetiştireceksiniz; yeni nesil, sizin eseriniz olacaktır. Eserin kıymeti, sizin yeteneğiniz ve özveriniz derecesiyle uygun olacaktır. Cumhuriyet; fikren, ilmen, fennen, bedenen kuvvetli ve yüksek karakterli koruyucular ister. Yeni nesli, bu kalite ve yetenekte yetiştirmek sizin elinizdedir. Sizlerin, seçkin görevinizin yerine getirilmesine büyük özveriyle varlığınızı vereceğinize hiç şüphe etmem.

Mustafa Kemal ATATÜRK

Bilim ve teknoloji alanında yaşanan hızlı gelişmeler, toplumların iyi eğitimli ve nitelikli insana olan ihtiyacını arttırmış ve bu durum devletlerin eğitim politikaları üzerinde de etkili olmuştur. Birçok ülke eğitimde yenileşme ve gelişme sürecine girmiş, çağdaş yöntemler araştırılarak uygulanmaya başlanmıştır. Bu bağlamda eğitim sisteminin en önemli öğelerinden öğretmenlerin yetiştirme sürecinin güncellenerek çağa uygun hale getirilmesi kaçınılmaz olmuştur. Çağın gerektirdiği nitelikli bireylerin yetişmesinde, öğretmenlerin rolü büyük önem taşır.

Milli Eğitim Temel Kanunu’nun 43. maddesinde öğretmenlik mesleği şu şekilde tanımlanır:

Öğretmenlik, Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir. Öğretmenler bu görevlerini Türk Milli Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak ifa etmekle yükümlüdürler. Öğretmenlik mesleğine hazırlık genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon ile sağlanır. Belirtilen nitelikleri kazanabilmeleri için, hangi öğretim kademesinde olursa olsun, öğretmen adaylarının yüksek öğrenim görmelerinin sağlanması esastır. Bu öğrenim lisans öncesi, lisans ve lisans üstü seviyelerde yatay ve dikey geçişlere de imkân verecek biçimde düzenlenir (Milli Eğitim Temel Kanunu, 1973, s. 5109).

Helvacı (2009)’ya göre, “Öğretmen, belli konuları, belli bir gruba ya da kişiye öğreten ve davranışlarıyla öğrenen gruba örnek oluşturan kişi” olarak tanımlanır (s. 314).

Türkmen (2021)’in belirttiği üzere, “Öğretmen eğitimi, bir toplumun gelişmesindeki önemli etkenlerdendir. Toplumun biçimlendirilmesinde rol oynayan ve kültürel birikimin

geliştirilmesi ve aktarılmasında görev alan öğretmenlerin yetiştirilmesi bu nedenle dikkatle üzerinde durulması gereken bir konudur” (s. 49).

Günümüzde öğretmenlerin uluslararası standartlarda kendini geliştirmiş, alan bilgisine hâkim, mesleğini ve öğrencilerini seven, çağdaş, araştırmacı ve öğrenmeye açık olması gerekmektedir. Öğretmen yetiştirme programları bu bağlamda yapılanıp belirli aralıklarla güncellenmiştir. Tarihe bakıldığında, Türkiye’nin öğretmen eğitimi konusunda büyük birikime sahip bir ülke olduğu söylenebilir. Çalışmanın devamında, Türkiye’de öğretmen yetiştirme süreci ve günümüzdeki durum genel hatlarıyla ve müzik öğretmenliği özelinde ele alınmıştır.

2.1.1. Cumhuriyet Öncesi

Öğretmen yetiştirme çalışmalarına verilebilecek en eski örneğin, Büyük Selçuklular döneminde Nizâmülmülk tarafından kurulan Nizâmiye Medreseleri olduğu bilinir. Bağdat’ta 1067 yılında kurulan Nizamiye Medresesi, dünyanın ilk vakıf üniversitesi olarak kabul edilir. Sistemli ilk eğitim kurumları olan medreselerde, devlet politikası olarak belirlenen dini temelli eğitim verilmiştir. Dolayısıyla bu dönemde öğretmenlik, din adamlığı ile iç içe bir meslek olarak görülmüş ve ayrı bir uzmanlık alanına sahip olmamıştır (Biçer, 2013; Göktürk & Dağ, 2014; Talas, 1995; Turan, 2017; Yalçinkaya & Aktepe, 2016). Selçuklu Devleti’ndeki “Mektep ve medrese” okulları, Osmanlı Devleti’nin kuruluşunda ve yükselişinde temel alınmış, Osmanlı Devleti’nde “Mektep ve medrese” okul sistemi geliştirilerek devam etmiştir. (Yalçinkaya & Aktepe, 2016).

Osmanlı Devleti’nde 19. yüzyılın ortalarına kadar, öğretmenliğin ayrı bir meslek olarak düşünülmesi ve öğretmenlerin farklı bir program ile yetiştirilmesi konusu yalnızca Fatih Sultan Mehmet tarafından ele alınmıştır. Ulusların ilerlemesi için eğitimin ve öğretmenlik mesleğinin çok önemli olduğunu bilen Fatih Sultan Mehmet, pedagojik yaklaşımlardan uzak yöntemler yerine, düşünen ve araştıran öğrencilerin yetişmesini sağlayan yaklaşımları önemsemiştir (Yalçinkaya & Aktepe, 2016). Fatih Sultan Mehmet eğitimin kalitesini arttırmaya ve medreselerin çoğaltılmasına yönelik çeşitli girişimlerde bulunmuştur. Bunlardan biri de medreselerde ve o dönemin ilkokulları olan sıbyan mekteplerine öğretmenlerin yetiştirilmesi için ayrı bir program oluşturulması ve uygulanması olmuştur. Bu bağlamda mesleki formasyon kazanılması amacıyla “Adab-ı Mubahese” ve “Usul-i Tedris” gibi bazı özel dersleri programa eklemiş; bu dersleri görmeyen ve bir nevi staj

uygulanmasını yerine getirmeyen öğrencilerin öğretmen olmalarını yasaklamıştır (Özcan, 1992, s. 442). Bu çalışmalar ile Fatih Sultan Mehmet'in eğitim alanında önemli adımlar attığı ve öğretmen yetiştirme konusuyla özel olarak ilgilendiği görülmektedir. Ancak Fatih Sultan Mehmet'ten sonra bu anlayış geliştirilmemiş, eğitim alanındaki yenilikler ve yeni değerler takip edilememiştir (İlikli, 2010; Koçer, 1973).

Osmanlı Devleti'nde 19. yüzyıl ortalarına kadar öğretmen yetiştirme amacıyla kurulan bir öğretim kurumu bulunmamaktadır. Öğretmenlik yapan kişiler genellikle Medreselerden ve Enderun Mekteplerinden yetişmiş kişilerdir. 19. yüzyılda Tanzimat Dönemi ile Osmanlı'nın Batı karşısındaki durumunun sorgulanmaya başlandığı ve devletin birçok alanında yenilikler gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu alanlardan biri de eğitimidir. Batı'da başlayan eğitimde ulusallaşma ve eğitimin devlet denetimine alınması Osmanlı Devleti'nde de görülmüştür. Bu dönemde eğitimin dinsel otoritenin kontrolünden ayrılarak devlet yönetimine alınması yaşanan önemli gelişmelerdendir. Hem eğitim hem de okul sisteminde değişiklikler yapılmış; bu süreçte Fransız eğitim sistemi örnek alınmış, eğitim kademelendirilmiş, rüştiye adında yeni okullar açılmıştır. Bu okullarda eğitim verecek öğretmenleri yetiştirmek amacıyla 16 Mart 1848'de Darülmuallimin-i Rüşdi açılmıştır (Bilir, 2011; Işık, 2019; Yalçinkaya & Aktepe, 2016).

Tüm ülkeye yayılmış ve niteliği düşmüş olan Sıbyan Mektepleri'nin yenilenmesi için öğretmen yetiştirmek amacıyla 15 Kasım 1868'de, "Darülmuallimin-i Sıbyan" (Erkek İlköğretmen Okulu) açılmıştır. Rüştiye ve sıbyan mekteplerine kadın öğretmen yetiştirmek amacıyla 1870 yılında Darülmuallimat (Kız Öğretmen Okulu) açılmıştır. 1890 yılında ise lise ve dengi okulların dal öğretmenlerinin yetiştirilmesinde önemli rolü olan Darülmuallimin-i Âliye (Yüksek Öğretmen Okulu) açılmıştır. Bu girişimlerle öğretmenlik mesleğinin, ilkokul kademesinden yüksekokula çağdaş anlamda meslekleşme sürecine girdiği söylenebilir (Abazaoğlu, Yıldırım & Yıldızhan, 2016; Bilir, 2011; Yalçinkaya & Aktepe, 2016). II. Meşrutiyet Dönemi'nde öğretmen okulları mekân, program ve eğitim araç-gereçleri yönüyle geliştirilmeye çalışılmış; öğretmen yetiştirme konusu önemsenmiş ve bu amaçla Darülmuallimin ve Darülmuallimatların yanı sıra Menşe-i Muallimin, Ana Muallime Mektebi, İnas Darülfünunu ve Medrese-i Muallimin gibi kurumlar kurulmuştur (Altın, 2011; Elçiçeği & Yılmaz, 2020).

2.1.2. Cumhuriyet Dönemi

Cumhuriyet'in ilanıyla birlikte Atatürk, Türk ulusunu çağdaş uygarlık düzeyine ulaştırmayı hedeflemiş ve bunun için köklü devrimler gerçekleştirmeye başlamıştır. Eğitimde milli birlik anlayışı, eğitim politikalarının temelini oluşturmuştur. Buna paralel olarak eğitimin amacı, milli egemenlik ve tam bağımsızlık ilkelerini benimsemiş, milli birlik ve bütünlüğe önem veren nesillerin yetişmesi olarak belirlenmiştir (Bilir, 2011, s. 232).

Cumhuriyet Dönemi'nde öğretmen yetiştirme çalışmaları, Atatürk'ün öncülüğünde, Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM)'nin kurulmasıyla başlamış ve bu dönemde öğretmen yetiştirme hususu, eğitimin önemli sorunlarından biri olarak ele alınmıştır (Işık, 2019, s. 26). Bu dönem öğretmen yetiştirmede nitelik öncelikli konu olmuştur. Osmanlı Devleti'nde öğretmen yetiştirme amacıyla kurulan kurumların Cumhuriyet ilkelerine göre yeniden düzenlenmesinin yanı sıra, toplumun ihtiyaçlarına yönelik yeni kurumlar ve okullar açılmıştır. Bunlar Ana Muallim Mektebi, Köy Öğretmen Okulları, Köy Eğitim Kursları, Orta Öğretmen Okulu, Köy Enstitüleri ve Yüksek Köy Enstitüsü gibi kurumlardır (Bilir, 2011, s. 232). Bununla birlikte 1924-1940 yıllarında yurt dışından çok sayıda eğitim bilimci ülkemize davet edilerek çalışmalar yürütmüş ve ülkemizden yurt dışına öğretmen ve öğretim üyesi olarak yetişmek üzere birçok öğrenci gönderilmiştir (Abazaoğlu, Yıldırım & Yıldızhan, 2016, s. 145).

1926 yılında ortaokullara Türkçe öğretmeni yetiştirmek amacıyla Konya'da kurulan Gazi Eğitim Enstitüsü, sonraki yıllarda Ankara'ya taşınmış; bünyesinde çeşitli bölümlerle beraber pedagoji bölümü de açılmıştır. Enstitü, 1940'lı yılların sonuna doğru öğrenim süresi 2-3 yıl arasında değişen bölümleriyle ortaokul derslerine yönelik öğretmen yetiştirmiştir (Abazaoğlu, Yıldırım & Yıldızhan, 2016).

İlerleyen yıllarda öğretmen yetiştiren okulların yanı sıra, ülkedeki öğretmen açığını kapatmaya yönelik çeşitli girişimlerde bulunulmuştur. 1960 yılında yedek subay öğretmen uygulaması, 1961 yılında muvakkat öğretmen uygulaması, 1974 yılında mektupla öğretmen yetiştirme, 1975 yılında hızlandırılmış öğretmen yetiştirme uygulaması, 1979 yılında öğretmenlik formasyonu ve 1987 yılında askerliğini öğretmen olarak yapanlar gibi yıllar içinde farklı yöntemler ile çözüm arayışlarına girilmiştir (Öztürk'ten aktaran Elçiçeği ve Yılmaz, 2020).

Ortaokullara öğretmen yetiştirmek amacıyla kurulan eğitim enstitülerinin süresi 1969'da 3 yıla çıkarılmıştır. 1973 yılında yeni bir yasal düzenleme gerçekleştirilmiş, 1739 sayılı Milli

Eğitim Temel Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle öğretmenlere yüksek öğrenim görme şartı getirilmiştir. 1977 yılında eğitim süresi 4 yıla çıkarılmış ve enstitülerin sayısı 10'a indirilmiştir. Bunlar Ankara Gazi, İstanbul Atatürk, Balıkesir Necatibey, İzmir Buca, Bursa, Diyarbakır, Konya Selçuk, Trabzon Fatih, Samsun ve Erzurum Kazım Karabekir Enstitüleridir. 1980 yılında eğitim enstitülerinin adı Yüksek Öğretmen Okulu olarak değiştirilmiştir (Abazaoğlu, Yıldırım & Yıldızhan, 2016; Kavcar, 2002; Bilir, 2011).

20 Temmuz 1982 tarih ve 17760 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan “Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname” ile, öğretmen yetiştiren tüm kurumlar, ya varolan ya da yeni açılan üniversitelere bağlanmıştır. Böylece Millî Eğitim Bakanlığı, öğretmen yetiştirme görevini üniversitelere devretmiş ve 1957'de kurulan Öğretmen Okulları Genel Müdürlüğü'nü kaldırmıştır (Kavcar, 2002, s. 4).

2.1.3. Günümüzde Öğretmen Yetiştirme Sistemi

Öğretmen yetiştirme sorumluluğunun üniversitelere devredilmesiyle, bu fakültelerde öğretmen yetiştirmenin yanı sıra, eğitim bilimleri ve öğretmen yetiştirmeye yönelik akademik çalışmalar yaygınlaşmış ve alana yönelik bilgi üretimi artmıştır. Bununla birlikte uygulanan öğretim programları yıllar içinde güncellenmiş ve farklı yıllarda revizyon çalışmaları gerçekleştirilmiştir (Yükseköğretim Kurulu, t.y.).

Kavcar (2002)'a göre; öğretmen yetiştiren kurumların 1982 yılında Yükseköğretim Kurulu (YÖK)'na bağlanarak üniversite çatısı altında toplanması ve her kademedeki öğretmenin en az dört yıllık lisans eğitimi alması olumlu bir gelişmedir. Fakat ilerleyen yıllarda yeterli öğretim kadrosunun bulunmaması, gerekli alt yapı hizmetlerinin yetersizliği ve öğretmen yetiştirme konusuna üniversitelerin hazırlıksız olması beklenen gelişmelerin yaşanmasının önüne geçmiştir. YÖK'ün konuya ilişkin çalışmalara 15 yılın ardından, 1997'de eğildiği görülmektedir (s. 4-5).

1 Aralık 1994 tarihinde başlayarak, Dünya Bankası tarafından Türkiye'ye sağlanan bir kredi ile yürütülen, Milli Eğitimi Geliştirme Projesi kapsamında Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) ve Yükseköğretim Kurulu iş birliği ile bazı yenilikler ve düzenlemeler gerçekleştirilmiştir. Eğitim Fakülteleri öğretmen yetiştirme programlarının geliştirilmesi için 1997 yılında başlatılan çalışmalar, YÖK tarafından 1998-1999 öğretim yılından itibaren uygulamaya koyulmuştur. Proje kapsamında gerçekleştirilen faaliyetler ve ortaya koyulan ürünler; program geliştirme, öğretim elemanı yetiştirme, donanım sağlama, eğitim fakültesi-

uygulama okulu iş birliği, eğitim fakültelerinin akademik değerlendirilmesi, reform hareketinin sürekliliğini ve etkinliğini sağlamak amacıyla kurulan Öğretmen Yetiştirme Milli Komitesi olarak özetlenebilir. YÖK, yeni düzenlemenin temel gerekçesinin 15 yıllık sürede geline nokta eğitim fakültelerinin yanlış yapılanması, temel amaçlardan uzaklaşılması ve ülkenin öğretmen gereksiniminin nitelik ve nicelik yönüyle yetersiz kalması olarak belirlemiştir (YÖK, 1998). YÖK yeni düzenleme ile Eğitim Fakültelerinin “öğretmen yetiştirme” misyonuna dikkat çekerek, öğretmenliği kendine özgü ilke, yöntem ve uygulamaları olan bir meslek alanı olarak tanımlamakta ve yapılanmasını bu değerler üzerine oluşturmayı istemektedir (YÖK, 2007).

Yükseköğretim Kurulu 2006 yılında, önceki yapılanmanın güncellenmesi ve uygulanan modelin aksayan yönlerinin iyileştirilmesi ve geliştirilmesi için yeni düzenlemeler getirmiştir.

2006-2007 akademik yılından itibaren uygulamaya giren yenilikler şunlardır:

1. Programlar genellikle %50 alan bilgisi ve becerileri, %30 öğretmenlik meslek bilgisi ve becerileri, %20 genel kültür derslerini içermektedir. Bu oranlar ve ders saatleri öğretmenlik dallarına göre farklılık göstermektedir.
2. Yeni programlarda, ihtiyacın ortadan kalkması nedeniyle yan alan uygulamasına son verilmiştir. Böylece yeni uygulama ile, öğretmen adayının kendi alanında daha derinlemesine eğitim görerek yetişmesi mümkün olabilecektir.
3. Öğretmen yetiştirme programlarında çakılı ders uygulaması esnetilerek; bir programdaki toplam kredinin yaklaşık %25'ine varan oranlarda, fakültelere dersleri belirleme yetkisi verilmiş ve seçmeli ders sayısı artırılmıştır. Bazı programlarda çekirdek derslerinin fazla olması nedeniyle, seçmeli ders sayısı daha az tutulmuştur.
4. Öğretmen adaylarına; okul deneyimi ve/veya öğretmenlik uygulaması sırasında, birleştirilmiş sınıflarda, köylerde ve Yatılı Bölge Ortaokullarında (YİBO) uygulama yapabilme fırsatı da verilmektedir.
5. Yeni programların en önemli özelliklerinden biri de genel kültür derslerinin oranlarının artırılmasıdır. Bu değişikliğin amacı, üniversite düzeyinde yetiştirilen öğretmen adayına aydın bir kişide bulunması gereken entelektüel donanımı kazandırmaktır. Bu amaçla genel kültür dersleri olarak, Bilim Tarihi, Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Felsefeye Giriş, Etkili İletişim, Türk Eğitim Tarihi gibi dersler koyulmuştur.
6. Öğretmen yetiştirme programlarına, Topluma Hizmet Uygulamaları adlı yeni bir ders koyulmuştur. Tüm programlar için zorunlu olan bir yarıyılık bu derste, öğrenciler, toplumun güncel sorunlarını belirleme ve çözüm üretmeye yönelik projeler hazırlayacaklardır.
7. Rehberlik ve Psikolojik Danışma ders programı, Millî Eğitim Bakanlığı programları, alana yönelik sivil toplum kuruluşlarının önerileri ve konuyla ilgili akademisyen görüşleri dikkate alınarak hazırlanmıştır.
8. Yeni programın önemli bir özelliği de Avrupa Birliği (AB) ülkelerinde öğretmen yetiştirmede kullanılan öğretmen eğitimi programlarının çeşitli boyutlarıyla, büyük ölçüde örtüşmesidir.
9. Yenilenen programlar, kendisine söyleneni yapan teknisyen öğretmen yerine, problem çözen ve öğrenmeyi öğreten öğretmenleri yetiştirmeyi hedeflemektedir (YÖK, 2007, s. 8-10).

Bu düzenleme ile 1997 yapılanmasında kaldırılan bazı genel kültür derslerinin oranının arttırıldığını, lisans programlarında yer alan toplam ortak derslerin dışında yaklaşık %25

oranındaki dersleri belirleme yetkisinin üniversitelere verildiği ve bu derslerin oranının kısmi olarak arttırıldığı, bunun sonucunda programların %50-60 oranında alan bilgisi, %25-30 oranında meslek bilgisi ve %15-20 oranında genel kültür derslerinden oluştuğu görülmüştür (YÖK, t.y.).

Yükseköğretim Kurulu (t.y.), 2018 yılında uygulamaya geçirilen son yapılanma hakkında yayınladığı “Programların Güncelleme Gerekçeleri, Getirdiği Yenilikler ve Uygulama Esasları” başlıklı raporda; “eğitim bilimleri ve öğretmen yetiştirme alanındaki çağcıl gelişmelerin yanında Türk eğitim sisteminde gerçekleştirilen yapısal değişikliklerin, toplumsal ihtiyaç ve talepler dikkate alındığında eğitim/eğitim bilimleri fakültelerinin bölüm ve anabilim dalı yönünden yeniden yapılandırılması ve öğretmen yetiştirme lisans programlarının yeniden güncellenmesinin bir gereklilik olarak ortaya çıktığını” belirtmiştir (s. 9). Tablo 1’de güncellenen bölüm, anabilim dalları ve programlara yer verilmiştir.

Tablo 1

Eğitim/Eğitim Bilimleri Fakültesi Yeni Bölüm ve Anabilim Dalı Şablonu

Bölüm	Anabilim Dalı ve Program
Beden Eğitimi ve Spor Bölümü	• Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı - Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Programı
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü	• Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Anabilim Dalı - Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Programı
Eğitim Bilimleri Bölümü	• Eğitimin Felsefi, Sosyal ve Tarihi Temelleri Anabilim Dalı • Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı • Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı • Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı • Hayat Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi Anabilim Dalı • Öğretim Teknolojileri Anabilim Dalı • Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı - Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü	• Müzik Eğitimi Anabilim Dalı - Müzik Öğretmenliği Programı • Resim İş Eğitimi Anabilim Dalı - Resim İş Öğretmenliği Programı
Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü	• Biyoloji Eğitimi Anabilim Dalı - Biyoloji Öğretmenliği Programı • Fen Bilgisi Eğitimi Anabilim Dalı - Fen Bilgisi Öğretmenliği Programı • Fizik Eğitimi Anabilim Dalı - Fizik Öğretmenliği Programı • Kimya Eğitimi Anabilim Dalı - Kimya Öğretmenliği Programı • Matematik Eğitimi Anabilim Dalı - Matematik Öğretmenliği Programı - İlköğretim Matematik Öğretmenliği Programı
Özel Eğitim Bölümü	- Özel Eğitim Öğretmenliği Programı • Görme Engelliler Eğitimi Anabilim Dalı • İşitme Engelliler Eğitimi Anabilim Dalı • Özel Yetenekliler Eğitimi Anabilim Dalı • Zihin Engelliler Eğitimi Anabilim Dalı
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü	• Coğrafya Eğitimi Anabilim Dalı - Coğrafya Öğretmenliği Programı • Felsefe Grubu Eğitimi Anabilim Dalı - Felsefe Grubu Öğretmenliği Programı • Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı - Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı • Tarih Eğitimi Anabilim Dalı - Tarih Öğretmenliği Öğretmenliği Programı • Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Anabilim Dalı - Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Programı • Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı - Türkçe Öğretmenliği Öğretmenliği Programı
Temel Eğitim Bölümü	• Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı - Okul Öncesi Öğretmenliği Programı • Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı - Sınıf Öğretmenliği Programı
Yabancı Diller Eğitimi Bölümü	• Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı - Almanca Öğretmenliği Programı • Arap Dili Eğitimi Anabilim Dalı - Arapça Öğretmenliği Programı • Fransız Dili Eğitimi Anabilim Dalı - Fransızca Öğretmenliği Programı • İngiliz Dili Eğitimi Anabilim Dalı - İngilizce Öğretmenliği Programı • Japon Dili Eğitimi Anabilim Dalı - Japonca Öğretmenliği Programı

Not: Yükseköğretim Kurulu (t.y., s. 10-11). Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları. https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/AA_Sunus_%20Onsoz_Uygulama_Yonergesi.pdf sayfasından erişilmiştir.

YÖK (t.y.)'ün hazırladığı raporda eğitimde program geliştirme ve değerlendirme çalışmalarının toplumun değişen ihtiyaç ve talepleri doğrultusunda güncellenmesinin

gerekliliği ve hali hazırda uygulanmakta olan öğretmen yetiştirme lisans programlarının üzerinden 10 yılı aşkın sürenin geçmiş olması sebebiyle, bu programlarda revizyon çalışmaları gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Bu süreçte mevcut programlarla ilgili yapılan araştırma ve değerlendirmeler sonucunda; “alan eğitimine yönelik derslerle öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin yeniden oluşturulması ve programlarda bunlara ağırlık verilmesinin, öğretmenlik uygulamalarının daha geniş bir zamana yayılmasının ve daha yapılandırılmış bir biçimde gerçekleştirilmesinin, öğretmen yetiştirme lisans programlarının Milli Eğitim Bakanlığının yeniden hazırlayarak uygulamaya koyduğu ders programlarıyla uyumlu hale getirilmesinin bir ihtiyaç olarak gündeme geldiği” ortaya koyulmuştur.

Aynı raporda programların güncellenme sürecinin komisyonların oluşturulması, alan taraması ve program güncelleme olmak üzere üç aşamadan oluştuğuna yer verilmiştir.

- *Komisyonların Oluşturulması Süreci*

- Her lisans programı için ayrı bir komisyon oluşturulmuştur.
- Her komisyon üç-beş üyeden meydana gelmiştir.
- Üyelerden birinin program geliştirme/eğitim programları ve öğretim alanından olmasına dikkat edilmiştir.
- Her komisyonda ilgili program alanından bir alan eğitimcisi yer almıştır.
- Komisyonların alışma süreçlerini koordine edecek bir üst komisyon kurulmuştur.
- Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri ve Genel Kültür Dersleri için ayrı komisyonlar oluşturulmuştur.

- *Alan Taraması Süreci*

- Komisyonlar, öncelikle ilgili lisans programı hakkında bir durum tespiti yapmıştır.
- İlgili alanda, dünyadaki ve Türkiye’deki gelişmeler, ilgili literatür, araştırmalar ve raporlar taranmıştır. Bu taramalarda özellikle 21. yüzyıl beceri ve yeterlilikleri incelenmiş ve dikkate alınmıştır.
- İlgili lisans programından seçilmiş mezunlar, veliler, okul müdürleri, öğretmenler ve öğretim ele- manlarıyla görüşmeler yapılmıştır.
- Bologna Süreci kapsamında Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ) ve Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Bilimleri Alan Yeterlilikleri incelenmiştir.
- MEB Öğretmenlik Mesleği Yeterlilikleri incelenmiştir.
- İlgili alandaki okul öncesi eğitim, ilkokul, ortaokul ve ortaöğretim (lise) öğretim programları incelenmiştir.
- MEB’in 2015-2019 Stratejik Planı ve 10. Kalkınma Planı (2014-2018) incelenmiştir.
- Mevcut lisans programının amaçları ve öğrenme ıktıları, TYYÇ ve Öğretmen Yeterliliklerine göre karşılaştırılmıştır.
- Öğrenme ıktıları düşünülerek (program ıktıları ve öğrenme ıktıları matrisi) dersler değerlendirilmiştir.
- İyileştirilmesi gereken program ıktıları ve öğrenme ıktıları belirlenmiştir.
- Kalite ve akreditasyon süreçleri dikkate alınmıştır.

- *Program Güncelleme Süreci*

- İlgili programdaki derslerin adı, içeriği, haftalık saati ve kredisi (yerel kredi ve AKTS), güncellen- miştir.

- Programdan çıkarılacak, birleştirilecek ve yeniden eklenecek dersler belirlemiştir.
- Eski ve yeni programdaki derslerle program ve öğrenme çıktıları karşılaştırmalı olarak sunulmuştur.
- Hazırlanan taslak programlara ilişkin olarak MEB'in ilgili birimlerinden görüş alınmıştır.
- Hazırlanan taslak programlar, Öğretmen Yetiştirme Çalışma Grubuna sunulmuş ve uygun görüşle YÖK bünyesinde yer alan ilgili komisyon ve kurulların gündemine alınarak onaylanmıştır (YÖK, t.y., s. 13-14).

Gerçekleştirilen çalışmalar sonucunda programlarda Meslek Bilgisi (MB) dersleri %30-35; Genel Kültür (GK) dersleri %15-20 ve Alan Eğitimi (AE) dersleri %45-50 oranında yer almıştır. Bu şekilde tüm lisans programları arasında çekirdek müfredat oluşturulmuştur (YÖK, t.y.).

Tablo 2

Lisans Programlarında Meslek Bilgisi, Genel Kültür ve Alan Eğitimi Derslerinin Yoğunluğu

Program	Meslek Bilgisi (%)	Genel Kültür (%)	Alan Eğitimi (%)
Almanca Öğretmenliği	34	19	47
Arapça Öğretmenliği	34	18	48
Beden Eğitimi Öğretmenliği	33	18	49
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği	32	16	52
Biyoloji Öğretmenliği	34	18	48
Coğrafya Öğretmenliği	34	18	48
Felsefe Grubu Öğretmenliği	32	17	51
Fen Bilgisi Öğretmenliği	34	18	48
Fizik Öğretmenliği	34	18	48
Fransız Dili Öğretmenliği	34	18	48
İlköğretim Matematik Öğretmenliği	34	18	48
İngiliz Dili Öğretmenliği	34	18	48
Japonca Öğretmenliği	31	17	52
Kimya Öğretmenliği	34	19	47
Matematik Öğretmenliği	34	18	48
Müzik Öğretmenliği	32	17	51
Okul Öncesi Öğretmenliği	35	19	46
Özel Eğitim Öğretmenliği	28	13	59
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	31	18	51
Resim-İş Öğretmenliği	33	17	50
Sınıf Öğretmenliği	35	19	46
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	34	18	48
Tarih Öğretmenliği	33	18	49
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği	32	17	51
Türkçe Öğretmenliği	33	18	49

Not: Yükseköğretim Kurulu (t.y., s. 16). Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları. https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/AA_Sunus_%20Onsoz_Uygulama_Yonergesi.pdf sayfasından erişilmiştir.

Hazırlanan programlar, 2018-2019 eğitim öğretim yılından itibaren birinci sınıflardan başlayarak uygulamaya koyulmuş ve 2021-2022 eğitim öğretim yılında ilk mezunlarını vermiştir.

Günümüzde toplumların değişen ihtiyaç ve talepleri doğrultusunda eğitim politikalarının ve öğretmen yetiştirme sistemlerinin yenilenmemesi, değişmemesi mümkün değildir. Çağa

ayak uyduran, bilimsel ve sanatsal gelişmeleri takip eden, mesleki bilgi ve becerinin yanında entelektüel birikime sahip, donanımlı öğretmenlerin yetişmesi eğitim sistemini dönüştürecek ve güçlendirecek başlıca etkidir. Toplumların gelişmesinde ve ilerlemesinde, nitelikli öğretmenlerin yeri yadsınamaz. Dolayısıyla öğretmen eğitiminin birçok alt boyuttan oluştuğu söylenebilir. Öğretmen eğitiminin çok boyutlu yapısı ve buna yönelik araştırma alanları; program odaklı öğretmen eğitimi, yetiştirme odaklı öğretmen eğitimi, öğrenme odaklı öğretmen eğitimi ve ürün odaklı öğretmen eğitimi olarak kategorize edilir (Cochran-Smith ve Fries'den aktaran Yıldırım 2013; Şişman, 2017). Program odaklı öğretmen eğitimi yaklaşımında, öğretmen eğitimi bir program sorunu olarak görülür ve programda yer alan dersler, bu derslerin sırası ve birbirine göre ilişkileri, derslerin işlenişi, derslerde kuram-uygulama ilişkileri gibi programla ilgili konular, araştırmaların temel odağını oluşturur (Yıldırım, 2013, s. 178).

Ülkemizde nitelikli öğretmenin yetiştirme sürecinde programların incelenmesi hususu, alanyazında pek çok araştırmaya konu olmuştur (Akarsu, Yılmaz & Geçit, 2020; Akdemir, 2013; Başkan & Aydın, 2006; Dağtekin & Zorluoğlu, 2019; Karabacak, 2022; Kırmızı & Yurdakal, 2020; Şişman, 2017; Yıldırım, 2013). Geçmişten bugüne eğitimde çağın gerekliliklerine ayak uydurma, öğretmen eğitiminin kalitesini artırma ve iyileştirmeye yönelik araştırma ve çalışmalar devam etmektedir.

2.2. Türkiye’de Müzik Öğretmeni Eğitimi ve Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sistemi

2.2.1. Mesleki Müzik Eğitimi

Müzik; estetik yönü ile bir sanat dalı, kuramsal yönü ve farklı disiplinlerle olan bağı ile bir bilim dalı, bireysel ve toplumsal dinamikleri yansıtmaya ve kültürel aktarım aracı oluşuyla da bir iletişim şeklidir.

Müzikle uğraşan kişilerin yaptıkları işi öğrenmeleri ve öğretmeleri müziğin; eğitimin bir boyutu olmasına, bir eğitim alanı olmasının yanı sıra eğitim alanında kullanılan bir araç olmasına, daha iyi icralar ortaya koymak için yapılan araştırmalar verilen eğitimin gelişmesine ve zamanla farklı yöntemlerin ortaya çıkmasına yol açmıştır (Türkmen, 2021, s. 2).

Uçan (2018) müzik eğitimini, “Bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma, bireyin müziksel davranışında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli değişiklikler oluşturma ya da bireyin müziksel davranışını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak değiştirme, dönüştürme, geliştirme ve yetkinleştirme süreci” olarak tanımlar (s. 32).

Albuz (2004), müzik eğitiminin temel önceliğinin ağdaş bir müzik ğretim programına sahip olmaktan geçtiğini, aksinin tek boyutlu, çağın gereklerinden uzak, işlevsiz ve yetersiz bir müzik eğitimine neden olacağını belirtmiş; evrensel müzikte yer alabilmenin koşulunun çok yönlü ve çok boyutlu müzik ğretilimi anlayışından geçtiğini vurgulamıştır (s. 107).

Müzik eğitimi etki ettiği kitle ve amaçları doğrultusunda genel müzik eğitimi, amatör müzik eğitimi ve mesleki müzik eğitimi olmak üzere e ayrılır. Genel müzik eğitimi, örgün eğitim kurumlarında belirli bir programa göre yürütülen genel eğitimin bir boyutu ve ögesidir. Genel müzik eğitiminin amacı, müzik kültürü ve temel müzik bilgilerinin kazandırılmasıdır. Amatör müzik eğitimi, müziğe özel ilgi duyan kişilerin müziğin belli bir dalında kendini geliştirmesini ve müzik beğenilerini zenginleştirmesini amaçlar. Amatör müzik eğitiminde yaş, seviye gibi belirleyiciler olmamakla beraber, bireyin işteği ve gönüllü oluşu önem taşır. Bu sebeple amatör müzik eğitiminin kişinin yetenek ve becerileri doğrultusunda tasarlanan bir öğrenim sürecinden oluştuğu söylenebilir. Amatör müzik eğitimi özel dersler ya da amatör müzik eğitimine yönelik kurumlar bünyesinde gerçekleştirilmektedir. Mesleki müzik eğitimi ise mziğu meslek olarak edinmek isteyen ve müziğe belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik olup, mesleğin gerektirdiğu müziksel davranış, yeterlik ve birikimleri kazandırmayı amaçlar. Ülkemizde mesleki müzik eğitimi üniversitelere bağlı Eğitim Fakültelerinin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında, Güzel Sanatlar Fakültelerinde, Konservatuvarlarda, Güzel Sanatlar Liselerinde ve Silahlı Kuvvetler Bando Okulları Komutanlığı’nda verilmektedir. Müzik eğitiminin bu üç türü birbirine temel ve hazırlayıcı niteliktedir (Tarman, 2016, s. 9-13; Türkmen, 2021, s. 11-16; Uan, 2018, s. 34-36).

2.2.2. Müzik ğretmenliği ve Müzik ğretmeni Yeterlikleri

Müzik, toplumların kültürel dokusuna ve sosyal dinamiklerine etki ettiği gibi, kişiler üzerindeki psikolojik etkileri ile hem bireysel hem de toplumsal dönüşüm yaratan bir olgudur. Bu sebeple müzik kültürünün taşıyıcısı ve öğreticisi olan müzik öğretmenine büyük

sorumluluklar düşer. Müzik öğretmeninin pedagojik alan bilgisine hâkim, yaratıcı, öğrenciyi tanıyabilen ve öğrencinin yeteneklerini ortaya çıkarabilen hem ulusal hem de evrensel müzik bilgisine sahip, çalgısını ve sesini etkin kullanan, alanının yeterliliklerini karşılayacak düzeyde müzik teorisi ve müzik kültürü bilgi birikimini edinmiş olması gerekir.

Müzik öğretmenliği, kendine özgü yapısı nedeniyle farklı becerileri barındırmayı gerektiren bir meslektir. Uçan (2018) müzik öğretmenini, “Müzik alanında veya dalında öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği öğrenimi bitirerek ya da yeterlikleri kazanarak öğretmenlik yapma yetkisini elde etmiş kimse” olarak tanımlamıştır (s. 259).

Kalyoncu (2005) müzik öğretmeni yeterliklerini, müzik öğretmeninin temel alan bilgisine ve öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği genel bilgi ve becerilere sahip olması, müziksel davranış biçimleriyle aktif bir ilişki içinde olması, müzik alanı bilgi ve becerisini öğretme yeterliklerine sahip olması şeklinde belirtmiştir (s. 210-211).

Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde bulunan Öğretmen Yeterlikleri ve Kalite Geliştirme Dairesi Başkanlığı tarafından hazırlanan İlköğretim Özel Alan Yeterlikleri başlıklı Müzik Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri (2017) dosyasında ilköğretim kademesine yönelik müzik öğretmeni yeterlik alanları ve kapsamları şu şekilde belirtilmiştir:

1. Yeterlik Alanı: Planlama ve Düzenleme.

Kapsam: Bu alan; müzik öğretim sürecini planlama, müzik programında yer alan yöntem ve teknikleri kullanabilme, amaca uygun olacak ortamlar düzenleme, materyal hazırlama ve kaynaklardan yararlanma uygulamalarını kapsamaktadır.

2. Yeterlik Alanı: Kuramsal-Uygulamalı Bilgi ve Beceriler.

Kapsam: Bu alan; müzik dersine temel oluşturacak bilgileri aktarmada programda yer alan yöntem ve tekniklerin kullanılmasını, müziksel işitme-okuma ve yazmayı, insan ve çalgılarda sesin oluşumu ve doğru kullanılmasını, dersin içeriği doğrultusunda düzeyine uygun müziksel eserler oluşturma, besteleme, doğaçlama, düzenleme, uyarlama, çalma, söyleme, yaratma ve çevresindeki araç gereçlerden müzik aleti olarak yararlanma uygulamalarını kapsamaktadır.

3. Yeterlik Alanı: Müzik Kültürü.

Kapsam: Bu alan; ulusal müziği ve uluslar arası müziği tanıtmak; farklı müzik türlerini dinleterek, müzik zevki oluşturma, dinletilen müziklere yönelik farklı anlatım yollarıyla öğrencilerin kendilerini ifade etmelerini sağlama, müziksel çevre ile etkileşimde bulunma, Atatürk’ün müzikle ilgili düşünce ve uygulamalarını benimseme, Atatürk’ü konu alan şarkı, türkü ve marşları tanıma, öğretme ve müzik kültüründe özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri dikkate alma uygulamalarını kapsar.

4. Yeterlik Alanı: İzleme ve Değerlendirme.

Kapsam: Bu alan; öğrencilerin müzik öğretim sürecindeki gelişimlerini izleme ve değerlendirme uygulamalarını kapsamaktadır.

5. Yeterlik Alanı: Okul-Aile-Toplum ve Disiplinler Arası İş Birliği Yapma.

Kapsam: Bu alan; müzik öğretim sürecini desteklemek amacıyla ailelerle işbirliği, toplumsal liderlik, okulun kültür ve öğrenme merkezi haline getirilmesi, okuldaki tören ve organizasyonlara yönelik uygulamaları, müzik sanatının ve eğitiminin diğer disiplinlerle ilişkilendirilmesi uygulamalarını kapsamaktadır.

6. Yeterlik Alanı: Mesleki Gelişimi Sağlama.

Kapsam: Bu alan; öğretmen, müzik sanatı ve eğitimi alanlarındaki gelişmeleri takip etmesini, değerlendirmesini ve müzik öğretim sürecinde mesleki gelişimine yönelik uygulamalarını kapsamaktadır.

2.2.3. Müzik Öğretmenliği Eğitimi

Müzik öğretmeni, örgün müzik eğitimi sürecinin başlıca öğelerinden biridir ve öğrencilere, eğitim yoluyla müziksel davranış değişiklikleri kazandırmakla görevlidir. Bu görevi yerine getirmesi, belirli bir ortamda ve sistematik etkileşimler aracılığıyla kazanılmış, bazı niteliklere sahip olmasını gerekli kılar. Bireylerin bu doğrultuda aldığı eğitim, müzik öğretmenliği eğitimi olarak tanımlanır (Uçan, 2018, s. 215).

Müzik öğretmenliği eğitimi, farklı yaş gruplarına ve ihtiyaçlara göre uzmanlık gerektiren, çok yönlü ve çok kapsamlı bir alandır. Albuz (2004) müzik öğretmenliği eğitimi; sanat eğitimi, müzik tekniği eğitimi, müzik bilimi eğitimi ve öğretmenlik formasyonu kavramlarının sentezlendiği büyük ve kapsamlı bir olgu olarak tanımlamıştır (s. 106). Uçan (2018)'a göre müzik öğretmenliği eğitimi, “bireyi programda ağırlıklı olarak izlediği ve ileride öğretmenliğini yapacağı müzik alanında-dalında öğretmenleştirme sürecidir” (s. 259). Piji (2006), müzik eğitiminin amaçlarının bireylerin müzikal duyarlılığının geliştirilmesi, müzik ile ilgili seçimlerinde bilinçli davranması ve müzik kültürünün aktarımı olduğunu belirtmiş; bu doğrultuda müzik eğitiminin kalitesinin, müzik öğretmeni eğitiminin kalitesine bağlı olduğunu vurgulamıştır (s. 10).

Günümüzde uygulanmakta olan lisans programı ile müzik öğretmeni adaylarından okul öncesi müzik eğitimi, özel eğitimde müzik eğitimi, genel müzik eğitimi, mesleki müzik ve amatör eğitimi gibi uzmanlık gerektiren alanlarda ve eğitimin her kademesinde yeterli olmaları beklenmektedir. Konuya ilişkin olarak Türkmen (2017), ülkemizde müzik eğitimcisi yetiştiren kurumlarda, ortaokul ve lise düzeylerinde eğitim vermek üzere öğretmen yetiştirildiğini; okulöncesi dönem ya da sadece bir alana yönelik müzik öğretmeni yetiştirme yaklaşımı izlenmediğini ve ihtiyaç duyulması halinde müzik öğretmenlerinin okulöncesi kurumlarda da derslere girebildiğini belirtmiştir (s. 48).

2.2.4. Cumhuriyet Öncesi Dönemlerde Müzik Öğretmenliği Eğitimi

Türkiye’de müzik öğretmenliği eğitimi oldukça eski bir tarihe dayanır. Osmanlı Devleti’nde Sıbyan Mektepleri ve Medreselerin programlarında ayrı bir müzik dersi olmamakla beraber,

ezan, Kur'an ve ilahilerin belirli ezgisel kalıplar içinde, makamsal özelliklerine ve dönemin dinsel estetik anlayışına uygun olarak okunup söylenmesine önem verildiği bilinmektedir. Dolayısıyla bu kurumların kendine özgü bir dinsel müzik eğitimi gerçekleştirdiği söylenebilir. Bununla birlikte Enderun Mektepleri'nin programlarında ayrı bir müzik dersi olduğu, müzik dersinin Meşkhane denilen ayrı bir ortamda yapıldığı ve tüm öğrenciler için zorunlu ders olduğu bilinmektedir. 1869 yılında yürürlüğe giren Maarif-i Umumiye Nizamnamesi (Genel Eğitim Tüzüğü) ile kız ortaokulları ve kız öğretmen okullarında, 1910'lu yıllardan itibaren ise erkek ortaokulları ve erkek öğretmen okulları programlarında müzik dersine yer verilmeye başlanmıştır. Mehterhane-i Hümayun ve 1830'lu yıllarda onun yerini alan Muzika-i Hümayun, dönemin askeri müzik eğitimi kurumları ve 1910'lu yıllarda kurulan Darüelhan mesleki müzik eğitimi kurumudur (Uçan, 2018, s. 215-216).

2.2.5. Cumhuriyet Dönemi'nden Günümüze Müzik Öğretmenliği Eğitimi

Osmanlı Devleti Dönemi'nde örgün müzik eğitiminin kökleri atılmış olsa da tam anlamıyla müzik öğretmeni yetiştirmeye Cumhuriyet Dönemi'nde başlanmıştır. 1 Kasım 1924 tarihinde Ankara'da kurulan Musiki Muallim Mektebi (Müzik Öğretmen Okulu)'nin birçok eğitim kurumunda önce açılmış olması, Atatürk'ün müzik eğitimine ve bu eğitimi verecek nitelikli müzik öğretmeni yetiştirmeye verdiği önemi gösterir. Bu kurumla Türk müzik eğitimi sisteminde ilk kez müzik öğretmeni yetiştirmeye başlanmış ve amacı yalnızca müzik öğretmeni yetiştirmek olan bir eğitim öğretim kurumu açılmıştır. Tablo 3'de Musiki Muallim Mektebi'nde uygulanan eğitim programı görülmektedir.

Tablo 3

1925-1931 Musiki Muallim Mektebi Eğitim Programları

	Ders Türü	Dersler
MMM 1925 Programı	Alan Bilgisi	Musiki Nazariyatı, Armoni, Kompozisyon, Kontrpuan, Musiki Tarihi, Musiki Kraatı, Vokal
	Genel Kültür	Umumi Medeniyet Tarihi, Türk Medeniyet Tarihi, Türkçe-Edebiyat, Ruhیات, Tarih-Coğrafya, Almanca, Fenni Terbiye, Tabiat Tetkiki, Umumi ve Mesleki Hıfzıssıha, Tatbiki Hikmet ve Kimya, Tatbiki Hesap ve Hendese, Vataniyat ve Mesleki Ahlak Terbiyeyi Bedeniye
	Öğretmenlik Bilgisi	Uslu Tedris
MMM 1931 Programı	Alan Bilgisi	Enstruman (Öğrenci için seçilen bir Saz), Musiki İmlası, Musiki Nazariyatı, Solfej, Kontrpuan, Armoni, Pişano Akompanyaman, Musiki Kıratı, Teganni, Cemi Teganni, Berberlik, Enterpretasyon, Musiki Terbiyesi ve Tarihi, Musiki Tarihi
	Genel Kültür	Türkçe, Tarih, Fransızca, Coğrafya, Riyaziye, Resim, Yurt Bilgisi, Tabii İlimler, Fiziki İlimler, Fiziki ve Tabii İlimler, Ruhیات
	Öğretmenlik Bilgisi	Terbiye Tarihi, Usul-i Tedris

Not: Yayla, F. (2003). Cumhuriyet Dönemindeki Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sürecinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Zaman içinde kurum, müzik öğretmeni yetiştirme amacının yanında sanatçı yetiştirme amacı da kazanmıştır. Bu sebeple Musiki Muallim Mektebi, 1938 yılında Gazi Orta Öğretmen Okulu ve Terbiye Enstitüsü (Gazi Eğitim Enstitüsü)’nde kurulan Müzik Şubesi’ne aktarılmış ve müzik öğretmeni yetiştirme işi burada sürdürülmüştür.

Tablo 4

1941 Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Şubesi Eğitim Programları

	<i>Ders Türü</i>	<i>Dersler</i>
GAZİ O.Ö.T.E 1941	Alan Bilgisi	Kulak Terbiyesi, Müzik Öğretimi Usulü ve Tatbikatı, Teori, Müzik Tarihi, Şan, Koro ve Koro İdaresi, Keman,
		Piyano, Oda Müziği, Talebe Orkestrası Akustik, Tamirat
	Genel Kültür	Ritmik Jimnastik, Yardımcı dersler, Yabancı Dil, Askerlik

Not: Yayla, F. (2003). Cumhuriyet Dönemindeki Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sürecinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümü’nden sonra 1969 yılında İstanbul Atatürk Eğitim Enstitüsü, 1973 yılında İzmir Buca Eğitim Enstitüsü, 1977 yılında Nazilli Eğitim Enstitüsü ve 1981 yılında Bursa Eğitim Enstitüsü’nde Müzik Bölümleri açılmıştır (Uçan, 2018, s. 220-221).

Tablo 5

1970 Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Şubesi Eğitim Programları

G.E.E.1970	Alan Bilgisi	Müzik Teorisi (Armoni ve Kontrapunt), Genel Müzik Bilgileri, Kulak Eğitimi ve Solfej, Müzik Formları, Ses Eğitimi (Şan), Müzik Tarihi ve Stil Bilgisi, Toplu Ses Eğitimi ve Hazırlık Korosu, Koro, Koro Eğitimi ve Yönetimi, Esas Çalgı, Toplu Çalgı Çalışmaları ve Orkestra, Eşlik (Koropetisyon), Müzik Eğitimi İlkeleri, Çalgı Onarımı.
	Genel Kültür	Devrim Tarihi, Kompozisyon, Yabancı Dil,
	Öğretmenlik Bilgisi	Özel Eğitim Metodu ve Uygulama, Eğitim Psikolojisi, Ruh Sağlığı ve Rehberlik, Eğitim Sosyolojisi, Genel Öğretim Bilgileri, Türkçe

Not: Yayla, F. (2003). Cumhuriyet Dönemindeki Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sürecinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Yayla (2003)’nın belirttiği üzere, “1977-1978 öğretim yılında dal öğretmeni yetiştiren eğitim enstitülerinin öğretim süresi, dört yıla çıkarılarak isimleri Yüksek Öğretmen Okulu olarak değiştirilmiştir. Bu yapılanma içinde müzik bölümü, yüksek öğretmen okulunun 16 bölümünden biri olarak yer almış, üniversite yapısına doğru bir eğilim ortaya çıkmıştır” (s. 2).

Tablo 6

1978 Gazi Yüksek Öğretmen Okulu Müzik Şubesi Eğitim Programları

	<i>Ders Türü</i>	<i>Dersler</i>
<i>Gazi Yüksek Öğretmen Okulu 1978</i>	Alan Bilgisi	Anadal Eğitimi, Temel Piyano Eğitimi, Müziksel İşitme Okuma Yazma, Temel Müzik Bilgileri, Çokseslendirme, Yatay Çokseslendirme, Müzik Tarihi, Ses Eğitimi, Toplu Konuşma Eğitimi, Toplu Ses Eğitimi, Toplu Çalgı Eğitimi, Müzik Toplulukları Yönetimi, Çalgıyla Eşlik, Müzik Biçimleri Müzik Türleri, Eser Çözümleme, Eğitim Müzikleri Dağarı, Geleneksel Türk Sanat Müziği, Halk Bilim, Türk Halk Müziği, Nota Yazıları, Çalgı Düzenleri ve Bakımı, Seçmeli Toplu Müzik, Seçmeli Müzik Özel Alanları, Tını (Selen) Fiziği, Sanata Giriş, Müzik Eğitimine Giriş, Müzik Eğitiminde Yöntemler
	Genel Kültür	Türkçe Kompozisyon, Ritmik Jimnastik ve Oyun, Yabancı Dil, Düşünce Tarihi, Türkiye Cumhuriyeti ve Devrim Tarihi, Ekonomiye Giriş
	Öğretmenlik Bilgisi	Araştırma, Eğitim Programı ve Yöntemler, Eğitim Psikolojisi, Eğitime Giriş, Eğitim Sosyolojisi, Eğitim Yöntemi, Rehberlik, Ölçme ve Değerlendirme

Not: Yayla, F. (2003). Cumhuriyet Dönemindeki Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sürecinin İncelenmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

1982 yılında yükseköğretim kurumları üniversitelere devredilerek Eğitim Fakültelerinin bünyesine alınmış ve 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunun kapsamına girmiştir (Yayla, 2006, s. 59). Günümüzdeki müzik öğretmenliği eğitiminin temeli, bu yapılanmanın üzerine inşa edilmiştir. Bu dönem ile müzik öğretmenliği eğitiminde, üniversite sistemine dönüşüm sürecine geçilmiştir (Güdek, 2007, s. 16).

Yükseköğretim Kanunu (1981)'na göre;

- Üniversite: Bilimsel özerkliğe ve kamu tüzelkişiliğine sahip yüksek düzeyde eğitim - öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapan; fakülte, enstitü, yüksekokul ve benzeri kuruluş ve birimlerden oluşan bir yükseköğretim kurumudur.
- Fakülte: Yüksek düzeyde eğitim - öğretim, bilimsel araştırma ve yayın yapan; kendisine birimler bağlanabilen bir yükseköğretim kurumudur.
- Enstitü: Üniversitelerde ve fakültelerde birden fazla benzer ve ilgili bilim dallarında lisans üstü, eğitim - öğretim, bilimsel araştırma ve uygulama yapan bir yükseköğretim kurumudur.
- Bölüm: Amaç, kapsam ve nitelik yönünden bir bütün teşkil eden, birbirini tamamlayan veya birbirine yakın anabilim ve anasat dallarından oluşan; fakültelerin ve yüksekokulların eğitim - öğretim, bilimsel araştırma ve uygulama birimidir. Anabilim dalı ve anasat dalları bilim ve sanat dallarından oluşur. Yükseköğretimdeki çeşitli birimlerin ortak derslerini vermek üzere rektörlüğe bağlı bölümler de kurulabilir.

Karkın (2007), 1982 yılında çıkarılan 2547 sayılı Yüksek Öğretim yasası ile müzik öğretmeni yetiştirme işinin Eğitim Fakültelerine devredilmesinden önce müzik eğitimi bölümlerinin birbirinden farklı programlar uyguladıklarını; bunun başlıca nedeni olarak, ilgili yönetmelikler uyarınca üniversite senatosunun kararı ile değişiklik yapma olanağı olduğunu belirtmiştir (s. 412).

Bu dönemde müzik öğretmenliği eğitimi; 1) bilimsel yaklaşımı ele alan üniversite ortamı içinde yürütülen, 2) orta öğretime dayalı, fakat ondan kaynaklanan yetersizlikleri çözümlemeye yönelik kendi sistemi içinde azaltıcı-giderici düzenlemeleri yapıp uygulayabilen, 3) genel bilgi, genel yetenek ve onu izleyen müzik yetenek sınavıyla öğrenci alan, bu seçme- yerleştirme sistemini daha geçerli, güvenilir ve kullanışlı duruma getirmede bilimsel yaklaşımlardan yararlanabilen, 4) dört yıl öğretim süreli, fakat gerektiğinde bu süreyi daha uzun tutmaya açık, 5) programlarını

kapsam ve düzen yönünden daha nitelikli müzik öğretmeni yetiştirme doğrultusunda belirli ölçüde dengeleyebilme yetkisine sahip, 6) öğretim elemanlarının seçiminde ve yetiştirilmesinde akademik dereceler arayıp onları bu derecelere götüren eğitim-öğretim programı uygulayabilen, 7) lisans düzeyinde öğrenim derecesi veren, fakat belirli mezunlarını yüksek lisans, doktora ve ona eşdeğer sanatta yeterlik derecelerine götürebilen bir yapı ve işleyiş kazanma yolundadır (Güdek, 2007, s. 16).

Bu süreçte Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Bölümü Çalgı Eğitimi, Ses Eğitimi ve Müzik Kuramları Eğitimi olmak üzere üç anabilim dalından oluşan bir program uygulamıştır. Tablo 7’de bu programın müfredatına yer verilmiştir (Yayla, 2003, s. 15).

Tablo 7

1997 Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Bölümü Lisans Programı

<i>Ders Türü</i>	<i>Dersler</i>
<i>Gazi Eğitim Fakültesi 1997</i>	Alan Bilgisi Çalgı Eğitimi Ses Eğitimi Müzik Kuramları ABD
	Üç Anabilim Dalı Ortak Dersler: Pişano, Koro, Müziksel İşitme okuma yazma, Müziğe Giriş, Bireysel Söyleme, Korrepetisyon, Armoni - Kontrpuan – Eşlikleme, Müzik Biçimleri, Türk Halk Bilimi, Okul Çalgıları, Geleneksel Türk Halk Müziği, Çalgı Düzen Bakım Onarım Bilgisi, Müzik Toplulukları Yönetimi, Dünya Müzik Tarihi, Türk Müziğinde Çok Seslendirme, Çağdaş Türk Sanat Müziği ve Popüler Müzik, Geleneksel Türk Sanat Müziği, Uluslar Arası Sanat ve Popüler Müzik, Toplu Çalgı, Okul çalgıları seslendirme ve Uygulama, Birlikte Seslendirme, Türk Halk Dansları, Pişano Bakım Onarım Düzen ve Uygulama, Müzik Derleme Teknikleri, Sanat Tarihi, Eğitim Müziği Besteleme Teknikleri dersleri Alan dersleri Kapsamında Bazıları seçmeli olmak üzere yer almıştır.
	Çalgı Eğitimi ABD: Alan Çalgısı, Orkestra, Çalgı Eğitim İlkeleri
	Ses eğitimi ABD: Şan, Ses Eğitimi İlkeleri, Temel Toplu Ses Eğitimi, Ses Organı Yapısı Korunması
Genel Kültür	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Türk Dili Yabancı Dil, Beden Eğitimi / Güzel Sanatlar
Öğretmenlik Bilgisi	Eğitim Bilimine Giriş, Eğitim Psikolojisi, Eğitim Sosyolojisi, Genel Öğretim Metotları, Ölçme ve Değerlendirme, Özel Eğitim, Araştırma Teknikleri, Eğitim Yönetimi, Proje, Rehberlik, uygulama semineri ve öğretmenlik uygulaması

Not: Yayla, F. (2003). Cumhuriyet Dönemindeki Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sürecinin İncelenmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Uz (1999), bu yıllarda farklı müfredatlar uygulanan Müzik Eğitimi Bölümleri arasında kredi toplamaları, ders çeşidi ve ders içerikleri açısından çok büyük farklar olduğunu; öğrencilerin mezun olduğunda aynı görevi yapacak olmalarına rağmen öğretmen yetiştiren programlar arasındaki farklılığın dikkat çekici olduğunu belirtmiştir. Çalışmada, Selçuk Üniversitesi Müzik Eğitimi Bölümü programında bulunan Türk Müziği Koro ve Repertuar, Batı Müziği Koro ve Repertuar, Türk Müziği Kuramı, Makamsal İşitme Okuma Yazma, Tonal İşitme Okuma Yazma, Güfte İncelemesi, Müziğin Fiziksel Temelleri derslerinin incelenen diğer 6 üniversitenin programlarında bulunmadığı; Türk Halk Bilimi dersinin yalnızca Gazi Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi Müzik Eğitimi Bölümü’nde bulunduğu; Ortaöğretim Müzik Eğitimi Besteciliği, Ortaöğretim Çalgı Toplulukları dersleri yalnızca Pamukkale Üniversitesi Müzik Eğitimi Bölümü programında; Türk Halk Müziği Korosu dersi yalnızca

Dokuz Eylül Üniversitesi Müzik Eğitimi Bölümü programında bulunduğu tespit edilmiştir (s. 174-175).

1997 yılında Milli Eğitimi Geliştirme Projesi ile Eğitim Fakültelerinde yeniden yapılanma çalışmaları kapsamında birçok düzenleme gerçekleştirilmiştir. Bu süreçte Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümleri, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı olarak yeniden yapılandırılmıştır (Yayla, 2006, s. 59). Bu süreçte farklı üniversiteler bünyesinde ve farklı programlar ile gerçekleştirilen müzik öğretmenliği eğitimi, YÖK tarafından hazırlanan tek bir çatı program altında toplanmıştır.

Şentürk (2001), müzik öğretmeni yetiştirme sistemindeki köklü değişikliklerden birinin Yüksek Öğretim Yürütme Kurulunun 4.11.1997 tarihli 97.392761 sayılı kararı ile olduğunu; Musiki Muallim Mektebi'nden bu yana müzik öğretmeni yetiştirme sisteminin bağımsız bir kurum ya da bölüm tarafından yürütüldüğünü; 1998-1999 eğitim öğretim yılından itibaren eğitim fakültelerinin yeniden düzenlenmesiyle bu fakültelerin güzel sanatlar eğitimi bölümünün müzik öğretmenliği programı anabilim dalı olarak sürdürüldüğünü belirtmiştir (s. 141). Hazırlanan program ile tüm müzik eğitimi anabilim dallarında standartlaştırılmış bir program uygulanarak yetişen tüm müzik öğretmenlerinin aynı donanıma sahip olması hedeflenmiştir.

Yayla (2004), müzik öğretmeni yetiştiren programların farklı üniversiteler bünyesinde ve ülkenin farklı bölgelerinde kurulmasını ve her bölüme özgü bir programın oluşturulmasını olumsuzluk olarak değerlendirmiştir. Öğretmen yetiştiren kurumların yeniden yapılanması kapsamında yürütülen Millî Eğitimi Geliştirme Projesinin tamamlanmasıyla müzik eğitimi bölümlerindeki farklı anabilim dalı ve programlara son verildiği ve tek bir program oluşturulduğunu belirtmiştir. Proje kapsamında Millî Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu ve üniversite temsilcileri tarafından oluşturulan ortak programın 1997 yılında tüm eğitim fakültelerine bağlı müzik öğretmenliği programlarında uygulanmaya başlandığını; bu programla müzik öğretmenliği programının kredisinin 150 ile sınırlandırıldığını ve pedagojik formasyon derslerinin bazılarının birleştirilmek suretiyle değişikliğe uğradığını belirtmiştir.

Tablo 8

1998 YÖK Müzik Öğretmenliği Lisans Programı

Ders Türü	Dersler	
	1. Dönem	2. Dönem
Alan Bilgisi	Piyano I, Bireysel Çalgı Eğitimi I, Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi I, Okul Çalgıları I, Bireysel Ses Eğitimi I	Piyano II, Bireysel Çalgı Eğitimi II, Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi II, Okul Çalgıları II, Bireysel Ses Eğitimi II
Genel Kültür	Türkçe I: Yazılı Anlatım, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Yabancı Dil I	Türkçe II: Sözlü Anlatım, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Yabancı Dil II
Meslek Bilgisi	Öğretmenlik Mesleğine Giriş	Okul Deneyimi I
	3. Dönem	4. Dönem
Alan Bilgisi	Piyano III, Bireysel Çalgı Eğitimi III, Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi III, Okul Çalgıları III, Toplu Ses Eğitimi II	Piyano IV, Bireysel Çalgı Eğitimi IV, Toplu Ses Eğitimi II, Okul Bandosu, Elektronik Org Eğitimi
Genel Kültür	Bilgisayar	Müzik Tarihi, Seçmeli I
Meslek Bilgisi	Gelişim ve Öğrenme	Öğretimde Planlama ve Değerlendirme
	5. Dönem	6. Dönem
Alan Bilgisi	Piyano V, Bireysel Çalgı Eğitimi V, Koro I, Orkestra/Oda Müziği I, Türk Halk Müziği, Eşlik (Korrepetisyon)	Piyano VI, Bireysel Çalgı Eğitimi VI, Koro II, Orkestra/Oda Müziği II, Türk Sanat Müziği
Genel Kültür	Güncel/Popüler Müzik, Müzik Kültürü, Seçmeli II	Seçmeli III
Meslek Bilgisi	Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme	Sınıf Yönetimi, Özel Öğretim Yöntemleri I
	7. Dönem	8. Dönem
Alan Bilgisi	Bireysel Çalgı VII, Koro III, Orkestra/Oda Müziği III	Bireysel Çalgı Eğitimi VIII, Eğitim Müziği Besteleme, Koro ve Yönetimi, Orkestra/Oda Müziği ve Yönetimi
Genel Kültür	Oyun Dans ve Müzik, Seçmeli IV	-
Meslek Bilgisi	Özel Öğretim Yöntemleri II, Seçmeli IV	Öğretmenlik Uygulaması, Rehberlik

Not: Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (1998). Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları. Yükseköğretim Kurulu Yayını: Ankara. <https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/egitim-fakultesi-ogretmen-yetistirme-lisans-programlari-mart-1998.pdf> sayfasından erişilmiştir.

2006 yılında YÖK tarafından Eğitim Fakülteleri Lisans Programları kapsamında müzik öğretmenliği lisans programları yeniden düzenlenmiştir. Çoban (2013), bu program ile müzik öğretmeni adaylarının bireysel özellik ve yetkinlikleri doğrultusunda kendilerini geliştirmeleri; bilgi, beceri ve yetkinliklerini mesleklerinde öğrencilerine nasıl aktaracaklarını öğrenmelerinin kuramsal ve uygulamaları derslerle desteklendiğini belirtmiştir (s. 36).

Tablo 9

2006 YÖK Müzik Öğretmenliği Lisans Programı

Ders Türü	Dersler	
	1. Dönem	2. Dönem
Alan Bilgisi	Müziksel İşitme Okuma Yazma I, Pişano I, Bireysel Çalgı I, Bireysel Ses Eğitimi I, Okul Çalgıları I (Gitar-Bağlama-Blokflüt)	Müziksel İşitme Okuma Yazma II, Pişano II, Bireysel Çalgı II, Bireysel Ses Eğitimi II, Okul Çalgıları II (Gitar-Bağlama-Blokflüt), Koro I
Genel Kültür	Müzik Kültürü, Felsefe, Türkçe I: Yazılı Anlatım, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I, Yabancı Dil I	Genel Müzik Tarihi, Türkçe II: Sözlü Anlatım, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II, Yabancı Dil II
Meslek Bilgisi	Eğitim Bilimine Giriş	Eğitim Psikolojisi
	3. Dönem	4. Dönem
Alan Bilgisi	Müziksel İşitme Okuma Yazma III, Pişano III, Bireysel Çalgı III, Bireysel Ses Eğitimi III, Koro II, Armoni-Kontrpuan-Eşlik I, Geleneksel Türk Halk Müziği, Okul Çalgıları III (Gitar-Bağlama-Blokflüt)	Müziksel İşitme Okuma Yazma IV, Pişano IV, Bireysel Çalgı IV, Bireysel Ses Eğitimi IV, Koro III, Armoni-Kontrpuan-Eşlik II, Geleneksel Türk Halk Müziği Uygulaması, Elektronik Org Eğitimi
Genel Kültür	Türk Müzik Tarihi, Bilgisayar I	Bilgisayar II, Türk Eğitim Tarihi
Meslek Bilgisi	Öğretim İlke ve Yöntemleri	Ölçme ve Değerlendirme
	5. Dönem	6. Dönem
Alan Bilgisi	Müziksel İşitme Okuma Yazma V, Pişano V, Bireysel Çalgı V, Koro IV, Armoni-Kontrpuan-Eşlik III, Orkestra/Oda Müziği I, Geleneksel Türk Sanat Müziği, Eşlik Çalma, Eğitim Müziği Dağarı	Müziksel İşitme Okuma Yazma VI, Pişano VI, Bireysel Çalgı VI, Koro V, Armoni-Kontrpuan-Eşlik IV, Orkestra/Oda Müziği II, Geleneksel Türk Sanat Müziği Uygulaması, Çalgı Bakım Onarım Bilgisi, Müzik Biçimleri
Genel Kültür	Güncel ve Popüler Müzikler	-
Meslek Bilgisi	Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı	Sınıf Yönetimi, Özel Öğretim Yöntemleri I
	7. Dönem	8. Dönem
Alan Bilgisi	Pişano VII, Bireysel Çalgı VII, Koro VI, Orkestra/Oda Müziği III, Türk Müziği Çokseslendirme, Özel Öğretim Yöntemleri II	Koro ve Yönetimi, Orkestra/Oda Müziği ve Yönetimi, Bireysel Çalgı ve Öğretimi, Okul Öncesi Müzik Eğitiminde Genel Yaklaşımlar, Eğitim Müziği Besteleme, Pişano ve Öğretimi
Genel Kültür	Topluma Hizmet Uygulamaları, Oyun Dans ve Müzik, Bilimsel Araştırma Yöntemleri	-
Meslek Bilgisi	Rehberlik, Okul Deneyimi	Öğretmenlik Uygulaması, Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi, Özel Eğitim

Not: Yükseköğretim Kurulu (2007). Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Fakülteleri (1982-2007) (Öğretmenin Üniversitede Yetiştirilmesinin Değerlendirilmesi). Yükseköğretim Kurulu Yayını: Ankara. <https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/ogretmen-yetistirme-ve-egitim-fakulteleri.pdf> sayfasından erişilmiştir.

2018 yılında gerçekleştirilen revizyon ile programların, %30-35'inin öğretmenlik meslek bilgisi, %45-50'sinin alan eğitimi ve %15-20'sinin genel kültür kategorisindeki derslerden oluştuğu görülmektedir (YÖK Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları, 2018). Program Tablo 10'da görülmektedir.

Tablo 10

2018 YÖK Müzik Öğretmenliği Lisans Programı

<i>Ders Türü</i>	<i>Dersler</i>	
	1. Dönem	2. Dönem
<i>Alan Bilgisi</i>	Batı Müziği Teori ve Uygulaması 1, Piyano Eğitimi 1, Ses Eğitimi 1, Bireysel Çalgı Eğitimi 1	Batı Müziği Teori ve Uygulaması 2, Piyano Eğitimi 2, Ses Eğitimi 2, Müzik Kültürü, Bireysel Çalgı Eğitimi 2
<i>Genel Kültür</i>	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi 1, Yabancı Dil 1, Türk Dili 1, Bilişim Teknolojileri,	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi 2, Yabancı Dil 2, Türk Dili 2, Seçmeli 1,
<i>Meslek Bilgisi</i>	Eğitime Giriş, Eğitim Psikolojisi	Eğitim Sosyolojisi, Eğitim Felsefesi
	3. Dönem	4. Dönem
<i>Alan Bilgisi</i>	Seçmeli 1, Müzik Öğrenme ve Öğretim Yaklaşımları, Türk Halk Müziği Teori ve Uygulaması 1, Bağlama Eğitimi 1, Çoksesli Koro 1, Armoni ve Eşlikleme 1, Batı Müziği Tarihi, Bireysel Çalgı Eğitimi 3	Seçmeli 2, Müzik Öğretimi Programları, Türk Halk Müziği Teori ve Uygulaması 2, Bağlama Eğitimi 2, Çoksesli Koro 2, Armoni ve Eşlikleme 2, Türk Müziği Tarihi, Bireysel Çalgı Eğitimi 4
<i>Genel Kültür</i>	-	Seçmeli 2
<i>Meslek Bilgisi</i>	Türk Eğitim Tarihi, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Seçmeli 1,	Öğretim Teknolojileri, Eğitimde Araştırma Yöntemleri, Seçmeli 2,
	5. Dönem	6. Dönem
<i>Alan Bilgisi</i>	Seçmeli 3, Türk Sanat Müziği Teorisi ve Uygulaması 1, Gitar Eğitimi ve Eşlikleme 1, Türk Halk Müziği Korusu 1, Orkestra - Oda Müziği 1, Bireysel Çalgı Eğitimi 5	Seçmeli 4, Türk Sanat Müziği Teorisi ve Uygulaması 2, Gitar Eğitimi ve Eşlikleme 2, Türk Halk Müziği Korusu 2, Orkestra - Oda Müziği 2, Okul Müziği Dağarı, Bireysel Çalgı Eğitimi
<i>Genel Kültür</i>	Seçmeli 3	Seçmeli 4
<i>Meslek Bilgisi</i>	Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetim, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme, Seçmeli 3,	Eğitimde Ahlak ve Etik, Sınıf Yönetimi, Seçmeli 4,
	7. Dönem	8. Dönem
<i>Alan Bilgisi</i>	Seçmeli 5, Orkestra- Oda Müziği 3, Türk Sanat Müziği Korusu 1, Orff Çalgıları, Bireysel Çalgı Eğitimi 7	Seçmeli 6, Orkestra - Oda Müziği 4, Türk Sanat Müziği Korusu 2
<i>Genel Kültür</i>	-	Topluma Hizmet Uygulamaları
<i>Meslek Bilgisi</i>	Öğretmenlik Uygulaması 1, Okullarda Rehberlik, Seçmeli 5	Öğretmenlik Uygulaması 2, Özel Eğitim ve Kaynaştırma, Seçmeli 6

Not: Yükseköğretim Kurulu (2018). Müzik Öğretmenliği Lisans Programı. https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Muzik_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf sayfasından erişilmiştir.

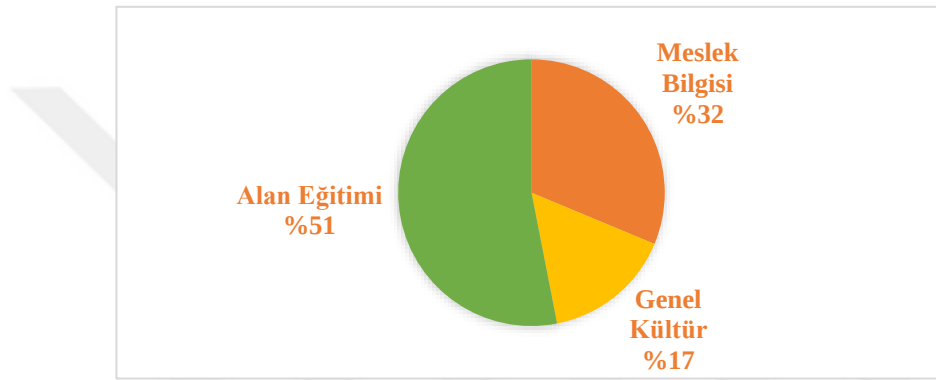
Programdaki derslerin teori ve uygulama saatleri, kredi, Avrupa Kredi Toplama ve Transfer Sistemi (AKTS), toplam saat ve yüzdeleri Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11

2018 Müzik Öğretmenliği Lisans Programı Ders Bilgileri

Genel Toplam	Teori	Uygulama	Kredi	AKTS	Toplam Saat
(MB) Meslek Bilgisi	44	12	50	86	56
(GK) Genel Kültür	26	2	27	42	28
(AE) Alan Eğitimi	63	32	79	112	95
Toplam	133	46	156	240	179

Not: Yükseköğretim Kurulu (2018). Müzik Öğretmenliği Lisans Programı. https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Muzik_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf sayfasından erişilmiştir.

Şekil 1. 2018 Müzik öğretmenliği lisans programı ders yüzdeleri. https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Muzik_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf sayfasından erişilmiştir.

Tablo 11 ve Şekil 1 incelendiğinde programdaki ders saatlerinin en fazla (%51) alan eğitimi derslerine ayrıldığı, bunu %32 oranıyla meslek bilgisi derslerinin izlediği ve en az ders saatinin (%17) genel kültür derslerine ayrıldığı görülmektedir.

Programdaki meslek bilgisi seçmeli dersler ve genel kültür seçmeli dersler, Eğitim Fakültelerinin seçmeli ders havuzundaki derslerden oluşmaktadır. Alan eğitimi seçmeli dersler ise her anabilim dalının kendi kararı ile açabileceği müzik eğitimi alanına yönelik seçmeli derslerden oluşmaktadır.

Tablo 12

Müzik Öğretmenliği Lisans Programı Seçmeli Dersler

Meslek Bilgisi Seçmeli Dersler	- Açık ve Uzaktan Öğrenme - Çocuk Psikolojisi, Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu - Eğitim Hukuku - Eğitim Antropolojisi - Eğitim Tarihi - Eğitimde Drama - Eğitimde Program Dışı Etkinlikler - Eğitimde Program Geliştirme - Eğitimde Proje Hazırlama - Eleştirel ve Analitik Düşünme - Hastanede Yatan Çocukların Eğitim - Kapsayıcı Eğitim - Karakter ve Değer Eğitimi - Karşılaştırmalı Eğitim - Mikro Öğretim - Müze Eğitimi - Okul Dışı Öğrenme Ortamları - Öğrenme Güçlüğü - Öğretimi Bireyselleştirme ve Uyarlama - Sürdürülebilir Kalkınma ve Eğitim - Yetişkin Eğitimi ve Hayat Boyu Öğrenme
Genel Kültür Seçmeli Dersler	- Bağımlılık ve Bağımlılıkla Mücadele - Beslenme ve Sağlık - Bilim Tarihi ve Felsefesi - Bilim ve Araştırma Etiği - Ekonomi ve Girişimcilik - Geleneksel Türk El Sanatları - İnsan Hakları ve Demokrasi - İnsan İlişkileri ve İletişim - Kariyer Planlama ve Geliştirme - Kültür ve Dil - Medya Okuryazarlığı - Mesleki İngilizce - Sanat ve Estetik - Türk Halk Oyunları - Türk İşaret Dili - Türk Kültür Coğrafyası - Türk Sanatı Tarihi
Alan Eğitimi Seçmeli Dersler	- Batı Müziği Tür ve Biçim Bilgisi - Dini Müzik - Drama ve Müzikli Oyunlar - Eğitim Müziği Besteleme Teknikleri - Müzik Toplulukları Yönetimi - Müziksel Organizasyon ve İletişim - Okul Öncesi Müzik Eğitimi - Popüler Müzik ve Uygulamaları - Sınıf İçi Öğrenmelerin Değerlendirilmesi - Türk Halk Müziği Tür ve Biçim Bilgisi - Türk Müziği Çok Seslendirme - Türk Sanat Müziği Tür ve Biçim Bilgisi - Vurmalı Çalgılar

Not: Yükseköğretim Kurulu (2018). Müzik Öğretmenliği Lisans Programı. https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Muzik_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf sayfasından erişilmiştir.

Berki ve Karakelle (2009) çalışmasında; müzik öğretmenliği lisans programlarındaki dersleri “Müzik (Genel), Pedagoji, Ortak Zorunlu Dersler ve Diğer Dersler” olmak üzere dört ana grupta toplamıştır. Müzik (Genel) alanını oluşturan derslerini, müzik performansı, müzik pedagojisi, kompozisyon, müzik teorisi, müzik tarihi, Geleneksel Türk Müzikleri ve çalgı bakım-onarım olmak üzere yedi alt alanda toplamıştır. Bu çalışmadan yola çıkılarak,

2018 müzik öğretmenliği lisans programında bulunan alan eğitimi derslerine yönelik alt alanlar “müzik teorisi”, “müzik performans ve eğitimi”, “müzik pedagojisi”, “besteleme”, “müzik tarihi/kültürü”, “Geleneksel Türk Müzikleri”, “müziksel iletişim” olarak belirlenmiştir. Programda bulunan “Alan Eğitimi Seçmeli Dersler” ilgili oldukları alt alanların başlığı kapsamında belirtilmiştir.

Tablo 13

Müzik Teorisi Zorunlu Dersler

Ders Adı	T	U	K	AKTS	Ders Saati
Batı Müziği Teori ve Uygulaması 1	2	2	3	5	4
Batı Müziği Teori ve Uygulaması 2	2	2	3	5	4
Armoni ve Eşikleme 1	2	0	2	3	2
Armoni ve Eşikleme 2	2	0	2	2	2
Toplam	8	4	10	15	12

Tablo 14

Müzik Teorisi Alan Eğitimi Seçmeli Dersler

Ders Adı	T	U	K	AKTS	Ders Saati
Batı Müziği Tür ve Biçim Bilgisi	2	0	2	4	2
Türk Müziği Çok Seslendirme	2	0	2	4	2
Toplam	4	0	4	8	4

Tablo 15

Müzik Performansı ve Eğitimi Zorunlu Dersler

Ders Adı	T	U	K	AKTS	Ders Saati
Piyano Eğitimi 1	1	0	1	1	1
Ses Eğitimi 1	1	0	1	1	1
Bireysel Çalgı Eğitimi 1	1	0	1	1	1
Piyano Eğitimi 2	1	0	1	1	1
Ses Eğitimi 2	1	0	1	1	1
Bireysel Çalgı Eğitimi 2	1	0	1	1	1
Bağlama Eğitimi 1	1	0	1	1	1
Çoksesli Koro 1	1	2	2	3	3
Bireysel Çalgı Eğitimi 3	1	0	1	1	1
Bağlama Eğitimi 2	1	0	1	1	1
Çoksesli Koro 2	1	2	2	2	3
Bireysel Çalgı Eğitimi 4	1	0	1	1	1
Gitar Eğitimi ve Eşikleme 1	1	0	1	1	1
Türk Halk Müziği Korosu 1	1	2	2	4	3
Orkestra-Oda Müziği 1	1	2	2	4	3
Bireysel Çalgı Eğitimi 5	1	0	1	1	1
Gitar Eğitimi ve Eşikleme 2	1	0	1	1	1
Türk Halk Müziği Korosu 2	1	2	2	1	3
Orkestra-Oda Müziği 2	1	2	2	3	3
Bireysel Çalgı Eğitimi 6	1	0	1	2	1
Orkestra-Oda Müziği 3	1	2	2	3	3
Türk Sanat Müziği Korosu 1	1	2	2	3	3
Bireysel Çalgı Eğitimi 7	1	0	1	1	1
Orkestra-Oda Müziği 4	1	2	2	3	3
Türk Sanat Müziği Korosu 2	1	2	2	3	3
Toplam	25	20	35	45	45

Tablo 16

Müzik Pedagojisi Zorunlu Dersler

Ders Adı	T	U	K	AKTS	Ders Saati
Müzik Öğrenme ve Öğretim Yaklaşımları	2	0	2	3	2
Müzik Öğretimi Programları	2	0	2	3	2
Okul Müziği Dağarı	2	0	2	3	2
Orff Çalgıları	2	0	2	2	2
Toplam	8	0	8	11	8

Tablo 17

Müzik Pedagojisi Alan Eğitimi Seçmeli Dersler

Ders Adı	T	U	K	AKTS	Ders Saati
Drama ve Müzikli Oyunlar	2	0	2	4	2
Müzik Toplulukları Yönetimi	2	0	2	4	2
Okul Öncesi Müzik Eğitimi	2	0	2	4	2
Sınıf İçi Öğrenmelerin Değerlendirilmesi	2	0	2	4	2
Toplam	8	0	8	16	8

Tablo 18

Kompozisyon Alan Eğitimi Seçmeli Dersler

Ders Adı	T	U	K	AKTS	Ders Saati
Eğitim Müziği Besteleme Teknikleri	2	0	2	4	2
Toplam	2	0	2	4	2

Tablo 19

Müzik Tarihi/Kültürü Zorunlu Dersler

Ders Adı	T	U	K	AKTS	Ders Saati
Müzik Kültürü	2	0	2	2	2
Batı Müziği Tarihi	2	0	2	2	2
Türk Müziği Tarihi	2	0	2	2	2
Toplam	6	0	6	6	6

Tablo 20

Müzik Tarihi/Kültürü Alan Eğitimi Seçmeli Dersler

Ders Adı	T	U	K	AKTS	Ders Saati
Popüler Müzik ve Uygulamaları	2	0	2	4	2
Toplam	2	0	2	4	2

Tablo 21

Geleneksel Türk Müzikleri Zorunlu Dersler

Ders Adı	T	U	K	AKTS	Ders Saati
Türk Halk Müziği Teori ve Uygulaması 1	1	2	2	3	3
Türk Halk Müziği Teori ve Uygulaması 2	1	2	2	2	3
Türk Sanat Müziği Teori ve Uygulaması 1	1	2	2	3	3

Türk Sanat Müziği Teori ve Uygulaması 2	1	2	2	3	3
Toplam	4	8	8	11	12

Tablo 22

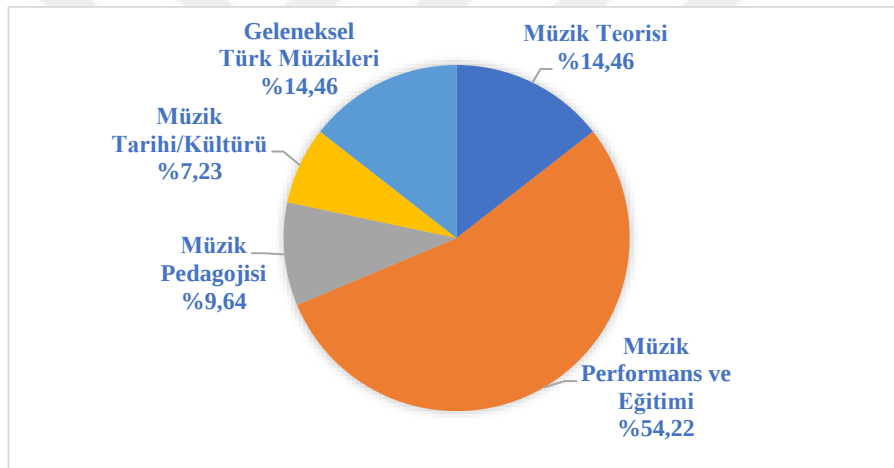
Geleneksel Türk Müzikleri Alan Eğitimi Seçmeli Dersler

Ders Adı	T	U	K	AKTS	Ders Saati
Dini Musiki	2	0	2	4	2
Türk Halk Müziği Tür ve Biçim Bilgisi	2	0	2	4	2
Türk Sanat Müziği Tür ve Biçim Bilgisi	2	0	2	4	2
Vurmalı Çalgılar	2	0	2	4	2
Toplam	8	0	8	16	8

Tablo 23

Müziksel İletişim Alan Eğitimi Seçmeli Dersler

Ders Adı	T	U	K	AKTS	Ders Saati
Müziksel Organizasyon ve İletişim	2	0	2	4	2
Toplam	2	0	2	4	2

Şekil 2. Alan eğitimi derslerine yönelik alt alanlar.

Şekil 2’de görüldüğü gibi, 2018 programında bulunan zorunlu alan derslerinin %14,46’sı müzik teorisi, %54,22’si müzik performans ve eğitimi, %9,64’ü müzik pedagojisi, %7,23’ü müzik tarihi/kültürü, %14,46’sı Geleneksel Türk Müzikleri alt alanlarını oluşturmaktadır. Programdaki alan eğitimi seçmeli ders saati sayısı 12; bu derslerin tüm program içerisindeki yüzdesi %12,63’dür.

Günümüzde müzik öğretmenliği eğitimi, üniversiteler bünyesinde bulunan Eğitim Fakültelerinin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında (MEABD), dört yıllık lisans eğitimi sürecinde gerçekleştirilmektedir. Müzik eğitimi anabilim dallarında öğrenci olmak için lise mezunu olup, Temel Yeterlilik Testi (TYT) sınavında en az belirlenen baraj puanını ve üstünü almak gerekmektedir. Şartları sağlayan

adaylar, ilgili üniversitedeki anabilim dalının öğretim üyeleri tarafından hazırlanıp uygulanan özel yetenek sınavını kazanarak bu kurumda öğrenim görme hakkına sahip olur. Her anabilim dalının sınavı, kendine özgü sorulardan ve puanlama sisteminden oluşmakla beraber benzer aşamaları içerir. Bu aşamalar müziksel işitme sınavı, ses sınavı ve çalgı sınavı olmak üzere üçe ayrılır. Adayın özel yetenek sınav sonucu yalnızca girdiği üniversitede geçerlidir. Öğrenciler dört yıllık lisans eğitim sürecinin ardından, müzik öğretmenliği diploması almaya hak kazanmaktadır.

Cumhuriyetten günümüze değin yapılan değişiklikler ile geliştirilen öğretmen yetiştirme programları, günümüzde Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından düzenlenerek 2018 yılında yürürlüğe giren programlar dahilinde gerçekleştirilmektedir.

2018 programı henüz mezunlarını vermeden, 2020 yılında YÖK tarafından alınan yeni bir kararla bazı konularda üniversitelere “yetki devri” ve “yetki paylaşımı” verilmiştir. YÖK’ün bu kararda, Eğitim/Eğitim Bilimleri Fakültelerinin öğretmenlik lisans programlarının geliştirilip güncellenmesi çalışmalarının, Türkiye Yeterlikler Çerçevesi ile Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen Öğretmenlik Mesleği Yeterlikleri dikkate alınarak ilgili yükseköğretim kurumları tarafından yapılmasının en doğru tercih olduğu; üniversitelerin bu süreci yönetebilecek düzeyde kapasiteye ve öğretim elemanlarının program geliştirme ve güncelleme konusunda yetkinliğe sahip olduğunu belirttiği görülmektedir (YÖK, 2020). Özdek (2020) tüm eğitim fakültesi programlarına getirilen bu esnek anlayışın, müzik öğretmenliği programlarında ne gibi sonuçlar ortaya çıkaracağını henüz kestirilemediğini belirtmiştir (s. 83).

Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi (2022)’nin güncel verilerine göre, bugün Türkiye’de bulunan 98 Eğitim/Eğitim Bilimleri Fakültesinin 39’unda Müzik Eğitimi Anabilim Dalı mevcuttur. Bu anabilim dallarında uygulanan müzik öğretmenliği lisans programı bugün, 30 müzik eğitimi anabilim dalında aktif olarak uygulanmaktadır. Tablo 24’te müzik eğitimi anabilim dallarının bulunduğu üniversite, kuruluş yılı ve lisans düzeyinde eğitim öğretim durumlarının aktif ya da pasif oluşuna yer verilmiş; bilgilere anabilim dallarının internet sayfalarından ulaşılmıştır.

Tablo 24

Günümüzde Müzik Eğitimi Anabilim Dalları

Üniversite	MEABD Kuruluş Yılı	Aktif/Pasif	MEAB İnternet Sayfası
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	Kurumun internet sayfasında anabilim dalı kuruluş tarihi bilgisi yer almamaktadır.	Aktif	https://www.agri.edu.tr/detail.aspx?id=145&bid=523&tid=16&dil=tr-TR
Aksaray Üniversitesi	2015	Aktif	https://muzik.aksaray.edu.tr/Hakkimizda
Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi	Kurumun internet sayfasında anabilim dalı kuruluş tarihi bilgisi yer almamaktadır.	Pasif	https://egitim.alanya.edu.tr/bolumler/guzel-sanatlar-egitimi-bolumu/anabilim-dallari/muzik-egitimi-anabilim-dali/
Amasya Üniversitesi	2021	Aktif	https://egitim.amasya.edu.tr/bol%C3%BCmler/guzel-sanatlar-egitimi-bolumu/muzik-ogretmenligi-anabilim-dali/genel-bilgiler
Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi	2019	Aktif	https://www.mgu.edu.tr/tr/faculty/muzik-egitimi-bolumu/pages/hakkimizda-345.html
Artvin Çoruh Üniversitesi	Kurumun internet sayfasında anabilim dalı kuruluş tarihi bilgisi yer almamaktadır.	Pasif	https://guzelsanatlar.artvin.edu.tr/muzik-egitimi-anabilim-dali
Atatürk Üniversitesi	1992	Aktif	http://birimler.atauni.edu.tr/muzik-egitimi-abd/tarihce/
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	2005	Aktif	https://akademik.adu.edu.tr/ad/egitim/muzik/default.asp?idx=313239
Balıkesir Üniversitesi	2002	Aktif	https://www.balikesir.edu.tr/site/icerik/muzik-egitimi-anabilim-dali-1264
Bartın Üniversitesi	Kurumun internet sayfasında anabilim dalı kuruluş tarihi bilgisi yer almamaktadır.	Pasif	https://muzikegitimi.bartın.edu.tr/hakkimizda/tanitim.html
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	1994	Aktif	http://ef.ibu.edu.tr/abd-guzelsanatlar/muzik-egitimi-anabilim-dali
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	1993	Aktif	https://egitim.mehmetakif.edu.tr/akademik/728/muezik-egitimi-anabilim-dali
Bursa Uludağ Üniversitesi	1981	Aktif	https://uludag.edu.tr/muzikegitabd/konu/view?id=5896&title=hakkimizda
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	1996	Aktif	http://gse.egitim.comu.edu.tr/muzik-egitimi-abd/muzik-ogretmenligi-anabilim-dali-r5.html
Dokuz Eylül Üniversitesi	1973	Aktif	https://bef.deu.edu.tr/mzk/?page_id=1276
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	1999	Aktif	https://egitim.ebyu.edu.tr/as/guzel-sanatlar-egitimi-bolumu/muzik-egitimi/hakkimizda-mzk/
Gazi Üniversitesi	1924	Aktif	https://gef-guzelsanatlar-muzik.gazi.edu.tr/view/page/26518
Giresun Üniversitesi	2011	Aktif	http://gseb.giresun.edu.tr/tr/page/muzik-egitimi-abd/5223
Hakkari Üniversitesi	2022	Pasif	https://obs.hakkari.edu.tr/oibs/bologna/index.aspx?lang=tr&curOp=showPac&curUnit=1&curSunit=1077
Harran Üniversitesi	1996	Aktif	http://web.harran.edu.tr/muzikegitimi/tr/ogrenci/anabilim-dalimiz/
İnönü Üniversitesi	1989	Aktif	https://www.inonu.edu.tr/muzik/menu/2043/genel-tanitim
Kafkas Üniversitesi	2008	Pasif	https://www.kafkas.edu.tr/gsEgitim/tr/sayfaYeni11842
Kastamonu Üniversitesi	Kurumun internet sayfasında anabilim dalı kuruluş tarihi bilgisi yer almamaktadır.	Aktif	https://egitim.kastamonu.edu.tr/index.php/tr/muzik-egitimi-abd/genel-bilgiler
Manisa Celal Bayar Üniversitesi	Kurumun internet sayfasında anabilim dalı kuruluş tarihi bilgisi yer almamaktadır.	Pasif	https://egitim.mcbyu.edu.tr/akademik-birimler/guzel-sanatlar---askin-celik.42835.tr.html
Marmara Üniversitesi	Kurumun internet sayfasında anabilim dalı kuruluş tarihi bilgisi yer almamaktadır.	Aktif	http://mzo.aef.marmara.edu.tr/genel-bilgiler
Mersin Üniversitesi	2020	Pasif	https://www.mersin.edu.tr/akademik/egitim-fakultesi/bolumler/guzel-sanatlar-egitimi-bolumu/programlar/muzik-egitimi-anabilim-dali
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	2001	Aktif	https://muzikgse.mu.edu.tr/tr/hakkimizda-2529
Necmettin Erbakan Üniversitesi	1987	Aktif	https://www.erbakan.edu.tr/guzelsanatlaregitimi/sayfa/12540/hakkimizda

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	2021	Aktif	https://ects.nevsehir.edu.tr/ects/bilgipaketi/dil/tr/bolum/186021/sayfa/1
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	1992	Aktif	https://www.ohu.edu.tr/muzikogretmenligi/sayfa/genel-bilgi
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	1999	Aktif	https://ebs.omu.edu.tr/2654/932001
Pamukkale Üniversitesi	1995	Aktif	https://www.pau.edu.tr/muzikegt/tr/sayfa/genel-bilgi-23
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	2008	Pasif	http://gse.egitim.erdogan.edu.tr/tr/page/hakkinda/2508
Sinop Üniversitesi	Kurumun internet sayfasında anabilim dalı kuruluş tarihi bilgisi yer almamaktadır.	Pasif	https://sanategitim.sinop.edu.tr/fakultetanitim/
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	Kurumun internet sayfasında anabilim dalı kuruluş tarihi bilgisi yer almamaktadır.	Aktif	https://egitim.cumhuriyet.edu.tr/program/370301237-muzik-egitimi-abd
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	2000	Aktif	https://egitim.gop.edu.tr/Icerik.aspx?d=tr-TR&mk=31870&m=tanitim&bidr=11004&bid=11005
Trabzon Üniversitesi	Kurumun internet sayfasında anabilim dalı kuruluş tarihi bilgisi yer almamaktadır.	Aktif	https://guzelsanatlar.trabzon.edu.tr/
Trakya Üniversitesi	2007	Aktif	https://gsegt.trakya.edu.tr/
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	1994	Aktif	https://www.yyu.edu.tr/Birimler/160/sayfalar/14643

Not: Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi (2022). <https://istatistik.yok.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.

2.3. Müzik Teorisi ve Müzik Öğretmenliği Lisans Programlarında Müzik Teorisi Dersleri

2.3.1. Müzik Teorisi

Çoksesli müzik kavramları, tarih içinde oluşmuş, gelişmiş ve kuramlaşmıştır. Bu bağlamda müziğin bilimsel yönünün, sanatsal yönü kadar derin ve geniş olduğu söylenebilir (Kılıç'tan aktaran Köse, 2012). Usman (2017)'in aktardığına göre W. Piston Harmony kitabında müzik teorisinin, müziğin gelecekte nasıl yazılacağını değil, geçmişte nasıl yazıldığını bildirir (s. V).

Müzik teorisi, çalgı, vokal gibi performansa yönelik müzik eğitimi programlarının yanı sıra, müzikoloji ve müzik öğretmenliği eğitimi programlarının da önemli bir parçasıdır. Sağlam teorik bir formasyon, müzisyenin bir yapıtın kompozisyonel tasarımını ve estetik dünyasını kavrama yolundaki ilk ve en temel adımdır. Müzik dilinin gramatik ve sentatik özelliklerini kavrayamamış bir müzisyenin yorumu kimi yönlerden eksik kalma riski taşır. Bu alanda zayıf kalmış bir müzikologun da bir yapıtı, bir üslubu kavramak ve bunu aktarabilmek için yeterli donanımına sahip olması beklenemez (Çöloğlu ve Arat, 2019).

Lucia (2007), mevcut kullanımda müzik teorisinin ne olduğuna dair iki farklı anlayış olduğunu öne sürmüştür. Birini, genellikle "müzik analizi" ile eşdeğer olan bir analiz ve yorum olarak ele almıştır. Diğerini, müziğin seslerini, kavramlarını ve terminolojisini kapsayan daha pedagojik bir bilgi gövdesi olarak tanımlamış ve buna "müzik teorisi" demeyi tercih etmiştir (s. 167). Bu bağlamda müzik teorisinin solfej, armoni, form bilgisi, kontrpuan,

temel müzik bilgisi, müzikal analiz gibi müziğin kuramsal boyutlarını bünyesinde toplayan çatı bir kavram olduğu söylenebilir.

Çetinkaya (2022) müzik teorisini, müziğin dilbilgisi olması nedeniyle örgün ve yaygın müzik eğitiminin en önemli aşamalarından biri olarak görür. Ayrıca müzik teorisi eğitimi alan bireylerin temel kavramlar, seslerin yazılışları, ritim, ölçü sayısı, aralıklar, tonalite, süslemeler, nota yazımında kısaltmalar, artikülasyon ve akor gibi konuların yanı sıra müzik terminolojisine yönelik birçok kavramı öğrendiğini belirtmektedir (s. 574).

2.3.2. Müzik Öğretmenliği Lisans Programlarında Müzik Teorisi Dersleri

Müzik teorisi, müziksel eylemlerin temelini oluşturur. Ayrıca mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin bu alanda bilgilenmelerini sağladığı gibi diğer alan derslerindeki kazanımları besler ve pekiştirir. Öğrencilerin müzisyen yönlerini tanımlamak için yalnızca performansa bağlı düzeyleri yeterli değildir; müzisyenlikleri teorik bilgi birikimiyle desteklenirse anlamlı bir bütün oluşturur.

Geçmişten günümüze müzik öğretmenliği lisans programlarında, müzik teorisi çatısı altındaki alanlardan çeşitli dersler yer almıştır. Tablo 25'te yıllar içinde müzik teorisi alanı derslerinde yapılan isim ve kapsam değişiklikleri görülmektedir.

Tablo 25

Müzik Öğretmenliği Lisans Programlarında Müzik Teorisi Dersleri

Yıl	Program	Dersler
1925	Musiki Muallim Mektebi Eğitim Programları	- Armoni - Kompozisyon - Kontrpuan
1931	Musiki Muallim Mektebi Eğitim Programları	- Musiki İmlası - Solfej - Armoni - Kontrpuan
1941	Gazi O. Ö. T. E. Programları	- Kulak Terbiyesi - Teori
1970	Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Şubesi Eğitim Programları	- Kulak Eğitimi ve Solfej - Müzik Teorisi (Armoni ve Kontrapunt)
1978	Gazi Yüksek Öğretmen Okulu Müzik Şubesi Eğitim Programları	- Müziksel İşitme Okuma Yazma - Temel Müzik Bilgileri
1997	Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Bölümü Lisans Programı	- Müziksel İşitme Okuma Yazma - Armoni-Kontrpuan- Eşlikleme
1997	YÖK Müzik Öğretmenliği Lisans Programı	- Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi
2006	YÖK Müzik Öğretmenliği Lisans Programı	- Müziksel İşitme Okuma Yazma - Armoni-Kontrpuan-Eşlik
2018	YÖK Müzik Öğretmenliği Lisans Programı	- Batı Müziği Teori ve Uygulaması - Armoni ve Eşlikleme

Tablo 25 incelendiğinde müzik teorisi alanına ilişkin derslerin içerik yönüyle kimi zaman birleştirildiği, kimi zaman ise ayrıldığı görülmektedir. Özellikle 1997 yılından sonra müzik teorisi ve kulak eğitimi, müziksel işitme okuma ve yazma başlığı altında birleştirilmiştir. 2018 programında bu iki ders Batı Müziği Teori ve Uygulaması adı altında bir arada ele alınmıştır.

Konuya ilişkin olarak Karkın (2007), Musiki Muallim Mektebinden günümüze programlarda müzik teorisi ve işitme eğitimi dersine; kulak terbiyesi, kulak eğitimi, kulak eğitimi ve solfej, müziksel işitme-okuma ve yazma eğitimi, müziksel işitme-okuma, armoni dersine ise; teori, müzik teorisi (armoni ve kontrpuan), dikey ve yatay çokseslendirme, armoni-kontrpuan-eşikleme' isimleri verilerek değişik yaklaşımlarda bulunulduğunu belirtmiştir. Ayrıca 1998 yılından itibaren YÖK'ün uyguladığı programda işitme ve armoni derslerinin müzik teorisi ve işitme eğitimi adı altında toplandığını ve dersin, müzikte kuramsal bilgileri, işitme eğitimi ve müzik biçimlerini, Türk ve Batı Müziğinde armoni kontrpuan, müzikte stil, üslup ve tür, eğitim-okul müziği örneklerini inceleme, analiz, tek ve çok ses algılama, ritmik yapıları tanıma, nota çözümleme okuma ve yazma, müzik üretme tekniklerini kapsamakta olduğunu ve birinci sınıftan itibaren üç dönem okutulduğunu belirtmiştir (s. 412).

Kalyoncu (2004), 1998 programında konu alanının birleştirilmesiyle içerikleri artan Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi dersinin üç dönem olarak planlanmasını önemli bir sorun olarak görmüş ve işitme eğitiminin müzik teorisi dersinden ayrı olarak en az dört döneme yayılmasını önermiştir. Aynı konuya yönelik olarak Kalyoncu (2005), Müzik Teorisi dersinin alt bileşenlerine ayrılarak Temel Müzik Teorisi, Armoni, Kontrapunkt ve Müzik Biçimleri olmak üzere birbirinden bağımsız dersler olarak planlanmasını önermiştir (s. 218). Bu görüşleri destekler şekilde Barışeri, Özdek ve Can (2006) da müzik öğretmenliği programlarındaki müzik teorisi derslerinin isim, içerik ve sürelerinin ele alınması gerektiğini belirtmiştir.

Günümüzde müzik öğretmenliği programlarında bulunan derslerden müzik teorisi kapsamına giren zorunlu dersler “Batı Müziği Teori ve Uygulaması 1-2” ve “Armoni ve Eşikleme 1-2” dersleridir. Bu dersler, müzik öğretmenliği lisans programında bulunan zorunlu alan derslerinin %14,46’sını oluşturmaktadır. “Batı Müziği Tür ve Biçim Bilgisi” ve “Türk Müziği Çokseslendirme” dersleri müzik teorisi alanında seçmeli ders kapsamında bulunmaktadır.

Batı Müziği Teori ve Uygulaması, müzik öğretmenliği lisans programlarının birinci ve ikinci yarıyılında verilen bir derstir. Dersin süresi her yarıyılıda, haftada (iki saat teori ve iki saat uygulama) dört saat olarak belirlenmiştir. Bu ders, programın zorunlu derslerinin 9,64%'ünü oluşturmaktadır.

2.4. Uluslararası Müzik Sertifika Programları

2.4.1. Amatör Müzik Eğitimi

Amatör müzik eğitimi; müziğe ilgi ve sevgi duyan bireylerin, müzik performansında aktif rol alarak müzikal doyum sağlamalarını ve bu süreci geliştirmek için gerekli görülen müziksel davranışları kazandırmayı amaçlayan, bireyin yetenekli olmasından çok istekli olmasına öncelik veren ve yaş sınırlaması bulunmayan müzik eğitimi türüdür. Bu eğitim müzik kursları ve sanat atölyeleri gibi çeşitli kurumlarda ya da özel dersler ile müzik eğitimcileri veya çalgı öğretmenleri tarafından yürütülür (Tarman, 2016, s. 10; Uçan, 2018, s. 35). Amatör müzik eğitimi, genel ve mesleki müzik eğitimi arasında bir köprü görevi görmesinin yanı sıra mesleki müzik eğitimi seçecek kişileri bu aşamaya hazırlar ve çeşitli olanaklar sağlar.

Türkmen (2021), amatör müzik eğitiminin bireylerin kültürel, psikolojik ve toplumsal yönlerden gelişimini desteklediğini; boş zamanlarını nitelikli bir uğraş alanı ile değerlendirilmesini sağlayarak zararlı alışkanlıklardan koruduğunu; özgüven ve başarıma duygusu aşılayarak önemli kazanımlar sağlamaya yaradığını belirtmiştir. Ayrıca amatör müzik eğitiminin ilerleyen aşamalarda mesleki müzik eğitime hazırlayıcı olabileceğini, bu nedenlerle müzik eğitimcilerinin dikkate almaları gereken bir alan olduğunu vurgulamıştır (s. 15).

Alanyazında amatör müzik eğitiminin bireylere olumlu etkileri üzerine çeşitli araştırmalar gerçekleştirildiği görülmektedir. Yiğit, Gülüm ve Çağlar (2020) çalışmalarında, amatör çalgı eğitiminin çocuk ve ergenlerin benlik kavramı düzeylerine olumlu etki ettiğini; Büyükköse, Orhan ve Şeren (2016) amatör müzik eğitiminin, ortaokul öğrencilerinin problem çözme becerilerine etkisini inceledikleri çalışmalarında bu eğitimin ders başarısına olumlu katkısı olduğu ve öğrencilerin ders dışında çalgı çalmaya zaman ayırma sıklığı arttıkça öz denetim ve problem çözme envanteri toplan puanlarının da arttığı; Türkmen (2010) çalışmasında amatör müzik eğitiminin çocukların bireysel, toplumsal ve kültürel gelişimindeki yerini

inceleyerek, bu eğitimin çocukların müzikal davranışlarında olumlu değişimler yarattığı, sosyal ve kültürel gelişimlerine katkı sağladığı ve aile içinde müzikal etkileşimi arttırdığı sonucuna ulaşmıştır.

2.4.2. Uluslararası Müzik Sertifika Programları

Amatör müzik eğitiminde, sürecin bireye özgü olması sebebiyle, buna uygun program hazırlanır. Yapılan araştırmalar doğrultusunda farklı çalgılar ve farklı düzeylerde alınan amatör müzik eğitiminin, sertifika programları sınavları aracılığıyla sistematikleştiği ve yaygın hale geldiği; zaman içerisinde bu oluşumların uluslararası alanda müzik eğitimi standartlarının belirlenmesinde önemli role sahip olduğu görülmektedir (Abdullah, 2021; Ferdian, Putra & Yuda, 2019; Olsen, 2018; Saidon & Shah, 2014; Southcott, 2017; Tye, 2004; Zhang, 2019). Yıllar içerisinde bu programlar Türkiye’de de önem kazanmış; alınan müzik eğitiminin akredite bir sistem içerisinde gerçekleştirilmesi ve belgelendirilmesi hem öğrenciler hem de aileler için tercih sebebi haline gelmiştir. Ayrıca müzik öğretmenleri açısından da sınava yönelik sistemli bir çalışma programı oluşturma ve verdikleri eğitimin somut çıktılarını elde etme yönüyle bu sınavlara öğrencileri hazırlamak tercih nedeni olmuştur (Akınönder, 2019; Basut, 2013; Duruman & Orhan, 2019; Esen, 2019; Güleç, 2021; Mutlu, 2019; Oktay, 2017; Sezen & Özerdem, 2021).

Bu kuruluşların gerçekleştirdiği uluslararası sertifika sınav programları, dünya genelinde müzik eğitimi standartlarının belirlenmesinde önemli rol oynamaktadır. Ülkemizde gerçekleştirilen amatör müzik eğitiminde de uluslararası sertifika sınav programlarının gün geçtikçe yaygınlaşıp önem kazandığı görülmektedir. Alınan eğitimin sertifika aracılığıyla belgelendirilmesi, öğrenciler tarafından rağbet gören bir durum haline gelmesine sebep olmaktadır. Geçerliliği uluslararası alanda kabul edilen sertifikalar, amatör müzik eğitiminin belirtilen sınav programları çerçevesinde sistematikleşmesini sağlamaktadır. Dolayısıyla amatör müzik eğitimi veren öğretmenler de bu sınav programlarına uygun bir eğitim programı geliştirmektedir.

Dünyada bu tip sertifika sınavları uygulayan çeşitli kurumlar bulunmaktadır:

1. Associated Board of the Royal Schools of Music (<https://tr.abrsm.org/en/>)
2. Australia and New Zealand Cultural Arts (<http://www.anzca.com.au/>)
3. Australian Guild of Music Education (<https://www.guildmusic.edu.au/>)

4. Australian Music Examinations Board (<https://www.ameb.edu.au/>)
5. International Music Examinations Board (<https://www.imeb.com.au/>)
6. London College of Music (<https://lcme.uwl.ac.uk/>)
7. New Zealand Music Examinations Board (<https://nzmeb.org>)
8. Registry of Guitar Tutors (<http://www.rgt.org/>)
9. St. Cecilia School of Music (<https://www.st-cecilia.com.au/>)
10. The Royal Conservatory of Music (<https://www.rcmusic.com/>)
11. Trinity College London
(<https://www.trinitycollege.com/qualifications/music/grade-exams>)
12. Vienna Music Examination Board (http://www.vmeb.org/e_index.htm)

Türkiye’de daha çok “The Associated Board of the Royal Schools of Music (ABRSM)”, “Trinity College London” ve “London College of Music” sertifika sınav programları uygulanmaktadır. Bunlardan The Associated Board of the Royal Schools of Music (ABRSM) sertifika sınav programının, en fazla tercih edilen program olduğu söylenebilir.

2.4.3. The Associated Board Of The Royal Schools Of Music (ABRSM)¹

2.4.3.1. ABRSM Tarihçesi

Bu bölümde ABRSM’nin tarihçesi hakkında bilgiler yer almaktadır. Bilgilere kurumun resmî internet sitesinden erişilmiş, İngilizce açıklamalar çeviri uzmanı tarafından Türkçe’ye çevrilmiştir (ABRSM1, t.y.).

Başlangıç

ABRSM, 1889 yılında İngiliz Kraliyet Müzik Akademisi (*Royal Academy of Music*) Müdürü Sir Alexander MacKenzie’nin, İngiliz Kraliyet Müzik Koleji (*Royal College of Music*) Yöneticisi Sir George Grove’a, bu iki müzik eğitimi kurumunu, “yüksek başarı standardına yönelik bir teşvik ve amaç sağlayan, müzik eğitimi yararına ve tarafsız” yeni bir sınav organı oluşturmak üzere birleştirilmesini teklif etmesi üzerine kurulmuştur. Bu yeni kurum, İngiliz Kraliyet Müzik Okulları Birleşik Kurulu (ABRSM), müzik eğitimi ve değerlendirilmesinde yüksek standartları teşvik etmeye dair gerçek bir istekten çok, ticari kaygılar güttüğü düşüncesi yaygınlaşan özel sınav kurumlarına tarafsız ve yetkin bir alternatif sağlamak için tasarlanmıştır.

¹ Adres: ABRSM London Office 4 London Wall Place London EC2Y 5AU Londra, Birleşik Krallık.
E-mail: abrsms@abrsms.ac.uk
İnternet: <http://www.abrsms.org/>

İlk Ders Programı

1890 yılındaki açılış sınavları için hazırlanan ilk ve iddialı ders programında “kazanılacak sertifikaya layık, yüksek standartlarda bir sınav” hedeflenmiş ve bu kuruluş ilkesine sonraki sınav programlarında yapılan tüm değişikliklerde sadık kalınmıştır.

Yerel açılış sınavları Birleşik Krallık'taki 46 merkezde gerçekleştirilmiştir. *Junior* ve *Senior* olarak adlandırılan iki aşamayı 1141 aday tamamlamıştır.

Küçük yaşta edinilen olumsuz alışkanlıkların, adayların sınava girebilecek yaşa geldiğinde düzeltilmesinin zor olacağına yönelik endişelerin dile getirilmesinden kısa süre sonra, yaşı *junior* ve *senior* sınıflarına yetmeyen öğrencilerin ihtiyaçlarını gözeten bir ders programı hazırlıklarına başlanılmıştır. Hemen ardından, "orta" (*intermediate*) ve "ileri" (*advanced*) seviye olarak ayrılan iki şube ("alt" [*lower*] ve "üst" [*higher*]) eklenmiştir.

Yeni Şubeler ve Programlar

Daha sonra şubelerin alt sıralaması, "basit" (*elementary*) ve "temel"i (*primary*) kapsayacak şekilde genişletilmiş; LRAM, ARCM ve LRSM profesyonel diplomalarından önce gelen, yeni bir yerel merkez şubesi olarak "final" kategorisi eklenmiştir (ardından bu diplomalar profesyonel *Diploma*, *Licentiate* ve *Fellowship* yeterlikleri olarak yenilenmiş veya yeni yeterliklerin kapsamına dahil edilmiştir).

1920'de yerel uygulamalı sınavlara işitsel program dahil edilmiştir ve 1933'te sekiz aşamalı sistem uygulamaya koyulmuştur. Bu evrede "Birleşik Kurul"un (*Associated Board*) adı “Kraliyet Müzik Okulları Birleşik Kurulu” (*Associated Board of the Royal Schools of Music*) olarak değiştirilmiştir.

Sınayıcılar

Başta, ABRSM'nin sınav kurulu ağırlıklı olarak Kraliyet Okulları'nın öğretmen kadrosu ve müzik alanında resmi mevkilerin önde gelen üyelerinden oluşmaktaydı. Tanınmış besteciler Sir George Dyson, Sir Arthur Somervell, Sir Frederick Bridge ve Ralph Vaughan Williams, 20. yüzyılın başında ABRSM sınavıcıları arasında yer almıştır.

1937'deki bir ABRSM genel toplantısında Sir Hugh Allen'in başarılı bir ABRSM sınavıcısı olmak için gereken yetenekler dizisiyle ilgili açıklaması akıllarda yer etmiştir: "Görebildiğim kadarıyla bir Kurul sınavıcısının becerilerinde; basit aritmetik, zengin bir söz dağarcığı, bireşimsel bir hafıza, düzgün bir el yazısı, usanmaz bir sabır, pratik tanımlama kabiliyeti, kibar tavırlar, adalet anlayışı, zayıf olanlara ilgi, biraz mantık, altın bir ses ve doktor hastaya yaklaşırçasına bir tutum bir araya gelmelidir."

Küreselleşmeye Doğru

Başından beri, "Birleşik Krallık ve Dominyonlar genelinde müzik sanatının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması"nın teşviki görevi, Kraliyet Koleji'nin tüzüğü uyarınca ABRSM'ye şart koşulmuştur. 1892'ye gelindiğinde, Ümit Burnu (*Cape of Good Hope*) Üniversitesi ABRSM'yi Ümit Burnu Kolonisi'nde sınavlar düzenlemeye davet etmiştir.

1895'e gelindiğinde ise, Avustralya, Yeni Zelanda ve Kanada ABRSM'nin sınavıcıları tarafından ziyaret edilmekteydi. Sınavlar Malta'da 1903'te, Batı Hint Adalarında 1907'de başlatılmıştır. 1948 yılında, ABRSM'nin Güney Afrika, Hindistan, Pakistan, Seylan (şimdiki Sri Lanka), Malta, Rodezya (şimdiki Zimbabve), Kıbrıs, Singapur ve Kenya'da temsilcileri oluşturulmuştu.

ABRSM tarafından yapılan sınavların popülaritesi 20. yüzyıl boyunca hızla artmıştır. 1914'e kadar yıllık kayıt sayısı 30.000'i bulmuş; 1947'de yetkisi Manchester Kraliyet Müzik Koleji (*Royal Manchester College of Music*) ile İskoçya Kraliyet Müzik Akademisi'ni (*Royal Scottish Academy of Music*) kapsamak üzere genişletilmiştir. Bu zamana gelindiğinde aday sayısı 100.000'i aşmıştır. Takvimler 1981'i gösterdiğinde ise ABRSM yılda 460.000'den fazla adayı sınava tabi tutar hale gelmiştir.

Yeni Sınavlar ve Grup Eğitimi Verilen Öğrenciler

1999'da ABRSM caz piyano (*jazz piano*) ve grup (*ensembles*) dersleri programı başlatmış; bu yeni programa 2003'te flüt, klarnet, saksafon, trompet ve trombon sınavları ilave edilmiştir. Ayrıca 2004'te grup eğitimi verilen öğrencilere yönelik “Müzik Madalyaları” (*Music Medals*) programı başlatılmıştır.

Günümüzde

Halen, dünyanın çeşitli yerlerinde 90'dan fazla ülkede, her yıl 650.000'den fazla aday ABRSM sınavlarına girmektedir. ABRSM'nin son geliştirdiği sınavlar, kurduğu heyecan verici yeni ortaklıklar ve sunduğu yenilikçi ürünlerle, gelecek her zamanki gibi umut verici görünmektedir.

2.4.3.2. ABRSM Sınav Yönetmelikleri

Bu bölümde ABRSM sınav yönetmelikleri hakkında bilgiler yer almaktadır. Bilgilere kurumun resmî internet sitesinden erişilmiş, İngilizce açıklamalar çeviri uzmanı tarafından Türkçe'ye çevrilmiştir (ABRSM2, 2020).

ABRSM ULUSLARARASI SINAV YÖNETMELİKLERİ 2020

ABRSM SINAV YÖNETMELİKLERİ HAKKINDA

Misyonumuz

ABRSM'nin misyonu müzik başarısı aşılmasıdır. Bunu dört Kraliyet Müzik Okulu (*Royal Schools of Music*) ile ortaklık içinde yapmaktadır: Kraliyet Müzik Akademisi (*Royal Academy of Music*), Kraliyet Müzik Koleji (*Royal College of Music*), Kuzey Kraliyet Müzik Koleji (*Royal Northern College of Music*) ve İskoçya Kraliyet Konservatuarı (*Royal Conservatoire of Scotland*). ABRSM, müziğe, müziğin bir sanat türü olarak değerine ve müzik eğitiminin önemine tutku duymakta; müzikle ilgilenmenin insanlara özgün ve olumlu deneyimlerle birlikte yaşam boyu yararlar getirdiğine inanmaktadır. Dünya çapında önde gelen sınavları, kitaplar ve kaynaklar ile dünyanın her tarafındaki insanlara müzik öğretmek, müzik öğrenmek, müzik yapmak ve müzikten zevk almak için gereksinim duydukları araçları sağlamaktadır. Burslarımız, bağışlarımız, sponsorluklarımız ve ortaklıklarımız her yaştan insana müziği keşfetmeleri ve potansiyellerini gerçekleştirmeleri için fırsatlar yaratmaktadır. Yapılan her şey, öğrencileri ve öğretmenleri müziksel yolculuklarında desteklemek üzere tasarlanmıştır.

Yetkilendirilişimiz

ABRSM yeterlikleri; Birleşik Krallık'ta Yeterlikler ve Sınav Düzenleme Dairesi (*Office of Qualifications and Examinations Regulation [Ofqual]*), Galler Yeterlik Kuruluşu (*Qualifications Wales*) ve Müfredat, Sınav ve Değerlendirme Konseyi Resmi Düzenlemeler Birimi (*CCEA Regulation*) tarafından yetkilendirilmiştir. Bu organlar İngiltere ve Kuzey İrlanda'daki Resmen Düzenlenmiş Yeterlikler Çerçevesi'nin (*Regulated Qualifications Framework [RQF]*) birer bölümüdür.

Sınav Yönetmeliği Hakkında

Sınav Yönetmeliğinin Kapsamı

Bu yönetmelik, müzik sınav hizmetlerini sağlarken ve yürütürken esas aldığımız hüküm ve şartları içerir.

Sınav Yönetmeliğinin Hangi Sınavlar İçin Geçerli Olduğu

Yönetmelik, www.abrsm.org adresinde mevcut başka yönetmeliklere bağlı olarak düzenlenen DipABRSM, LRSM ve FRSM diplomaları dışında tüm ABRSM sınavları için geçerlidir. Bu yönetmeliğin son güncellenme tarihi Eylül 2020'dir ve 1 Ekim 2020'den yeni bir bildirim kadar yapılacak sınavlar için geçerlidir.

Sınav Yönetmeliği Değişiklikleri

Kurumun, sınav hizmetlerinin düzgün verilmesini sağlamak üzere yasal, güvenlikle ilgili veya başka kayda değer sebeplerden dolayı yönetmeliği zaman zaman değiştirme veya yönetmeliğe eklemeler yapma hakkı saklıdır.

Önemli: Yasal Olarak Bağlayıcı Sözleşme

Başvuran bir sınava kayıt olduğunda, başvuran ile ABRSM bu yönetmelikte sıralanan hüküm ve şartlara dayanarak yasal olarak bağlayıcı bir sözleşme yapmış olurlar.

2020 SINAV YÖNETMELİĞİ

- Sınav Konuları
 - a. Sınav konuları www.abrsm.org/exams sayfasında sıralanmıştır.
 - b. “Uygulamalı Müzik”te (*Practical Music*) dokuz, “Müzik Teorisi”nde (*Music Theory*) sekiz aşama vardır. Bu sınavların zorlukları İlk Aşamadan 8. Aşamaya kadar kademeli olarak artar. “Hazırlık Testi” (*Prep Test*), sağlam müziksel ve teknik temeller atmayı teşvik etmek için tasarlanmıştır. “Kraliyet Müzik Okulları Birleşimi” (ARSM) 8. Aşama sonrasında, sadece icra ile uygulanan bir sınavdır. Ayrıca, üç seviyede (temel [*primary*], orta [*intermediate*], ileri [*advanced*]) grup (*ensemble*) sınavları da sunulmaktadır.
- Resmen Düzenlenmiş Yeterlikler
 - a. Aşağıdaki tabloda “Uygulamalı Aşamalar” (*Practical Grades*), “Müzik Teorisi” (*Music Theory*) ve ARSM için resmen düzenlenmiş yeterliklerin adları verilmiştir. Daha fazla bilgi <https://register.ofqual.gov.uk>, uluslararası yönetmelik hakkında bilgi ise www.abrsm.org/regulation ilişimlerinde bulunmaktadır.
 - b. Bu sınav yönetmeliğinin okunmasını kolaylaştırmak için, metnin devamında yeterliklerin tam adları yerine “Uygulamalı Aşama(lar)” (*Practical Grade[s]*), “Müzik Teorisi” (*Music Theory*) ve “ARSM” kullanılmıştır. Benzer şekilde, bir kapsayıcı terim olan “uygulamalı sınav(lar)” (*practical exam[s]*), Müzik Teorisi dışındaki tüm yeterliklerden söz etmek için kullanılmıştır.
- Önkoşullar
 - a. Adaylar sınavlara her yaşta girebilirler. Kayıt formunda adayın doğum tarihinin yazılması ARSM sınavları için zorunludur, diğer tüm sınavlarda isteğe bağlıdır.
 - b. İlk–5. Uygulamalı Aşama adaylarının o derste başka bir aşamayı geçmiş olmaları şart değildir.
 - c. 6.–8. Uygulamalı Aşama adaylarının, www.abrsm.org/prerequisite sayfasında sıralanmış yeterliklerden birini sınavın son kayıt tarihinden önce tamamlamış olmaları şarttır. ARSM adaylarının, sundukları enstrümanda ABRSM 8. aşamayı geçmiş olmaları şarttır.
 - d. Adayların zorunlu önkoşulları karşılamadan sınavlara girmesine izin verilmemektedir. İlgili sertifikaların birer sureti herhangi bir zamanda görülmek istenebilir; eğer gösterilmezse, ödenen ya da ödenecek ücretin iadesi olmaksızın sınav kaydı iptal edilecektir.
- Yeni Dersler ve Ders Programlarının Çakışması
 - a. Ders programlarımız zaman içinde güncellenmekte ve söz konusu değişiklikler www.abrsm.org/exams sayfasında önceden bildirilmektedir.
 - b. Yeni bir uygulamalı sınav ders programının ilk yılında adayların, önceki ders programının gerekliliklerini yerine getirebileceği çakışma periyodu sunulmaktadır. Çakışma periyodunun süresi ve kapsadığı gerekliliklere ilişkin bilgi www.abrsm.org/overlap sayfasından edinilebilmektedir.
- Sınav Kaydı
 - d. Adaylar her eğitim döneminde sadece bir Müzik Teorisi sınavına kaydolabilirler.
- Müzik Teorisi Sınav Tarihleri
 - a. Müzik Teorisi sınavları belirli tarih ve saatlerde yapılmaktadır. ABRSM tarafından önceden izin verilmesi haricinde, tüm sınavların duyurulan tarihlerde yapılması zorunludur. Alternatif tarih talepleri yalnızca istisnai durumlarda kabul edilecektir ve karar nihai olacaktır.
- Randevular
 - b. Müzik Teorisi sınavı adayları, belirlenen gün ve saatlerden kendileri için uygun olan eğitim döneminde kayıt olmalıdır.

- c. Başvurucuya isim, adayın kayıt olduğu aşama ve varsa gerekli erişim hazırlıkları veya uygun ayarlamaları teyit eden bir bildiri gönderilmektedir. Başvuran, bu ayrıntıları kontrol etmek ve herhangi bir yanlış varsa ya da düzeltme gerekiyorsa temsilcisine (temsilci yoksa Londra ofisimize) bildirmekle yükümlüdür.
- d. Adayın, bildiri ile birlikte gönderilen isim etiketini sınava getirmesi zorunludur. Bu etiket kayıp ise, aday adını sınav kağıdında ayrılan kısma yazmalıdır.
- Sınav Merkezleri
- a. Uygulamalı sınavlar ve/veya Müzik Teorisi sınavları için sınav merkezleri sağlanmaktadır.
- b. Sınav zaman çizelgeleri düzenlenene kadar sınav mekânları kesin olarak teyit edilmemekte; mekânlar sınav tarih ve saatleriyle aynı zamanda teyit edilmektedir.
- c. Yeterli sayıda kayıt olmazsa sınav merkezi açmama hakkı saklıdır. Bu durumda alternatif bir mekâna randevu verilmesi teklif edilmektedir.
- d. Müzik Teorisi sınavlarının yapıldığı merkezlerde: • sınav salonu; • adaylar arasında makul boşluk bırakılacak şekilde düzenlenen yazı masaları; • tüm sınav boyunca hazır bulunan gözetmenler tedarik edilmektedir.
- e. Hukuken hariç tutulamayan sorumluluklar dışında ABRSM, sınav merkezlerinde uğranılan herhangi bir zarar, yaralanma, masraf veya kayıptan (dolaylı kayıp dahil) ötürü yükümlü tutulamaz.
- Ev Sahipliği
- Müzik Teorisi Sınavlarına Ev Sahipliği
- a. Uygun sınav merkezi bulunmayan bazı bölgelerde, Müzik Teorisi sınavları ABRSM tarafından onaylanan tescilli bir eğitim kurumunda veya bir cezaevi/hastanenin müzik ya da eğitim departmanında yapılabilmektedir. Kayıt formunun doldurulup teslim edilmesi, müdür veya dengi başka bir kıdemli çalışanın, sınav kağıtlarının güvenli muhafazası ve sınavın kurallara uygun yürütülmesinden sorumlu olmasını gerektirir.
- b. Ev sahipliği yapan okul ya da müzik merkezleri gerekli imkân ve düzenlemeleri, masraflar kendilerince karşılanacak şekilde sağlamakla sorumludur. Bu imkân ve düzenlemelerin içeriği şöyledir:
- sessiz, yeterince ışıklandırılmış, ısıtılmış ve havalandırılmış bir sınav salonu;
 - adaylar arasında makul boşluk bırakılacak şekilde düzenlenmiş yazı masaları;
 - müdür tarafından görevlendirilmiş ve yönergeye uygun olarak, tüm sınav boyunca sınav salonunda gözetmenlik yapacak uygun kişiler;
 - adaylar için çizgili karalama kağıdı.
- Müzik Teorisi Sınavları
- Sınav Süreleri
- Müzik Teorisi sınavlarının süreleri:
 - 1.-3. Aşamalar: 1 ve 1/2 saat,
 - 4.-5. Aşamalar: 2 saat,
 - 6.-8. Aşamalar: 3 saattir.
 - Müzik Teorisi sınav adayları için sınav metinlerinin yerel dillere çevrilmesine çalışılmaktadır, ancak mali bakımdan mümkün olmadığı durumlarda bu hizmeti sunmama hakkı saklıdır. İngilizce'ye veya yerel dile çevrilmiş metnin olmadığı durumlarda adaylar, iki dilli ve basılı bir sözlük getirmeyi ve kendilerine 15 dakikalık ek süre verilmesini talep edebilmektedir.

Sınav Mekânına Varış

- Adaylar, aksi belirtilmedikçe, mekâna sınav başlangıcından 10 dakika önce varmalıdır.
- Sınav başlangıcından 35 dakika sonra veya daha geç gelen adaylar kabul edilmemektedir.
- 15 yaşından küçük adayların sınav mekânına gelişlerinde yetişkinlerin eşlik etmesi önerilmektedir fakat refakatçiler için bekleme alanı temin edilememektedir.

Sınavda

- Adayların kendi isim etiketlerini ve kurşun kalem ya da mürekkepli kalemlerini getirmeleri zorunludur.
- Adayların karalama amaçlı kullanımı için çizgili kağıt sağlanmaktadır.
- Adayların sınav salonuna mobil telefon, başka herhangi bir elektronik cihaz veya izinsiz araç-gereç (kendi karalama kağıtları ya da başka herhangi bir kağıt, piyano klavyesinin herhangi bir sureti, kayıt cihazları gibi) getirmeleri yasaktır.
- Adayların sınav boyunca birbirleriyle konuşması veya herhangi bir şekilde iletişim kurması yasaktır.
- Bu kuralları ihlal eden adaylar diskalifiye olur.

Hazırın

- Gözetmenler tüm sınav boyunca hazır bulunur.

Sınavların Yürütülüşü

- Gözetmenler mühürlü sınav kağıdı paketini sınav salonunda, adayların önünde açar.
- İzin verilen süre, her sınav kağıdının üst kısmında belirtilmiştir.
- Adayların zorunda oldukları hususlar şunlardır:
 - Gözetmenlerin direktiflerine uymak ve herhangi bir aksamaya neden olmamak.
 - Diğer adayların rahatsızlığına neden olan adaylar, gözetmenler tarafından dışarı çıkarılır.
 - İsim etiketlerini sınav kağıtlarının üst kısmına yapıştırmak.
 - Sınava, direktif verildiğinde başlamak.
 - Sınav başlamadan önce karalama kağıdına yazılan herhangi bir nota el konulur.
 - Sınav boyunca üstlerinde herhangi bir mobil telefon, akıllı saat veya başka bir elektronik cihaz bulundurmamak.
 - Sınav kağıtlarını hiçbir not, müzikal ölçüm cihazı ya da kitaba başvurmadan veya yardım almadan doldurmak. Bu kuralı ihlal eden veya başkalarına yardım eden adaylar hakkında sui amelden ötürü soruşturma açılabilir ve takiben cezalandırılabilirler (Sui amel [*malpractice*] ve sui idare [*maladministration*] kurallarımıza ilişkin daha fazla bilgi www.abrsm.org/policies sayfasından edinilebilir).
 - Cevapları belirgin ve okunaklı yazmak. Aksi takdirde notları düşürülür.
- Adaylar sınav salonundan, sınavın başlangıcından 40 dakika sonrasında herhangi bir zamanda ayrılabilir. Adaylar sınav kağıtlarını teslim etmek isterlerse ellerini kaldırmalı ve gözetmenlerden biri kağıdı teslim almak üzere yaklaşıp yerlerinden kalkmamalıdır.
- Sınav salonundan kısa süreli olarak dışarıya çıkmak isteyen adaylar ellerini kaldırmalı, gözetmenlerden biri izin verip uygun şekilde eşlik etmek üzere yaklaşıp yerlerinden kalkmamalıdır.
- Adaylar sınav kağıtlarını teslim ettikten sonra sınav salonundan ayrılmak zorundadır ve geri dönemezler. Adaylar sınav salonundan ayrıldıktan itibaren gözetmenlerin gözetimi altında değildir.
- Her sınav kağıdı teslim edildiğinde gözetmenler adayın ad-soyadının kağıdın üst kısmında yazılı olup olmadığını kontrol eder.
- Adayların herhangi bir sınav veya karalama kağıdını salonun dışına çıkarması yasaktır.

Sınav Sonrası

- Gözetmenler sınav kağıtlarını güvenli zarflara koyup mühürler ve ilgili yönerge uyarınca kuruma gönderir.
- Postada kaybolan sınav kağıtlarına dair sorumluluk alınmamaktadır. Böyle durumlarda kayıt ücreti iade edilir.

- Sonuçlar ve Sertifikalar

Not Verme Ölçütleri

- Not verme ölçütleri www.abrsm.org/markincriteria adresinden ve ilgili ders programlarında belirtilmiştir.

Sonuçların Açıklanması

- Sınayıcılar sınav sonuçlarını doğrudan ABRSM'ye bildirir ve bu konu hakkında başka kimseye bilgi vermeye izinleri yoktur.
- Başvuran aksini yazılı olarak bildirmediği takdirde, sınav sonuçları kayıt formunda adı olan başvurana postayla gönderilir. Sonuçları adaylara iletmek başvuranın sorumluluğudur. Başvuranlar sonuçlara, başvuru numaraları ve şifrelerini kullanarak www.abrsm.org adresinden erişebilir.
- Müzik Teorisi sınav sonuçları sınav tarihinden yaklaşık 4-6 hafta sonra internette yayınlanır; sınavın ardından üç ay içinde not formları/sertifikalar başvuranlara ulaşmış olur.
- Kurumun ihmal ya da hatasından kaynaklanan durumlar dışında, sınav sonuçları postaya verildikten sonra kaybolması ya da ulaşmaması durumunda sorumluluk alınmamaktadır. Eğer sonuçlar başvurana beklenen süre içinde ulaşmadıysa, kuruma bildirilmelidir. Sonuçların postaya verildiğini teyit ederek, başvuran yerel postanesi ile iletişime geçerek gönderinin teslim alınması için bekletilip bekletilmediğini kontrol etmelidir. Teslim edilmemiş ya da yanlış teslim edilmiş sonuçların kuruma geri gönderilmesi için postaya verilışinden itibaren 28 gün süre tanınmaktadır. Bu süre içinde başvuran, notların yazılı bildirimini isteyebilir. Bu süreden sonra sonuçlar hâlâ ulaşmamışsa, yeni not formları/sertifikaların düzenlenmesi için başvuran kuruma haber vermelidir.
- Sınav sonuçları diğer bir ilgili tarafa (örn. veli veya başöğretmen) şu koşullarda bildirilebilir:
 - başvuranın ciddi bir hastalığı veya ölümü,
 - sonuçların ABRSM tarafından gönderilmesinden itibaren sekiz hafta içinde başvuran tarafından iletilmemesi.
- Bu durumlarda koşullar kurum tarafından doğrulanmaya çalışılır ve sonuçların yazılı bildirimini ve/veya sertifikaların ikinci sureti ilgili tarafa doğrudan düzenlenir.
- Geçmiş sınavların sonuçları ilgili taraflara (örn. başvuran, aday, veli) yazılı olarak bildirilebilir. Ücretlendirme ayrıntılarını öğrenmek ve "Geçmiş Sonuçları Arama Formu"nu (*Past Results Search Form*) indirmek için www.abrsm.org adresi ziyaret edilebilmektedir.
- Sınav sonuçları yalnızca yukarıda ayrıntılandırılan prosedüre uygun olarak açıklanmaktadır; telefon ya da e-posta ile sonuç bildirilmemektedir.

Sınav Not Formları

- Hazırlık Testi (*Prep Test*) veya İcra Değerlendirmesi Sınavı (*Performance Assessment*) için not verilmemektedir. Sınavın bitiminde adaya, sınayıcı tarafından yorumların yazıldığı bir sertifika sunulmaktadır.
- Müzik Teorisi adaylarına not formu düzenlenmektedir. Not formu, her sorunun cevabına verilen notların dökümünü ve notların toplamını göstermektedir. Müzik Teorisi sınav kağıtları, notlandırıldıktan sonra geri verilmez.

Sertifikalar

- Başarılı olan adaylara, sınav konusunu ve sınavdıkları seviyeyi gösteren bir sertifika verilmektedir.. Başarılı ARSM adayları isimlerinin ardına yeterlik mektuplarını ekleyebilir.
- Sertifikalar, hamillerinin öğretime uygun yeterlikte olduğunu belgelendirmez.

- Talep edilirse sertifikaların ikinci sureti verilebilir. Ücretlendirme ayrıntılarını öğrenmek ve “Sertifika Yenileme Formu”nu (*Certificate Replacement Form*) indirmek için www.abrsm.org adresi ziyaret edilebilir.
- Sui Amel (*Malpractice*) ve Sui İdare (*Maladministration*)
 - Kurumun amacı müzikte başarı sağlamaktır. Kurumun yeterlikleri binlerce kişi tarafından müzik öğrenim veya öğretimlerini desteklemek için kullanılmakta; ayrıca birçok kişi bu yeterliklerden daha ileri ve yüksek düzeyli eğitim kurumlarına başvururken yararlanmaktadır. Bu sebeple kurum için yeterliklerin adayların yeteneklerini ve bilgisini ölçmede değerli ve güvenilir olarak sürdürülmesi çok önemlidir ve dolayısıyla sui amel veya sui idarenin herhangi bir türü çok ciddiye alınmaktadır.
 - Sui amel (*malpractice*); sınav sürecini, herhangi bir yeterliğin güvenilirliğini veya bir sonuç ya da sertifikanın geçerliliğini bozan herhangi bir eylem olarak tanımlanır. Bu tanım, diploma veren bir kuruluş olarak saygınlık ve güvenilirliği düşüren herhangi bir eylemi de kapsar.
 - Sui idare (*maladministration*), yönetmeliğin idari işlemlerin kötü yönetimle ihlal edilmesi olarak tanımlanır, özellikle ihlallerin bir yeterlik veya sınavın güvenilirliğini azalttığı durumlardan söz etmekte kullanılır.
 - Başvuranlar ve adayların sınavların uygulanışıyla ilgili bu sınav yönetmeliğinde ve diğer tüm ABRSM ilkelerinde belirtilen gereklilikleri yerine getirmeleri zorunludur. Başvuran ya da adayların sui ameli durumunda yaptırım veya ceza verilir. Sui amel ve sui idare kurallarına ilişkin daha fazla bilgi www.abrsm.org/policies adresinden edinilebilir.

ABRSM’nin Türkiye temsilciğini yürütmekte olan Epik Müzik Okulu’nun kurum, sınav sistemi ve Türkiye’de uygulanışı hakkında internet sitesinde yer verdiği bilgilendirme metni aşağıdaki gibidir:

İngiliz Kraliyet Müzik Okulları Birleşik Kurulu (*Associated Board of the Royal Schools of Music*) dünyada 100’den fazla ülkede aşamalı müzik sınavları sistemi sunan; Royal Academy of Music, Royal College of Music, Royal Northern College of Music ve Royal Scottish Academy of Music and Drama’nın kurduğu uluslararası bir sınav kurulusudur. Sınavlar; 35 enstrüman, şan, teori ve uygulamalı müzisyenlik dallarında yapılar ve müzik eğitimi almakta olan öğrencilere, amatör veya profesyonel, her yaştan müzisyene açıktır. Birleşik Kurul, her yıl yarım milyon üzerinde öğrenciyi sınar; bu, dünyadaki en büyük müzik sınav sistemidir ve dünya çapındaki müzik eğitimi standartlarının oluşturulması ve geliştirilmesinde büyük rolü vardır.

Sınavlar üç ayrı kategoride ele alınabilir. Birinci kategoride, geçme veya kalma olmayan sınavlar yer alır. Bunlar, 6-9 ay eğitim almış adaylar için tasarlanmış “Hazırlık Testi” (*Prep Test*) ve 21 yaşın üzerindeki yetişkinler için tasarlanmış “İcra Değerlendirmesi Sınavı”dır (*Performance Assessment*). İkinci kategori, giderek zorlaşan sekiz ayrı aşamayı kapsayan “Aşamalı Sınavlar”dır. Üçüncü kategori ise üç ayrı diploma sınavını içeren “Diploma Sınavları”dır.

Adayların sınavlara her aşamadan veya belirli bir sırayla girmeleri zorunlu değildir; ancak 6., 7. veya 8. aşama uygulamalı sınavlarına girebilmek için, “Müzik Teorisi” (*Music Theory*) ya da “Uygulamalı Müzisyenlik” (*Practical Musicianship*) sınavının 5. aşamasını başarıyla geçmiş ve sertifika almış olma şartı aranır. Müzik Teorisi sınavı yılda iki kez, mart ve kasım aylarında yapılmaktadır.

Her aşama sonunda başarı gösteren adaylara, bunu belgelemek üzere bir sertifika verilir. Ayrıca her adaya, sınavcının sınav sırasında yazdığı detaylı yorumlarını içeren rapor verilir.

Diploma Sınavları ARSM, DipABRSM, LRSM ve FRSM’dir. DipABRSM sınavına girebilmek için 8. Aşama Uygulamalı Sınavdan geçmiş olmak gerekir ve her diploma sınavı bir sonrakinin önkoşuludur. Lisans Diploması ülkemizde de Y.Ö.K. tarafından önlisansa denk kabul edilmiştir.

“Uygulamalı Sınavlar”, ocak ve nisan-mayıs aylarında olmak üzere yılda iki kez yapılır. İngiltere’den gelen sınavıcılar kendilerine önceden bildirilmiş program çerçevesinde sınavları yaparlar. Sınavlar halen İzmir, Ankara, Bursa, İstanbul, Kocaeli, Bodrum, Edirne, Denizli, Ayvalık, Samsun, Aydın, Fethiye, Sakarya, Trabzon, Konya, Ortaca (Muğla), Diyarbakır, Hatay, Adana ve Antalya’da birçok okul ve kurslarda gerçekleştirilmektedir. Bu sınavları tüm Türkiye’ye ve komşu ülkelere yayabilmeyi amaçlıyoruz. Yazılı Müzik Teorisi sınavları ise mart ve kasım aylarında olmak üzere yılda iki kez yapılır. Sınav için adaydan son başvuru tarihine kadar, ABRSM’nin her yıl ilan ettiği ücret listesinde gireceği aşamaya göre belirli bir ücret alınır. Bunun haricinde sınav için herhangi bir ek ücret talep edilemez (Epik Müzik Okulu, 2021).

2.4.3.3. Teori Sınavının Türkiye’de Uygulanışı

Bu bölümde ABRSM teori sınavlarının Türkiye’de uygulanışı hakkında bilgiler yer almaktadır. Bilgilere Epik Müzik Okulu’nun resmî internet sitesinden erişilmiştir (Epik Müzik Okulu, 2021).

Yazılı olarak gerçekleştirilen Teori sınavı 8 aşamalıdır. Uygulamalı sınavların 6., 7. veya 8. aşamalarına kaydolabilmek için önceden Teori 5. Aşama veya Uygulamalı Müzisyenlik (*Practical Musicianship*) 5. Aşama sertifikası alınmış olmalıdır. Teori 5. Aşama sertifikasının sureti, uygulamalı sınavların 6., 7. veya 8. aşamalarına başvururken her seferinde başvuru formuna eklenir. Bu sınav sonuçları, tercüme edilmeleri nedeniyle geç açıklandığı için kasım ayında Teori sınavına giren bir öğrencinin ocak ayındaki uygulamalı sınava girmesi başvuru tarihi bakımından mümkün değildir. Teori sınav kağıtları İngiltere’de okunmaktadır. Ocak ayındaki son başvuru tarihinde aday öğrencinin elinde Teori 5. Aşama sertifikası olmadığı için, ancak bir sonraki yılın nisan-mayıs sınavlarına girebilir.

Teori sınavı da yılda iki kez mart ve kasım aylarında, belirlediğimiz merkezlerde; merkez bulunmayan yerlerde ise adayların eğitim aldıkları kurum veya öğretmenleri vasıtasıyla öngörülen yerlerde yazılı olarak yapılmaktadır. Tüm Türkiye’de sınav aynı saatte başlar ve biter. Teori sınav tarihleri bir yıl önceden eylül ayında belli olmaktadır.

Teori sınav kağıtlarının orijinali İngilizcedir. Ancak her sınav kağıdının içine Türkçe tercüme konmaktadır. Cevaplar Türkçe olarak ORJİNAL soru kağıdına yazılmalıdır. Arzu eden adaylar İngilizce cevap verebilirler (Epik Müzik Okulu, 2021).

2.4.3.4. ABRSM Müzik Teorisi 2020 Programı: 1, 2, 3, 4 ve 5. Aşamalar

Bu bölümde ABRSM müzik teorisi 2020 müfredatı 1, 2, 3, 4 ve 5. aşamaların içeriklerine yönelik bilgiler yer almaktadır. Bilgilere kurumun resmî internet sitesinden erişilmiş, İngilizce açıklamalar çeviri uzmanı tarafından Türkçe’ye çevrilmiştir (ABRSM3, 2020).

1. Aşama

- Birlik, ikilik, dörtlük, sekizlik ve onaltılık nota değerleri ve eşdeğer süredeki sus işaretleri (Adaylar “tam nota”, “yarım nota” vb terimler kullanabilir.) Bağlı notalar. Noktalı notalar.
- Basit zaman işaretleri ve ölçü çizgileri ile yukarıda listelenen notaların bu zamanlar içinde gruplandırılması.

- Dizek. Sol ve fa anahtarları. Her iki anahtarın orta do notası dahil olmak üzere dizek üzerindeki notaların isimleri.
 - Tonların ve yarım tonların konumu da dahil olmak üzere majör dizinin oluşturulması. Do, sol, fa ve re major tonlarının her iki anahtarda tonik üçlülere (kök konumu), dereceleri (yalnızca sayı olarak) ve toniğin üzerindeki aralıklar (yalnızca sayı ile) ile dizi ve donanım işaretleri.
 - Tempo, dinamikler, performans yönlendirmesi ve artikülasyon işaretleri ile ilgili sık kullanılan bazı terimler ve işaretler. Sol veya fa anahtarı ile yazılmış bir melodi hakkında basit sorular sorulacaktır.
2. *Aşama / Birinci aşamaya ek olarak :*
- Notaların basit zaman işaretleri ve gruplandırılması ve bu değerdeki sus işareti değerleri. Üçlemeler ve üçleme grubundaki sus işaretleri.
 - Dizelerin, her bir dizeğin altında ve üstünde iki yatay ek çizgiyi içerecek şekilde uzatılması.
 - İlgili majör ve minor tonlar. Armonik minor dizinin kurulması. La majör, si bemol minor ve mi bemol minor ile la majör, mi majör ve re majör tonlarının dizi ve donanım işaretleri ile tonik, üçlülere (kök durumu), dereceleri (yalnızca sayılar) ve toniğin üzerindeki aralıklar (yalnızca sayı).
 - Genel kullanıma yönelik daha fazla terim ve işaret.
3. *Aşama / Önceki aşamalarda olduğu gibi, aşağıdakilerin eklenmesiyle :*
- Bileşik zaman işaretleri ve notaların gruplandırılması ve bu değerdeki sus işaretleri. Otuzikilik nota ve eşdeğer süredeki sus işaretleri.
 - Dizelerin ek çizgilerin ötesine uzatılması. Sol anahtarından, fa anahtarına oktav transpozisyonu ve tersi.
 - Dört bemol ve dört diyez ile minör dizilerdeki armonik ve melodik dizileri kapsayacak şekilde majör ve minor tonlarda diziler ve değiştirici işaretler, tonik üçlülere (kök konumu), dereceleri (yalnızca sayı) ve toniğin üzerindeki aralıklarla (sayı ve tür).
 - Daha fazla terim ve işaret.
4. *Aşama / Önceki aşamalarda olduğu gibi, aşağıdakilerin eklenmesiyle :*
- Tüm basit ve bileşik ikili, üçlü ve dördü zaman işaretleri ve notaların gruplandırılması ve bu değerdeki sus işaretleri. Breve ve eşdeğer sus işareti. Çift noktalı notlar ve eşdeğer sus işaretleri. İkili nota grupları.
 - Alto anahtarı (3.çizgi merkezli do anahtarı). Bu aşama için belirlenen tonların herhangi birinde alto anahtarındaki notalar (aşağıya bakın). Farklı nota anahtarlarında (sol, do, fa) yazılmış aynı perdeye ait notalar ve oktavda sol veya fa anahtarından do anahtarına transpozisyon ve bunun tersi. Çift diyez ve çift bemol işaretleri ve bunların naturel (bekar) haline geri dönüşü. Armonik eşdeğerler.
 - Beş diyez ve beş bemol değiştiriciye sahip majör ve minör tonlarda dizi ve değiştirici işaretler. Diyatonic dizi notalarının teknik isimleri (tonik, supertonik vb.) Kromatik dizinin kurulumu. Bu aşama için belirlenen tonların herhangi birinde herhangi iki diyatonic nota arasında, bir oktavı geçmeyen tüm aralıklar.
 - Bu aşama için belirlenen tonlarda tonik üçlülere (kök konumu) tonik, subdominant ve dominant. Belirlenen tonalitelerin tonik kök durumunda, subdominant ve dominant durumlarında akorlar (minörlerde armonik dizi kullanılacaktır).
 - Tril, dönüş, üst ve alt mordan, acciaccatura ve appoggiatura'nın tanınması ve adlandırılması dahil olmak üzere daha fazla terim ve işaret. Bir müzik parçası hakkındaki sorular, standart orkestra enstrümanları hakkında basit soruları içerecektir.
5. *Aşama / Önceki aşamalarda olduğu gibi, aşağıdakilerin eklenmesiyle :*
- Düzensiz zaman işaretleri ve notaların gruplandırılması ve bu değerdeki sus işaretleri. Basit zaman değerlerinin düzensiz bölünmeleri.
 - Tenor anahtarı (4. satırda ortalanmış Do anahtarı). Bu aşama için belirlenen tonların herhangi birinde, dört anahtar içindeki notaların tanımlanması ve basit bir melodinin oktavında herhangi bir tondan diğerine transpozisyon. Bir enstrüman için si bemol, la majör veya fa majör olarak yazılan kısa bir

melodinin konser perdesine/frekansına (concert pitch) transpozisyonu ve tersi (yukarı veya aşağı transpozisyon aralığı verilecektir).

- Altı diyez ve altı bemol değiştiriciye sahip majör ve minör tonlarda dizi ve değiştirici işaretler. Herhangi bir notadan tüm basit ve bileşik aralıklar.
- Bu aşama için belirlenen tonların kök durumlarındaki akorların birinci ve ikinci çevrimleri ile tonik, supertonik, subdominant ve dominant akorları. Do, sol, re veya fa majör tonunda basit bir melodinin kadans noktalarında uygun akorların seçimi. Do, sol, re veya fa majör tonalitelerinde tam, plagal ve otantik kadanslar.
- Daha fazla terim ve işaret. Yazılı süslemelerin uygun işaretlerle değiştirilmesi de dahil olmak üzere süslemelerin tanınması. Ses türleri ve çalgıların isimleri, kullandıkları anahtarlar, çalgı aile grupları ve temel ses üretme yollarının yanı sıra adayın teorik bilgiyi gerçek müziğe uygulama yeteneğini test etmek için tasarlanmış genel müzikal gözleme dayalı sorular (ABRSM3, 2020).

2.5. Batı Müziği Teori ve Uygulaması Ders İçerikleri ile ABRSM 5. Seviye Teori Sınavı İçeriklerinin Karşılaştırılması

Araştırmada müzik teorisi başlığı altında belirlenen konuları, müzik öğretmenliği lisans programında bulunan Batı Müziği Teori ve Uygulaması ders içerikleri ve ABRSM 5. seviye teori sınavı içerikleri oluşturmaktadır. Bu doğrultuda Batı Müziği Teori ve Uygulaması ders içerikleri ile ABRSM 5. seviye teori sınavı içerikleri karşılaştırılmıştır. Batı Müziği Teori ve Uygulaması ders içerikleri aşağıdaki gibi açıklanmaktadır:

Batı Müziği Teori ve Uygulaması 1: Müzikte ölçü, ritim, anahtar kavramı, aralık ve tonalite kavramı, akorların oluşumu; müziksel okuma ve yazmada kullanılan temel müzik terimleri (süre uzunluğunda yardımcı işaretler, ifadelendirme işaretleri, süslemeler, hız ve gürlük terimleri vb.); majör ve minör diziler; temel konumda akorlar; düzeyine uygun farklı tonlarda tek sesli ezgi okuma ve yazma.

Batı Müziği Teori ve Uygulaması 2: Müzikte motif, cümle ve dönem kavramları, kök ve çevrilmiş akorlar, transpoze, farklı ritmik yapılar, en az iki bemollü ve iki diyezli tonlarda ezgiler okuma ve yazma. (YÖK, 2018).

ABRSM 5. seviye teori sınavına ilişkin başlıklar; *ölçü ve zaman işaretleri, anahtarlar, transpoze, aralıklar, diziler ve tonalite kavramı, akorlar, terimler ve işaretler, çalgı ve ses grupları* olarak belirlenmiştir (ABRSM3, 2020).

Yapılan karşılaştırma sonucunda Batı Müziği Teori ve Uygulaması dersi içerikleri ile ABRSM 5. seviye teori sınavı içeriklerinin birbirini kapsadığı tespit edilmiştir.

2020 yılında çevrim içi olarak gerçekleştirilmek üzere yeniden düzenlenen ABRSM 5. seviye teori sınavı 75 puan üzerinden değerlendirilir. Sınavı geçmek için belirlenen baraj puan 50, başarı ile geçmek için 60 ve üstün başarı ile geçmek için 65 puandır. Adayların

genel yeterliliği elde etmek için sınavın her bölümünü geçmesi gerekmektedir (ABRSM4, t.y.). Tablo 26’da müzik teorisi sınav müfredatındaki konu başlıklarına göre belirlenen değerlendirme kriterlerine yönelik puan dağılımına yer verilmiştir.

Tablo 26

ABRSM’nin 2020 Yılına Ait Değerlendirme Kriterlerine Yönelik Puan Dağılımı

Bölüm	Ritim	Perde Bilgisi	Anahtarlar ve Diziler	Aralıklar	Akorlar	Terimler, İşaretler ve Çalgılar	Müziksel Bağlam	Toplam
Puanlar	10	10	15	10	10	10	10	75

Not: ABRSM4 (Ağustos 2022). Associated Board of the Royal Schools of Music. *Music Theory marking criteria: Grades 1-5*. <https://tr.abrsm.org/en/our-exams/information-and-regulations/music-theory-marking-criteria-grades-1-5/> sayfasından erişilmiştir.

Araştırmada 2014, 2015, 2016, 2017, 2018 ve 2019 yıllarına ait ABRSM Music Theory *Past Papers* ve *Practice Papers* soru kitapçıkları kullanılması sebebiyle, bu yıllarda geçerli olan müzik teorisi sınav müfredatındaki konu başlıklarına göre belirlenen değerlendirme kriterleri esas alınmıştır. Buna göre sınav, 100 puan üzerinden değerlendirilir. Sınavı geçmek için belirlenen baraj puan 66, başarı ile geçmek için 80 ve üstün başarı ile geçmek için 90 puandır (ABRSM5, t.y.).

ABRSM’nin belirtilen yıllara ait değerlendirme kriterleri, programın müzik teorisi müfredatında yer alan konu başlıkları ve 2020 yılına ait değerlendirme kriterlerine uygun olarak, uzman görüşleri doğrultusunda araştırmacı tarafından belirlenmiş ve tabloya aktarılmıştır (ABRSM3, t.y., ABRSM4, t.y.). Puan dağılımı, araştırmada yararlanılan örnek soru kitapçıklarındaki puanlama esas alınarak hazırlanmıştır. ABRSM’nin geçmiş yıllara ait değerlendirme kriterlerine yönelik puan dağılımına Tablo 27’de yer verilmiştir.

Tablo 27

ABRSM’nin Belirtilen Yıllara Ait Değerlendirme Kriterlerine Yönelik Puan Dağılımı

Bölüm	Ölçü Zaman İşaretleri	Perde Bilgisi ve Notasyon	Anahtarlar	Transpoze	Aralıklar	Diziler ve Tonalite Kavramı	Akorlar	Terimler ve İşaretler	Çalgı ve Ses Grupları	Toplam
Puanlar	14	3	7	10	12	14	20	12	8	100

Not: The Associated Board of the Royal Schools of Music (2014, 2015, 2016). *Music Theory Past Papers*; The Associated Board of the Royal Schools of Music (2017, 2018, 2019) *Music Theory Practice Papers*.

Batı Müziği Teori ve Uygulaması dersinin sınama aracına yönelik puanlama sistemi, dersi yürüten öğretim elemanları tarafından oluşturulmakta ve öğrenciler buna göre

değerlendirilmektedir. Bu durum, öğrencilerin derse yönelik yeterliliklerinin öğretim elemanının öznel bakış açısı çerçevesinde değerlendirilmesine neden olmaktadır. Öğrencinin dersi geçme ya da dersten kalma durumu ise üniversitelerin başarı değerlendirme sistemine göre belirlenmektedir.

Araştırmada geçerli olan değerlendirme kriterleri, ABRSM müzik teorisi sınav müfredatındaki konu başlıklarına göre belirlenmiştir. Araştırmada uygulanan sınavın puanlama sistemi, ABRSM kitapçıklarından seçilen soruların birkaç konu başlığını kapsamaması nedeniyle, puan dağılımının en doğru şekilde sağlanabilmesi amaçlanarak uzman görüşleri doğrultusunda oluşturulmuştur. Öğrenci başarı durumunun detaylı olarak ortaya koyulması için, uzman görüşleri doğrultusunda cevaplar “Doğru”, “Yanlış”, “Kısmen Doğru” ve “Boş” olarak kategorize edilmiştir. Araştırmada uygulanan sınavın değerlendirme kriterlerine yönelik puan dağılımına Tablo 28’de yer almaktadır.

Tablo 28

Araştırmada Uygulanan Sınavın Değerlendirme Kriterlerine Yönelik Puan Dağılımı

Bölüm	Ölçü Zaman İşaretleri	Perde Bilgisi ve Notasyon	Anahtarlar	Transpoze	Aralıklar	Diziler ve Tonalite Kavramı	Akorlar	Terimler ve İşaretler	Çalgı ve Ses Grupları	Toplam
Puanlar	10	2	8	10	20	20	12	12	6	100

ABRSM müzik teorisi konu başlıklarını oluşturan içerikler aşağıda sıralanmıştır.

- *Ölçü ve Zaman İşaretleri* başlığında; eksik olan ölçü çizgilerinin tamamlanması, nota değeri bilgisinin sınanması, sus işareti değerlerinin ve nota değerlerinin belirlenmesi ile bileşik zamanlı ölçüleri basit zamanlı ölçülere aktarmaya yönelik sorular,
- *Perde Bilgisi ve Notasyon* başlığında enarmonik perde bilgisine yönelik sorular,
- *Anahtarlar* başlığında alto (do) anahtarında (3. ve 4. çizgi do anahtarı) ve bas (fa) anahtarında nota yazımına yönelik sorular,
- *Transpoze* başlığında transpoze çalışmalarına yönelik sorular,
- *Aralıklar* başlığında; aralık tanımlama, notanın üzerine verilen aralığı kurma ve eser içerisinde belirtilen aralığı tanımlamaya yönelik sorular,
- *Diziler ve Tonalite Kavramı* başlığında; tonalite içindeki notaları derecelendirme ve isimlendirmeye, ilgili majör/minör tonaliteyi bulmaya, dizi yazmaya ve eser içinde tonalite bulmaya yönelik sorular,

- *Akorlar* başlığında eser içinde akor çevrimlerini belirlemeye ve ezgiye uygun akor yazmaya yönelik sorular,
- *Terimler ve İşaretler* başlığında nota yazısında kullanılan terim ve işaretleri tanımlamaya ve nota yazısında kullanılan süslemeleri tanımlamaya yönelik sorular,
- *Çalgı ve Ses Grupları* başlığında, çalgı ve ses gruplarını tanımlamaya yönelik sorular yer almaktadır (ABRSM3, 2020).

BÖLÜM III

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde uluslararası müzik sertifika sınavları, dünyada ve Türkiye’de öğretmen yetiştirme sistemleri ve müzik öğretmeni yetiştirme sistemleri ile ilgili literatürdeki önemli tez, makale ve bildiriler hakkında kısaca bilgiler verilmiştir.

- Yaşmut (2023), “Müzik Öğretmenlerinin Çalgı Performans Seviyelerini Belirlemede, ABRSM Örnekli Bir Sertifika Modelinin Hazırlanmasına Yönelik Uzman Görüşleri ve Değerlendirmesi (Piyano Örneği)” başlıklı doktora tezinde sınav sistemi ve uygulanış biçimiyle bütün dünyada yaygın olarak varlığını sürdüren ABRSM (Associated Board Royal School of Music) ve benzer kuruluşların uluslararası sertifika sınav sistemlerinin, müziksel performans alanlarında kullanımının uzman görüşleri çerçevesinde değerlendirilmesini hedeflemiştir. Araştırma müzik öğretmenliği programından mezun öğretmen adaylarının, müziksel performans alanlarında dal uzmanlıklarına göre ayrıştıran, sınıflandıran ya da tanımlayan bir belgenin bulunmaması hipotezinden yola çıkarak hazırlanmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda araştırma, ölçüt olarak ele alınan ABRSM “Grade 5” piyano müfredatının benzer şekilde kullanılması ve bu iskelete ulusal müzik kültür yapımızdaki karşılıklarının bulunduğu uygun eklemelerin yapılarak son şeklinin verilmesi yönünde sonuçlanmıştır. Uzmanlar tarafından verilen önerilere, müzik eğitimi alanı ile ilgili önerilere ve alt problemlerin sonuçları ile ilgili önerilere araştırmanın sonunda yer verilmiştir.
- Işık (2019), “Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme Sisteminin Geleceğine Yönelik Eğitim Yönetimi Akademisyenlerinin Görüşleri” başlıklı doktora tezinde Türkiye’de öğretmen yetiştirme sisteminin günümüzdeki durumunun analizini yaparak, örgüt

boyutları bakımından mevcut durum ve gelecekteki sorun alanları, eğitim süreçlerinin işleyişi, örgütsel yapısı, öğretmen yetiştirme sisteminin tarihi ve sosyal temellerine dair bir analiz yapmak, öğretmen yetiştirme sisteminin geleceğine ışık tutmayı amaçlamıştır. Araştırma sonuçlarına göre Türkiye’de öğretmen yetiştirmede amaç, yapı, süreç ve iklim boyutlarının tamamında sorunlar olduğu görülmüştür. Öğretmen seçme ve atama yöntemlerinin tekrar gözden geçirilip, girdi kalitesinin artırılması ve mesleğe girişte niteliğin artırılması adına çoklu seçme yöntemlerinin tercih edilmesi önerilmektedir. Sonuç olarak Türkiye’de öğretmen yetiştirme alanında Türkiye’nin kendi gerçekliğinde, epistemolojik ve ontolojik temelleri sağlam nitelikli bir öğretmen yetiştirme sisteminin geliştirilmesine ihtiyaç duyulduğu ortaya koyulmuştur.

- Olsen (2018), “Assessing Improvisation in Graded Music Examinations: Conflicting Practices and Perceptions” başlıklı doktora tezinde çalgı eğitiminde seviye belirleyen sınavlara yönelik incelemelerinde doğaçlamanın nasıl tanımlandığını, uygulandığını, değerlendirildiğini ve algılandığını araştırmıştır. Bulgular, adayların doğaçlama gerektiren bir sınava hazırlanma ve sınavı başarı ile tamamlama aşamalarındaki gözlemlerinden ve mülakatlardan elde edilmiştir. Sınav kurulu yöneticileriyle yapılan görüşmelerin yanı sıra, bu kurullarının müfredatları ve kurumsal internet siteleri doküman analizi yoluyla araştırılmıştır. Araştırmanın bulguları sınav kurullarını farklı yönleriyle ele alarak değerlendirme uygulamalarına yeni bir bakış açısı sağlamakta ve müzik öğretmenleri ve öğrencilerine ABRSM ve TCL sınavlarında doğaçlama konusunda yol gösterici nitelik taşımaktadır.
- Sülün (2015), “Türkiye, Almanya, Finlandiya, İngiltere ve Kanada Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sistemlerinin Karşılaştırılması” başlıklı doktora tezinde Almanya, Finlandiya, İngiltere ve Kanada’da müzik öğretmeni olabilmek için tamamlanması gereken tüm lisans, lisansüstü ve sertifika programlarını incelenmiş ve Türkiye’deki müzik öğretmenliği lisans programları ile karşılaştırmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre yorumlar yapılmış ve öneriler getirilmiştir. Türkiye’deki müzik öğretmenliği lisans programlarının giriş şartları, yetenek sınavları, program süreleri ve program içeriğiyle ilgili yeniden yapılanmaya gidilmesi gerekliliği sonucuna ulaşılmıştır.
- Tye (2004), “Survey of the Current Status and Practices of Piano Teachers In Penang, Malaysia: Preparation For the Practical Piano Examinations of the Associated Board

of the Royal Schools of Music, London” başlıklı doktora tezinin temel amacının Malezya'nın Penang kentindeki piyano öğretiminin mevcut durumunu belirlemek ve sömürge sonrası, çoğulcu Malezya toplumunda İngiltere'ye özgü müzik sınavı geleneğinin etkisini araştırmak olduğunu belirtmiştir. Araştırmada Penang'daki 100 piyano eğitmeninden oluşan örneklem grubuna anket uygulanmıştır. Öğretmenlerden, öğrencileri ABRSM sınavlarına hazırladıkları süreçteki öğretim uygulamalarını ve öğretim materyallerini belirtmeleri istenmiştir. Ankette, ABRSM'nin değerlendirme ölçütleri ile piyano eğitmenlerinin öğrencilerini bu sınavlarına hazırlarken kullandıkları öğretim yaklaşımları arasında herhangi bir tutarsızlık bulunup bulunmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın bulguları, Penang'ın özel müzik eğitimi alanındaki durumu inceleyerek; piyano öğretmenlerinin öğretim uygulamalarında etkili pedagojik yaklaşımları benimseyip benimsemediğini, mesleki gelişim desteği ihtiyacını, öğretim materyalleri eksikliklerini, müzikal başarı ve gelişimin ölçütü olarak sınav sonuçlarına dayalı bir eğitim sisteminin etkileri gibi birçok faktörü mercek altına almıştır.

- Akbulut (2021), “Güzel Sanatlar Liseleri 10. Sınıf Batı Müziği Teori Uygulama Dersi Öğretim Programı ve Ders Kitabının Değerlendirilmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde Güzel Sanatlar Liselerinde 10. sınıf Batı Müziği Teori ve Uygulama Dersi Öğretim Programı ve ders kitabının öğretmen görüşleri doğrultusunda incelemeyi ve bu doğrultuda görüş ve önerileri ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırma sürecinde inceleme altına alınan öğretim programına ilişkin öğretmen görüşlerinin büyük ölçüde olumlu yönde olmakla beraber, programın bazı öğelerinde aksamalar yaşandığı ve programın aksayan yönleriyle ilgili öğretmen önerilerinin göz önünde bulundurulması gerektiği; programa ait ders kitabının ölçüde öğrenci gelişiminde etkin rol oynadığı, kitabın sadece “modal müzik” konusunda yetersiz olduğu ve buna ilişkin düzenlemelerin yapılması gerektiği sonuçlarına ulaşmıştır.
- Güleç (2021), “London College of Music ve Royal Academy of Music Öğretimi Kitaplarının Öğretim Elemanı Görüşlerine Yönelik Karşılaştırmalı Analizi ve Değerlendirilmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde Türkiye’de yaygın olarak kullanılan sertifikalı çalgı eğitimi programlarından London College of Music ve ABRSM programlarının keman eğitimine yönelik ilk üç başlangıç seviyesi kitabı; teknik, müzikal ve işitsel içerikleri açısından karşılaştırılmalı olarak incelenmiş ve değerlendirmiştir. Araştırmada ele alınan başlangıç düzeyi kitaplarının içerik

yönünden büyük oranda benzerlik gösterdiği ve içeriklerinin eğitimci görüşleriyle büyük ölçüde uyumlu olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Ulaşılan sonuçlardan yola çıkarak Türkiye’de işitsel ve teorik içeriğe sahip, ulusal müzik kültürüne uygun içeriklerin yer aldığı, seviyelendirilmiş bir keman başlangıç programı ve yazılı metot oluşturulabileceği önerilerinde bulunulmuştur.

- Akınönder (2019), “Uluslararası Sertifikalı Müzik Eğitimi Programlarının Özengen Müzik Eğitimindeki Yeri ve Piyoano Alanındaki Kazanımlar Açısından Değerlendirilmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde uluslararası müzik sertifika sınav programlarının özengen piyoano eğitime ilişkin durumu betimleyerek, ülkemizde uygulanan müzik sertifika sınav programları arasında yer alan London College of Music (LCM) piyoano kitaplarının müzikal, teknik ve teorik kazanımlar yönüyle değerlendirilmesi ve bu programların özengen müzik eğitimi veren piyoano eğitimcilerinin görüşleri doğrultusunda incelenmesini amaçlamıştır. Piyoano eğitimcileriyle yapılan görüşmeler sonucunda London College of Music piyoano kitaplarının kılavuz niteliği taşıması ve bu programın piyoano eğitimi açısından ele alınmasının bir ilk olması yönüyle önem taşıdığı sonuçlarına ulaşılmıştır.
- Esen (2019), “ABRSM Grade 1 ve Grade 2 Piyoano Programları ile Güzel Sanatlar Liseleri 9. ve 10. Sınıf Piyoano Programlarının İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde ABRSM Grade 1 ve Grade 2 piyoano programları ile Güzel Sanatlar Liseleri 9. ve 10. sınıf piyoano programlarını karşılaştırmalı olarak incelemiştir. Araştırmada, ABRSM 2018 piyoano müfredatı, Güzel Sanatlar Lisesi piyoano öğretim programı, ders kitapları ve piyoano repertuarlarının içeriklerini inceleyerek hem ABRSM ve Güzel Sanatlar Liseleri’nin piyoano repertuarlarının teorik ve teknik becerilerle tutarlılığının hem de iki programın karşılaştırılarak aralarındaki benzerliklerin ve farklılıkların tespit edilmesi amaçlanmıştır. Piyoano öğretmenlerinin, piyoano dersi programları ve repertuarlarına ilişkin görüşleri incelendiğinde, öğretim programına yönelik olumlu görüş belirttikleri sonucuna ulaşılmış, ancak piyoano derslerinin haftada bir saat olması sebebiyle dersin öğretim programının hedeflediği kazanımlara ulaşamadığını belirttikleri görülmüştür.
- Mutlu (2019), “Royal Akademisi Sınav Aşamaları ve Bu Sınavlara Giren Piyoano Öğrencilerinin Meslek Seçimlerine Etkisinin İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde Royal Akademi piyoano sınavlarına giren öğrencilerin meslek seçimlerinde, bu sınavların etkisini araştırmıştır. Araştırmada öğrencilerin büyük çoğunluğunun

Royal Akademisinin yapmış olduğu piyano sınavlarını, toplum ve aileleri tarafından tercih edilen mesleklerin eğitimini yurtdışında alabilmek için araç olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Mesleki müzik eğitimini seçmek isteyen öğrencilerin de benzer şekilde, bu sınavları eğitimlerini yurt dışında devam ettirmelerinde aracı olarak gördükleri belirlenmiştir.

- Oktay (2017), “Türkiye’de Özengen Müzik Eğitiminde Uluslararası Sertifikalı Müzik Eğitimi Programlarının İşlevinin İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde, Türkiye’de özengen müzik eğitiminde sıklıkla tercih edilen uluslararası sertifika sınav programlarının ülkemizdeki işleyişini, bu programlarda yer alan kurum ve kişilerin programlarda yer alma amaçlarını ortaya koymaya çalışmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, öğrenci ve velilerin çoğunlukla bu sınavlara yönelik alınan eğitimleri hobi olarak değerlendirdiği, kazanılan sertifikaları ise yurt dışı eğitimine yönelik burs imkanları oluşturması sebebiyle istedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan eğitimcilerin, sınava giren öğrencilerin diğer öğrencilere göre daha disiplinli çalıştıklarını belirttikleri görülürken; yöneticilerin ise sertifika sınav programlarının ticari boyutlarını önemsedikleri görülmüştür.
- Basut (2013), “Türkiye’de Uygulanan Kraliyet Müzik Okulu Sınavlarının Etki ve Sonuçlarına Yönelik Bir Değerlendirme: Bursa İli Örneği” başlıklı yüksek lisans tezinde “Kraliyet Müzik Okulları Birleşik Kurulu”nun 1990’dan beri Türkiye’de gösterdiği faaliyetleri, bu faaliyetlerin etki alanlarını, söz konusu seviye sınavlarıyla müzik ve müzik eğitimine yönelik gelişmeleri piyano öğretimi çerçevesinde betimlemeyi amaçlamıştır. Yapılan araştırma sonucunda Kraliyet Müzik Okulları Birleşik Kurulu’nun piyano eğitimi, sınama ve ölçme değerlemesinin işleyişi, başarı ve başarısızlık, yarı mesleki piyano eğitimini benimseme, sürdürme ve mesleki nitelikli bir piyano eğitimine geçişe yönelik nicel sonuçlar elde edilmiş ve açıklanmıştır.
- Şahin ve Güven (2022), “Müzik Öğretmeni Adaylarının 2006 ve 2018 Lisans Programlarında Bulunan Piyano Derslerine Yönelik Tutum ve Görüşlerinin İncelenmesi” başlıklı makalelerinde 2018 yılında uygulamaya koyulan müzik öğretmenliği lisans programının piyano öğretimi açısından öğrenciler üzerindeki etkilerini, öğrencilerin derse yönelik tutum ve görüşleri doğrultusunda belirlemeyi amaçlamıştır. Yapılan analizler sonucunda öğrencilerin derse yönelik tutumları olumlu yönde olduğu, bununla birlikte sınıf, lise türü ve dahil oldukları lisans

programı değişkenlerine göre ise anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Araştırmanın diğer basamağında, müzik öğretmenliği lisans programındaki piyano ders saatleri ve programda yapılan düzenlemelere yönelik öğrenci görüşleri alınmış ve bu değişikliklerin öğrenciler üzerindeki yansımaları ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

- Çetin, Ünsal ve Hekimoğlu (2021), “2018-2019 Öğretim Yılında Güncellenen Öğretmen Yetiştirme Lisans Programının İncelenmesi” başlıklı makalelerinde 2018 yılında revize edilen öğretmen yetiştirme lisans programlarının güncellenme nedenlerini, yapılan değişikliklerin olumlu/olumsuz yönlerini, değişikliklerin öğretmen yetiştirmeye katkılarının neler olabileceğini akademisyenlerin görüşleri doğrultusunda belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın sonucunda öğretmen yetiştirme lisans programının değişmesine neden olan faktörlerin önceki programdan kaynaklanan sorunlar, politik nedenler ve nitelikli öğretmen yetiştirme arayışı olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan akademisyenlere göre güncellenen öğretmen yetiştirme programından kuramsal bilgiyi uygulamaya aktaracak çok yönlü öğretmenlerin yetiştirilmesine katkı sunması beklenmektedir. Araştırmadaki akademisyen görüşlerinin yükseköğretim kurumları tarafından öğretmen yetiştirme programları hazırlanırken dikkate alınması önerilmiştir.
- Duruman ve Orhan (2019), “Amatör Çalgı Öğretimine Yönelik Sertifika Sınav Programlarının Öğretmen, Öğrenci ve Veli Görüşleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi” başlıklı makalelerinde Türkiye’de amatör (özengen) çalgı eğitimi alan öğrencilerin girdiği sertifika sınavları hakkında öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerinin alınması amaçlanmıştır. Yapılan çalışma sonucunda; sertifika sınav programları hakkındaki öğretmen, öğrenci ve veli görüşleriyle sınavlara katılımın öğrencilerde “motivasyon”, “ilerleme” ve “sosyalleşme-güven” temalarıyla ilgili olumlu kazanımlar sağladığı sonuçlarına ulaşılmıştır.
- Sezen ve Özerden (2021), “Londra Trinity Koleji Sertifikalı Müzik Eğitimi Programı Piyano Dalının Özengen Müzik Eğitimi Açısından İncelenmesi” başlıklı makalelerinde, Londra Trinity Koleji sertifikalı müzik eğitimi programı piyano dalına yönelik özengen müzik eğitimi veren öğretmenlerin program hakkındaki görüşlerini alarak, bu programın tercih edilme sebeplerini, özengen müzik eğitim boyutu ve uygulamada ortaya çıkan problem ve çözümlerinin ortaya çıkarılmasını amaçlamıştır. Araştırma sonucunda, programın öğrenciler açısından en önemli tercih

nedeninin uluslararası geçerliliği olan sertifika olduğu belirlenmiştir. Programın öğretmenler tarafından tercih sebeplerinin ise pedagojik bir ilerleme kaydedilmesine aracı olması, yalnızca piyano eğitimiyle sınırlı kalmayarak işitme ve doğaçlama gibi çok yönlü müzikal bir eğitim sunması olduğu görülmüştür. Bunun yanında sınavların detaylı olması ve velilerin öğrencileri diploma alabilmek için zorlamaları gibi faktörlerin öğrenciler üzerinde stres oluşturduğu bildirilmiştir. Sertifika programının ücretlerinin yüksek olması ise en belirgin tercih edilmeme sebebi olarak görülmüştür.

- Teke ve Tanınmış (2019), “Müzik Öğretmenliği Lisans Programlarındaki Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Derslerinin İçerik Bakımından Karşılaştırılması” başlıklı makalelerinde müzik öğretmenliği lisans programlarındaki Müziksel İşitme Okuma ve Yazma (MİOY) derslerinin içerik bakımından karşılaştırılarak incelenmesini amaçlamıştır. Araştırmanın sonucunda 2012-2013 yılında YÖK tarafından hazırlanan programda ve aynı yıl Gazi Üniversitesi tarafından hazırlanıp yürürlüğe konan programda yer alan MİOY derslerinin süre ve içerik bakımından aynı olduğu, incelenen diğer programlarda yer alan bu dersin süre ve içerik bakımından farklılıklar gösterdiği ortaya çıkmıştır. 2018 programında yer alan ders ile ilgili alınan uzman görüşleri doğrultusunda ise ders içeriği ve süresi ile ilgili yeniden yapılandırılması gereken durumlar tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda önerilerde bulunulmuştur.
- Şişman (2017), “Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları Ders İçeriklerinde Eğitim Programı Kavramı” başlıklı makalesinde eğitim fakültelerinde uygulanan lisans programları ders içeriklerinde “eğitim programı” kavramının nasıl bir kapsamda ele alındığının belirlenmesini amaçlamıştır. Elde edilen bulgulara göre, eğitim programı kavramının genel olarak okullarda uygulanan öğretim programlarının farklı öğeleri dikkate alınarak bir ya da iki yarıyıl süresine yayılmış kuramsal dersler kapsamında ele alındığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Karahan (2016), “Müzik Öğretmenliği Lisans Programının Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında Uygulanma Durumu” başlıklı makalesinde müzik öğretmenliği lisans programının müzik eğitimi anabilim dallarında uygulanma durumunu belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırma sonucunda YÖK tarafından belirlenen müzik öğretmenliği lisans programının, müzik eğitimi anabilim dalları tarafından Türkiye genelinde %95,28 oranında uygulandığı belirlenmiştir. Araştırma kapsamında ulaşılan sonuçlara dayalı olarak çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

- Saidon ve Shah (2014), “Developing an Assessment and Certification System for Malaysian Traditional Music Based on the International Graded Music Examinations Model: Challenges & Concerns” başlıklı makalelerinde Malezya’da uzun yıllar süren İngiliz yönetiminin ülkenin müzik kültüründe kalıcı izler bırakması, bu bağlamda İngiliz müzik sınav kurullarının uyguladığı yapılandırılmış sistem ve uluslararası ölçütler olarak kabul edilen sertifikaların verilmesinin bu sınavları tercih edilir hale getirmesi durumundan yola çıkmıştır. Diğer yandan Malezya geleneksel müziği için yapılandırılmış bir müzik sınav sisteminin bulunmamasıyla ilgili birtakım sorunlar yaşandığı, geleneksel Malezya müziğini icra edenlerin müzikal kazanımlarını ve becerilerini değerlendirmek için Batı müziği için mevcut mekanizmalara kıyasla standart bir sistem olmadığını belirtilmiştir. Makale, var olan yaklaşımları incelemeyi ve geleneksel müzik icracılarının müzikal kazanımlarını değerlendirmek için en uygun sistemi oluşturmayı amaçlayan bir araştırma projesine dayalı olarak bu konuları tartışmaktadır. Tartışmanın odak noktasını, uluslararası müzik sertifika sınavı modeline göre yapılandırılmış bir değerlendirme sistemi ve sertifikasyon standartları oluşturma konusundaki zorluk ve endişeler oluşturmaktadır.
- Duru ve Köse (2012), “Müzik Öğretmenliği Eğitiminde Yapılanma Modelleri (Türkiye, Avusturya, Finlandiya, Danimarka ve Texas Örnekleri)” başlıklı makalelerinde Türkiye, Avrupa ve Amerika’daki müzik öğretmenliği eğitimi yapılanmalarını yetiştirilen müzik öğretmeni çeşitliliği bakımından incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre, Türkiye’de genel müzik eğitimine yönelik olmak üzere bir, Avusturya’da (Graz Üniversitesi) genel müzik eğitimi ve enstrüman eğitime yönelik iki, Finlandiya’da (Lahti Üniversitesi ve Lahti Politeknik) genel müzik eğitimi ve okulöncesi müzik eğitime yönelik iki, Danimarka’da (Royal Müzik Akademisi ve Kopenhag Üniversitesi) müzik okullarına ve genel müzik eğitime yönelik olmak üzere iki, ABD’de (Texas Teknoloji Üniversitesi) ise grup müziği, koro, orkestra ve piyano temel alanlarına yönelik dört tip müzik öğretmeni yetiştirildiği belirlenmiştir.
- Kalyoncu (2005), “Eğitim Fakültelerinde Uygulanan Müzik Öğretmenliği Lisans Programının Revizyon Gerekçeleriyle Tutarlılığı” başlıklı makalesinde 1998 yılında Milli Eğitimi Geliştirme Projesi çerçevesinde, eğitim fakültelerindeki öğretmen yetiştirme programlarının revizyonu kapsamında gerçekleştirilen müzik öğretmenliği lisans programındaki değişiklikleri incelemiştir. Araştırmadan elde

edilen sonuçlar, program derslerinin farklı oranlarda müzik öğretmeni yeterliklerine hitap ettiğini ortaya koymuştur. Bununla birlikte, müzik teorisi alanının ihmali, müziksel performans derslerinin baskın ağırlığı, didaktik ve metodik derslerin müzik alanıyla ilişkilendirilmemesi gibi problemlerin varlığı da tespit edilmiştir.

- Berki ve Karakelle (2009), “2006-2007 Akademik Yılında Uygulamaya Konulan Merkezi Müzik Öğretmenliği Lisans Programının İncelenmesi” başlıklı bildirilerinde 2006-2007 akademik yılından itibaren uygulanmak üzere yürürlüğe giren müzik öğretmeni lisans programını oluşturan derslerin, adları ve içerikleri itibarıyla sınıflandırılması ve program üzerinde bazı görüş ve önerilere yer verilmesini amaçlamıştır. Çalışmanın konu ile ilgili gerçekleştirilen ilk bilimsel çalışma olması ve gelecekte yürütülecek araştırmalara ışık tutma olasılığı açısından önem taşıdığı düşünülmüştür.

BÖLÜM IV

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, araştırmada kullanılan veri toplama teknikleri ve bu verilerin analizi ile ilgili açıklamalar yer almaktadır.

4.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma hem nitel hem de nicel yöntemin birlikte kullanıldığı bir karma yöntem araştırmasıdır. Yıldırım ve Şimşek (2013)'in belirttiği üzere “karma yöntem araştırması, araştırma problemini kapsamlı ve çok boyutlu incelemek amacıyla, pragmatist felsefenin ilkeleri doğrultusunda nitel ve nicel yöntemleri birlikte kullanarak gerçekleştirilen araştırma” olarak tanımlanır. Balcı (2018)'ya göre karma araştırma, kapsamlı bir araştırma içinde iki ayrı küçük çaplı araştırmanın yapılması gibidir (s. 43). Christensen, Johnson ve Turner (2020) karma yöntem araştırmasını, tek bir araştırmada ya da yakın ilişkili çalışma dizisinde nicel ve nitel veri tekniklerinin birleştirildiği ya da karıştırıldığı araştırma yaklaşımı olarak tanımlar.

Araştırma, karma yöntem araştırma yaklaşımlarına ait temel desenlerden keşfedici ardışık desene dayalı program değerlendirmesi çalışmalarıyla, gelişmiş desenlerden çok aşamalı değerlendirme desenine uygun olarak yürütülmüştür.

Creswell (2017), keşfedici ardışık desenin temel amacının öncelikle problemi nitel yöntemlerle keşfetmek, nitel bulgulardan yararlanarak nicel aşama için bir ölçme aracı geliştirmek veya mevcut ölçme araçlarını kullanarak bir sınıflandırma yapısı tasarlamak ve son aşamada nicel ölçme araçlarının veya değişkenlerin nicel veri toplama ve analizi süreçlerinde kullanılması olarak tanımlar (s. 6).

Creswell (2017)'nin belirttiği üzere “Çok aşamalı değerlendirme deseninin amacı bir ortamda uygulanan faaliyetlerin veya bir programın zaman içerisindeki başarısını değerlendirmek için bir çalışma yürütmektir. Genel amacın bir programı veya faaliyetler grubunun değerini veya liyakatini ölçmek olduğu durumda ise bu desen değerlendirme deseni haline dönüşür” (s. 47).

4.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın birinci alt problemine yönelik evreni müzik eğitimi anabilim dallarında Batı Müziği Teori ve Uygulaması dersini yürüten öğretim elemanları, örneklemi ise amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilen 6 öğretim elemanı oluşturmaktadır. Amaçlı örnekleme olası olmayan ve seçkisiz olmayan bir örnekleme yaklaşımı olarak tanımlanır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2021). Patton (2018)'a göre “amaçlı örnekleme, üzerinde çalışılan soruları aydınlatacak bilgi açısından zengin durumların seçilmesine odaklanır” (s. 230). Amaçlı örnekleme yaklaşımında araştırmacı, örnekleme yer alacak kişileri kendi yargısına göre belirler ve araştırmanın amacına en uygun kişileri örnekleme alır (Balcı, 2018, s. 105). Bu doğrultuda araştırma kapsamında görüşülen öğretim elemanları, 2018-2019, 2019-2020 ya da 2020-2021 eğitim öğretim yıllarının en az birinde müzik eğitimi anabilim dallarında Batı Müziği Teori ve Uygulaması dersini yürütmüş olmalarına göre seçilmiştir. Görüşme yapılan 6 öğretim elemanının bilgilerine Tablo 29'da yer verilmiştir.

Tablo 29

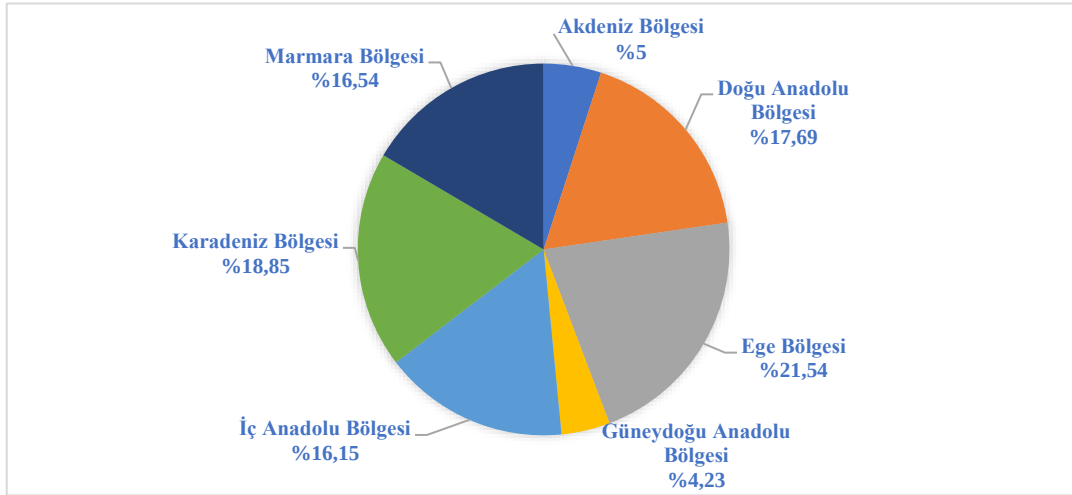
Örneklem Grubu (Öğretim Elemanı)

Görüşmeci Kodu	Çalıştığı Kurum	Unvan
U1	Aksaray Üniversitesi	Doktor Öğretim Üyesi
U2	Balıkesir Üniversitesi	Doçent Doktor
U3	Bursa Uludağ Üniversitesi	Profesör Doktor
U4	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Öğretim Görevlisi
U5	Gazi Üniversitesi	Doktor Öğretim Üyesi
U6	Harran Üniversitesi	Öğretim Görevlisi

Araştırmanın ikinci alt probleminin nitel basamağını, 2018 müzik öğretmenliği lisans programında yer alan Batı Müziği Teori ve Uygulaması ders içeriklerinin ve ABRSM 5. seviye teori sınav programının tanımsal ve içerik yönüyle incelenmesi; nicel basamağını ise hazırlanan müzik teorisi sınavının öğrencilere uygulanması oluşturmaktadır.

Nicel basamağın çalışma evrenini Türkiye genelinde 2021-2022 eğitim öğretim yılında müzik eğitimi anabilim dallarında mezuniyet aşamasındaki 840 lisans 4. sınıf öğrencisi; örneklemini ise amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilen 15 üniversitenin müzik eğitimi anabilim dalında öğrenim görmekte olan 260 lisans 4. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Uygulama çalışması 2021-2022 eğitim öğretim yılının bahar döneminde gerçekleştirilmiş ve müzik öğretmenliği lisans programında öğrenim görerek mezuniyet aşamasına gelmiş öğrencilere uygulanmıştır. Bu öğrencilerin, 2018 yılında güncellenen müzik öğretmenliği lisans programında öğrenim görerek mezun olan ilk öğrenciler olmaları, araştırmanın dikkat çekici yönlerinden biridir.

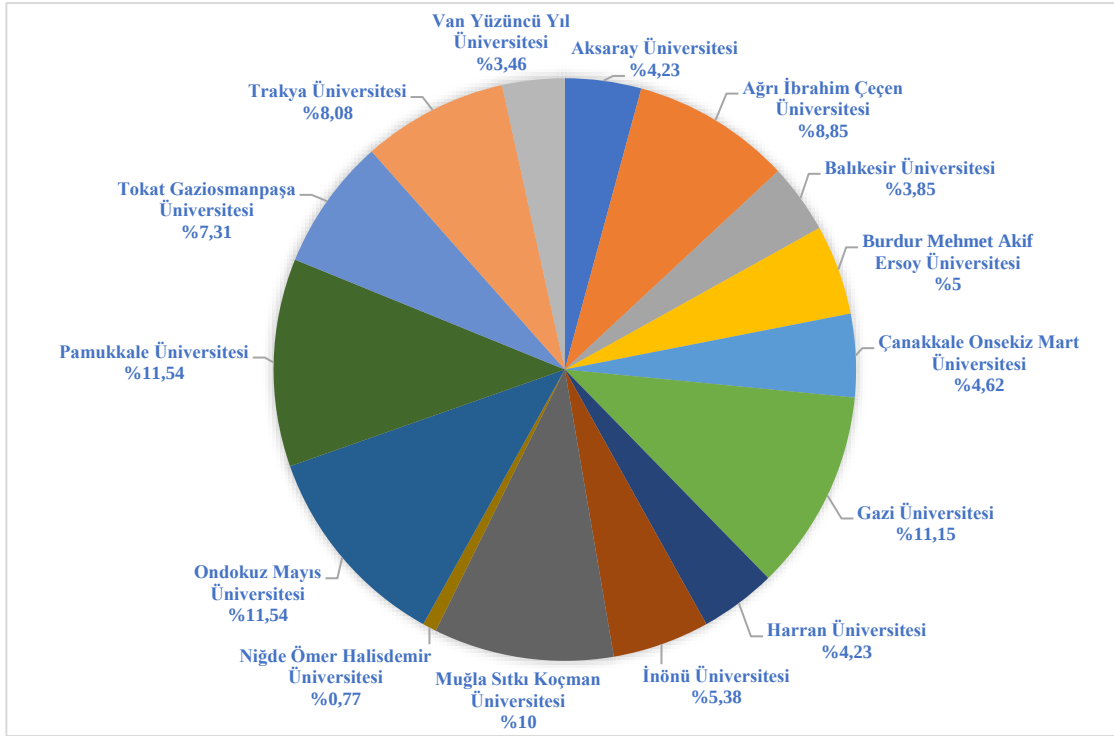
Uygulamanın gerçekleştirildiği üniversiteler belirlenirken Türkiye'nin yedi bölgesinden en az bir üniversite seçilerek, farklı bölgelerdeki durumun ortaya koyulmasına önem verilmiştir. Doğu Anadolu, Ege, İç Anadolu, Karadeniz ve Marmara Bölgelerinden ortalama 47 öğrenciye ulaşılmıştır. Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerindeki üniversitelerde müzik eğitimi anabilim dallarının az sayıda olması, bazı anabilim dallarının aktif olmaması gibi sebeplerle bu bölgelerden daha az öğrenciye ulaşılabilmiştir. Uygulamanın gerçekleştirildiği üniversitelerin bulunduğu bölgelere göre dağılımı Şekil 3'te gösterilmiştir.

Şekil 3. Bölgelere göre öğrenci sayısı dağılımı

Tabloda görüldüğü gibi uygulamaya en fazla katılım %21,54 ile Ege Bölgesi ve %18,85 ile Karadeniz Bölgesinde bulunan öğrenciler tarafından gerçekleştirilmiştir. Katılımın en az olduğu bölgeler ise %4,23 ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi ve %5,00 ile Akdeniz Bölgesi olmuştur.

Uygulamanın gerçekleştirildiği üniversiteler ve ulaşılan öğrenci sayısı Şekil 4'te verilmiştir.

Şekil 4. Örneklem grubu (Öğrenci)

Şekil 4'te görüldüğü gibi en fazla katılım %11,54 ile Ondokuz Mayıs Üniversitesi ve Pamukkale Üniversitesi öğrencileri tarafından gerçekleştirilmiştir. Öğrenci katılımının en az olduğu üniversiteler ise %0,77 ile Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi ve %3,46 ile Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi olmuştur.

Araştırmanın örneklem grubuna ait cinsiyet, mezun olunan lise türü, öğrenim görülen üniversite ve çalgı türüne ilişkin Ki-kare testi sonuçlarına aşağıda yer verilmiştir.

4.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri doküman analizi, görüşme ve öğrencilere uygulanan müzik teorisi sınavı olmak üzere üç ayrı yöntem kullanılarak elde edilmiştir.

Araştırmanın nitel verilerinin elde edilmesi için kullanılan yöntemlerden biri doküman incelemesidir. Yıldırım ve Şimşek (2013) doküman incelemesini, “araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizi” olarak tanımlar. Batı Müziği Teori ve Uygulaması ders içerikleri ile ABRSM 5. seviye teori sınavı içeriklerinden oluşan araştırma verilerinin elde edilmesinde doküman incelemesinden yararlanılmıştır.

İncelenen içeriklerin birbiriyle karşılaştırılması aşamasında, karşılaştırma yoluyla ilişki saptamaya dayalı genel tarama özelliği taşıyan ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

Dokümanlara ulaşılması aşamasında, ülkemizde müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda uygulanmak üzere, 2018 yılında yeniden yapılandırılmış olan lisans programına YÖK'ün internet sitesinden; ABRSM kurumunun bilgilerine internet kaynaklarından erişilmiştir. ABRSM ile sınav kaynaklarının araştırmada kullanılması ve İngilizce olan sınav kaynaklarının Türkçe uyarlamasının yapılabilmesi için e-posta yoluyla iletişime geçilerek gerekli izinler alınmıştır. ABRSM 5. seviye teori sınavına yönelik resmi örnek soru ve cevap kitapçıklarına Notacini internet sitesi (Notacini, 2021) üzerinden ulaşılmış ve araştırmacı tarafından satın alınmıştır.

Veri toplama aracında yer alan sınav sorularının hazırlanması aşamasında ABRSM Music Theory 2014, 2015, 2016, 2017, 2018 ve 2019 yıllarına ait *Past Papers* ve *Practice Papers* örnek soru kitapçıklarındaki sorular incelenmiştir. Örnek soru kitapçıklarındaki İngilizce sınav sorularının Türkçe'ye uyarlamasını gerçekleştirmek için 2 Türk Dili uzmanından, 2 İngilizce çevirmenden ve 2 müzik eğitimi uzmanından destek alınmıştır. Sorular sınavın orijinal dili olan İngilizce ve Türkçe'ye hâkim 2 dil ve çeviri uzmanı tarafından Türkçe'ye çevrilmiştir. İkinci aşamada çeviriler arası kıyaslama yapılmış, ortak noktalar ve en uygun çeviri belirlenmiştir. Üçüncü aşamada ise Türkçe sınav soruları ve orijinal sınav soruları karşılaştırılmıştır. İngilizce alanında deneyimli 2 kişiden uzman görüşleri alınmıştır. Dördüncü aşamada ise sınavın özgün hali ve Türkçe'ye çevrilmiş hali müzik eğitimi alanında uzman 2 öğretim elemanı tarafından değerlendirilmiş ve sınavın dil geçerliliğinin sağlandığına karar verilmiştir.

Uzman görüşleri doğrultusunda ABRSM müzik teorisi 5. seviye örnek soru kitapçıklarından, müzik öğretmenliği lisans programında öğrenim gören öğrencilerin düzeyi için en uygun sorular belirlenmiş ve uygulanacak sınava yönelik soru havuzu oluşturulmuştur. Bir sonraki adımda farklı yıllardan örnek soru tiplerinin derlendiği bu havuzdan seçilen sorular ile araştırmada uygulanacak müzik teorisi sınavı oluşturulmuştur. Hazırlanan sınavda, soruların orijinal hali korunmuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik bilgilerini belirlemek için demografik bilgi formu oluşturulmuştur. Hazırlanan müzik teorisi sınavı, öğretim elemanları ile yapılan görüşmelerde ve araştırmanın uygulama aşamasında veri toplama aracı olarak kullanılmıştır.

Araştırmada 260 kişi üzerinden elde edilen verilere göre ölçme aracının Cronbach Alfa güvenirliği 0.84 olarak bulunmuştur. Buna göre ölçeğin güvenirliği istenilen düzeydedir.

4.3.1. Uzman Komisyon Grubu

Bu çalışmada, veri toplama aracının kapsam geçerliğini tespit etmek için Lawshe tekniğine dayalı uzman incelemesi yapılmıştır. Lawshe tekniği, ölçme araçlarının kapsam geçerliğinin tespitinde yaygın olarak kullanılan bir tekniktir. Kapsam geçerliği, ölçme aracındaki her bir maddenin amaca ne derece hizmet ettiğini ortaya koyar. Lawshe tekniğinde, kapsam geçerliğinin tespiti uzman görüşlerine dayalı olarak belirlenir (Yeşilyurt & Çapraz, 2018). Lawshe (1975) tekniğinde her bir madde için uzman görüşleri maddelerin uygunluk durumuna göre üçlü şekilde derecelendirilmektedir. Bu çalışmada uzman görüşlerine ait derecelendirmeler “Uygun/Kalsın”, “Uygun/Ancak Düzeltme Önerisi” ve “Uygun Değil/Çıkartılmalı” şeklinde düzenlenmiştir. Görüşleri alınan uzman komisyon grubu, müzik teorisi ve eğitimi alanında akademik yayınları bulunan ve görev aldıkları kurumlarda müzik teorisi dersini yürüten tecrübeli 5 öğretim elemanından oluşmaktadır (Tablo 30). Uzman görüşleri incelendiğinde, veri toplama aracında yer alan tüm maddeler için “Uygun/Kalsın” görüşü belirtilmiş olup tüm maddelerin uygun olduğuna karar verilmiştir.

Tablo 30

Uzmanlara İlişkin Demografik Bilgiler

Uzman Numarası	Unvanı	Çalıştığı Üniversite	Fakülte/Bölüm
Uzman 1	Doçent	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Devlet Konservatuvarı/Müzik Bölümü
Uzman 2	Doktor Öğretim Üyesi	Sinop Üniversitesi	Eğitim Fakültesi/Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü
Uzman 3	Doktor Öğretim Üyesi	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Devlet Konservatuvarı/Müzik Bölümü
Uzman 4	Öğretim Görevlisi	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Devlet Konservatuvarı/ Müzik Bölümü
Uzman 5	Öğretim Elemanı	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Türk Müziği Devlet Konservatuvarı/Geleneksel Türk Müziği Bölümü

4.4. Verilerin Toplanması

Öğretim elemanı görüşlerinden oluşan verilerinin elde edilmesinde, görüşme yöntemi kullanılmıştır. Görüşmeci tarafından, sözlü iletişim yoluyla, ilgili kişiden verilerin toplanmasına görüşme denir (Büyüközürk vd., 2021; Christensen vd., 2020; Karasar, 2014, s. 165).

Veriler, müzik ğretmenliği lisans programındaki müzik teorisi dersi içeriklerinin, ABRSM 5. seviye teori sınavına göre oluşturulan sınavda başarılı olmak için yeterli olup olmadığına yönelik ğretim elemanı görüşlerini almak üzere, 1 Eylül 2021-30 Kasım 2021 tarihleri arasında, farklı niversitelerde Batı Müziği Teori ve Uygulaması dersini yürütmüş 6 ğretim elemanı ile Zoom uygulaması aracılığıyla yapılan görüşmeler doğrultusunda toplanmıştır.

Görüşmeler, yapılandırılmış görüşme tekniği ile gerçekleştirilmiştir. Yapılandırılmış görüşme, önceden hazırlanan ve ne tür soruların ne şekilde sorulup, hangi verilerin toplanacağını en detaylı biçimde saptayan görüşme planının birebir uygulandığı görüşme türüdür (Karasar, 2014, s. 167). Görüşmelerde standartlaştırılmış açık uçlu görüşme yaklaşımı uygulanmıştır. Standartlaştırılmış açık uçlu görüşme yaklaşımı her sorunun dikkatli, tam olarak ve açık uçlu cevaplanacak şekilde kurgulandığı, soruların cümle yapısının ve sırasının önceden belirlendiği ve aynı soruların tüm katılımcılara aynı sıra ile sorulduğu yaklaşımdır (Patton, 2018, s. 344-349).

Veri toplama sürecinin son ayağında uzman görüşleri doğrultusunda soru havuzundan seçilerek oluşturulan sınav soruları ve demografik bilgi formu belirlenen üniversitelere gönderilmiştir. Sınav, lisans 4. sınıf öğrencilerinden gönüllü olanların katılımı ve bir ğretim elemanının gzetmenliğinde gerçekleştirilmiştir. Sınav soruları ilgili ğretim elemanlarına Mart 2022’de posta yoluyla gönderilmiş ve 23 Mart 2022-26 Ağustos 2022 tarihleri arasında cevaplar teslim alınmıştır.

4.5. Verilerin Analizi

Öğretim elemanları ile yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen veriler, içerik analizi ile çözümlenmiştir. Büyüköztürk vd. (2021) içerik analizini, “Belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik, yinelenebilir bir teknik” olarak tanımlar. Yıldırım ve şimşek (2013), içerik analizinde temel amacın, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmak olduğunu belirtmiştir.

Araştırmada elde edilen nitel veriler için tema-kategori-kod listesi oluşturulmuş ve alan uzmanları tarafından kontrol edilmiştir. ABRSM müzik teorisi 5. seviye sınav içerikleri doğrultusunda “l ve zaman işaretleri”, “perde bilgisi ve notasyon”, “anahtarlar”, “transpoze”, “aralıklar”, “diziler ve tonalite kavramı”, “akorlar”, “terimler ve işaretler”, “algı ve ses grupları” olmak üzere 9 tema belirlenmiştir. Temalar kategorilere ayrılarak

kodlamalar yapılmış ve bu doğrultuda öğretim elemanı ifadelerine yer verilmiştir. Son aşamada bulgular araştırmacı tarafından yorumlanmıştır.

Araştırmada elde edilen nicel verilerin analizi için soru kağıtları numaralandırılmış ve demografik bilgiler kategorize edilerek ölçekten alınan toplam puan ve alttestlerden alınan puanlar tablolastırılmıştır. Araştırmada kullanılan analiz yöntemleri için öncelikle toplam puan üzerinden verilerin normallik analizi gerçekleştirilmiştir. Buna göre toplam puan üzerinden gerçekleştirilen Kolmogorov-Smirnov Normallik testine göre verilerin normal dağılmadığı görülmüştür ($\chi_{(260)}=.071$; $p<.05$). Buna göre araştırmanın ikinci ve üçüncü problemlerinde parametrik olmayan analizler gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın dördüncü probleminde ölçeğin alttestlere göre betimsel istatistik değerleri verilmiştir. Ulaşılan sonuçlar tablo haline getirilmiş, betimsel yorumlamalar yüzdelere ve ortalamalara bağlı olarak yapılmıştır.

BÖLÜM V

BULGULAR VE YORUM

5.1. Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında Batı Müziği Teori ve Uygulaması Dersini Yürüten Öğretim Elemanlarının Ders İçeriği ve Öğrenci Düzeyinin, Uygulanan Teori Sınavını Aşmak İçin Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Bu bölümde Batı Müziği Teori ve Uygulaması dersini yürüten öğretim elemanlarının, hazırlanan müzik teorisi sınavındaki soruların ders içeriklerine uygunluğuna ve öğrencilerin bu sınavdaki başarı düzeylerine ilişkin görüşleri incelenmiştir.

Araştırmada 9 tema altında 18 kategori ve 2 adet kod oluşturulmuştur. Temalar, ABRSM müzik teorisi 5. seviye sınav içeriklerine, kategoriler de bu içeriklerde yer alan müzik teorisi alt boyutlarına göre belirlenmiştir. Oluşturulan kodlar “pozitif” ve “negatif” olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Soruların uygunluğu ve öğrencilerin başarılı olacağına ilişkin öğretim elemanı görüşleri “pozitif”, soruların zorluğu ve öğrencilerin başarısız olacağına ilişkin öğretim elemanı görüşleri ise “negatif” kodlara işlenmiştir.

5.1.1. “Ölçü ve Zaman İşaretleri” Teması

Tablo 31

Eksik olan ölçü çizgilerinin tamamlanması teması, kategoriler ve örnek görüşler

Temalar	Kategoriler	Kodlar	Görüş Sayısı (N)	Örnek Görüşler
Ölçü ve zaman işaretleri	Eksik olan ölçü çizgilerinin tamamlanması	Pozitif	3	“Kolay gibi görünen bu soru aslında, müzik eğitiminin henüz başındaki bir öğrenci için o kadar da kolay değil, belli bir yol almış olması gerekiyor. Çünkü birtakım nota hesaplamaları, karmaşık nota değerlerinin olduğunu görüyoruz. Bu anlamda gayet yeterli bir soru olduğu görüşündeyim.” (U1)
		Negatif	3	“Soru doğru ve güzel ancak otuzikilik gibi nota değerlerinin seviyenin üzerinde olduğu görüşündeyim.” (U6)

Tablo 31’de görüldüğü gibi *eksik olan ölçü çizgilerinin tamamlanması* kategorisinde “pozitif” kodu ile sorunun ders içerikleri ve öğrenci düzeyini sınama yönüyle uygun ve yeterli olduğu, “negatif” kodu ile sorunun öğrenci düzeyinin üzerinde olduğu belirtilmiştir. Altı öğretim elemanından üçünün görüşü “pozitif”, diğer üçünün görüşü ise “negatif” kodunda toplanmıştır. Bu bağlamda öğretim elemanlarının *eksik olan ölçü çizgilerinin tamamlanması* kategorisi kapsamında ele alınan temel nota değerleri ve ölçü birimi konularının öğretiminde farklı yaklaşımlar izlediği söylenebilir.

Tablo 32

Nota değeri bilgisi teması, kategoriler ve örnek görüşler

Temalar	Kategoriler	Kodlar	Görüş Sayısı (N)	Örnek Görüşler
Ölçü ve zaman işaretleri	Nota değeri bilgisi	Pozitif	3	“Öğrencilerin, çift tam notayı bileceklerini ve bu soruyu yapabileceklerini düşünüyorum.” (U3)
		Negatif	3	“Öğrenciler, komuya ilişkin temel nota değerlerini bilebilirler fakat çift tam nota kavramı konusunda başarılı olamayacakları görüşündeyim.” (U2)

Tablo 32’de görüldüğü gibi öğretim elemanlarının *nota değeri bilgisi* kategorisinde “pozitif” kodu ile öğrencilerin çift tam nota sorusunda başarılı olacakları, “negatif” kodu ile öğrencilerin temel nota değerlerini bildiği ancak çift tam nota değerini bilemeyecekleri belirtilmiştir. Altı öğretim elemanından üçünün görüşü “pozitif”, diğer üçünün görüşü ise “negatif” kodunda toplanmıştır. *Nota değeri bilgisi* kategorisindeki öğretim elemanı görüşleri incelendiğinde, *eksik olan ölçü çizgilerinin tamamlanması* kategorisindeki görüşlerle benzer doğrultuda olduğu, dolayısıyla öğretim elemanlarının konunun öğretiminde farklı yaklaşımlar izlediği söylenebilir.

Tablo 33

Sus işareti değerlerinin ve nota değerlerinin belirlenmesi teması, kategoriler ve örnek görüşler

Temalar	Kategoriler	Kodlar	Görüş Sayısı (N)	Örnek Görüşler
Ölçü ve zaman işaretleri	Sus işareti değerlerinin ve nota değerlerinin belirlenmesi	Pozitif	6	“Rahatlıkla yapılabilecek bir soru. İlk alt problem için bu soruların yeterli olduğunu düşünüyorum.” (U1) “Dersin içeriğine uygun. 64'lüğe kadar sus ve nota değerlerini işliyoruz.” (U4)

Tablo 33'te görüldüğü gibi bu kategoriye ilişkin yalnızca “pozitif” kodu vardır. Öğretim elemanları “pozitif” kodu ile öğrencilerin sus işareti ve nota değerlerinin belirlenmesi, sorunun ders içeriğine uygunluğu ve öğrencilerin bu soruda başarılı olacağını belirtilmiştir. Bu kategorideki tüm görüşlerin aynı kod altında toplandığı görülmektedir. *Nota değeri bilgisi* kategorisinde öğretim elemanlarının yarısı öğrencilerin başarısız olacağına yönelik görüş bildirmesine rağmen, *sus işareti değerlerinin ve nota değerlerinin belirlenmesi* kategorisinde tüm öğretim elemanlarının öğrencilerin başarılı olacağı yönünde görüş belirttiği görülmektedir. Bu durumda altı öğretim elemanın da *sus işareti değerlerinin ve nota değerlerinin belirlenmesi* konusuna derslerinde öncelik verdiği söylenebilir.

Tablo 34

Bileşik zamanlı ölçüleri, basit zamanlı ölçülere aktarma teması, kategoriler ve örnek görüşler

Temalar	Kategoriler	Kodlar	Görüş Sayısı (N)	Örnek Görüşler
Ölçü ve zaman işaretleri	Bileşik zamanlı ölçüleri, basit zamanlı ölçülere aktarma	Pozitif	2	“Bu soruyu yanıtlayacak öğrencinin mutlaka basit ölçüyle bileşik ölçü arasındaki farkı, birim zamanın bölünme durumunu çok iyi bilmesi gerekiyor. Üçlemelerin basit ölçü içerisinde normal olmayan bir bölünme olduğunu da bilmesi gerekiyor, ki bunu rahatlıkla yapabilsin. Gerçekten çok yeterli bir soru.” (U1) “İkinci dönemde yapmaya çalışıyoruz. Etkinlikler ve soru, ders içeriğine uygun.” (U6)
		Negatif	4	“Basit ve bileşik ölçü kavramını anlatmak zor oluyor. Güzel Sanatlar Liselerinden gelen öğrenciler bile, bildiklerini zannediyorlar ama bildikleri bileşik ölçü kavramı yalnızca 6/8'lik ölçü ile sınırlı. Sayabiliyor, çalabiliyor ama işin teorik kısmı eksik. Bu soruyu yapabileceklerini düşünmüyorum. 6/8 ritim kalıbını yazmakta bile zorlanıyorlar.” (U2) “Güzel soru ancak bir yıllık müzik teorisi eğitiminde uygulanması zor.” (U4)

Tablo 34'te görüldüğü gibi *bileşik zamanlı ölçüleri, basit zamanlı ölçülere aktarma* kategorisindeki “pozitif” kod ile sorunun ders içeriklerini yansıtan yeterli bir soru olduğu ve derste öğrencilerle buna yönelik çalışıldığı, “negatif” kod ile öğrencilerin konuya ilişkin

temel kazanımlarında eksiklikler olduğu ve bu soru tipinin derste işlenmesinin zorluğu belirtilmiştir. Altı öğretim elemanından ikisinin görüşü “pozitif”, dördünün görüşü ise “negatif” kodu altında toplanmıştır. Bu durumda öğretim elemanlarının büyük kısmının bu konunun derste işlenmesi aşamasında öğrenci seviyesinden ve ders süresinin yetersizliğinden kaynaklanan güçlükler yaşadığı söylenebilir.

5.1.2. “Perde Bilgisi ve Notasyon” Teması

Tablo 35

Enarmonik perde bilgisi teması, kategoriler ve örnek görüşler

Temalar	Kategoriler	Kodlar	Görüş Sayısı (N)	Örnek Görüşler
Perde bilgisi ve notasyon	Enarmonik perde bilgisi	Pozitif	6	“Enarmonik sesleri tanıtıyoruz. Konu ile ilgili uygulama da yapıyoruz. Öğrenciler, bu soruda başarılı olur.” (U3) “Enarmonik perde bilgisi, derste çok sık üzerinden geçtiğimiz bir konudur.” (U4)

Tablo 35’de görüldüğü gibi *perde bilgisi ve notasyon* temasına ilişkin yalnızca *enarmonik perde bilgisi* kategorisinde “pozitif” kodu vardır. “Pozitif” kodu ile enarmonik perde bilgisi konusunun derste detaylı bir şekilde işlendiği ve öğrencilerin başarılı olacağı görüşü belirtmiştir. Bu temadaki tüm görüşlerin aynı kod altında toplandığı görülmektedir. Bu durumda öğretim elemanı görüşleri doğrultusunda enarmonik perde bilgisi konusunu dersin temel ve öncelikli konularından biri olduğu söylenebilir.

5.1.3. “Anahtarlar” Teması

Tablo 36

Alto (do) anahtarında nota yazımı teması, kategoriler ve örnek görüşler

Temalar	Kategoriler	Kodlar	Görüş Sayısı (N)	Örnek Görüşler
Anahtarlar	Alto (do) anahtarında nota yazımı	Pozitif	2	“Anahtar konusunu pekiştirmek için gayet uygun ve güzel bir soru tipi. Öğrenci seviyesine uygundur.” (U4)
		Negatif	4	“Öğrencinin anahtarların kaçta ayrıldığını bilmesinin yanında, do anahtarının da kendi içinde kaçta ayrıldığını bilmesi gerekiyor. Alto do anahtarı denildiğinde bunun üçüncü çizgiden yazılan do anahtarı olduğunu bilmesi gerekiyor. Bu anlamda, bir soruda birden çok bilgi ölçülmüş oluyor. Do anahtarını okumayı bilmeseyse bile en azından hesaplayarak ses aralığına göre, notanın do anahtarında nereye karşılık geldiğini bilmesi gerekiyor.” (U1) “Fa, do ve sol anahtarı bilgisi veriyoruz ama anahtar değişimi ile ilgili çalışma yapmıyoruz.” (U3)

Tablo 36 incelendiğinde *anahtarlar* temasına ilişkin *alto (do) anahtarında nota yazımı* kategorisindeki “pozitif” kodu ile sorunun anahtar konusunu pekiştirmek için ve öğrenci seviyesi bakımından uygun olduğu belirtilmiştir. “Negatif” kodu ile öğrencilerin *alto (do) anahtarına* yönelik kazanımları edinmesinin önemini vurgulandığı, öğrencilere derste farklı anahtarlara yönelik bilgi verildiği ancak anahtar değişimi çalışmalarına yer verilmediği belirtilmiştir. Altı öğretim elemanından ikisinin görüşü “pozitif”, diğer dördünün görüşü ise “negatif” kodu altında toplanmıştır. Bu bağlamda öğretim elemanlarının büyük kısmının derste anahtarlara yönelik temel bilgileri işlediği, dolayısıyla uygulamaya dayalı bu soruda öğrencilerin başarısız olacağı görüşünde olduğu söylenebilir.

Tablo 37

Bas (fa) anahtarında nota yazımı kategorisi, kodlar ve örnek görüşler

Temalar	Kategoriler	Kodlar	Görüş Sayısı (N)	Örnek Görüşler
Anahtarlar	Bas (fa) anahtarında nota yazımı	Pozitif	4	“Bu tip sorular anahtardan anahtara geçiş fikrini kuvvetlendiriyor.” (U4) “Fa anahtarı olduğu için doğru yanıtlanma oranı daha fazla olabilir.” (U2)
		Negatif	2	“...girdiğimiz derslerde de biliyoruz, öğrenci fa ya da sol anahtarında gördüğü notayı tanıyor ama bir anahtardaki notanın ses aralığı olarak başka bir anahtarda nereye karşılık geldiğini bilmiyor. Sadece isim olarak biliyor. Bu anlamda önemli bir soru.” (U1)

Tablo 37’de görüldüğü gibi bu temaya ilişkin *bas (fa) anahtarında nota yazımı* kategorisindeki “pozitif” kodu ile *bas (fa) anahtarında nota yazımına* yönelik çalışmaların önemi, “negatif” kodu ile ise öğrencilerin farklı anahtarlara yönelik bilgiye sahip olduğu ancak anahtar değişimi konusunda yetersiz oldukları belirtilmiştir. Benzer görüşler *alto (do) anahtarında nota yazımı* kategorisinde de ifade edilmiştir. Altı öğretim elemanından dördünün görüşü “pozitif”, ikisinin görüşü ise “negatif” kodu altında toplanmıştır. Bu bağlamda öğretim elemanlarının büyük kısmının sorunun ders içerikleriyle örtüştüğü, ayrıca *bas (fa) anahtarı* kullanımının *alto (do) anahtarı* kullanımına göre daha yaygın olması sebebiyle bu soruda öğrencilerin başarılı olabileceği görüşünde olduğu söylenebilir. “Negatif” kodu ile görüş belirten öğretim elemanlarının, *bas (fa) anahtarı* ve *alto (do) anahtarındaki* sorularda görüşlerinin paralellik gösterdiği, dolayısıyla öğrencilerin anahtar değişimi sorularında başarısız olacakları fikrine sahip oldukları söylenebilir.

5.1.4. “Transpoze” Teması

Tablo 38

Transpoze çalışması kategorisi, kodlar ve örnek görüşler

Temalar	Kategoriler	Kodlar	Görüş Sayısı (N)	Örnek Görüşler
Transpoze	Transpoze çalışması	Negatif	6	“Bu hâliyle baktığımızda, birinci sınıftaki programın tamamen yetiştirilmesi zorluklar yaratabiliyor. Dolayısıyla yeni başlayan öğrencilerin, transpoze ile ilgili çalışma aşamasına gelmesi güç olabiliyor. Transpozeden önce aralıkların veya birçok müzikal işaretin öğrenilmesi önem arz ediyor. Bunlar öğrenildikten sonra transpoze çalışmasına ancak sıra geliyor. Bu yüzden bazen transpoze ile ilgili çalışmalar ertelenebiliyor ya da yeterli zaman olmadığı için üzerinde fazla durulamayabiliyor. Çünkü birinci sınıfta bitmek zorunda olan bu dersin konu içeriği çok fazla. Bu anlamda aslında dersin içeriği yeterli ama buna fırsat kalmayabiliyor.” (U1) “Transpozeye ilişkin bu şekilde bir çalışma yapmıyoruz.” (U3) “Olmaması gereken bir soru tipi ve bunu pekiştiren çalışmalar yapıyoruz. Fakat seviye olarak en fazla üç ya da dört değiştiricili tonalitelere kadar ilerleyebiliyoruz.” (U6)

Tablo 38’de görüldüğü gibi *transpoze çalışması* kategorisine ilişkin yalnızca “negatif” kodu vardır. “Negatif” kodu ile transpoze konusundan önce edinilmesi gereken temel müzik bilgisi konuları sebebiyle ders süresinin kısıtlılığı ve öğrenci seviyesinin yetersizliğinden dolayı bu alanda çalışma gerçekleştirilmediği belirtilmiştir. Bu temadaki tüm görüşlerin aynı kategori ve kod altında toplandığı görülmektedir. Bu bağlamda altı öğretim elemanının da transpoze sorusunda öğrencilerin başarısız olacağını düşündüğü söylenebilir.

5.1.5. “Aralıklar” Teması

Tablo 39

Aralıklar çalışmaları kategorisi, kodlar ve örnek görüşler

Temalar	Kategoriler	Kodlar	Görüş Sayısı (N)	Örnek Görüşler
Aralıklar	Aralık çalışmaları	Pozitif	6	“Hem ezgi diktelerde hem solfejde işin özü olduğu için, aralıklar ile ilgili çok çalışma yapıyoruz.” (U3) “Aralık kavramı, işitme dersinin temelinde olan kavramlardandır. Sorudaki aralıklar, zorlanacakları aralıklar değil. Derslerde kullandığımız soru tiplerinden.” (U4)

Tablo 39’da görüldüğü gibi *aralık çalışmaları* kategorisine ilişkin yalnızca “pozitif” kodu vardır. Bu kod ile aralık kavramının dersin temel konusu olduğu, derslerde konuya yönelik çalışmalar yapıldığı ve bu soruda başarı yüzdesinin yüksek olacağı belirtmiştir. Aralıklar temasındaki tüm görüşlerin aynı kategori ve kod altında toplandığı görülmektedir. Bu bağlamda altı öğretim elemanının da aralıklara yönelik sorularda öğrencilerin başarılı olacağını öngördüğü söylenebilir.

5.1.6. “Diziler ve Tonalite Kavramı” Teması

Tablo 40

Tonalite içindeki notaları derecelendirme ve isimlendirme kategorisi, kodlar ve örnek görüşler

Temalar	Kategoriler	Kodlar	Görüş Sayısı (N)	Örnek Görüşler
Diziler ve tonalite kavramı	Tonalite içindeki notaları derecelendirme ve isimlendirme	Pozitif	4	“Bu konunun üzerinde duruluyor, dersin içeriğinde geçiyor. Öğrenciler yapabilir.” (U2)
		Negatif	2	“Dersin içeriğinde armoniye yakın olabilecek bir konu. Öğrenciler yüzeysel olarak öğrendikleri için zorlanabilir ve uygulama kısmında başarılı olamayabilirler. İki yıllık eğitimde uygun olabilir ama şu hâliyle zorlanırlar.” (U4)

Tablo 40’ta görüldüğü gibi *tonalite içindeki notaları derecelendirme ve isimlendirme* kategorisine ilişkin “pozitif” kodu ile konunun derste işlendiği ve öğrencilerin başarılı olacağı görüşü, “negatif” kodu ile öğrencilerin bir yılda aldıkları müzik teorisi eğitimiyle bu soruda başarılı olamayacakları belirtilmiştir. Altı öğretim elemanından dördünün görüşü “pozitif” ve ikisinin görüşü ise “negatif” kodu altında toplanmıştır. Bu durumda öğretim elemanlarının büyük kısmının öğrencilerin bu soruda başarı sağlayacağı görüşünde olduğu söylenebilir.

Tablo 41

İlgili majör/minör tonaliteyi bulma kategorisi, kodlar ve örnek görüşler

Temalar	Kategoriler	Kodlar	Görüş Sayısı (N)	Örnek Görüşler
Diziler ve tonalite kavramı	İlgili majör/minör tonaliteyi bulma	Pozitif	5	“İlgili majör kastediliyor. Bu mantığa göre çıkarımda bulunulması gerekiyor. Gayet yerinde ve uygun bir soru.” (U1)
		Negatif	1	“Derste öğretilenlerle yapılabilir.” (U2) “Öğrenci seviyesi açısından zor olabilir.” (U6)

Tablo 41’de görüldüğü gibi bu temadaki *ilgili majör/minör tonaliteyi bulma* kategorisindeki “pozitif” kodu ile konunun derste işlendiği, dolayısıyla öğrencilerin bu soruda başarılı olacağı belirtilmiştir. “Negatif” kodu ile ise öğrenci seviyesinin yetersizliğinden dolayı sorunun zorlayıcı olacağı belirtilmiştir. Altı öğretim elemanından beşi “pozitif”, biri “negatif” kod altında görüşlerini ifade etmiştir. Bu durumda öğretim elemanlarının büyük kısmının bu soruyu dersin içeriğine uygun bulduğu ve soruda başarı oranının yüksek olacağı öngörüsünde bulunduğu söylenebilir.

Tablo 42

Dizi yazma, kategorisi, kodlar ve örnek görüşler

Temalar	Kategoriler	Kodlar	Görüş Sayısı (N)	Örnek Görüşler
Diziler ve tonalite kavramı	Dizi yazma	Pozitif	3	"Hem kromatik hem de çıkıcı armonik minör dizi dersin içeriğinde olan ve yıl boyunca sürekli üzerinden geçtiğimiz konular. Sorular, öğrenci seviyesine göre uygundur." (U4)
		Negatif	3	"Batı Müziği Teori ve Uygulaması derslerinde genellikle söylenen şudur: Dizi çıkıcı olduğunda diyezli, inici olduğunda bemollü yazılır. Ancak burada düşünmeye sevk edici, farklı ve sıra dışı bir durum var. Birçok teori kitabında rastlamadığımız, farklı bir soru tarzı. İnici olarak başlayan bir dizide yazacağı ilk nota fa diyez. Dolayısıyla inici olduğu halde bemol kullanmayacak, diyezle başlayacak. Çeldirici olduğunu söyleyebiliriz, çok güzel bir soru. Bu anlamda birçok öğrenci hata yapacaktır." (U1) "Kromatik, enarmonik, diyatonik dizilerin ne olduğunu anlatsak da pek uygulama yapamıyoruz. Ayrıntılı işleyemiyoruz. Soru kalitesi çok güzel. Konuyu hem teori hem de uygulama yönüyle ele alan, güçlük düzeyi olan bir soru. Bunun da öğrencileri zorlayacağı görüşündeyim." (U3)

Tablo 42’de görüldüğü gibi *dizi yazma* kategorisindeki “pozitif” kodu ile sorunun ders içeriğine uygun olduğu ve öğrencilerin soruda başarılı olacağı, “negatif” kodu ile sorunun konuyu hem teorik hem de uygulama yönüyle ele alan faydalı bir soru olduğu ancak derste konuya yönelik uygulama çalışmalarına yer verilemediği belirtilmiştir. Altı öğretim elemanından üçünün görüşü “pozitif”, diğer üçünün görüşü ise “negatif” kodu altında toplanmıştır. Görüşme gerçekleştirilen öğretim elemanlarının yarısı derste konuya ilişkin uygulama yapılmadığı, diğer yarısı ise uygulama yapıldığını ifade etmiştir. Bu durumda aynı konuya ilişkin öğretim elemanlarının farklı öğretim yaklaşımları benimsediği ve derslerinde farklı uygulamalar gerçekleştirdiği söylenebilir.

Tablo 43

Eser içinde tonalite bulma kategorisi, kodlar ve örnek görüşler

Temalar	Kategoriler	Kodlar	Görüş Sayısı (N)	Örnek Görüşler
Diziler ve tonalite kavramı	Eser içinde tonalite bulma	Pozitif	3	"Öğrencide analiz yapacak birikim olması gerekiyor. Bu analiz için de kesinlikle diziler ve tonalite birikiminin iyi olması gerekiyor. Dersi dikkatle dinleyen, yerli yerinde notlar alan ve çalışan öğrenciler bu soruyu, bu birikimlerle yapabilir." (U1) "Uygun bir soru tipi. Bir yıllık eğitimde zor gelebilir ama öğrencilerin büyük çoğunluğu yapar. Daha basit tonlarda deneyebiliyoruz." (U4)
		Negatif	3	"Çok güzel bir soru ama öğrencilerin bu soruda zorlanacaklarını tahmin ediyorum. Öğrenci tonalite kavramını tam olarak anladıysa yapar. Ayırt edici bir soru, birçok öğrenci zorlanır." (U2)

Tablo 43’te görüldüğü gibi öğretim elemanları *eser içinde tonalite bulma* kategorisine ilişkin “pozitif” kodu ile bu soru tipinde öğrencilerin zorlansalar da başarı sağlayacağı, “negatif” kodu ile sorunun öğrenci seviyesinin üzerinde olduğu ve öğrencilerin başarısız olacağı

belirtmiştir. Altı öğretim elemanından üçünün görüşleri “pozitif”, diğer üçünün ise “negatif” kod altında toplanmıştır. Bu bağlamda öğretim elemanlarının *eser içinde tonalite bulmaya* ilişkin soruda görüş ayrılığında olduğu söylenebilir.

5.1.7. “Akorlar” Teması

Tablo 44

Eser içinde akor çevrimlerini belirleme kategorisi, kodlar ve örnek görüşler

Temalar	Kategoriler	Kodlar	Görüş Sayısı (N)	Örnek Görüşler
Akorlar	Eser içinde akor çevrimlerini belirleme	Pozitif	2	“Bu soru tipinin ders içeriklerine ve öğrencilerin seviyesine uygun olduğunu düşünüyorum.” (U5)
		Negatif	4	“Armoni bilgisi gerektiren bir soru. Öğrencinin önceki armoni ve akor bilgisi yetersizse bu soruyu yapamayabilir. Öğrencinin dizi, tonalite, akor, akor çevrimleri ve akor dereceleri bilmesi; ezgiyi dikey olarak görmesi, akoru bulması ve bulduğu akoru tonaliteye göre dizinin kaçınıcı derece akor olduğunu bulması gerekiyor. Aynı anda birden çok bilgiyi sınavan bir soru. Öte yandan öğrencinin bu akorun kök durumunda, birinci ya da ikinci çevrim olduğunu görüp farklı bir şifrelendirme yazması gerekiyor. Öğrencinin geçmişindeki birikimler yeterli değilse yapamayabilir.” (U1)

Tablo 44’te görüldüğü gibi öğretim elemanları bu kategoriye ilişkin “pozitif” kodu ile sorunun ders içeriklerine ve öğrenci düzeyine uygun olduğu, “negatif” kodu ile bu soruda başarı sağlanması için armoni bilgisinin gerekliliğini belirtilerek, soruda başarı oranının düşük olacağını belirtmiştir. Altı öğretim elemanından ikisinin görüşü “pozitif”, dördünün görüşü ise “negatif” kodu altında toplanmıştır. Bu durumda öğretim elemanlarının büyük kısmının bir yıllık müzik teorisi eğitimiyle öğrencilerin eser içinde akor çevrimlerini belirlemede başarılı olamayacakları, bu sorunun ancak armoni dersi görüldükten sonra başarıyla yanıtlanabileceği görüşünde oldukları söylenebilir.

Tablo 45

Ezgiye uygun akor yazma kategorisi, kodlar ve örnek görüşler

Temalar	Kategoriler	Kodlar	Görüş Sayısı (N)	Örnek Görüşler
Akorlar	Ezgiye uygun akor yazma	Pozitif	5	“Çok güzel bir soru. Öğrencinin analiz yapması; ezgideki ve motifteki sesleri hangi akor içerisinde değerlendirmeliyim diye çıkarımda bulunması gerekiyor. Armoni bilgisi devreye giriyor. Akoru oluşturan seslerin dışında, akora yabancı sesler konusuna da hâkim olması gerekiyor. Akorlar başlığı altında kesinlikle çok güzel bir soru. Birinci sınıf öğrencisi yapamaz fakat daha üst düzeyde yapılabilir.” (U1) “Ezgi içerisinde akorun nasıl çıkartılabildiğine ilişkin çalışmalarımız var. Solfejler üzerinde de yapıyoruz.” (U3)
		Negatif	1	“Öğrencilerin bu soruda zorlanabileceğini düşünüyorum. Bu soruda başarılı olunması için eşlik ya da piyano dersinde ilerlemek gerekebilir.” (U2)

Tablo 45’de görüldüğü gibi bu kategorideki “pozitif” kodu ile ezgiye uygun akor yazma çalışmasının ders içeriklerini destekleyici nitelikte olduğu, “negatif” kodu ile bu sorunun öğrenci seviyesinin üzerinde olduğu ve başka derslerle desteklenmesi gerektiği belirtilmiştir. Altı öğretim elemanından beşinin görüşü “pozitif”, birinin görüşü ise “negatif” kodu altında toplanmıştır. Dolayısıyla öğretim elemanlarının büyük kısmının, öğrencilerin *ezgiye uygun akor yazma* sorusunda başarılı olacağını düşündüğü söylenebilir.

5.1.8. “Terimler ve İşaretler” Teması

Tablo 46

Nota yazısında kullanılan terim ve işaretleri tanımlama kategorisi, kodlar ve örnek görüşler

Temalar	Kategoriler	Kodlar	Görüş Sayısı (N)	Örnek Görüşler
Terimler ve işaretler	Nota yazısında kullanılan terim ve işaretleri tanımlama	Pozitif	4	“Hız, ifade terimleri. Yerinde sorular ve dersin içeriğinde de olan, derste verilmesi gereken bilgiler. Dersi alan öğrencilerin bu soruyu yanıtlaması gerekir. İçerikte var.” (U1) “Seviye olarak çok uygun. İlk derslerde hız, gürlük terimlerini işliyoruz. Bireysel çalgı derslerinde de çok sık karşılaştıkları için yabancı olmadıkları kavramlar. Öğrenciler kavramları genelde bilerek geliyorlar, bilmediklerini işitme dersinde tamamlıyoruz. İlk aylarda öğrenilen konulardan.” (U4)
		Negatif	2	“Çoğunlukla derste geçerse, solfejde karşılaşılsa değinilen konular. Öğrenci Güzel Sanatlar Lisesinden geliyorsa ve altı yapısı varsa yanıtlayabilir fakat ayrıca işlemiyorum. Sınıfın düzeyine göre değişkenlik gösterebilir.” (U2)

Tablo 46’da görüldüğü gibi *nota yazısında kullanılan terim ve işaretleri tanımlama* kategorisindeki “pozitif” kodu ile terim ve işaretlerin tanımlanması sorusunun ders içeriğine ve öğrenci seviyesine uygun olduğu, “negatif” kodu ile soruya yönelik başarının öğrencinin hazır bulunuşluk durumuna göre değişkenlik göstereceği belirtilmiştir. Altı öğretim elemanından dördünün görüşü “pozitif”, ikisinin görüşü ise “negatif” kodu altında toplanmıştır. Bu bağlamda öğretim elemanlarının büyük kısmının konuya derste yer verdikleri, dolayısıyla öğrencilerin soruda başarılı olacağını düşündükleri, iki öğretim elemanının ise konuyu öğrenci seviyesinin gerekliliklerine göre ele aldıkları söylenebilir.

Tablo 47

Nota yazısında kullanılan süslemeleri tanımlama kategorisi, kodlar ve örnek görüşler

Temalar	Kategoriler	Kodlar	Görüş Sayısı (N)	Örnek Görüşler
Terimler ve işaretler	Nota yazısında kullanılan süslemeleri tanımlama	Pozitif	4	“Süslemeleri, hız ve nüans terimleri gibi konuları ilk haftalarda işliyoruz. Özellikle yaylı çalgı çalanlar bu terimlere daha hâkim oluyor. Derste yazılışını işliyoruz. Uygun bir soru tipi olduğunu düşünüyorum.” (U4)
		Negatif	2	“Süslemeler daha çok çalgılarda kullanılıyor. Ders içeriklerinde fazlaca bulunmuyor. Öğrencinin seviyesi ile ilgili. Önceden edindiği bilgiler dâhilinde, alt yapısı sağlamsa bilebilir yoksa derste üzerinden geçeriz.” (U5)

Tablo 47’de görüldüğü gibi bu kategorideki “pozitif” kodu ile süslemeler sorusunun ders içeriğine uygun ve derste işlenen konulardan olduğu, “negatif” kodu ile sorunun ders içeriğine uygun olmadığı ve derslerde üzerinde durulmadığı görüşü belirtilmiştir. Altı öğretim elemanından dördünün görüşü “pozitif”, ikisinin görüşü ise “negatif” kodu altında toplanmıştır. Bu bağlamda öğretim elemanlarının *nota yazımında süslemeleri tanımlamaya* yönelik görüşlerinin, *nota yazısında kullanılan terim ve işaretleri tanımlamaya* paralellik gösterdiği söylenebilir.

5.1.9. “Çalgı ve Ses Grupları” Teması

Tablo 48

Çalgı ve ses gruplarını tanımlama kategorisi, kodlar ve örnek görüşler

Temalar	Kategoriler	Kodlar	Görüş Sayısı (N)	Örnek Görüşler
Çalgı ve ses grupları	Çalgı ve ses gruplarını tanımlama	Pozitif	3	“Yaratıcı bir soru, çok beğendim. Ezbere verilen bir bilgiyi ölçmeye yönelik değil, öğrencinin bir bilgiden yola çıkarak başka bilgiye ulaşmasını sağlayan bir soru. Bilinmesi gereken bir konu. Bu soruda öğrencinin hem çalgı ailesini hem de çalgı ailesinde tiz ya da pest sesler üreten çalgıları bilmesi gerekecek.” (U1)
		Negatif	3	“Güzel bir soru ancak derste aslında hiç konuşmadığımız bir konu. Bu konu, çalgı bilgisini içeren farklı bir derste işlenebilir.” (U2)

Tablo 48’de görüldüğü gibi öğretim elemanları bu kategorideki “pozitif” kodu ile çalgı ve ses gruplarını tanımlama çalışmalarının dersin temelindeki bilgilerden olduğu, “negatif” kodu ile konunun farklı bir ders içeriğine ait olduğu belirtmiştir. Altı öğretim elemanından üçünün görüşü “pozitif”, diğer üçünün görüşü ise “negatif” kodu altında toplanmıştır. Bu durumda öğretim elemanlarının bu sorunun dersin içeriklerine uygun olup olmadığına yönelik karşıt görüşlerde olduğu söylenebilir.

5.2. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Son Sınıf Öğrencilerinin Uygulanan Teori Sınavındaki Başarı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre Değerlendirilmesine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

5.2.1. Cinsiyete Göre Başarı Durumuna İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Müzik eğitimi anabilim dalı son sınıf öğrencilerinin müzik teorisi başarı düzeylerinin cinsiyetlerine göre değişimi Tablo 49’da verilmiştir.

Tablo 49

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin Müzik Teorisi Başarı Düzeylerinin Cinsiyetlerine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	Sıra ortalamaları	Serbestlik derecesi	U	p
Erkek	109	137.43	1	7.474	0.207
Kadın	151	125.50			
Toplam	260	262.93			

*0.05 **0.01

Tablo 49 incelendiğinde müzik eğitimi anabilim dalı son sınıf öğrencilerinin müzik teorisi başarı düzeyleri arasında cinsiyetlere göre anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmektedir ($U_1=7.474$; $p>0.05$).

5.2.2. Yaşa Göre Başarı Durumuna İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Müzik eğitimi anabilim dalı son sınıf öğrencilerinin müzik teorisi başarı düzeylerinin yaş gruplarına göre değişimi Tablo 50’de verilmiştir.

Tablo 50

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin Müzik Teorisi Başarı Düzeylerinin Yaş Gruplarına Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Yaş grupları	N	Sıra ortalamaları	Serbestlik derecesi	X ²	p
19-25	208	128.88	3	2.842	0.417
26-30	42	140.46			
31-35	8	138.75			
36-40	2	57.00			
Toplam	260	465.09			

*0.05 **0.01

Tablo 50 incelendiğinde müzik eğitimi anabilim dalı son sınıf öğrencilerinin müzik teorisi başarı düzeyleri arasında yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmektedir ($U_3=2.842$; $p>0.05$).

5.2.3. Mezun Olunan Lise Türüne Göre Başarı Durumuna İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Müzik eğitimi anabilim dalı son sınıf öğrencilerinin müzik teorisi başarı düzeylerinin mezunun olunan lise türüne göre değişimi Tablo 51’de verilmiştir.

Tablo 51

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin Müzik Teorisi Başarı Düzeylerinin Lise Türlerine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Lise türü	N	Sıra ortalamaları	Serbestlik derecesi	X ²	p
Açık öğretim	3	195.00	9	27.268	0.001**
Anadolu	75	115.71			
Çok programlı	1	74.50			
Düz lise	33	112.35			
Fen ve Sosyal Bilimler	2	124.50			
Güzel sanatlar	110	153.76			
İmam hatip	3	27.83			
Meslek	25	111.84			
Özel	4	133.25			
Temel	4	77.38			
Toplam	260	1126.12			

*0.05 **0.01

Tablo 51 incelendiğinde müzik eğitimi anabilim dalı son sınıf öğrencilerinin müzik teorisi başarı düzeyleri arasında mezun olunan lise türlerine göre anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmektedir ($U_9=27.268$; $p<0.01$). Bu farklılaşmanın hangi lise türlerinde olduğu Tablo 52’de verilmiştir.

Tablo 52

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin Müzik Teorisi Başarı Düzeylerinin Anlamlı Fark Gösteren Lise Türlerine Göre İkili Karşılaştırılması

Lise türü	Fark	Standart hata	U	p
Anadolu-Güzel Sanatlar	-38.057	11.259	-3.380	0.033*

*0.05 **0.01

Tablo 52 incelendiğinde müzik eğitimi anabilim dalı son sınıf öğrencilerinin müzik teorisi başarı düzeylerinin anlamlı farkı Anadolu Lisesi ile Güzel Sanatlar Lisesi arasında görülmüştür ($U=-3.380$; $p<0.05$). Bu fark Güzel Sanatlar Lisesi lehinedir. Diğer lise türleri arasında anlamlı bir fark görülmemiştir.

5.2.4. Çalgıya Göre Başarı Durumuna İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Müzik eğitimi anabilim dalı son sınıf öğrencilerinin müzik teorisi başarı düzeylerinin çalgı türüne göre değişimi Tablo 53'te verilmiştir.

Tablo 53

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin Müzik Teorisi Başarı Düzeylerinin Çalgı Türüne Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Çalgı türü	N	Sıra ortalamaları	Serbestlik derecesi	X ²	p
Bağlama	23	87.13	13	30.343	0.004**
Fagot	1	83.50			
Flüt	32	131.42			
Gitar	34	103.19			
Kanun	1	109.50			
Keman	78	128.40			
Klarnet	8	130.38			
Kontrbas	4	190.75			
Piyano	32	161.13			
Saksafon	1	204.00			
Şan	10	108.00			
Ud	3	175.67			
Viyola	11	186.45			
Viyolonsel	22	144.55			
Toplam	260	1944.07			

*0.05 **0.01

Tablo 53 incelendiğinde müzik eğitimi anabilim dalı son sınıf öğrencilerinin müzik teorisi başarı düzeyleri arasında çalgı türlerine göre anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmektedir ($U_{13}=30.343$; $p<0.01$). Bu farklılaşmanın hangi lise türlerinde olduğu Tablo 54'te verilmiştir.

Tablo 54

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin Müzik Teorisi Başarı Düzeylerinin Anlamlı Fark Gösteren Çalgı Türlerine Göre İkili Karşılaştırılması

Çalgı türü	Fark	Standart hata	U	p
Bağlama-Piyano	-73.995	20.554	-3.600	0.029*
Bağlama- Viyola	-99.324	27.563	-3.604	0.029*

*0.05 **0.01

Tablo 54 incelendiğinde müzik eğitimi anabilim dalı son sınıf öğrencilerinin müzik teorisi başarı düzeylerinin anlamlı farkı Bağlama ile Piyano ($U=-3.600$; $p<0.05$) ve Bağlama ile Viyola ($U=-3.604$; $p<0.05$) arasında görülmüştür. Bu fark birinci durumda Piyano, ikinci durumda Viyola lehinedir. Diğer çalgı türleri arasında anlamlı bir fark görülmemiştir.

5.2.5. Çalgı Eğitimi Alınan Süreye Göre Başarı Durumuna İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Müzik eğitimi anabilim dalı son sınıf öğrencilerinin müzik teorisi başarı düzeylerinin çalgı eğitimi alınan süreye göre değişimi Tablo 55'te verilmiştir.

Tablo 55

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin Müzik Teorisi Başarı Düzeylerinin Çalgı Eğitimi Alınan Süreye Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Çalgı Eğitim Süresi	N	Sıra ortalamaları	Serbestlik derecesi	X ²	p
1-3 yıl	38	138.66	3	16.895	0.001**
4-6 yıl	131	112.12			
7-9 yıl	69	154.72			
10 ve üzeri yıl	22	149.89			
Toplam	260	555,39			

*0.05 **0.01

Tablo 55 incelendiğinde müzik eğitimi anabilim dalı son sınıf öğrencilerinin müzik teorisi başarı düzeyleri arasında çalgı eğitimi alınan süreye göre anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmektedir ($U_3=16.895$; $p<0.01$). Bu farklılaşmanın hangi süreler arasında olduğu Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 56

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin Müzik Teorisi Başarı Düzeylerinin Anlamlı Fark Gösteren Çalgı Eğitim Sürelerine Göre İkili Karşılaştırılması

Çalgı Eğitim Süresi	Fark	Standart hata	U	p
4-6 yıl – 7-9 yıl	-42.595	11.184	-3.809	0.001**

*0.05 **0.01

Tablo 56 incelendiğinde müzik eğitimi anabilim dalı son sınıf öğrencilerinin müzik teorisi başarı düzeylerinin anlamlı farkı 4-6 yıl ile 7-9 yıl arasında görülmüştür ($U=-3.809$; $p<0.01$). Bu fark 7-9 yıl lehinedir. Diğer çalgı eğitim süreleri arasında anlamlı bir fark görülmemiştir.

5.2.6. Üniversitelere Göre Başarı Ortalaması Dağılımına İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Müzik eğitimi anabilim dalı son sınıf öğrencilerinin müzik teorisi başarı düzeylerinin öğrenim görülen üniversiteye göre değişimi Tablo 57’de verilmiştir.

Tablo 57

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin Müzik Teorisi Başarı Düzeylerinin Üniversitelere Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Üniversiteler	N	Sıra ortalamaları	Serbestlik derecesi	X ²	p
Ağrı İbrahim Çeçen	23	36.00	14	95.255	0.000**
Aksaray	11	103.82			
Balıkesir	10	142.95			
Çanakkale Onsekiz Mart	12	160.46			
Gazi	29	139.03			
Harran	11	222.45			
İnönü	14	155.32			
Mehmet Akif Ersoy	13	97.04			
Muğla Sıtkı Kocaman	26	176.04			
Niğde Ömer Halis Demir	2	169.00			
Ondokuz Mayıs	30	140.72			
Pamukkale	30	129.47			
Tokat Gaziosmanpaşa	19	176.97			
Trakya	21	87.17			
Van Yüzüncü Yıl	9	52.94			
Toplam	260	1989.38			

*0.05 **0.01

Tablo 57 incelendiğinde müzik eğitimi anabilim dalı son sınıf öğrencilerinin müzik teorisi başarı düzeyleri arasında üniversiteye göre anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmektedir ($U_{14}=95.255$; $p<0.01$). Bu farklılaşmanın hangi üniversiteler arasında olduğu Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 58

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin Müzik Teorisi Başarı Düzeylerinin Anlamlı Fark Gösteren Üniversitelere Göre İkili Karşılaştırılması

Üniversiteler	Fark	Standart hata	U	p
Ağrı İbrahim Çeçen- Pamukkale	-93.467	20.838	-4.485	0.000**
Ağrı İbrahim Çeçen-Gazi	-103.034	20.994	-4.908	0.000**
Ağrı İbrahim Çeçen-Ondokuz Mayıs	-104.717	20.838	-5.025	0.000**
Ağrı İbrahim Çeçen-Balıkesir	-106.950	28.480	-3.755	0.018*
Ağrı İbrahim Çeçen-İnönü	-119.321	25.487	-4.682	0.000**
Ağrı İbrahim Çeçen-Çanakkale Onsekiz Mart	-124.458	26.775	-4.648	0.000**
Ağrı İbrahim Çeçen-Muğla Sıtkı Kocaman	-140.038	21.523	-6.507	0.000**
Ağrı İbrahim Çeçen-Tokat Gaziosmanpaşa	-140.974	23.310	-6.048	0.000**
Ağrı İbrahim Çeçen-Harran	-186.455	27.653	-6.765	0.000**
Van Yüzüncü Yıl-Muğla Sıtkı Kocaman	123.094	29.079	4.233	0.002**
Van Yüzüncü Yıl-Tokat Gaziosmanpaşa	124.029	30.425	4.077	0.005**
Van Yüzüncü Yıl-Harran	169.510	33.795	5.016	0.000**
Trakya-Muğla Sıtkı Kocaman	88.872	22.060	4.029	0.006**
Trakya-Tokat Gaziosmanpaşa	89.807	23.806	3.772	0.017*
Trakya-Harran	135.288	27.985	4.834	0.000**
Mehmet Akif Ersoy-Harran	125.416	30.803	4.072	0.005**
Aksaray-Harran	-118.636	32.060	-3.700	0.023*
Pamukkale-Harran	92.988	26.502	3.509	0.047*

*0.05 **0.01

Tablo 58 incelendiğinde müzik eğitimi anabilim dalı son sınıf öğrencilerinin müzik teorisi başarı düzeylerinin anlamlı farkı Ağrı İbrahim Çeçen ile Pamukkale ($U=-4.485$; $p<0.01$), Gazi ($U=-4.908$; $p<0.01$), Ondokuz Mayıs ($U=-5.025$; $p<0.01$), Balıkesir ($U=-3.755$; $p<0.05$), Çanakkale Onsekiz Mart ($U=-4.648$; $p<0.01$), Muğla Sıtkı Kocaman ($U=-6.507$; $p<0.01$), Tokat Gaziosmanpaşa ($U=-6.048$; $p<0.01$), Harran ($U=-6.765$; $p<0.01$), Van Yüzüncü Yıl ile Muğla Sıtkı Kocaman ($U=4.233$; $p<0.01$), Tokat Gaziosmanpaşa ($U=4.077$; $p<0.01$), Harran ($U=5.016$; $p<0.01$), Trakya ile Muğla Sıtkı Kocaman ($U=4.029$; $p<0.01$), Tokat Gaziosmanpaşa ($U=3.772$; $p<0.05$), Harran ($U=4.834$; $p<0.01$), Mehmet Akif Ersoy ile Harran ($U=4.072$; $p<0.01$), Aksaray ile Harran ($U=-3.700$; $p<0.05$), Pamukkale ile Harran ($U=3.509$; $p<0.05$) arasında görülmüştür.

5.2.7. Bölgelere Göre Başarı Ortalaması Dağılımına İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Müzik eğitimi anabilim dalı son sınıf öğrencilerinin müzik teorisi başarı düzeylerinin bölgelere göre değişimi Tablo 59’da verilmiştir.

Tablo 59

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin Müzik Teorisi Başarı Düzeylerinin Bölgelere Göre Kruskall Wallis Testi Sonuçları

Bölgeler	N	Sıra ortalamaları	Serbestlik derecesi	X ²	p
Akdeniz	13	97.04	6	56.583	0.000**
Doğu Anadolu	46	75.63			
Ege	56	151.09			
Güneydoğu Anadolu	11	222.45			
İç Anadolu	42	131.24			
Karadeniz	49	154.78			
Marmara	43	120.59			
Toplam	260	952.82			

*0.05 **0.01

Tablo 59 incelendiğinde müzik eğitimi anabilim dalı son sınıf öğrencilerinin müzik teorisi başarı düzeyleri arasında bölgelere göre anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmektedir ($U_6=56.583$; $p<0.01$). Bu farklılaşmanın hangi bölgeler arasında olduğu Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 60

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin Müzik Teorisi Başarı Düzeylerinin Anlamlı Fark Gösteren Bölgelere Göre İkili Karşılaştırılması

Bölgeler	Fark	Standart hata	U	p
Doğu Anadolu-İç Anadolu	-55.608	16.047	-3.465	0.011*
Doğu Anadolu-Ege	-75.459	14.962	-5.044	0.000**
Doğu Anadolu-Karadeniz	-79.145	15.436	-5.127	0.000**
Doğu Anadolu-Güneydoğu Anadolu	-146.824	25.235	-5.818	0.000**
Akdeniz-Güneydoğu Anadolu	-125.416	30.803	-4.072	0.001**
Marmara-Güneydoğu Anadolu	101.862	25.405	4.010	0.001**
İç Anadolu Güneydoğu Anadolu	91.216	25.466	3.582	0.007**

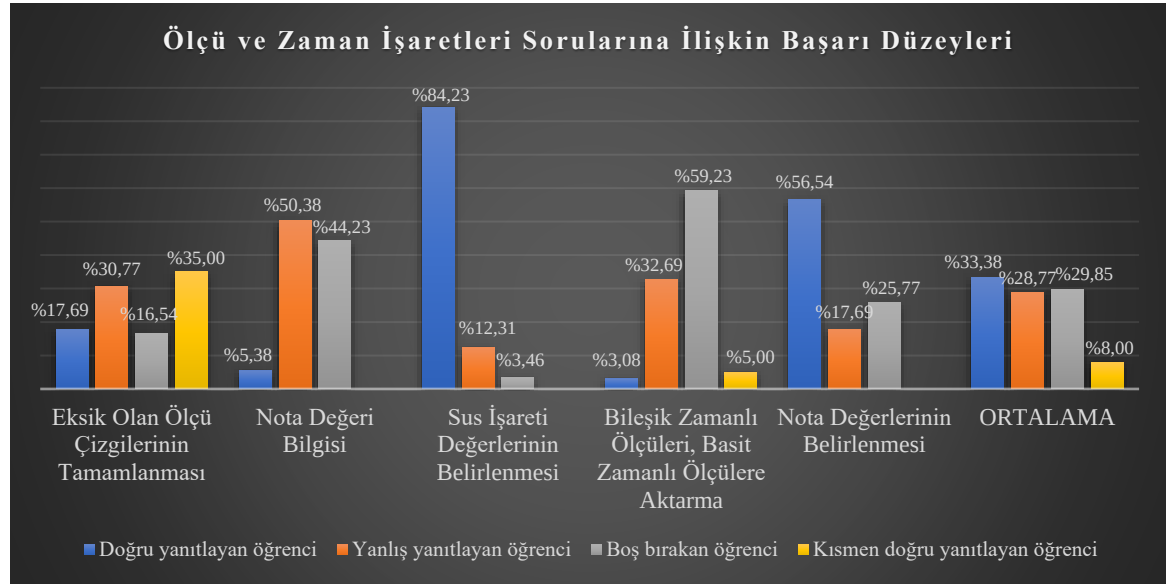
*0.05 **0.01

Tablo 60 incelendiğinde müzik eğitimi anabilim dalı son sınıf öğrencilerinin müzik teorisi başarı düzeylerinin anlamlı farkı Doğu Anadolu ile İç Anadolu ($U=-3.465$; $p<0.05$), Ege ($U=-5.044$; $p<0.01$), Karadeniz ($U=-5.127$; $p<0.01$), Güneydoğu Anadolu ($U=-5.818$; $p<0.01$), Akdeniz ile Güneydoğu Anadolu ($U=-4.072$; $p<0.01$), Marmara ile Güneydoğu Anadolu ($U=4.010$; $p<0.01$), İç Anadolu ile Güneydoğu Anadolu ($U=3.582$; $p<0.01$) arasında görülmüştür.

5.3. Uygulanan Teori Sınavındaki Değerlendirme Kriterlerine Göre Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Son Sınıf Öğrencilerinin Başarı Düzeylerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Bu bölümde uygulanan teori sınavındaki değerlendirme kriterlerine göre müzik eğitimi anabilim dalı lisans son sınıf öğrencilerinin başarı düzeylerine ilişkin betimsel ve istatistiksel analizlere yer verilmiştir.

5.3.1. “Ölçü ve Zaman İşaretleri” Başlığı Altındaki Sorulara İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Şekil 5. Ölçü ve zaman işaretleri sorularına ilişkin başarı düzeyleri.

Şekil 5 incelendiğinde öğrencilerin;

- Eksik olan ölçü çizgilerinin tamamlanmasına ilişkin soruyu %35,00 oranıyla kısmen doğru yanıtladığı görülmektedir. Bununla birlikte öğrencilerin %30,77'si soruyu yanlış yanıtlamıştır.
- %50,38'inin nota değeri bilgisine yönelik soruyu yanlış yanıtladığı, %44,23'ünün ise boş bıraktığı görülmektedir. Bununla birlikte öğrencilerin ancak %5,38'i soruyu doğru yanıtlamıştır.
- Büyük çoğunluğunun (%84,23) sus işareti değerlerinin belirlenmesine yönelik soruyu doğru yanıtladığı görülmektedir.

- %59,23'ünün bileşik zamanlı ölçüleri, basit zamanlı ölçülere aktarmasına ilişkin soruyu boş bıraktığı, %32,69'unun ise yanlış cevapladığı görülmektedir. Sorunun doğru yanıtlanma oranı ise %3,08 olmuştur.
- Nota değerlerinin belirlenmesine ilişkin soruyu %56,54 oranıyla doğru, %17,69 oranıyla yanlış yanıtladığı görülmektedir.

Ölçü ve Zaman İşaretleri başlığı altında en çok doğru yanıtlanan soru, %84,23 oranıyla sus işareti değerlerinin belirlenmesine ilişkin soru olmuştur. Bunu %56,54 doğru yanıtlanma oranıyla nota değerlerinin belirlenmesine ilişkin soru izlemiştir. Bununla birlikte nota ve sus işareti değerleri bilgisini, uygulamaya yönelik soru olan bileşik zamanlı ölçüleri, basit zamanlı ölçülere aktarma sorusunun %3,08 gibi az bir yüzdelik oranla doğru yanıtlanması öğrenilen bilginin işlevselliği konusunu tartışmaya açar niteliktedir.

Öğrencilerin *Ölçü ve Zaman İşaretleri* başlığı altındaki sorularda başarı ortalaması %33,38 olmuştur.

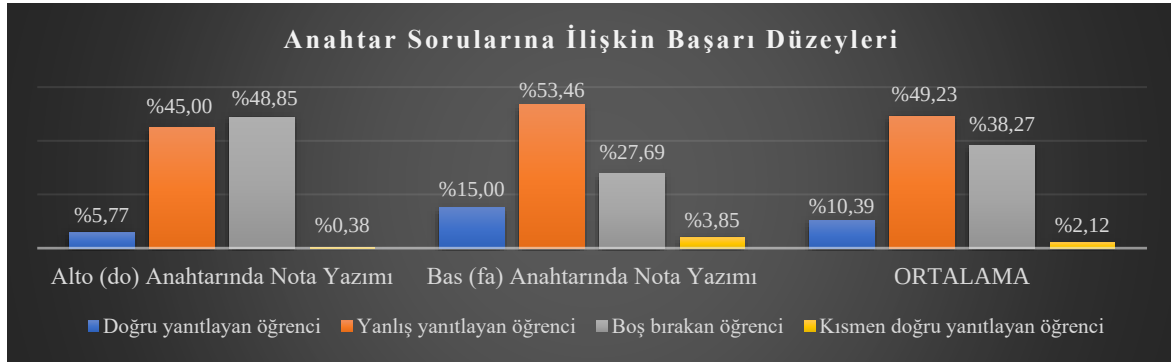
5.3.2. “Perde Bilgisi ve Notasyon” Başlığı Altındaki Sorulara İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Şekil 6. Perde bilgisi ve notasyon sorularına ilişkin başarı düzeyleri.

Şekil 6'ya bakıldığında *Perde Bilgisi ve Notasyon* başlığında bulunan enarmonik perde bilgisi sorusunu, öğrencilerin büyük bölümünün (%44,23) boş bıraktığı görülmektedir. Öğrencilerin %33,85'i soruyu doğru yanıtlarken, %21,92'si yanlış yanıt vermiştir.

5.3.3. “Anahtarlar” Başlığı Altındaki Sorulara İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Şekil 7. Anahtar sorularına ilişkin başarı düzeyleri.

Şekil 7’de görüldüğü gibi, alto (do) anahtarına ilişkin soruya öğrencilerin yalnızca %5,77’si doğru cevap verirken, %48,85’i soruyu boş bırakmıştır. Bas (fa) anahtarı sorusuna öğrencilerin %53,46’sı yanlış, %15,00’i ise doğru cevap vermiştir.

Öğrencilerin *Anahtarlar* başlığı altındaki sorularda doğru cevap ortalaması %10,39 iken, yanlış yanıtlama (%49,23) ve soruyu boş bırakma (%38,27) yüzdeleri çok daha fazla olmuştur.

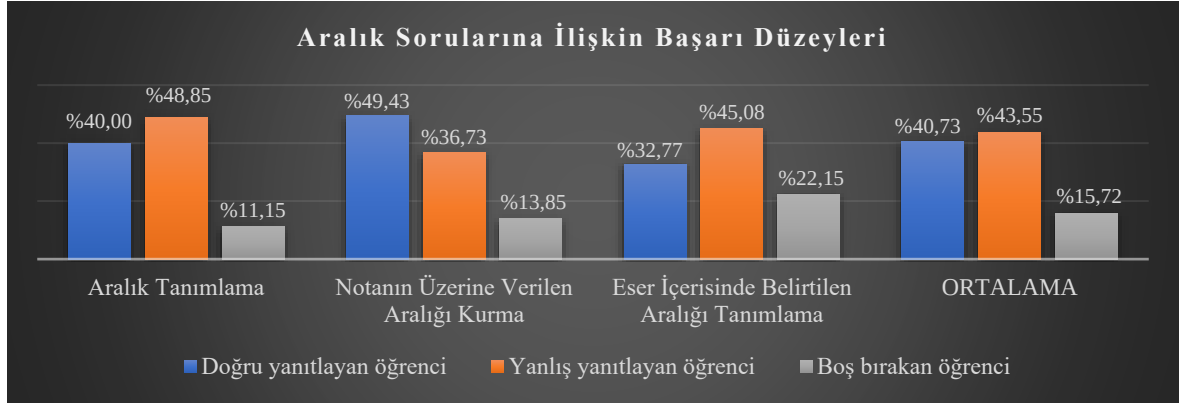
5.3.4. “Transpoze” Başlığı Altındaki Sorulara İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Şekil 8. Transpoze sorusuna ilişkin başarı düzeyleri.

Şekil 8’de öğrencilerin %40,77’sinin *Transpoze* çalışmasına ilişkin soruyu boş bıraktığı, %38,85’inin kısmen doğru yanıt verdiği ve yalnızca %6,15’inin bu soruda başarılı olduğu görülmektedir.

5.3.5. “Aralıklar” Başlığı Altındaki Sorulara İlişkin Bulgu ve Yorumlar

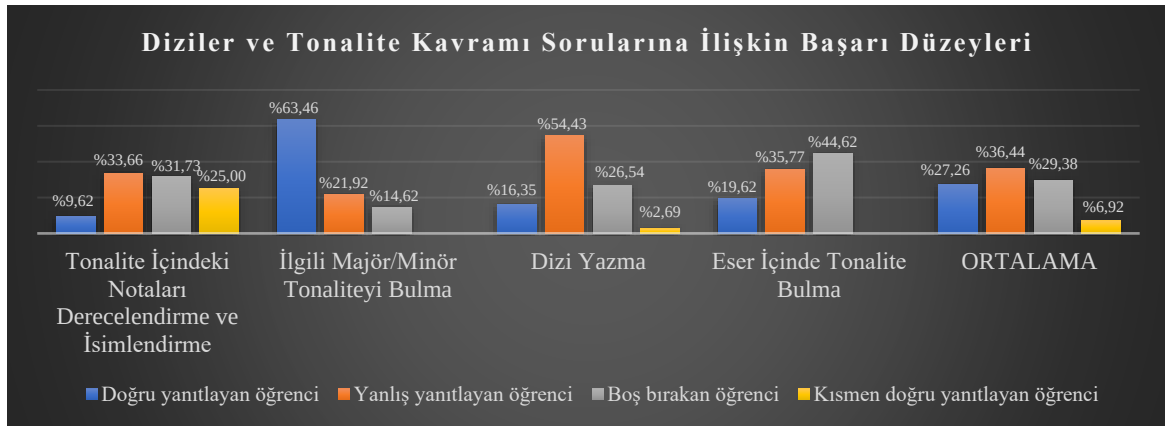
Şekil 9. Aralık sorularına ilişkin başarı düzeyleri.

Şekil 9’a bakıldığında öğrencilerin;

- %48,85’inin aralık tanımlama sorusunu yanlış, %40,00’inin ise doğru yanıtladığı,
- Notanın üzerine verilen aralığı kurmaya yönelik soruyu çoğunlukla (%49,43) doğru yanıtladığı,
- Eser içerisinde belirtilen aralığı tanımlamaya yönelik soruları %55,38 oranında yanlış yanıtladığı görülmektedir.

Soruların doğru cevaplanma ortalaması %40,73, yanlış cevaplanma ortalaması ise %43,55 olmuştur.

5.3.6. “Diziler ve Tonalite Kavramı” Başlığı Altındaki Sorulara İlişkin Bulgu ve Yorumlar

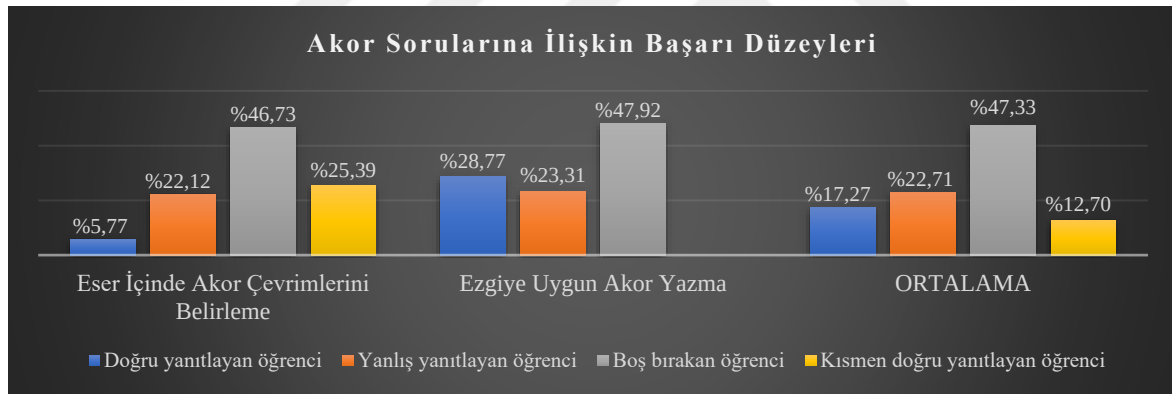
Şekil 10. Diziler ve tonalite kavramı sorularına ilişkin başarı düzeyleri.

Şekil 10 incelendiğinde öğrencilerin;

- %33,66'sının tonalite içindeki notaları derecelendirme ve isimlendirmeye yönelik soruya yanlış cevap verdiği, %31,73'ünün ise boş bıraktığı,
- İlgili majör/minör tonaliteyi bulma sorusuna %63,46 oranında doğru, %21,92'sinin yanlış cevap verdiği,
- %54,43'ünün dizi yazmaya ilişkin soruya yanlış cevap verdiği ve %26,54'ünün boş bıraktığı,
- %44,62'sinin eser içinde tonalite bulmaya ilişkin soruyu boş bıraktığı, %35,77'sinin ise yanlış cevap verdiği görülmektedir.

Diziler ve Tonalite Kavramına yönelik sorularda öğrencilerin başarı ortalaması %27,26, sorulardaki yanlış cevap ortalaması ise %36,44 olmuştur.

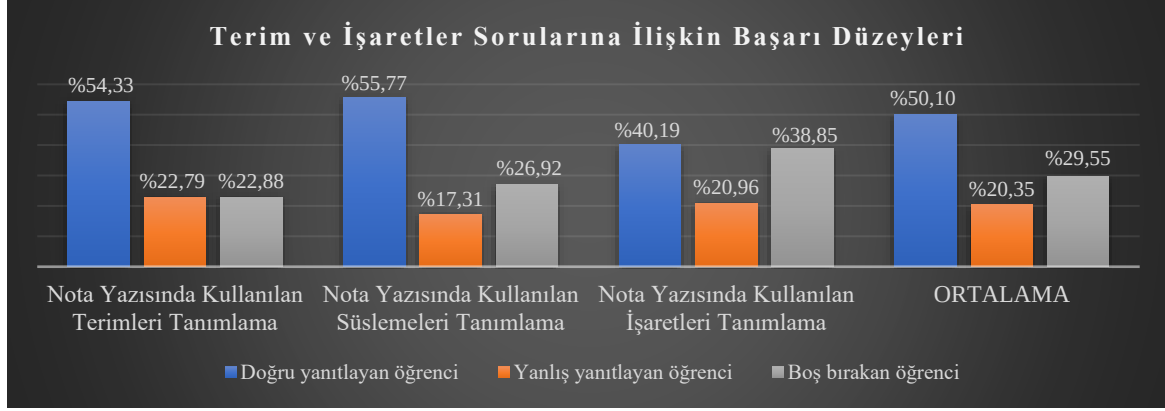
5.3.7. “Akorlar” Başlığı Altındaki Sorulara İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Şekil 11. Akor sorularına ilişkin başarı düzeyleri.

Şekil 11’de öğrencilerin eser içinde akor çevrimlerini belirlemeye yönelik sorulardaki başarı oranının %5,77 olduğu ve bu soru tipinde çoğunluğun (%46,73) soruyu boş bıraktığı görülmektedir. Ezgiye uygun akor yazmaya yönelik sorularda ise başarı oranının %28,77 olduğu görülmektedirken, bu başlık altındaki soruları boş bırakanların oranının %47,92 olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin *Akorlar* başlığı altındaki soruları çoğunlukla (%47,33) boş bıraktığı görülmüştür. Soruların doğru cevaplanma oranının ise %17,27 olduğu görülmektedir.

5.3.8. “Terim ve İşaretler” Başlığı Altındaki Sorulara İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Şekil 12. Terim ve işaretler sorularına ilişkin başarı düzeyleri.

Şekil 12 incelendiğinde öğrencilerin;

- %54,33’ünün nota yazısında kullanılan terimleri,
- %55,77’inin nota yazısında kullanılan süslemeleri,
- %40,19’unun nota yazısında kullanılan işaretleri tanımlaya yönelik sorularda başarı sağladığı görülmektedir.

Öğrencilerin %50,10’unun *Terimler ve İşaretler* başlığı altındaki sorularda başarılı, %20,35’inin başarısız olduğu belirlenirken, soruları boş bırakan öğrenci oranının %29,55 olduğu görülmüştür.

5.3.9. “Çalgı ve Ses Grupları” Başlığı Altındaki Sorulara İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Şekil 13. Çalgı ve ses grupları sorularına ilişkin başarı düzeyleri.

Şekil 13'te öğrencilerin %63,97'sinin çalgı gruplarını ve %71,92'sinin ses gruplarını tanımlamaya yönelik sorulara doğru cevap verdiği, müzik kültürü ile ilişkili konular olan *Çalgı ve Ses Grupları* başlığı altındaki sorularda öğrencilerin başarı ortalamasının yüksek (%67,95) olduğu görülmüştür.

5.3.10. Uygulanan Teori Sınavındaki Değerlendirme Kriterlerine Göre Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Son Sınıf Öğrencilerinin Başarı Düzeylerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Müzik eğitimi anabilim dalı lisans son sınıf öğrencilerinin uygulanan teori sınavının alt testleri açısından aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark olup olmadığına ilişkin sonuçlar Tablo 61'de verilmiştir.

Tablo 61

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin Müzik Teori Sınavı Puanlarının Alt Testlere Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Alt testler	N	Sıra ortalamaları	Serbestlik derecesi	X ²	p
Ölçü ve Zaman İşaretleri	260	1303.65	8	783.890	0.000**
Perde Bilgisi ve Notasyon	260	594.11			
Anahtarlar	260	587.07			
Transpoze	260	975.05			
Aralıklar	260	1733.25			
Diziler ve Tonalite	260	1305.04			
Akorlar	260	1044.94			
Terimler ve İşaretler	260	1613.28			
Çalgı ve Ses Grupları	260	1378.12			
Toplam	2340	10534.51			

*0.05 **0.01

Tablo 61 incelendiğinde müzik eğitimi anabilim dalı son sınıf öğrencilerinin müzik teori sınavı puanlarının alt testlere göre anlamlı bir farklılık oluşturduğu görülmektedir ($U_8=783.890$; $p<0.01$). Bu farklılaşmanın hangi alt testler arasında olduğu Tablo 62'de verilmiştir.

Tablo 62

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin Müzik Teori Sınavı Puanlarının Alt Testlere Göre Anlamlı Farklılık Gösterenlerin İkili Karşılaştırmaları

	Alt testler	Fark	Standart hata	U	p
Anahtarlar	Transpoze	-387.981	57.991	-6.690	0.000**
	Akorlar	-457.871		-7.896	
	Ölçü ve Zaman İşaretleri	716.579		12.357	
	Diziler ve Tonalite Kavramı	-717.973		-12.381	
	Çalgı ve Ses Grupları	-791.046		-13.641	
	Terimler ve İşaretler	-1026.208		-17.696	
	Aralıklar	-1146.181		-19.765	
Perde Bilgisi ve Notasyon	Transpoze	-380.942		-6.569	
	Akorlar	-450.833		-7.774	
	Ölçü ve Zaman İşaretleri	709.540		12.235	
	Diziler ve Tonalite Kavramı	-710.935		-12.259	
	Çalgı ve Ses Grupları	-784.008		-13.519	
	Terimler ve İşaretler	-1019.169		-17.575	
	Aralıklar	-1139.142		-19.643	
Transpoze	Ölçü ve Zaman İşaretleri	328.598		5.666	
	Diziler ve Tonalite Kavramı	-329.992		-5.690	
	Çalgı ve Ses Grupları	-403.065		-6.950	
	Terimler ve İşaretler	-638.227		-11.006	
	Aralıklar	-758.200		-13.074	
Akorlar	Ölçü ve Zaman İşaretleri	258.708		4.461	
	Diziler ve Tonalite Kavramı	260.102		4.485	
	Çalgı ve Ses Grupları	-333.175		-5.745	
	Terimler ve İşaretler	-568.337		-9.800	
	Aralıklar	688.310		11.869	
Ölçü ve Zaman İşaretleri	Terimler ve İşaretler	-309.629		-5.339	
	Aralıklar	-429.602		-7.408	
Diziler ve Tonalite Kavramı	Terimler ve İşaretler	-308.235		-5.315	
	Aralıklar	428.208		7.384	
Çalgı ve Ses Grupları	Terimler ve İşaretler	235.162		4.055	
	Aralıklar	355.135		6.124	

*0.05 **0.01

Tablo 62 incelendiğinde Anahtarlar alt testi ile Transpoze ($U=-6.690$; $p<0.01$), Akorlar ($U=-7.896$; $p<0.01$), Ölçü ve Zaman İşaretleri ($U=12.357$; $p<0.01$), Diziler ve Tonalite Kavramı ($U=-12.381$; $p<0.01$), Çalgı ve Ses Grupları ($U=-13.641$; $p<0.01$), Terimler ve İşaretler ($U=-17.696$; $p<0.01$), Aralıklar ($U=-19.765$); Perde Bilgisi ve Notasyon ile Transpoze ($U=-6.569$; $p<0.01$), Akorlar ($U=-7.774$; $p<0.01$), Ölçü ve Zaman İşaretleri ($U=12.235$; $p<0.01$), Diziler ve Tonalite Kavramı ($U=-12.259$; $p<0.01$), Çalgı ve Ses Grupları ($U=-13.519$; $p<0.01$), Terimler ve İşaretler ($U=-17.575$; $p<0.01$), Aralıklar ($U=-19.643$; $p<0.01$); Transpoze ile Ölçü ve Zaman İşaretleri ($U=5.666$; $p<0.01$), Diziler ve Tonalite Kavramı ($U=-5.690$; $p<0.01$), Terimler ve İşaretler ($U=-11.006$; $p<0.01$), Aralıklar ($U=-13.074$; $p<0.01$); Akorlar ile Ölçü ve Zaman İşaretleri ($U=4.461$; $p<0.01$), Diziler ve Tonalite Kavramı ($U=4.485$; $p<0.01$), Çalgı ve Ses Grupları ($U=-5.745$; $p<0.01$), Terimler ve İşaretler ($U=-9.800$; $p<0.01$), Aralıklar ($U=11.869$; $p<0.01$); Ölçü ve Zaman İşaretleri ile Terimler ve İşaretler ($U=-5.315$; $p<0.01$), Aralıklar ($U=-7.408$; $p<0.01$); Diziler ve Tonalite Kavramı ile Terimler ve İşaretler ($U=-5.315$; $p<0.01$), Aralıklar ($U=7.384$; $p<0.01$); Çalgı ve Ses

Grupları ile Terimler ve İşaretler ($U=4.055$; $p<0.01$), Aralıklar ($U=6.124$; $p<0.01$) arasında anlamlı farklılıklar görülmüştür.

5.4. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Son Sınıf Öğrencilerinin Uygulanan Sınavdaki Konu Başlıklarına Göre Puanların Birbiriyle İlişkisine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Müzik eğitimi anabilim dalı lisans son sınıf öğrencilerinin uygulanan teori sınavının alt testlerin birbiriyle ilişkisi Tablo 63'te verilmiştir.

Tablo 63

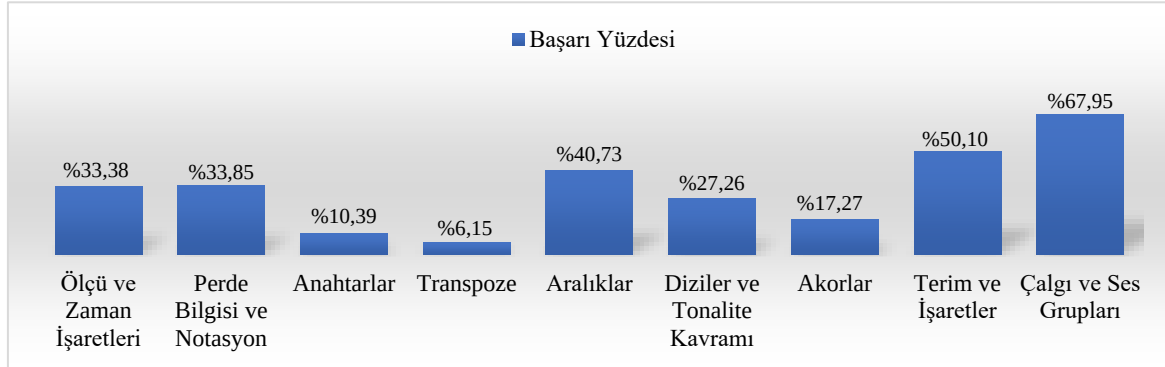
Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Son Sınıf Öğrencilerinin Uygulanan Teori Sınavının Alt Testleri Arasında Gerçekleştirilen Spearman Korelasyon Katsayıları

Spearman rho katsayısı	Ölçü ve Zaman İşaretleri	Perde Bilgisi ve Notasyon	Anahtarlar	Transpoze	Aralıklar	Diziler ve Tonalite	Akorlar	Terimler ve İşaretler	Çalgı ve Ses Grupları	Toplam
Ölçü ve Zaman İşaretleri	1.00	0.323**	0.298**	0.341**	0.385**	0.439**	0.418**	0.333**	0.336**	0.629**
Perde Bilgisi ve Notasyon		1.00	0.117	0.306**	0.285**	0.427**	0.345**	0.296**	0.144*	0.494**
Anahtarlar			1.00	0.406**	0.373**	0.266**	0.359**	0.050	0.231**	0.503**
Transpoze				1.00	0.486**	0.435**	0.459**	0.088	0.143*	0.671**
Aralıklar					1.00	0.458**	0.416**	0.229**	0.260**	0.733
Diziler ve Tonalite						1.00	0.496**	0.461**	0.298**	0.786**
Akorlar							1.00	0.320**	0.258**	0.742**
Terimler ve İşaretler								1.00	0.479**	0.568**
Çalgı ve Ses Grupları									1.00	0.496**
Toplam										1.00

*0.05 **0.01

Tablo 63 incelendiğinde uygulanan teori sınavının alt testleri arasında gerçekleştirilen korelasyon analizi sonucunda en düşük ilişki Anahtarlar ile Terimler ve İşaretler alt testleri arasında; en yüksek ilişki Diziler ve Tonalite ile Akorlar alt testleri arasında görülmüştür. Testten alınan toplam puanla Perde Bilgisi ve Notasyon alt testi en düşük ilişkiyi, Diziler ve Tonalite alt testi en yüksek ilişkiyi vermiştir.

5.5. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Son Sınıf Öğrencilerinin Uygulanan Sınavdaki Konu Başlıklarına Göre Başarı Dağılımlarına İlişkin Bulgu ve Yorumlar

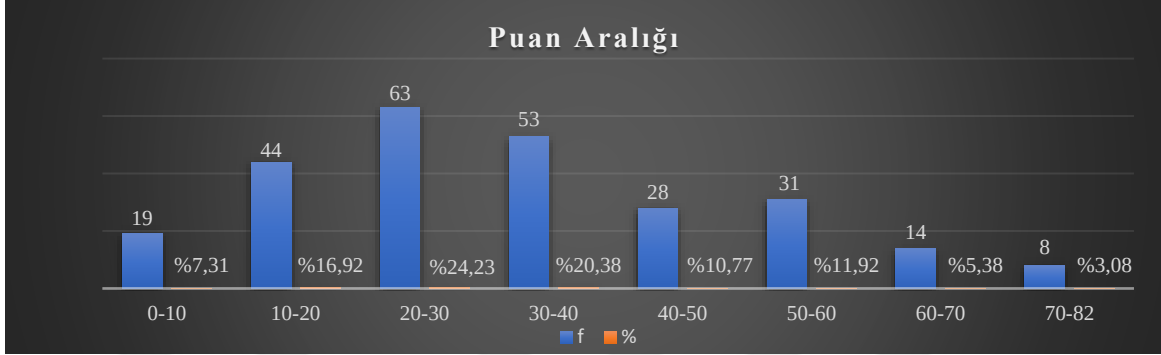

Şekil 14. Öğrencilerin konu başlıklarına göre başarı dağılımları.

Şekil 14 incelendiğinde, uygulanan sınavda öğrencilerin en yüksek başarıyı (%67,95) *Çalgı ve Ses Grupları* başlığı altındaki sorulardan sağladığı görülmektedir. Bunu öğrencilerin %50,10'unun başarılı olduğu *Terimler ve İşaretler* başlığındaki sorular izlemektedir. Öğrencilerin başarı oranının en düşük olduğu (%6,15) konu başlığının ise *Transpoze* olduğu görülmektedir. Müzik teorisinin temel konuları olan *Aralıklar* konusunda öğrencilerin %40,73'ü, *Perde Bilgisi ve Notasyon* konusunda %33,85'i, *Ölçü ve Zaman İşaretleri* konusunda %33,38'i ve *Diziler ve Tonalite Kavramı* konusunda öğrencilerin %27,26'sı başarılı olmuştur. Bununla birlikte müzik teorisinin temelindeki bilgileri bir araya getirerek kullanmayı gerektiren *Akorlar* konusunda öğrencilerin %17,27'si, *Anahtarlar* konusunda %10,39'u ve *Transpoze* konusunda yalnızca %6,15'i başarı sağlamıştır.

5.6. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Son Sınıf Öğrencilerinin Uygulanan Sınava Yönelik Puan Dağılımına İlişkin Bulgu ve Yorumlar

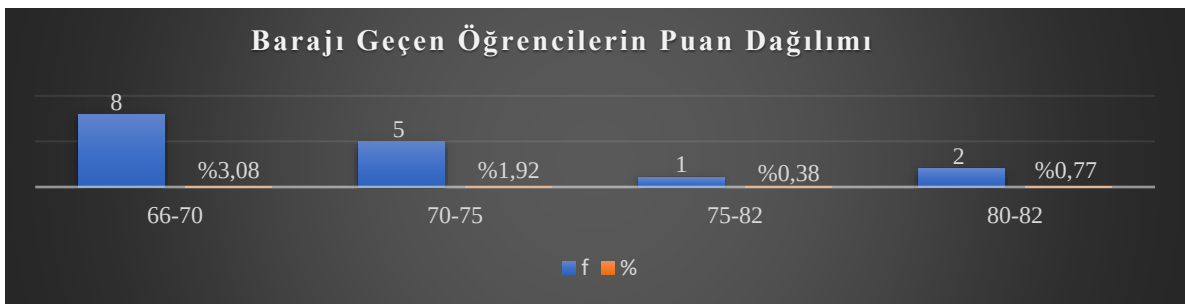
5.6.1. Puana Göre Dağılıma İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Şekil 15. Öğrencilerin puanlarına göre dağılım.

Şekil 15'te öğrencilerin onluk puan dilimlerindeki yüzdeleri yer almaktadır. Tabloya göre öğrencilerin çoğunun (%24,23) 20-30 puan aralığında başarılı olduğu, bunu izleyen %20,38'inin 30-40 puan aralığında başarı gösterdiği belirlenmiştir. Öğrencilerin en az (%3,08) başarı gösterdiği puan aralığı ise 70-82 puan aralığı olmuştur.

5.6.2. Barajı Geçen Öğrencilerin Puan Dağılımına İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Şekil 16. Barajı geçen öğrencilerin puan dağılımı.

Şekil 16'da uygulanan sınav sonuçlarına göre baraj puanının üzerinde başarı gösteren öğrencilerin puan dağılımına yer verilmiştir. Uygulanan sınav sonuçlarına göre öğrencilerin aldığı en yüksek puan 82 olmuştur. Baraj puan olan 66 puan ve üzerine 16 öğrenci çıkabilmiştir. Buna göre, araştırmaya katılan öğrencilerin toplamda yalnızca %6,15'inin

sınavı geçmek için gerekli olan baraj puanının üzerine çıkabildiği, öğrencilerin yalnızca %0,77'sinin sınavı başarı ile geçmek için gerekli olan 80 ve üzerinde puan aldığı görülmüştür. Üstün başarıyı belirten 90 ve üzerinde puan alan öğrenci olmamıştır.

BÖLÜM VI

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Müzik öğretmenliği lisans programı, kapsam ve içerik yönüyle revize edilerek 2018 yılında uygulamaya koyulmuştur. Bu program çerçevesinde Türkiye’deki bütün müzik eğitimi anabilim dallarında aynı derslerin işlenerek, öğrencilerin derslerden aynı kazanımları edinmesi hedeflenmiştir. Müziksel davranışların temelini oluşturan müzik teorisi dersinin, müzik öğretmeni yetiştiren programların belkemiğini oluşturduğu bilinir. Bu bağlamda programda yer alan Batı Müziği Teori ve Uygulaması ders içeriklerini ve buna bağlı olarak öğrenci düzeyini, uluslararası geçerliliği olan müzik sertifika programı ile ilişkilendirerek değerlendirmeyi amaçlayan araştırmada alan uzmanı öğretim elemanlarının konuya yönelik görüşleri incelenmiş, 15 müzik eğitimi anabilim dalında mezuniyet aşamasındaki 260 lisans 4. sınıf öğrencisine ulaşılarak demografik bilgileri toplanmış ve öğrencilere ABRSM sorularından oluşan müzik teorisi sınavı uygulanmıştır.

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın alt problemlerinden elde edilen bulgular doğrultusunda ortaya koyulan sonuçlara ve bu sonuçlara yönelik önerilere yer verilmiştir.

6.1. Sonuçlar

Bu bölümde araştırmanın alt problemlerine ilişkin sonuç, tartışma ve önerilere yer verilmektedir.

6.1.1. Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında Batı Müziği Teori ve Uygulaması Dersini Yürüten Öğretim Elemanlarının Ders İçeriği ve Öğrenci Düzeyinin, Uygulanan Teori Sınavını Aşmak İçin Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşlerine İlişkin Sonuçlar

Araştırmada, Batı Müziği Teori ve Uygulaması ders içeriklerinin, ABRSM 5. seviye teori sınavı içerikleri ile örtüşmesinden yola çıkılarak belirlenen başlıklar doğrultusunda öğretim elemanları ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerde, öğretim elemanlarının hazırlanan sınav soruların ders içeriği ve öğrenci düzeyine uygunluğu, belirtilen başlıkların derslerde işlenip işlenmeme durumuna yönelik görüşleri alınmıştır.

Ölçü ve Zaman İşaretleri başlığı altında; eksik olan ölçü çizgilerinin tamamlanması, nota/sus işareti değerleri ve basit/bileşik zamanlı ölçü bilgisine yönelik olmak üzere dört soru ele alınmıştır. Nota ve sus işareti değerlerinin belirlenmesine yönelik sorularda öğretim elemanlarının görüşleri aynı doğrultuda olmuş fakat diğer sorularda görüş ayrılığı ortaya çıkmıştır. Öğretim elemanları *Anahtarlar, Diziler ve Tonalite, Akorlar, Terimler ve İşaretler, Çalgı ve Ses Grupları* başlığı altındaki sorulara ilişkin farklı görüşler belirtmiştir. Bununla birlikte *Perde Bilgisi ve Notasyon, Transpoze ve Aralıklar* ve sorularında hemfikir olmuşlardır.

Öğretim elemanlarıyla gerçekleştirilen görüşmeler doğrultusunda Batı Müziği Teori ve Uygulaması dersinde nota/sus işareti değerleri, aralıklar, enarmonik perde bilgisi ve ilgili majör/minör tonaliteyi bulma konularının öncelikli ve temel konular olduğu; bu konular yeterince anlaşılmadan transpoze, terimler ve işaretler, çalgı ve ses grupları gibi konulara geçilmediği görülmüştür. Bununla birlikte öğretim elemanlarının temel konular dışındaki konulara yönelik soruların öğretilmesinde, uygulanabilmesinde ve öğrenci düzeyine uygun olmasında farklı görüşlerde oldukları görülmüştür. Soruların öğrenci düzeyinin üzerinde olduğu görüşünde olan öğretim elemanları, çoğunlukla soru tipini beğendiğini belirtmiş olsa da zaman yetersizliğinden dolayı belirtilen seviyeye gelemediklerini veya benzer soru tiplerini daha kolay seviyelerde uyguladıklarını dile getirmiştir.

6.1.2. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Son Sınıf Öğrencilerinin Uygulanan Teori Sınavındaki Başarı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre Değerlendirilmesine İlişkin Sonuçlar

Araştırmada müzik eğitimi anabilim dalı son sınıf öğrencilerinin müzik teorisi dersi başarı düzeyleri cinsiyet, yaş, mezun olunan lise, çalgı, çalgı eğitimi alınan süre, bulundukları üniversite ve bu üniversitelerin bölgelere göre başarı durumları incelenmiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda araştırmaya katılan müzik eğitimi anabilim dalı son sınıf öğrencilerinin müzik teorisi başarı düzeyleri arasında;

- Cinsiyetlere göre anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmüştür.
- Yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmüştür.
- Mezun olunan lise türlerine göre anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmüştür. Öğrencilerin müzik teorisi başarı düzeylerinde anlamlı fark Anadolu Lisesi ile Güzel Sanatlar Lisesi arasında görülmüştür. Bu fark Güzel Sanatlar Lisesi lehinedir. Diğer lise türleri arasında anlamlı bir fark görülmemiştir.
- Çalgı türlerine göre anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmüştür. Öğrencilerin müzik teorisi başarı düzeylerinde anlamlı fark bağlama ile piyano ve bağlama ile viyola arasında görülmüştür. Bu fark birinci durumda piyano, ikinci durumda viyola lehinedir. Diğer çalgı türleri arasında anlamlı bir fark görülmemiştir.
- Çalgı eğitimi alınan süreye göre anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmüştür. Öğrencilerin müzik teorisi başarı düzeylerinin anlamlı farkı 4-6 yıl ile 7-9 yıl arasında görülmüştür. Bu fark 7-9 yıl lehinedir. Diğer çalgı eğitim süreleri arasında anlamlı bir fark görülmemiştir.
- Üniversiteye göre anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmüştür. Öğrencilerin müzik teorisi başarı düzeylerinin anlamlı farkı Ağrı İbrahim Çeçen ile Pamukkale, Gazi, Ondokuz Mayıs, Balıkesir, Çanakkale Onsekiz Mart, Muğla Sıtkı Kocaman, Tokat Gaziosmanpaşa, Harran, Van Yüzüncü Yıl ile Muğla Sıtkı Kocaman, Tokat Gaziosmanpaşa, Harran, Trakya ile Muğla Sıtkı Kocaman, Tokat Gaziosmanpaşa, Harran, Mehmet Akif Ersoy ile Harran, Aksaray ile Harran, Pamukkale ile Harran arasında görülmüştür.
- Bölgelere göre anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmüştür. Öğrencilerinin müzik teorisi başarı düzeylerinin anlamlı farkı Doğu Anadolu ile İç Anadolu, Ege,

Karadeniz, Güneydoğu Anadolu, Akdeniz ile Güneydoğu Anadolu, Marmara ile Güneydoğu Anadolu, İç Anadolu ile Güneydoğu Anadolu arasında görülmüştür.

6.1.3. Uygulanan Teori Sınavındaki Değerlendirme Kriterlerine Göre Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Son Sınıf Öğrencilerinin Başarı Düzeylerine İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın bu bölümünde müzik eğitimi anabilim dalı son sınıf öğrencilerinin The Associated Boards Of The Royal Schools Of Music (ABRSM) 5. seviye teori sınavına göre oluşturulan müzik teorisi sınavındaki başarı düzeyleri incelenmiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda;

- *Ölçü ve Zaman İşaretleri* başlığı altında en çok doğru yanıtlanan soru, %84,23 oranıyla sus işareti değerlerinin belirlenmesine ilişkin soru olmuştur. Bunu %56,54 doğru yanıtlanma oranıyla nota değerlerinin belirlenmesine ilişkin soru izlemiştir. Ancak öğrencilerin nota ve sus işareti değerlerini belirlemeye ilişkin soruda kullandıkları bilgiyi diğer sorulara transfer edemedikleri görülmüştür. Öğrencilerin eksik olan ölçü çizgilerinin tamamlanması sorusundaki başarı oranı %17,69, nota değeri bilgisi sorusundaki başarı oranı %5,38 ve bileşik zamanlı ölçüleri basit zamanlı ölçülere aktarma sorusundaki başarı oranı %3,08 olmuştur. Dolayısıyla öğrencilerin *Ölçü ve Zaman İşaretleri* başlığı altındaki sorularda başarı ortalaması %33,38 olmuştur.
- *Perde Bilgisi ve Notasyon* başlığı altındaki enarmonik perde bilgisi sorusunu öğrencilerin %44,23'ünün boş bıraktığı görülmüştür. Buna göre temel müzik teorisi konularından enarmonik perde bilgisinin, öğrenciler tarafından yeterince anlaşılamadığı söylenebilir.
- *Anahtarlar* başlığı altında alto (do) ve bas (fa) anahtarlarına yönelik sorulara yer verilmiştir. Öğrencilerin %48,85'inin alto (do) anahtarı sorusunu boş bıraktığı, %53,46'sının ise bas (fa) anahtarı sorusunu yanlış yanıtladığı görülmüştür. Öğrencilerin yarısından fazlasının, yaygın kullanıma sahip bas (fa) anahtarına yönelik soruyu yanlış yanıtlaması, müzik teorisinin temelindeki bu konuya ilişkin bilgi düzeyinin yetersiz olduğunu göstermektedir.
- *Transpoze* başlığı altındaki soruyu öğrencilerin yalnızca %6,15'inin doğru cevapladığı, %40,77'sinin boş bıraktığı tespit edilmiştir. Aralık hesaplama, tonalite

bilgisi gibi müzik teorisine yönelik çeşitli alt boyutlar içeren bir çalışma olan transpoze sorusunda öğrencilerin genel olarak başarısız olduğu söylenebilir.

- *Aralıklar* başlığı altındaki soruların doğru cevaplanma ortalamasının %40,73, yanlış cevaplanma ortalamasının ise %43,55 olduğu saptanmıştır. Temel müzik teorisi konularından *Aralıklar* konusunda öğrencilerin başarı düzeyinin düşük olduğu söylenebilir.
- *Diziler ve Tonalite Kavramı* başlığı altındaki dört sorudan, “ilgili majör/minör tonaliteyi bulma” konusuna yönelik soruya öğrencilerin %63,46’sının doğru yanıt verdiği tespit edilmiştir. Buna karşılık öğrencilerin yalnızca %9,62’sinin “tonalite içindeki notaları derecelendirme ve isimlendirme”, %16,35’inin “dizi yazma” ve %19,62’sinin “eser içinde tonalite bulma” konusuna yönelik soruya doğru yanıt verdiği belirlenmiştir.
- Öğrencilerin %47,33’nn *Akorlar* başlığı altındaki soruları boş bıraktığı, aynı başlık altındaki soruların doğru cevaplanma ortalamasının ise %17,27 olduğu grlmştir.
- *Terimler ve İşaretler* başlığı altındaki  sorunun başarı ortalaması incelendiğinde öğrencilerin %50,10’unun soruları doğru cevapladığı, %20,35’inin yanlış cevapladığı ve %29,55’inin bu başlık altındaki soruları boş bıraktığı tespit edilmiştir. *Terimler ve İşaretler* konusu yalnızca müzik teorisi dersinde ele alınan bir konu olmayıp bireysel çalgı eğitimi, koro, bireysel ses eğitimi gibi derslerde de pekiştirilen bir alan olmasına rağmen öğrencilerin yaklaşık yarısı ilgili sorularda başarısız olmuştur.
- *Çalgı ve Ses Grupları* başlığı altındaki iki sorunun başarı ortalaması incelendiğinde öğrencilerin %67,95’inin bu başlık altındaki sorulara doğru cevap verdiği tespit edilmiştir. *algı ve Ses Grupları* başlığı altındaki konuların müzik kültürü, bireysel çalgı eğitimi, bireysel ses eğitimi ve koro gibi derslerle ilişkili olması nedeniyle öğrencilerin konuları kavramasına ve pekiştirmesine olumlu etki ettiği söylenebilir.
- Müzik eğitimi anabilim dalı lisans son sınıf ğrencilerinin uygulanan teori sınavının alt testleri açısından aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark olup olmadığına ilişkin sonuçlar incelendiğinde, müzik teori sınavı puanlarının alt testlere göre anlamlı bir farklılık oluşturduğu grlmştir. Anahtarlar alt testi ile Transpoze, Akorlar, l ve Zaman İşaretleri, Diziler ve Tonalite Kavramı, algı ve Ses Grupları, Terimler ve İşaretler, Aralıklar; Perde Bilgisi ve Notasyon ile Transpoze,

Akorlar, Ölçü ve Zaman İşaretleri, Diziler ve Tonalite Kavramı, Çalgı ve Ses Grupları, Terimler ve İşaretler, Aralıklar; Transpoze ile Ölçü ve Zaman İşaretleri, Diziler ve Tonalite Kavramı, Terimler ve İşaretler, Aralıklar; Akorlar ile Ölçü ve Zaman İşaretleri, Diziler ve Tonalite Kavramı, Çalgı ve Ses Grupları, Terimler ve İşaretler, Aralıklar; Ölçü ve Zaman İşaretleri ile Terimler ve İşaretler, Aralıklar; Diziler ve Tonalite Kavramı ile Terimler ve İşaretler, Aralıklar; Çalgı ve Ses Grupları ile Terimler ve İşaretler, Aralıklar arasında anlamlı farklılıklar görülmüştür.

6.1.4. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Son Sınıf Öğrencilerinin Uygulanan Sınavdaki Konu Başlıklarına Göre Puanların Birbiriyle İlişkisine İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın bu bölümünde, öğrencilerin uygulanan sınavdaki konu başlıklarına göre puanların birbiriyle ilişkisi incelenmiştir. Uygulanan teori sınavının alt testleri arasında gerçekleştirilen korelasyon analizi sonucunda en düşük ilişki *Anahtarlar* ile *Terimler ve İşaretler* alt testleri arasında; en yüksek ilişki *Diziler ve Tonalite* ile *Akorlar* alt testleri arasında görülmüştür. Testten alınan toplam puanla *Perde Bilgisi ve Notasyon* alt testi en düşük ilişkiyi, *Diziler ve Tonalite* alt testi en yüksek ilişkiyi vermiştir.

6.1.5. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Son Sınıf Öğrencilerinin Uygulanan Sınavdaki Konu Başlıklarına Göre Başarı Dağılımlarına İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın bu bölümünde, öğrencilerin uygulanan sınavdaki konu başlıklarına göre başarı dağılımları incelenmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda öğrencilerin başarı ortalamasının en yüksek olduğu konuların *Çalgı ve Ses Grupları* ile *Terim ve İşaretler* olduğu belirlenmiştir. *Çalgı ve Ses Grupları* başlığı altındaki soruların doğru yanıtlanma ortalamasının %67,95, *Terim ve İşaretler* başlığı altındaki soruların doğru yanıtlanma ortalamasının %50,10 olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin başarı ortalamasının en düşük olduğu konunun ise *Transpoze* olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin yalnızca %6,15'inin *Transpoze* başlığı altındaki soruya doğru yanıt verdiği saptanmıştır.

Öğrencilerin başarı ortalamalarının yüksek olduğu konu başlıklarının müzik kültürü, bireysel çalgı eğitimi ve koro dersleri ile ilişkili olduğu görülmüştür. Bu doğrultuda öğrencilerin edindikleri teorik bilgileri, çeşitli derslerde uygulayarak ve başka alanlarla ilişkilendirerek daha kalıcı öğrenme gerçekleştirdiklerini söylemek mümkündür. *Transpoze*

konusu müzikte zaman, tonalite vb. müzik teorisinin birçok alt alanına yönelik bilgi gerektiren bir konudur. Bu konuya ilişkin soruda öğrencilerin müzik teorisinin farklı alt boyutlarından edindikleri bilgileri bir araya getirerek cevap vermeleri gerekmektedir. Başarı ortalamasının düşük olması ise öğrencilerin bu alanda yeterli olmadıklarını ortaya koymuştur.

6.1.6. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Son Sınıf Öğrencilerinin Uygulanan Sınava Yönelik Puan Dağılımına İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın bu bölümünde öğrencilerin gerçekleştirilen sınav sonucunda aldıkları puanlar değerlendirilmiştir.

- Uygulanan sınav sonuçlarına göre öğrencilerin aldıkları puanlarda sıklıkla karşılaşılan puanın, 26 puan olduğu tespit edilmiştir. Sınavdan alınan en yüksek puan, yalnızca bir öğrencinin aldığı 82 puan olmuştur.
- ABRSM tarafından sınavı geçmek için belirlenen baraj puan 66, başarı ile geçmek için 80 ve üstün başarı ile geçmek için 90 puandır. Araştırmada uygulanan sınav puanlama sistemi, ABRSM puanlama sistemine uygun olarak düzenlenmiştir. Buna göre örneklem grubundan 66 puan ve üzerinde alan öğrencilerin, örneklem grubunun %6,15'ini oluşturduğu görülmektedir. Sınavı başarı ile geçen öğrenciler ise bu grubun %0,77'sini oluşturmaktadır. Sınavı üstün başarı ile geçmek üzere belirlenen 90 ve üzeri puan alan öğrenci ise bulunmamaktadır.
- Uygulanan sınav sonuçlarına göre öğrencilerin çoğunun (%24,23) 20-30 puan aralığında başarı sağladığı, bunu %20,38 oran ile 30-40 puan aralığında başarı gösteren öğrencilerin izlediği belirlenmiştir. Öğrencilerin en az (%3,08) başarılı olduğu puan aralığı ise 70-82 puan aralığı olmuştur.
- Elde edilen bulgular doğrultusunda Türkiye’de müzik eğitimi anabilim dallarında en az dört yıl mesleki müzik eğitimi alarak müzik öğretmeni adayı olan öğrencilerin, amatör müzik eğitimi alan bireylere yönelik geliştirilen, uluslararası standartlardaki müzik teorisi sınavında yeterli başarıyı gösteremediği ve %93,85’inin baraj puanını aşamadığı görülmüştür.

6.1.7. Öğretim Elemanı Görüşleri ve Öğrenci Yanıtlarının Değerlendirilmesi

Bu bölümde öğretim elemanlarının konuya ilişkin görüşleri ve öğrencilerin verdiği yanıtlar karşılaştırılmış ve değerlendirme yapılmıştır.

6.1.7.1. “Ölçü ve Zaman İşaretleri” Başlığına İlişkin Değerlendirme

- *Eksik olan ölçü çizgilerinin tamamlanmasına* ilişkin soruda öğretim elemanları görüş ayrılığı içerisinde olmuştur. Altı öğretim elemanından üçü soruyu uygun bulmuşken, diğer üç öğretim elemanı sorunun öğrenci seviyesine göre zor olduğunu belirtmiştir. Uygulanan sınav sonuçları incelendiğinde öğrencilerin %17, 69’unun soruyu doğru yanıtladığı, %30,77’sinin ise yanlış yanıtladığı görülmüştür. Buna göre öğrencilerin *eksik olan ölçü çizgilerinin tamamlanmasına* ilişkin soruda başarısız olduğu söylenebilir.
- *Nota değeri bilgisi* sorusunun başarı durumuna ilişkin öğretim elemanlarının farklı görüşte olduğu görülmüştür. Altı öğretim elemanından üçü öğrencilerin bu soruda başarılı olacağını, diğer üçü ise başarısız olacağını öngörmüştür. Uygulanan sınav sonuçları incelendiğinde öğrencilerin %5,38’inin soruyu doğru, %50,38’inin yanlış yanıtladığı ve %44,23’ünün boş bıraktığı görülmüştür. Buna göre öğrencilerin *nota değeri bilgisine* ilişkin soruda başarısız olduğu söylenebilir.
- Öğretim elemanlarının tümü *sus işareti ve nota değerinin belirlenmesine* yönelik soruları ders içeriğine uygun bulmuştur. Uygulanan sınav sonuçları incelendiğinde öğrencilerin %84,23’ünün *sus işareti değerlerinin belirlenmesine* ilişkin soruya doğru yanıt verdiği görülmüştür. Buna göre öğrencilerin bu soruda başarılı olduğu söylenebilir. *Nota değerlerinin belirlenmesine* ilişkin soruda ise öğrencilerin %56,54’ü soruya doğru, %17,69’u ise yanlış yanıt vermiştir. Bu sonuçlara göre öğrencilerin, *Ölçü ve Zaman İşaretleri* başlığındaki sorulardan en yüksek başarıyı *sus işareti değerlerinin belirlenmesi* sorusunda, ardından *nota değerlerinin belirlenmesi* sorusunda gösterdiği belirlenmiştir.
- Altı öğretim elemanından dördü öğrencilerin temel kazanımlarının eksikliği sebebiyle derslerde *bileşik zamanlı ölçüleri, basit zamanlı ölçülere aktarma* sorusuna yönelik konuları ele alamadıklarını, bu sebeplerle öğrencilerin bu soruda başarısız olacağı görüşünde olmuştur. İki öğretim elemanı ise sorunun ders içeriklerini yansıttığı ve öğrencilerin başarı oranının yüksek olacağı görüşünde olmuştur.

Uygulanan sınav sonuçları incelendiğinde öğrencilerin %59,23'ünün soruyu boş bıraktığı, %32,69'unun yanlış yanıtladığı ve ancak %3,08'inin soruyu doğru yanıtladığı tespit edilmiştir. Buna göre öğrencilerin *bileşik zamanlı ölçüleri, basit zamanlı ölçülere aktarmaya* ilişkin soruda başarısız olduğu söylenebilir.

6.1.7.2. “Perde Bilgisi ve Notasyon” Başlığına İlişkin Değerlendirme

- *Perde bilgisi ve notasyon* başlığı altındaki soruya yönelik öğretim elemanlarının tümü olumlu görüş bildirerek, öğrencilerin bu soruda başarılı olacaklarını öngörmüşlerdir. Öğrencilerin cevapları incelendiğinde ise öğretim elemanı görüşlerinin aksine, %44,23'ünün soruyu boş bıraktığı, %21,92'sinin yanlış yanıtladığı görülmüştür. Öğrencilerin yalnızca %33,85'i soruyu doğru yanıtlamıştır. Bu doğrultuda öğretim elemanları derslerde bu konu üzerinde durmuş olsa da öğrencilerin başarı oranına bakıldığında konunun yeterince kavranmadığı söylenebilir.

6.1.7.3. “Anahtarlar” Başlığına İlişkin Değerlendirme

- *Alto (do) anahtarı yazımına* ilişkin soruda altı öğretim elemanından ikisi sorunun ders içeriklerine ve öğrenci düzeyine uygun olması sebebiyle öğrencilerin başarılı olacağına yönelik görüş bildirmiştir. Dört öğretim elemanı ise derste anahtarları öğrettiklerini fakat anahtar değişimi çalışmalarına yer vermediklerini dolayısıyla öğrencilerin bu soruda başarısız olacağını öngörmüştür. Uygulanan sınav sonuçları incelendiğinde öğrencilerin yalnızca %5,77'sinin soruyu doğru, %45,00'inin yanlış yanıtladığı ve %48,85'inin soruyu boş bıraktığı görülmüştür. Buna göre öğrencilerin *alto (do) anahtarı yazımına* ilişkin soruda başarısız olduğu söylenebilir.
- *Bas (fa) anahtarı yazımına* ilişkin soruyu altı öğretim elemanından dördü ders içeriğine uygun bulmuş ve öğrencilerin soruda başarılı olacağına, iki öğretim elemanı ise sorunun başarı yüzdesinin düşük olacağına ilişkin görüş belirtmiştir. Uygulanan sınav sonuçları incelendiğinde öğrencilerin %15,00'inin soruyu doğru, %53,46'sının yanlış yanıtladığı tespit edilmiştir. Buna göre öğretim elemanlarının büyük kısmının görüşlerinin aksine öğrencilerin *bas (fa) anahtarı yazımına* ilişkin soruda başarısız olduğu söylenebilir.

6.1.7.4. “Transpoze” Başlığına İlişkin Değerlendirme

- Öğretim elemanlarının tümü öğrenci düzeyinin yetersizliğinden kaynaklı olarak bir yıllık ders sürecinde temel müzik bilgisi konularının öğretimini ancak gerçekleştirebildiklerini ve transpoze gibi daha komplike çalışmalara geçemediklerini belirtmiş, dolayısıyla bu soruyu öğrenciler için zorlayıcı bulmuştur. Öğretim elemanları *transpoze* sorusunda öğrencilerin başarısız olacağı görüşünü belirtmiştir. Uygulanan sınav sonuçları incelendiğinde, sonuçların öğretim elemanı görüşleri ile paralellik gösterdiği ve öğrencilerin yalnızca %6,15’inin soruyu doğru yanıtladığı görülmüştür. Buna göre öğrencilerin *transpoze* sorusunda başarısız olduğu söylenebilir.

6.1.7.5. “Aralıklar” Başlığına İlişkin Değerlendirme

- Öğretim elemanlarının tümü *aralıklar* konusunun, dersin temel konularından olması ve derslerde konuya ilişkin çalışmaların yoğun olarak yapılması nedeniyle aralıklar başlığı altındaki sorularda öğrencilerin başarılı olacağı görüşünde olmuştur. *Aralıklar* başlığı altında *aralık tanımlama*, *notanın üzerine verilen aralığı kurma* ve *eser içerisinde belirtilen aralığı tanımlama* olmak üzere üç ayrı soru yer almıştır. Öğrencilerin bu sorulardaki sonuçlarının ortalamaları incelendiğinde %40,73’ünün doğru, %43,55’inin yanlış yanıtladığı ve %15,72’sinin ise soruyu boş bıraktığı tespit edilmiştir. Buna göre öğrencilerin *aralıklar* başlığındaki sorularda elde ettiği başarının, öğretim elemanlarının soruya ilişkin başarı beklentisinden düşük olduğu söylenebilir.

6.1.7.6. “Diziler ve Tonalite Kavramı” Başlığına İlişkin Değerlendirme

- *Tonalite* içindeki *notaları derecelendirme* ve *isimlendirme* sorusuna ilişkin altı öğretim elemanından dördü öğrencilerin bu soruda başarılı olacağı, ikisi başarısız olacağı görüşünü belirtmiştir. Uygulanan sınav sonuçları incelendiğinde öğrencilerin yalnızca %9,62’sinin soruyu doğru yanıtladığı, %33,66’sının ise yanlış yanıtladığı görülmüştür. Öğretim elemanlarının büyük kısmının görüşünün aksine, öğrencilerin bu soruda başarısız olduğu söylenebilir.

- *İlgili majör/minör tonaliteyi bulma* sorusuna ilişkin beş öğretim elemanı, sorunun ders içeriklerine uygun olduğu ve öğrencilerin başarılı olacağı, bir öğretim elemanı ise öğrenci düzeyinin yetersizliğinden dolayı başarı sağlanamayacağı görüşünü belirtmiştir. Uygulanan sınav sonuçları incelendiğinde öğretim elemanlarının büyük kısmının görüşü ile öğrenci sonuçlarının paralellik gösterdiği ve öğrencilerin %63,46'sının bu soruda başarılı olduğu söylenebilir.
- Altı öğretim elemanından üçü *dizi yazmaya* yönelik soruları ders içeriklerine ve öğrenci düzeyine uygun bulmuştur. Diğer üç öğretim elemanı ise bu soruları teorik ve uygulama bakımından faydalı bulsa da derste konuya yönelik uygulama çalışmalarına yer verilememesi sebebiyle öğrencilerin bu sorularda başarısız olacağını görüşünü belirtmiştir. Uygulanan sınav sonuçları incelendiğinde öğrencilerin %16,35'inin soruyu doğru, %54,43'ünün ise yanlış yanıtladığı görülmüştür. Buna göre öğrencilerin bu soruda başarısız olduğu söylenebilir.
- *Eser içinde tonalite bulmaya* ilişkin soruya altı öğretim elemanından üçü öğrencilerin zorlansa da bu soruda başarılı olacağı, diğer üçü ise sorunun öğrenci düzeyinin üzerinde olması nedeniyle başarının düşük olacağı görüşünü belirtmiştir. Uygulanan sınav sonuçları incelendiğinde öğrencilerin %19,62'sinin soruyu doğru, %35,77'sinin yanlış yanıtladığı ve %44,62'sinin boş bıraktığı saptanmıştır. Buna göre öğrencilerin bu soruda başarısız olduğu söylenebilir.

6.1.7.7. “Akorlar” Başlığına İlişkin Değerlendirme

- Yapılan görüşmelerde altı öğretim elemanından ikisi *eser içinde akor çevrimlerini belirlemeye* ilişkin soruyu ders içeriklerine ve öğrenci düzeyine uygun bulmuş, dört öğretim elemanı ise bu soruda başarı sağlanması için armoni bilgisinin gerekliliğini belirterek öğrenci başarısının düşük olacağını belirtmiştir. Uygulanan sınav sonuçları incelendiğinde öğrencilerin yalnızca %5,77'sinin soruyu doğru yanıtladığı ve %46,73'ünün soruyu boş bıraktığı saptanmıştır. Buna göre öğretim elemanlarının büyük kısmının görüşlerine uygun olarak öğrencilerin bu soruda başarısız olduğu ve mezuniyet aşamasına gelmiş lisans son sınıf öğrencilerinin Batı Müziği Teori ve Uygulaması dersinin ardından ikinci sene aldıkları Armoni dersinin kazanımlarında da eksiklikler ve yetersizlikler olduğu söylenebilir.

- *Ezgiye uygun akor yazmaya* ilişkin soruda beş öğretim elemanı sorunun ders içeriklerini destekleyici nitelikte olduğu, bir öğretim elemanı ise sorunun öğrenci düzeyinin üzerinde olduğu ve başka derslerle desteklenmesi gerektiği görüşünü belirtmiştir. Uygulanan sınav sonuçları incelendiğinde öğrencilerin %28,77'sinin soruyu doğru, %23,31'inin yanlış yanıtladığı ve %47,92'sinin boş bıraktığı saptanmıştır. Öğretim elemanlarının büyük kısmının görüşlerinin aksine, öğrencilerin bu soruda başarısız olduğu görülmüştür. Bu doğrultuda öğretim elemanlarının derste konuya ilişkin çalışmalar gerçekleştirmelerine rağmen öğrencilerin gerekli kazanımları sağlayamadıkları söylenebilir.

6.1.7.8. “Terim ve İşaretler” Başlığına İlişkin Değerlendirme

- Altı öğretim elemanından dördü öğrencilerin *nota yazısında kullanılan terim ve işaretleri tanımlamaya* yönelik soruda başarılı olacağı, ikisi ise bu sorudaki başarı durumunun öğrencinin hazır bulunuşluk durumuna göre değişkenlik göstereceği görüşünü belirtmiştir. Uygulanan sınav sonuçları incelendiğinde *nota yazısında kullanılan terimleri tanımlamaya* ilişkin soruyu öğrencilerin %54,33'ünün doğru yanıtladığı belirlenmiştir. Buna göre bu soruda öğrencilerin başarılı olduğu söylenebilir. *Nota yazısında kullanılan işaretleri tanımlamaya* ilişkin soruyu öğrencilerin %40,19'unun doğru, %20,96'sının yanlış yanıtladığı ve %38,85'inin boş bıraktığı görülmüştür. Buna göre, iki öğretim elemanının görüşleri ile paralel olarak, öğrencilerin konuya yönelik hazır bulunuşluk durumunun yetersiz olduğu söylenebilir.
- *Nota yazısında kullanılan süslemeleri tanımlamaya* yönelik soruda altı öğretim elemanından dördü derste konuya ilişkin çalışmalar gerçekleştirdiklerini, ikisi ise derste konuya ilişkin çalışmalara yer vermediklerini belirtmiştir. Uygulanan sınav sonuçları incelendiğinde öğrencilerin %55,77'sinin soruyu doğru yanıtladığı görülmüştür. Buna göre öğrencilerin bu soruda başarılı olduğu söylenebilir.

6.1.7.9. “Çalgı ve Ses Grupları” Başlığına İlişkin Değerlendirme

- Öğretim elemanları bu başlık altındaki sorulara ilişkin farklı görüşlerde olmuştur. Altı öğretim elemanından üçü konuya ilişkin çalışmaların dersin temelindeki

bilgilerden olduğu, diğerk üçü ise konunun farklı bir ders içeriğine ait olduğu görüşünü belirtmiştir. Uygulanan sınav sonuçları incelendiğinde öğrencilerin %63,97'sinin *çalgı gruplarını tanımlamaya* ilişkin soruları, %71,92'si *ses gruplarını tanımlamaya* ilişkin soruları doğru yanıtlamıştır. Öğrencilerin bu sorulardaki sonuçlarının ortalamaları incelendiğinde %67,95'inin doğru, %18,34'ünün yanlış yanıtladığı ve %13,72'sinin ise soruyu boş bıraktığı tespit edilmiştir. Buna göre öğrencilerin *Çalgı ve Ses Grupları* sorularında başarılı olduğu söylenebilir.

6.2. Tartışma

Cumhuriyet Döneminden günümüze, müzik öğretmeni eğitiminin belirli bir program çerçevesinde sistematik hale getirilmesine yönelik çeşitli yapılanmalar, bunların revizyonları ve konuya ilişkin birçok araştırma gerçekleştirilmiştir. Yayla (2003) çalışmasında, müzik öğretmeni yetiştiren kurumların yapısal özelliklerinin basitten karmaşığa doğru bir gelişim ile günümüze geldiğini belirtmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarında özel bir anlayışla ele alınan müzik öğretmeni yetiştirme konusunun yıllar içinde önemini yitirdiğı ve daha genel anlamda ele alındığını söylemekle beraber; sistematikleşen müzik öğretmeni eğitimi sürecinin, öğretmen yetiştiren diğerk alanlarla paralel şekillenmesinin amaçlandığını ileri sürmüştür (s. 9). Bu durum, öğretmen yetiştirme sisteminde belirli standartların oluşmasını sağlamasına rağmen müzik öğretmenliği gibi birçok alt boyutu olan bir alan için bazı zorluklar ortaya çıkarmıştır. Bir adayın müzik öğretmenliği yeterliliklerini sağlayabilmesi ve iyi bir müzik öğretmeni olması için gereken müzikal birikimi, lisans eğitimi sürecinde kazanması önem taşır. Oluşturulan programda müzik ve müzik pedagojisi derslerinin sayıca azaltılması ve içerik yönüyle hafifletilmesi, yetişen müzik öğretmenlerinin yeterince donanımlı olmalarının önüne geçmektedir.

Bu durumu müzik teorisi dersi üzerinden ele alan Teke ve Tanınmış (2019), Batı Müziğı Teori ve Uygulaması dersinin iki döneme indirilmesi sonucunda ders kazanımlarının ancak temel düzeyde edinilebildiğı, belirlenen ders saati süresinde ders içeriğini uygulamanın güçleştiğı, ders içeriklerinin müzik öğretmenliği yeterliliklerini karşılamakta yetersiz kaldığı ve son yıllarda değişim gösteren öğrenci profili ile ders içeriğini uygulamanın zorlaştığı sonucuna ulaşmıştır. Nitekim bu çalışmaya paralel olarak, araştırmada görüşülen Batı Müziğı Teori ve Uygulaması dersi öğretim elemanları dersin iki döneme indirilmesi sebebiyle müfredatı ve içerikleri daraltarak hafifletmek zorunda kaldıklarını, çoğunlukla

öncelikli konular üzerinde durabildiklerini ve bu nedenle öğrenci başarı düzeyinin önceki yıllara göre düştüğünü belirterek bu durumu dezavantaj olarak değerlendirmiştir.

Öğretim elemanlarının öncelikli konular olarak belirlediği, ders içeriği ve öğrenci düzeyine uygunluğu bakımından hemfikir olunan konu başlıklarının, müzik teorisinin temelinde mutlaka bilinmesi gereken ve ezberlenen bilgiler olduğu; yaratıcılık ve analitik düşünce gerektiren sorularda öğretim elemanlarının, konuyu işlemeye zaman kalmadığı ya da sorunun öğrenci düzeyinin üzerinde olduğuna ilişkin görüş belirttiği görülmüştür. Bu bağlamda ders süresinin iki yarı yıl olmasının öğrenilen bilginin transfer edilmesi ve konuların birbirini tamamlayıp pekiştirerek bir bütün oluşturması için yetersiz olduğu ve bu durumun öğrencilerin müzikal gelişimini olumsuz etkilediği söylenebilir. Bununla birlikte müzik teorisi ile ilgili tüm bilgilerin Batı Müziği Teori ve Uygulaması dersine sıkıştırılması yerine öğrencilere “müzik dili”ni öğretmek hedeflenerek, edinilen bilgilerin programdaki diğer derslerde pekiştirilmesi; bu şekilde öğrencilerin müziğin farklı alanlarının birbiri ile ilişkisini anlaması ve müzik okur yazarlığı bağlamında donanımlı müzik öğretmenleri olarak yetiştirmeleri sağlanabilir.

Uygulanan müzik teorisi sınavı sonuçları incelendiğinde amatör müzik eğitimi alan öğrencilerin başarılı olduğu bir sınavda, müzik öğretmeni adaylarının başarısız olduğu görülmüştür. Bu durum müzik öğretmeni yetiştirme sisteminin, dolayısıyla müzik öğretmenliği lisans programının, amacına yeteri kadar hizmet etmediği; müzik öğretmeni adaylarının müzik dilini, müzik kültürünü ve müzik okur yazarlığını yeterince öğrenmeden, müziksel içerikleri analitik bakış açısıyla çözümleme yetisi kazanamadan, konuları yalnızca teorik bilgi düzeyinde öğrenerek bu bilgiyi transfer etme becerisi edinmeden mezun olduğunu ortaya koymaktadır. Bu sonuçlar ışığında müzik öğretmenliği lisans programı içeriklerine eleştirel bir gözle bakmak ve alanı yeniden değerlendirmek gerektiği söylenebilir.

Araştırmada farklı üniversitelerden mezun olma aşamasındaki öğrencilerin müzikal bilgi düzeyleri arasında ciddi farklılıklar olduğu görülmüştür. Müzik öğretmeni adaylarının, müzik öğretmeni olarak atanmalarını sağlayan Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS)’nda müzikal bilgi birikimlerinin sınanmayarak yalnızca genel kültür, öğretmenlik formasyonu ve alan bilgisi birikimlerine göre atamaları gerçekleştirilmektedir. Bu durumun ülke genelinde müzik öğretmenliği mesleğinde belirli bir müzikal standardın sağlanmasını zorlaştırdığı söylenebilir. Yaşmut (2023) çalışmasında, bu konuyu müzikal performans perspektifinden ele almış ve müzik öğretmenlerinin çalgı performans seviyelerini

belirlemede ulusal düzeyde ortalama bir eşitliğin sağlanmasına yönelik öneriler geliştirmiştir. Bununla birlikte KPSS’de müzikal performansa dayalı dal uzmanlıklarını sınavan bir ölçüt bulunmayışından yola çıkarak, ABRSM örnekli benzer bir akredite sertifika sınav sisteminin ulusal müzik kültürümüze uygun olarak kullanılabilirliği konusunu ele almıştır (s. 15). Ulaşılan sonuçlar doğrultusunda çalışmada yer alan uzmanların oluşturulacak sertifika sınav sisteminin, kurumlar arası farklılıkların giderilmesine, müzik eğitiminin niteliğinin yükseltilmesine, bireylerin motivasyonlarının artmasına ve müzik öğretmenliğinde uzmanlaşmaya katkı sağlayacağı yönünde görüş belirttikleri görülmüştür (Yaşmut, 2023, s. 144-147).

ABRSM gibi sistematik bir sınav yapılanmasının amatör müzik eğitimi veren öğretmenlerin güncel yaklaşımlardan haberdar olmalarını sağladığı, ayrıca repertuvar ve bilgi birikimlerini tazelemelerine olanak yarattığını söylemek mümkündür. Zhang (2019)’ın çalışmasının bu görüşü destekler nitelikte olduğu görülmektedir. Çalışmaya katılan öğretmenler ABRSM’nin yalnızca bir sınav sistemi değil, aynı zamanda bir öğretme yaklaşımı olduğunu; öğrencilerine sadece teknik beceriler kazandırmakla kalmadıklarını, işitme, deşifre ve farklı dönemlere ait müzik yazılarını anlamlandırabilme gibi beceriler kazandırmalarının da önünü açtığını belirtmiştir. Bir diğer öğretmen ise ABRSM’yi sistematik, dengeli, bütünsel ve özgün olarak tanımlamış; müzik teorisi ve müzik kültürünün eser çalmak kadar önemli olduğunu belirtmiş ve yalnızca enstürman çalmayı öğrenerek müziğin gerçekten öğrenilemeyeceğini savunmuştur. Bununla birlikte, ABRSM müfredatında kültürel anlamda daha kapsamlı ve dengeli içeriklerin oluşturulmasına yönelik getirilen öneri dikkat çekicidir (s. 13-15). Bu konuya çalışmasında Yaşmut (2023) da yer vermiştir. ABRSM’nin uluslararası oluşu ve Batı müziği temelleri esas alınarak tasarlanması sebebiyle, Batı müziğinden farklı yapılara sahip geleneksel müzikleri barındırmadığı ve geliştirilecek ulusal bir sertifika sınav programının bu eksikliği giderecek biçimde oluşturulmasını önerdiği görülmektedir (s. 166).

Bu konuyu destekler nitelikte Saidon ve Shah (2014), geleneksel Malezya müziğini değerlendirme ve derecelendirmeye dayalı bir sertifika sisteminin geliştirilmesi konusunu ele almıştır. Çalışmada Malezya müzik eğitimi sisteminde, Batı müziği ile kıyaslandığında geleneksel Malezya müziği uygulamalarının müzikal kazanımlarını değerlendirmeye yönelik herhangi bir sertifika sistemi olmadığı ve bu nedenle bir müzik sınavı ve sertifikasyon sisteminin kurulmasına yönelik girişimlerin tasarlandığı görülmektedir. Çalışmanın odak noktası, kademelendirilmiş uluslararası müzik sınavları modeline

dayanarak yapılandırılmış değerlendirme ve sertifikasyon standartlarının oluşturulmasını masaya yatırmaktır. Bu yolla geleneksel müziklerin canlı tutulması ve öğrenilmesinin teşvik edilmesi de amaçlanmıştır. Bununla birlikte çalışmada görüşülen geleneksel müzik uygulayıcılarının öğretim stratejileri, değerlendirme süreçleri ve repertuvar seçimi ile ilgili önemli görüş ayrılıklarına ve tutarsızlıklara sahip olmasının standart bir müfredat oluşturma ve değerlendirme yöntemi olarak dereceli sınav sistemi yapılandırmada zorluklar ortaya çıkaracağı öngörülmüştür.

Shah ve Saidon (2017)'un önceki çalışmalarından yola çıkarak Batı müziği sınav sistemlerinin mevcudiyeti ile karşılaştırıldığında, Malezya'daki geleneksel müzikler için müzikal kazanımları değerlendiren mekanizmaların olmayışı, bu müzikleri icra eden müzisyenlerin ve öğrencilerin başarılarını kıyaslamalarını ve çalışmalarını ilerletmelerine yardımcı olabilecek platformlar oluşturulması ve geleneksel müziklerdeki başarı düzeylerini değerlendirmeye dayalı olarak tasarlanacak sertifika sınav sistemlerini Malezya gamelan çalgısı üzerinden ele aldıkları görülmektedir. Araştırmacılar yalnızca Hindistan, Çin, İskoçya ve İrlanda'nın kendi geleneksel müzik yapılarına ve çalgılarına uygun kademeli sınav sistemlerinin olduğunu, Güneydoğu Asya da dahil olmak üzere diğer geleneksel müzikler için benzer sertifika sınav sistemlerinin geliştirilmesinin gerekliliğini belirtmiş ve bu doğrultuda gamelan çalgısı için sınav sistemi geliştirilmesini amaçlamıştır. Bu bağlamda hazırlanacak uluslararası müzik sertifika sınav sisteminin, Malezya müziğinin hayatta kalması ve sürdürülebilirliği için önemi vurgulanmıştır. Çalışma sonucunda belirli bir sistem ve standart oluşturma girişimlerinin zorluğu ortaya çıkmış; geliştirilecek değerlendirme ve sertifikasyon sisteminin kabul ve başarısını sağlamak için, özgünlük ve kültürel emperyalizm gibi konuların uygun şekilde ele alınması gerekliliği belirtilmiştir.

Türkiye'deki geleneksel müziklerin hem teori hem de performans alanında özgün yapılarının korunarak geliştirilmesi, kademelendirilmiş bir sertifika sınav sistemi ile düzenli ve sistematik hale getirilmesinin müzik eğitime büyük katkılar sağlayacağı düşünülmektedir. Bu tip bir yapılanma için seçilecek pedagog, sanatçı ve eğitim bilimcilerin vizyonlarının oldukça önem taşıyacağını söylemek mümkündür. Tasarlanan sertifika sınav sisteminin ülke içindeki uygulamalarının ardından uluslararası alanda da kullanılmak üzere akredite edilmesi ve ABRSM benzeri sistematik bir sınava dönüşmesinin, ülkemiz müzik öğretmeni yetiştirme sisteminin kalitesini yükselteceği ve geleneksel müziklerimizin uluslararası alandaki tanınırlığını arttıracacağı düşünülmektedir.

Ülkemizde üniversitelerin akredite edilmesine giderek daha fazla önem verilmektedir. Özçiçek ve Karaca (2019), yükseköğretimde akreditasyonun amacının, üniversitelerde verilen eğitim hizmetinin kalitesini belirli bir standardın üzerine çıkararak alanında yetkin ve nitelikli mezunlar yetiştirmek olduğunu ve bunun yalnızca yükseköğretim kurumları için değil, gelişim ve kalkınmanın sağlanması yönüyle ülke için de önem taşıyan bir konu olduğunu belirtmiştir. Akredite edilmiş yükseköğretim kurumu mezunlarının uluslararası alanda rekabet edebiliyor olması beklenir. Araştırmada ortaya çıkan sonuçlar ise müzik öğretmenliği alanında yükseköğretim kurumlarından mezun olma aşamasına gelmiş adayların, uluslararası geçerliliği olan müzik sertifika programı teori sınavına uygun olarak hazırlanan bir sınavda başarısız olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda ülkemizde yetişmekte olan müzik öğretmenlerinin uluslararası platformlarda kendilerini ifade edebilme ve diğer ülkelerdeki meslektaşlarıyla rekabet edebilme yönüyle yetersiz olduklarını söylemek mümkündür. Bu sonuçlar doğrultusunda ülkemizdeki yükseköğretim kurumlarının müzik eğitimi alanındaki yapılanmaları, öğretim programları ve ders içeriklerini yeniden ele alarak mezunlarının durumunu değerlendirme ve gerekli güncellemeleri gerçekleştirmelerinin sunulan eğitimin kalitesini arttıracığı, akreditasyon süreçlerine ve bu sürecin çıktılarına olumlu etki edeceği düşünülmektedir.

6.3. Öneriler

1. Müzik eğitimi anabilim dallarında müzik teorisi dersini yürüten öğretim elemanlarının, müzik eğitiminde uluslararası standartların belirlenmesinde önemli rol oynayan müzik sertifika sınav programlarının teori sınav içerikleri ve müzik teorisi eğitimindeki güncel yaklaşımlar hakkında bilgi sahibi olmaları önerilmektedir.
2. Müzik öğretmenliği programlarındaki müzik teorisi ders içeriklerinin çağdaş içeriklerle zenginleştirilmesi ve buna uygun sınav araçlarının geliştirilmesi önerilmektedir.
3. Batı Müziği Teori ve Uygulaması hem müzik teorisi bilgisi öğretiminin hem de müziksel işitme okuma ve yazma uygulamasının gerçekleştirilmesi beklentisiyle tasarlanmış bir derstir. Ancak müzik teorisi ve müziksel işitme eğitiminin birbirini desteklese de ayrı dersler olduğu göz önünde bulundurulmamıştır. Ders içeriğinin yoğunluğu ve farklı dallara ayrılmasına rağmen ders süresinin kısıtlılığı verimi düşürmektedir. Bu dersin içeriklerine göre ayrılmasının, devamındaki armoni ve

müzik biçimleri derslerine de olumlu etki edeceği öngörülmektedir. Buradan yola çıkarak Batı Müziği Teori ve Uygulaması dersinin, müzik teorisi ve müziksel işitme okuma ve yazma içerikli iki farklı ders olarak ayrılması önerilmektedir.

4. Öğretim elemanları ile yapılan görüşmeler ve uygulanan sınav sonuçları doğrultusunda, müzik öğretmenliği lisans programlarında Batı Müziği Teori ve Uygulaması dersinin iki yarı yıl ile sınırlandırılmasının öğrencilerin müzikal bilgi birikimlerini olumsuz yönde etkilediği görülmüştür. Buna dayanarak, revize edilecek müzik öğretmenliği programlarında bu dersin yıl olarak süre artışının gerçekleştirilmesi önerilmektedir.
5. Yetişen müzik öğretmenlerinin, müzikal bilgi birikimi yönüyle azami yeterliliklere sahip olmaları için hem ulusal hem de uluslararası müzik öğretmenliği yeterlilikleri kapsamında oluşturulan müzik öğretmenliği lisans programının ve bu programın etkili şekilde işleyebilmesi için gerekli olan alan uzmanlığı, fiziki şartlar, istihdam yeterliliği gibi değişkenlerin değerlendirilmesi önerilmektedir.
6. Türkiye’de, mesleki müzik eğitimi alan bireylerin kamu kurumlarına müzik öğretmeni olarak atanmaları yolunda belirleyiciliği bulunan Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) adayların yalnızca genel kültür, öğretmenlik formasyonu ve alan bilgisi birikimini teorik düzeyde ölçmekte ancak adaylarının müzikal bilgi birikimini ölçmemektedir. Dolayısıyla üniversitelerin başarı durumları ve adayların denkliği hakkında sağlıklı bir bilgiye ulaşmak mümkün değildir. Araştırmada, müzik öğretmeni eğitimi süreci sonunda yetişen öğretmenler arasında mesleki bilgi birikimi açısından farklılıklar olduğu ve öğretmen atamalarının gerçekleştirildiği Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS)’nin öğretmenlerin alan yeterliliğini ölçmediği için bu sorunun fark edilemediği belirlenmiştir. Bu da öğretmenlik mesleği ile ilgili sınavların alan bilgisini ölçmesini zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda adayların hem müzik teorisi ve müzik kültürü bilgisini, hem de müzikal performansını değerlendirmeye dayalı bir sınama sisteminin oluşturulması ya da en erken dönemde KPSS’nin adayların hem teori hem de performansa yönelik müzikal birikimlerini ölçecek şekilde güncellenmesi; bu yolla ülkede müzik alanında standart bir sınavın oluşturulması önerilmektedir.
7. Uluslararası müzik sertifika programlarının, adayların yalnızca tonal yapılardaki bilgi birikimini ölçtüğü, ülkemizin ise modal ve makamsal özellikler taşıyan özgün bir müzik yapısı ve buna dayalı bir müzik kültürü olduğu göz önünde bulundurulduğunda; bu sınavların, adayları tek boyutlu olarak ölçmesi, ele alınan

müzik öğretmenliği lisans programlarının incelenmesi ve değerlendirmesinin eksik kalacağı anlamına gelmektedir. Bu bağlamda çok boyutlu ve kapsamlı bir müzik bilgisi değerlendirmesi için ABRSM benzeri bir sınav sisteminin, Batı Müziği standartlarının dışında müziksel yapı özelliklerine sahip ülkelerde de oluşturulması ve bu sınav modelinin yaygınlaşması amacıyla, uluslararası bir müzik sertifika programına dönüştürülmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Abdullah, J. (2021). Music education in Malaysia: An overview. *Visions of Research in Music Education*, 16, 44-53.
- ABRSM1 (t.y.). *Our history*. The Associated Board of the Royal Schools of Music. <https://tr.abrsm.org/en/about-us/our-history/> sayfasından erişilmiştir.
- ABRSM2 (2020). *Our Exams/Information and Regulations/ABRSM Exam Regulations International 2020*. The Associated Board of the Royal Schools of Music. <https://us.abrsm.org/media/65145/exam-regulations-for-2020-international-version-update-23092020.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- ABRSM3 (2020). *Our Exams/Online Music Theory/Exam Information/The ABRSM Music Theory Syllabus From 2020: Grade 1 to 5*. The Associated Board of the Royal Schools of Music. <https://us.abrsm.org/media/64639/music-theory-syllabus-outline-grades-1-5-from-2020.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- ABRSM4 (t.y.). *Music Theory marking criteria: Grades 1-5*. The Associated Board of the Royal Schools of Music. <https://tr.abrsm.org/en/our-exams/information-and-regulations/music-theory-marking-criteria-grades-1-5/> sayfasından erişilmiştir.
- ABRSM5 (t.y.). Associated Board of the Royal Schools of Music. *Music Theory marking criteria: Grades 1-5*. <https://us.abrsm.org/zh/our-exams/information-and-regulations/music-theory-marking-criteria-grades-1-5/> sayfasından erişilmiştir.
- Abazaoğlu, İ., Yıldırım, O. & Yıldızhan, Y. (2016). Geçmişten günümüze Türk eğitim sisteminde öğretmen yetiştirme. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(6), 143-160.
- Akarsu, A. H., Yılmaz, A. & Geçit, Y. (2020). Sosyal bilgiler öğretmen eğitimi programlarının yapısı: 2006-2018 programlarının karşılaştırılması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 56, 23-60.

- Akdemir, A. S. (2013). Türkiye’de öğretmen yetiştirme programlarının tarihçesi ve sorunları. *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(12), 15-28.
- Akınönder, O. (2019). *Uluslararası sertifikalı müzik eğitimi programlarının özengen müzik eğitimindeki yeri ve piyano alanındaki kazanımlar açısından değerlendirilmesi*. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Albuz, A. (2004). Müzik öğretmenliği eğitiminde çok boyutluluk. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 105-110.
- Altın, H. (2011). Osmanlı Son Döneminde Muallim Okulları Dışındaki Öğretmen Yetiştiren Kurumlara Genel Bir Bakış. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 11-24.
- Australia and New Zealand Cultural Arts (2021). *Home*. <http://www.anzca.com.au/> sayfasından erişilmiştir.
- Australian Guild of Music Education (2021). *Home*. <https://www.guildmusic.edu.au/> sayfasından erişilmiştir.
- Australian Music Examinations Board (2021). *AMEB*. <https://www.ameb.edu.au/> sayfasından erişilmiştir.
- Balcı, A. (2018). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler*. Ankara: Pegem.
- Barışeri, N., Özdek, A. & Can, M. (2006). *Müzik öğretmenliği lisans eğitim programı geliştirme çalışmaları (Selçuk Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı model önerisi)*. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu’nda sunulmuş bildiri, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.
- Basut, F. (2013). *Türkiye’de uygulanan Kraliyet Müzik Okulu sınavlarının etki ve sonuçlarına yönelik bir değerlendirme: Bursa ili örneği*. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Başkan, G. A., Aydın, A. & Madden, T. (2006). Türkiye’deki öğretmen yetiştirme sistemine karşılaştırmalı bir bakış. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(1), 35-42.
- Berki, T. & Karakelle, S. (2009). *2006-2007 akademik yılında uygulamaya konulan merkezi müzik öğretmenliği lisans programının incelenmesi*. 8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu’nda sunulmuş bildiri, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.

- Biçer, B. (2013). Kuruluş devrinde Nizâmiye Medreselerinin müderrisleri. *Tarih Okulu Dergisi*, 6(15), 263-287. <http://dx.doi.org/10.14225/Joh330>
- Bilir, A. (2011). Türkiye’de öğretmen yetiştirmenin tarihsel evrimi ve istihdam politikaları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 4(2), 223-246.
- Büyükköse, A., Orhan, Ş. Y. & Şeren, M. (2016). Amatör müzik eğitiminin, ortaokul öğrencilerinin problem çözme becerilerine etkisi (Kırıkkale ili örneği). *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 11(21), 565-582. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9914>
- Christensen, L. B., Johnson, R. B. & Turner, L. A. (2020). Tarama araştırması. A. Aypay (Ed.), *Araştırma yöntemleri desen ve analiz* (E. Gümüş, Çev.) içinde (s. 367-400). Ankara: Anı.
- Creswell, J. W. (2017). *Karma yöntem araştırmalarına giriş*. (M. Sözbilir, Çev.) Ankara: Pegem.
- Çağatay, Ş. M. (2016). *Öğretmen yetiştirmede öğrencilerin akademik, mesleki ve kişisel gelişimlerine ilişkin yönetsel uygulamalar*. (Doktora tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Çağlar, E. (2011). *Özengen keman eğitimi alan öğrencilerin temel hedeflere erişme düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Bir müzik kursu örneği)*. (Doktora tezi) <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Çetin, A., Ünsal, S. & Hekimoğlu, E. (2021). 2018-2019 öğretim yılında güncellenen öğretmen yetiştirme lisans programının incelenmesi. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 52, 337-358.
- Çetinkaya, Y. (2022). Paraşkev Hacıev’in “Temel Müzik Teorisi” kitabının incelenmesi. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 573-585.
- Çoban, S. (2013). Türkiye’de mesleki müzik eğitimi ve müzik öğretmeni adaylarının iş istihdamı. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 2(3), s. 28-38.
- Çöloğlu, E. & Arat, D. (2019). *Terminolojiden analize alıştırılmalı müzik teorisi*. İstanbul: Pan.

- Dağtekin, A. & Zorluoğlu, S. L. (2019). Güncellenen fen bilgisi öğretmenliği lisans programı hakkındaki akademisyenlerin görüşleri. *SDU International Journal of Educational Studies*, 6(1), 36-53. <https://doi.org/10.33710/sduijes.538114>
- Denizer, H. G. (2008). *Müzik eğitimi anabilim dallarında gitar öğrencilerinin müziksel-işitme-okuma-yazma dersi başarılarının öğretmen ve öğrenci görüşleri açısından değerlendirilmesi*. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Duru, E. G. & Köse, H. S. (2012). Müzik öğretmenliği eğitiminde yapılanma modelleri (Türkiye, Avusturya, Finlandiya, Danimarka ve Texas örnekleri). *e-Journal of New World Sciences Academy*, 7(3), 235-245. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/186527> sayfasından erişilmiştir.
- Duruman, N. Z. & Orhan Ş. Y. (2019). Amatör çalgı öğretimine yönelik sertifika sınav programlarının öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri çerçevesinde değerlendirilmesi. *Online Journal Of Music Sciences*, 4 (2), 182-197. <http://dx.doi.org/10.31811/ojomus.642240>
- Elçiçeği, B. & Yılmaz, A. (2020). Tanzimat'tan günümüze öğretmen yetiştirme politikaları ve değer yargılarında yaşanan dönüşümler. *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(7), 168-187. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1073676> sayfasından erişilmiştir.
- Epik Müzik Okulu (2021). *ABRSM*. <https://www.mariaritaepikmuzikokulu.com/abrsn/> sayfasından erişilmiştir.
- Epik Müzik Okulu (2021). *Teori Sınavı*. <https://www.mariaritaepikmuzikokulu.com/abrsn/teori-sinavi/> sayfasından erişilmiştir.
- Esen, N. (2019). *ABRSM Grade 1 ve Grade 2 piyano programları ile Güzel Sanatlar Liseleri 9. ve 10. sınıf piyano programlarının incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Ferdian, R., Putra, A. D. & Yuda, F. (2019). Preparation of learning materials for basic flute instrument based on locality and ABRSM curriculum. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 405, 145-150. <https://www.atlantispress.com/proceedings/iclles-19/125934873> sayfasından erişilmiştir.

- Göktürk, T. & Dağ, İ. (2014). Nizamiye Medreselerinin eğitim öğretimdeki rolü. *The Journal Of Academic Social Science Studies*, 27, 457-469. <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS2430>
- Güdek, B. (2007). *Eğitim fakültesi müzik eğitimi anabilim dalı 1. ve 4. sınıf öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarının öğrenciye ait farklı değişkenler açısından incelenmesi*. (Doktora tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Güleç, E. (2021). *London College of Music ve Royal Academy of Music öğretimi kitaplarının öğretim elemanı görüşlerine yönelik karşılaştırmalı analizi ve değerlendirilmesi*. (Yüksek lisans tezi). <http://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Helvacı, M. A. (2009). Öğretmenlik mesleğinin özellikleri. N. Saylar (Ed.), *Eğitim bilimine giriş* içinde (s. 313-332). Ankara: Anı.
- International Music Examinations Body (2021). *Home*. <https://www.imeb.com.au/> sayfasından erişilmiştir.
- Işık, K. (2019). *Türkiye’de öğretmen yetiştirme sisteminin geleceğine yönelik eğitim yönetimi akademisyenlerinin görüşleri*. (Doktora tezi). <http://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- İlikli, Y. (2010). *Osmanlı’dan Cumhuriyet’e öğretmen yetiştirme sorunu (Darülmuallimin ve Darülmuallimatlardan Öğretmen Okullarına)*. (Yüksek lisans tezi). <http://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Kalyoncu, N. (2004). *Müzik öğretmeni yeterlikleri ve güncel müzik öğretmenliği lisans programı*. 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu’nda sunulmuş bildiri, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta. <https://avys.omu.edu.tr/storage/app/public/beril.tekeli/133997/N-Kalyoncu.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Kalyoncu, N. (2005). Eğitim fakültelerinde uygulanan müzik öğretmenliği lisans programının revizyon gerekçeleriyle tutarlılığı. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(3), 207-220.
- Karahan, A. S. (2016). Müzik öğretmenliği lisans programının müzik eğitimi anabilim dallarında uygulanma durumu. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları*, 5(3), 2146-919.

- Karabacak, N. (2022). 2018 Sınıf öğretmenliği lisans programı revizyonunun uygulayıcıların gözünden incelenmesi. *Anadolu Journal Of Educational Sciences International*, 12(2): 574-607. <https://doi.org/10.18039/ajesi.936035>
- Karkın, A. M. (2007). Müzik teorisi ve işitme eğitimi dersinin piyano eğitimi üzerindeki etkileri, karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(1), 411-422.
- Kavcar, C. (2002). Cumhuriyet döneminde dal öğretmeni yetiştirme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 35(1). https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000058
- Kırmızı, F. S. & Yurdakal, İ. H. (2020). Yenilenen (2018) sınıf öğretmenliği öğretmen yetiştirme lisans programına ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri. *Turkish Studies-Education*, 15(5), 3715-3745. <https://dx.doi.org/10.47423/TurkishStudies.45127>
- Koçer, H. A. (1973). Eğitim reformları açısından öğretmen yetiştirme problemleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 6(1), 1-19. https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000393
- Köse, Y. (2012). *Alıştırmalarla müzik teorisi*. Arvo: İzmir.
- Lawshe, C. H. (1975). A quantitative approach to content validity. *Personnel Psychology*, 28, 563-575.
- London College of Music (t.y.). *Home*. <https://lcme.uwl.ac.uk/> sayfasından erişilmiştir.
- Lucia, C. (2007). How critical is music theory? *Critical Arts: A Journal of South-North Cultural Studies*, 21(1), 166-189. <https://doi.org/10.1080/02560040701398871>
- Millî Eğitim Bakanlığı (2017). *Müzik öğretmeni özel alan yeterlikleri*. <https://oygm.meb.gov.tr/www/ilkogretim-ozel-alan-yeterlilikleri/icerik/257> sayfasından erişilmiştir.
- Mutlu, S. (2019). *Royal Akademisi sınav aşamaları ve bu sınavlara giren piyano öğrencilerinin meslek seçimlerine etkisinin incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). <http://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- New Zealand Music Examinations Board (t.y.). *NZMEB*. <https://nzmeb.org> sayfasından erişilmiştir.
- Notacini (2021). *ABRSM Teori/Kulak Eğitimi*. <https://www.notacini.com/abrs-sm-teori-kulak-egitimi> sayfasından erişilmiştir.

- Oktaç, C. (2017). *Türkiye 'de özengen müzik eğitiminde uluslararası sertifikalı müzik eğitimi programlarının işlevinin incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). <http://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Olsen, P. G. (2018). *Assessing improvisation in graded music examinations: Conflicting practices and perceptions*. (Doktora tezi). <https://www.repository.cam.ac.uk/handle/1810/290079> sayfasından erişilmiştir.
- Özcan, A. (1992). *Tanzimat Döneminde öğretmen yetiştirme meselesi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Özçiçek, Y. & Karaca, A. (2019). Yükseköğretim kurumlarında kalite ve akreditasyon: Mühendislik eğitim programlarının değerlendirilmesi. *Fırat Üniversitesi İİBF Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 3(1), 114-149.
- Özdek, A. (2020). *Müzik eğitiminin öznesi olan müzik öğretmenlerini yetiştiren programlara etnomüzikoloji açısından bir inceleme*. Uluslararası Etnomüzikoloji Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Çevrimiçi. https://scholar.google.com.tr/citations?view_op=view_citation&hl=en&user=WnfwJkYAAAAAJ&citation_for_view=WnfwJkYAAAAAJ:hqOjcs7Dif8C sayfasından erişilmiştir.
- Piji, D. (2006). *Dizgeli öğretime göre geliştirilen eşlik dersi programının akademik başarıya, tutuma, yeterlik algısına ve kalıcılığa etkisi*. (Doktora tezi). <http://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Registry of Guitar Tutors. *Home*. <http://www.rgt.org/> sayfasından erişilmiştir.
- Resmî Gazete (1973). *Milli Eğitim Temel Kanunu*. <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1739-20140206.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Resmî Gazete (1981). *Yükseköğretim Kanunu*. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2547.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Sağır, T., Gürpınar, E. & Zahal, O. (2013). Müziksel işitme-okuma-yazma dersi ile diğer alan dersleri arasındaki ilişkilerin karşılaştırmalı olarak incelenmesi. *NWSA-Fine Arts*, 8(2), 305-314. <http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2013.8.2.D0135>

- Saidon, Z. L. & Shah, S. M. (2014). Developing an assessment and certification system for Malaysian traditional music based on the international graded music examinations model: Challenges & concerns. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 141, 561–565. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.05.098>
- Shah, S. M. & Saidon, Z. L. (2017). Developing a graded examination for the Malay gamelan. *Malaysian Music Journal*, 6(1), 14-29. <https://doi.org/10.37134/mjm.vol6.1.2.2017>
- Sezen, H. ve Özerdem, D. M. (2021). Londra Trinity Koleji sertifikalı müzik eğitimi programı piyano dalının özengen müzik eğitimi açısından incelenmesi. *Turkish Studies*, 16(6), 1693-1713. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.52132>
- Southcott, J. (2017). Examining Australia: The activities of four examiners of the Associated Board for the Royal Schools of Music in 1923. *Journal of Historical Research in Music Education*, 39(1) 51–77. <https://doi.org/10.1177%2F1536600617709543>
- St. Cecilia School of Music. Home. <https://www.st-cecilia.com.au/> sayfasından erişilmiştir.
- Sülün, E. (2015). *Türkiye, Almanya, Finlandiya, İngiltere ve Kanada müzik öğretmeni yetiştirme sistemlerinin karşılaştırılması*. (Doktora tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Şahin, S. & Güven, E. (2022). Müzik öğretmeni adaylarının 2006 ve 2018 lisans programlarında bulunan piyano derslerine yönelik tutum ve görüşlerinin incelenmesi. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 53, 518-539. <https://doi.org/10.53444/deubefd.1082616>
- Şendurur, B. İ. (2017). *Müziksel işitme okuma ve yazma eğitiminin keman eğitimine etkisi*. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Şentürk, N. (2001). Musikî Muallim’den günümüze müzik öğretmeni yetiştiren kurumlar. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 135-142.
- Şişman G. T. (2017). Öğretmen yetiştirme lisans programları ders içeriklerinde “Eğitim programı kavramı”. *İlköğretim Online*, 16(3), 1301-1315. <https://doi.org/10.17051/ilkonline.2017.330259>
- Talas, A. (1995). Nizamiye Medresesi ve tarifi. (H. Izgar, Çev.). *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 4(4), 595-602.

- Tarman, S. (2016). *Müzik eğitiminin temelleri*. Ankara: Müzik Eğitimi.
- The Associated Board of the Royal Schools of Music (2014). *Music Theory Past Papers 2014*. England: ABRSM.
- The Associated Board of the Royal Schools of Music (2015). *Music Theory Past Papers 2015*. England: ABRSM.
- The Associated Board of the Royal Schools of Music (2016). *Music Theory Past Papers 2016*. England: ABRSM.
- The Associated Board of the Royal Schools of Music (2017). *Music Theory Practice Papers 2017*. England: ABRSM.
- The Associated Board of the Royal Schools of Music (2018). *Music Theory Practice Papers 2018*. England: ABRSM.
- The Associated Board of the Royal Schools of Music (2019). *Music Theory Practice Papers 2019*. England: ABRSM.
- The Royal Conservatory of Music. <https://www.rcmusic.com/> adresinden 28.01.2021 tarihinde erişilmiştir.
- Trinity College London. <https://www.trinitycollege.com/qualifications/music/grade-exams> adresinden 28.01.2021 tarihinde erişilmiştir.
- Tufan, E. & Güdek, B. (2008). Müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(1), 25-40.
- Turan, E. (2017). *Türk-İslam tarihinde bir ilmi cihad kurumu: Nizamiye Medreseleri*. Amasya Üniversitesi lisansüstü öğrencileri panelinde sunulmuş bildiri, Amasya Üniversitesi, Amasya. https://www.academia.edu/32721278/Türk-İslam_Tarihinde_Bir_İlmî_Cihad_Kurumu_Nizamiye_Medreseleri_Eray_TURAN sayfasından erişilmiştir.
- Türkmen, E. F. (2021). *Müzik eğitiminde öğretim yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Türkmen, U. (2010). Çocuğun bireysel toplumsal ve kültürel gelişiminde amatör müzik eğitiminin yeri problemleri ve çözüm önerileri. *İlköğretim Online*, 9(3), 960-970.

- Tye, J. K. (2004). *Survey of the current status and practices of piano teachers in Penang, Malaysia: Preparation for the practical piano examinations of The Associated Board Of The Royal Schools Of Music, London*. (Doctoral dissertation). <https://www.proquest.com/docview/305115864?pq-origsite=gscholar&fromopenview=true> sayfasından erişilmiştir.
- Uçan, A. (1996). *İnsan ve müzik, insan ve sanat eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Uçan, A. (2006) *Müzik öğretmenliği yeterlikleri*. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Uçan, A. (2018). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye 'deki durum*. Ankara: Arkadaş.
- Usman, O. (2017). *Temel müzik teorisi çoksesli Batı müziğinde yazım ve analiz*. Konya: Eğitim.
- Uz, A. (1999). Müzik öğretmenliği programları ve çağdaş bir program için öneriler. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi*, 10, 172-180.
- Vienna Music Examination Board. *Home*. http://www.vmeb.org/e_index.htm sayfasından erişilmiştir.
- Yalçinkaya, E. & Aktepe, V. (2016). Öğretmen yetiştirmenin tarihçesi. A. Uzunöz (Ed.), *Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Pegem Akademi.
- Yaşmut, B. (2013). *Piyano eğitiminin müziksel işitme, okuma ve yazma davranışlarına etkisi*. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Yaşmut, B. (2023). Müzik öğretmenlerinin çalgı performans seviyelerini belirlemede, ABRSM örnekli bir sertifika modelinin hazırlanmasına yönelik uzman görüşleri ve değerlendirmesi (Piyano örneği). (Doktora tezi). <http://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Yayla, F. (2003). *Cumhuriyet dönemindeki müzik öğretmeni yetiştirme sürecinin incelenmesi*. (Doktora tezi). <http://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.

- Yayla, F. (2004). *Musiki Muallim Mektebinden günümüze müzik öğretmeni yetiştiren kurumlar ve müzik öğretmeni yetiştirme yaklaşımları ışığında genel durum. 1924-2004* Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta. https://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/F-Yayla_2.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Yayla, F. (2006). *Üniversiter yapı içinde müzik öğretmeni yetiştirme sistemi*. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Pamukkale Üniversitesi, Denizli. <https://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/pamukkale/F-Yayla.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Yeşilyurt, S. & Çapraz, C. (2018). Ölçek geliştirme çalışmalarında kullanılan kapsam geçerliği için bir yol haritası. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 251-264. <https://doi.org/10.17556/erziefd.297741>
- Yıldırım, A. (2013). Türkiye'de öğretmen eğitimi araştırmaları: Yönelimler, sorunlar ve öncelikli alanlar. *Eğitim ve Bilim*, 38(169), s. 175-191. <http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/1935/506> sayfasından erişilmiştir.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yiğit, B. T., Gülüm, B. & Çağlar, E. (2020). Özengen (Amatör) çalgı eğitiminin 9-16 yaş aralığındaki bireylerin benlik kavramı düzeylerine etkisi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(3), 1-15.
- Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi (2022). *Yükseköğretim bilgi yönetim sistemi*. <https://istatistik.yok.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.
- Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (1998). *Eğitim fakültesi öğretmen yetiştirme lisans programları*. <https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/egitim-fakultesi-ogretmen-yetistirme-lisans-programlari-mart-19s98.pdf> sayfasından erişilmiştir.

- Yükseköğretim Kurulu (2007). *Öğretmen yetiştirme ve eğitim fakülteleri (1982-2007) (Öğretmenin üniversitede yetiştirilmesinin değerlendirilmesi)*.
<https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/ogretmen-yetistirme-ve-egitim-fakulteleri.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Yükseköğretim Kurulu (2018). *Müzik öğretmenliği lisans programı*.
https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Muzik_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Yükseköğretim Kurulu (2020). *“Yeni YÖK” üniversitelere yetki devrine devam ediyor*.
<https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2020/egitim-fak%C3%BCltelerine-yetki-devri.aspx> sayfasından erişilmiştir.
- Yükseköğretim Kurulu (t.y.). *Öğretmen yetiştirme lisans programları*.
https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/AA_Sunus_%20Onsoz_Uygulama_Yonergesi.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Yükseköğretim Kurulu (t.y.) *Programların güncelleme gerekçeleri, getirdiği yenilikler ve uygulama esasları, öğretmen yetiştirme lisans programları*.
<https://www.yok.gov.tr/kurumsal/idari-birimler/egitim-ogretim-dairesi/yeni-ogretmen-yetistirme-lisans-programlari> sayfasından erişilmiştir.
- Zhang, L. (2019). Cultural colonialism, academic rigor, or both? A study of ABRSM examinations in Northern China. *Visions of Research in Music Education*, 34(3), 1-21.
<https://opencommons.uconn.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1845&context=vrme> sayfasından erişilmiştir.

EKLER

EK-1. Demografik Bilgi Formu

Değerli katılımcı,

Müzik öğretmenliği programı öğrencilerinin, uluslararası müzik sertifika programı teori sınavına ilişkin bilgi düzeylerini tespit etmeyi amaçlamaktayım. Vereceğiniz yanıtlar doktora tez çalışmasında kullanılacaktır.

Katkılarınızdan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarım.

Ayşegül GÖKLEN

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Cinsiyetiniz

.....

2. Yaşınız

.....

3. Mezun olduğunuz lise türü

.....

4. Eğitim almakta olduğunuz üniversite

.....

5. Çalgınız

.....

6. Çalgı eğitimi aldığınız süre

.....

EK-2. Araştırmada Kullanılan Müzik Teorisi Sınav Soruları

SORULAR

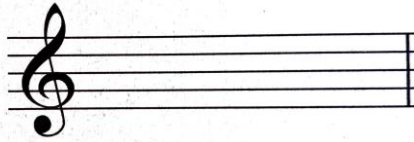
- Telif hakkı bulunan bu belgenin, izinsiz kopyalarını çıkarmak yasa dışıdır.
- Süre 2 saattir.
- Adaylar TÜM soruları cevaplamalıdır.
Cevaplarınızı bu kağıda yazınız – başka bir kağıdı doldurmanız kabul edilmeyecektir.
Cevaplar açık ve düzgün bir şekilde yazılmalıdır, aksi takdirde puanlamaya dahil edilmeyebilir.

1. (a) Seçilen parçayı inceleyiniz ve aşağıdaki soruları yanıtlayınız. (8)

- (i) Parça, ölçünün ilk vuruşunda başlamaktadır. Eksik olan ölçü çizgilerini tamamlayınız. (2)

- (ii) Ok ile işaretli notanın enarmonik eşdeğerini “breve (çift tam nota)” olarak yazınız. (4)

- (iii) Parçadaki en kısa sus işaretinin nota değerini yazınız (örneğin; dörtlük nota vb.). (2)

.....

- (b) Seçilen parçayı inceleyiniz ve aşağıdaki soruları yanıtlayınız. (8)

(i) **Sağ el piyano partisinde** A ve B olarak işaretlenmiş iki notanın tonalite içindeki derecesini ve teknik isimlerini (*örneğin; tonik paraleli, dominant, mediant vb.*) yazınız. Parçanın tonalitesi, re majördür. (4)

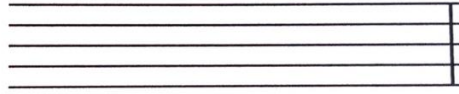
A (ölçü 1)

(2)

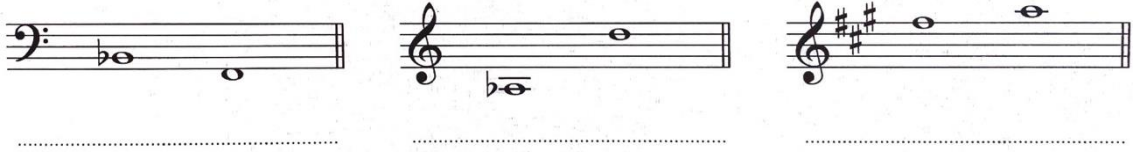
B (ölçü 1)

(2)

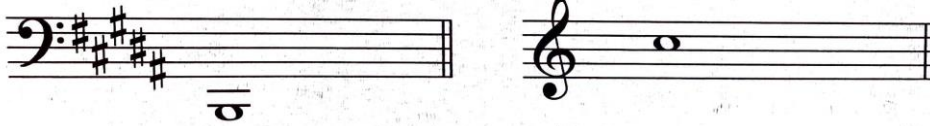
(ii) Üçüncü ölçünün sol el partisindeki ilk iki notayı ***alto do anahtarındaki yerinden*** yazınız. Anahtar işaretini ve tonalitenin değiştirici işaretlerini koymayı unutmayınız. (4)

2. (a) Verilen melodik aralıkları tanımlayınız (örneğin; büyük ikili vb.). (6)

(b) Verilen notanın üzerine belirtilen aralıkları tanımlayınız. (4)

Majör 6'lı

Eksik 5'li

3. Aşağıdaki ezgi, korno için bestelenmiştir. Parçayı tam 5'li aşağıya transpoze ediniz. Tonalitenin değiştirici işaretleriniz koymayınız fakat gereken yerlere diyez, bemol ve natürel işaretlerini koymayı unutmayınız. Parçadaki müzikal ifade, gürlük terimi vb. belirtmeyi

unutmayınız.

(10)

Draeseke, Adagio for horn and piano, Op. 31
espress.

ff p dolce f p dolce

4. H. Klose tarafından klarinet ve piyano için bestelenen parçayı inceleyiniz ve aşağıdaki soruları yanıtlayınız.

Andante non troppo lento

Clarinet (at concert pitch)

1 2 3 4

p dolce e cantabile *sf* *dim.*

Piano

5 6 X 7 8 Y etc.

(a) (i) Her öge için bir kutuyu işaretleyiniz.

(10)

Lento teriminin anlamı:

(2)

☐ orta hızda ☐ giderek yavaşlayan ☐ yavaş ☐ tutarak, ağırlaşarak

cantabile teriminin anlamı:

(2)

şarkı söyler gibi

☐ yumuşakça☐ sessizleşerek☐ baştan

tekrarlayarak

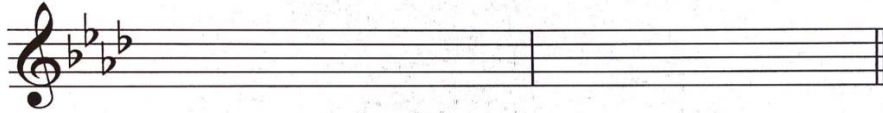
(ii) Terimlerin anlamını yazınız.

sf : (1)*dolce* : (1)

(iii) Parçanın tonalitesi, fa minördür. Fa minör ile aynı değiştirici işaretlere sahip olan tonalitenin ismini yazınız. (2)

.....

(iv) 7 ve 8. ölçü klarinet partisini, ritmik yapıyı bozmadan (değiştirmeden), uygun olan basit zamanlı ölçüye göre yeniden düzenleyerek yazınız. Yeni ölçü sayısını yazmayı unutmayınız.(2)

(b) Numaralandırılmış ve parantez içine alınmış aralıkların isimlerini yazınız. (örneğin; büyük ikili vb.) (10)

ARALIKLAR:

1 2 3 4 5

.....

(c) Seçilen parçayı inceleyiniz ve aşağıdaki soruları yanıtlayınız. (10)

(i) A ve B olarak işaretlenen akorları I, II, IV veya V olarak tanımlayınız. Ayrıca akorun bas (kalın) notasına göre kök (a), 3'lü (b) ya da 5'li (c) şeklinde belirtiniz. Parçanın tonalitesi, si bemol majördür.

Akor A (ölçü 1) (1)

Akor B (ölçü 2) (1)

(ii) 3. ölçü sağ el partisindeki süsleme işaretinin ismini yazınız. (2)

.....

(iii) Keman, orkestrayı oluşturan çalgılardan yaylı sazlar ailesinin bir üyesidir. *Farklı* bir orkestra çalgı ailesinin adını ve bu ailenin en tiz sesli çalgısını yazınız. (2)

Çalgı Ailesi Çalgı

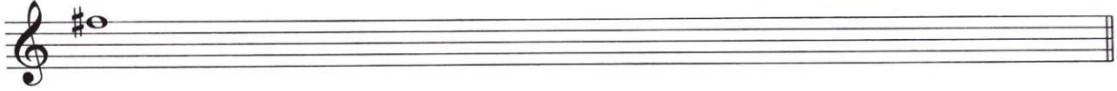
(iv) Tenor ve bas arasında kalan ses grubunun adını yazınız. (2)

.....

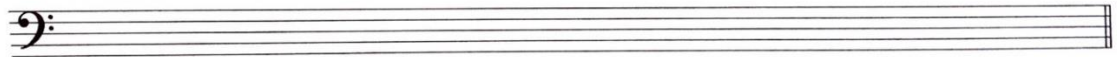
(v) Aşağıdaki listeden orkestra perküsyon ailesinin üyesi olan çalgının altını çiziniz. (2)

Obua Trombon Tef Çello

5. (a) Verilen notadan başlayarak, birlik notalar ile bir oktav aşağıya doğru (*pestleşerek*) kromatik dizi yazınız. Gerekli değiştirici işaretleri belirtmeyi unutmayınız. (5)

(b) Donanımında 4 bemol olan tonalitenin (ses) değiştirici işaretlerini yazınız. Ardından bu tonalitede çıkıcı armonik minör diziyi oluşturunuz. Birlik notalar kullanınız, tonik ile başlayınız ve gerekli değiştiricileri yazmayı unutmayınız. (5)

6. Aşağıda Auguste van Biene tarafından çello ve piyano için bestelenen parçanın trompet uyarlaması yer almaktadır. Parçayı inceleyiniz ve soruları yanıtlayınız.

Andante con moto espressivo

1 2 3 4 5

Trumpet (at concert pitch)

p *cresc. e agitato*

rit.

6 7 8 9 10

poco rall. *molto espressivo* *dim.* etc.

Piano

p *cresc. e agitato*

dim.

(a) (i) Aşağıda belirtilen terim ve işaretlerin isimlerini yazınız. (6)

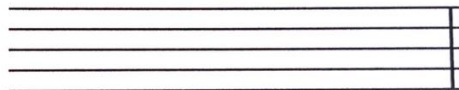
9. ölçüde bulunan işaretin ismini yazınız. (2)

Trompet partisi 3. ölçüde bulunan süsleme işaretinin ismini yazınız. (2)

(ii) Aşağıdaki ifadede boş bırakılan yeri tamamlayınız. (2)

Trompet partisi 1. ölçüde A ile işaretlenmiş üçlemenin toplam değeri nota ile eşdeğerdir. (örneğin; otuzikilik vb.)

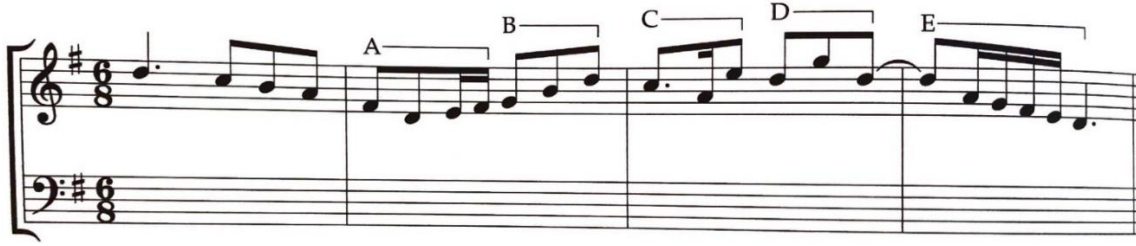
(b) (i) Trompet partisi 6. ölçüdeki (B ile işaretlenerek gösterilen) son iki notayı **fa anahtarındaki yerinden** yazınız. Anahtar işaretini ve tonalitenin değiştirici işaretlerini koymayı unutmayınız. (4)

(ii) Aşağıdaki ifadede boş bırakılan yeri tamamlayınız. (4)

Eserin 3. ölçüsündeki (trompet ve piyano partisindeki) notaların tümü minör dizide bulunur.

7. Aşağıdaki ezgide A, B, C, D, E ile işaretlenmiş her nota grubunun altına tonaliteye uygun akorları temel durumunda yazınız. (10)

EK-3. Araştırmada Kullanılan Müzik Teorisi Sınav Cevapları

CEVAPLAR

- *Telif hakkı bulunan bu belgenin, izinsiz kopyalarını çıkarmak yasa dışıdır.*
- *Süre 2 saattir.*
- *Adaylar TÜM soruları cevaplamalıdır.*
Cevaplarınızı bu kağıda yazınız – başka bir kağıdı doldurmanız kabul edilmeyecektir.
Cevaplar açık ve düzgün bir şekilde yazılmalıdır, aksi takdirde puanlamaya dahil edilmeyebilir.

3. (a) Seçilen parçayı inceleyiniz ve aşağıdaki soruları yanıtlayınız. (8)

- Parça, ölçünün ilk vuruşunda başlamaktadır. Eksik ölçü çizgilerini tamamlayınız. (2)
- Ok ile işaretli notanın enarmonik eşdeğerini “breve (çift tam nota)” olarak yazınız. (4)
- Parçadaki en kısa sus işaretinin nota değerini yazınız (örneğin; dörtlük nota vb.). (2)

(b) (i) (3)

etc.

(ii) (2)

or

or

(iii) demisemiyaever / 32nd note (2)

(b) Seçilen parçayı inceleyiniz ve aşağıdaki soruları yanıtlayınız. (8)

Kuhlau, Sonatina in D, Op. 55 No. 5

etc.

(i) Sağ el piyano partisinde A ve B olarak işaretlenmiş iki notanın tonalite içindeki derecesini ve teknik isimlerini (*örneğin; tonik paraleli, dominant, mediant vb.*) yazınız. Parçanın tonalitesi, re majördür. (4)

A (ölçü 1) (2)

B (ölçü 1) (2)

(ii) Üçüncü ölçünün sol el partisindeki ilk iki notayı *alto do anahtarında* yeniden yazınız. Anahtar işaretini ve tonalitenin değiştirici işaretlerini koymayı unutmayınız. (4)

(b) (i) A submediant (2)

B supertonic (2)

(ii) (4)

4. (a) Verilen melodik aralıkları tanımlayınız (*örneğin; büyük ikili vb.*). (6)

(b) Verilen notanın üzerine belirtilen aralıkları tanımlayınız. (4)

2 (a) perfect 4th augmented 11th / minor 3rd (6)
compound augmented 4th

(b) (4)

3. Aşağıdaki ezgi, korno için bestelenmiştir. Parçayı tam 5'li aşağıya transpoze ediniz. Tonalitenin değiştirici işaretleriniz koymayınız fakat gereken yerlere diyez, bemol ve natürel işaretlerini koymayı unutmayınız. Parçadaki müzikal ifade, gürlük terimi vb. belirtmeyi unutmayınız. (10)

3 (10)

4. H. Klose tarafından klarinet ve piyano için bestelenen parçayı inceleyiniz ve aşağıdaki soruları yanıtlayınız.

Andante non troppo lento

Clarinet (at concert pitch) *p dolce e cantabile* *sf dim.*

Piano *p*

5 6 X 7 8 Y etc.

(b) (i) Her öge için bir kutuyu işaretleyiniz.

(10)

Lento teriminin anlamı:

(2)

☐ orta hızda ☐ giderek yavaşlayan ☒ yavaş ☐ tutarak, ağırlaşarak

cantabile teriminin anlamı:

☒ şarkı söyler gibi ☐ yumuşakça ☐ sessizleşerek ☐ baştan

tekrarlayarak

(ii) Terimlerin anlamını yazınız.

sf : aksanlı, vurgulu, kuvvetli (1)

dolce : tatlı, kibar, yumuşak (1)

(iii) Parçanın tonalitesi, fa minördür. Fa minör ile aynı değiştirici işaretlere sahip olan tonalitenin ismini yazınız. (2)

La bemol majör

5. 7 ve 8. Ölçü klarinet partisini, ritmik yapıyı bozmadan (değiştirmeden), uygun olan basit zamanlı ölçüye göre yeniden düzenleyerek yazınız. Yeni ölçü sayısını yazmayı unutmayınız. (2)

(b) Numaralandırılmış ve parantez içine alınmış aralıkların isimlerini yazınız. (örneğin; büyük ikili vb.) (10)

- 1 major 6th
- 2 diminished 14th / compound diminished 7th
- 3 augmented 4th
- 4 perfect 5th
- 5 minor 3rd

© Seçilen parçayı inceleyiniz ve aşağıdaki soruları yanıtlayınız. (10)

6. **A** ve **B** olarak işaretlenen akorları I, II, IV veya V olarak tanımlayınız. Ayrıca akorun bas (kalın) notasını uygun olan *kök* (a), *3'lü* (b) ya da *5'li* (c) olarak gösteriniz. Parçanın tonalitesi, si bemol majördür.

Akor A (ölçü 1) (1)

Akor B (ölçü 2)

(1)

(b) (i) Chord **A** I 3rd / Ib (2)

Chord **B** IV 5th / IVc (2)

...

(ii) 3. Ölçü sağ el partisindeki süslemenin ismini yazınız. (2)

(ii) *acciaccatura/grace note/crushed note* / *çarpma*

(2)

(iii) Keman, orkestrayı oluşturan çalgılardan yaylı sazlar ailesinin bir üyesidir. *Farklı* bir orkestra çalgı ailesinin adını ve bu ailenin en tiz sesli çalgısını yazınız. (2)

(iii)	Family	woodwind	Instrument	flute / piccolo	(4)
or	Family	brass	Instrument	trumpet	
or	Family	percussion	Instrument	glockenspiel / xylophone / celesta	

(iv) Tenor ve bas arasında kalan ses grubunun adını yazınız. (2)

Baritone

(v) Aşağıdaki listeden orkestra perküsyon ailesinin üyesi olan çalgının altını çiziniz. (2)

Tef

5. (a) Verilen notadan başlayarak, birlik notalar ile bir oktav aşağıya doğru (*pestleşerek*) kromatik dizi yazınız. Gerekli değiştirici işaretleri belirtmeyi unutmayınız. (5)

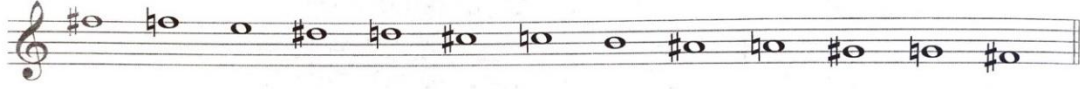
(b) Donanımında 4 bemol olan tonalitenin (ses) değiştirici işaretlerini yazınız. Ardından bu tonalitede çıkıcı armonik minör diziyi yazınız. Birlik notalar kullanınız, tonik ile

başlayınız ve gerekli değıştiricileri yazmayı unutmayınız.

(5)

5 (a)

(10)

Trompet partisi 1. Ölçüde A ile işaretlenmiş üçlemenin değeri *dörtlük* nota ile eşdeğerdir. (örneğin; otuzikilik vb.)

(b) (i) Trompet partisi 6. Ölçüde (B ile işaretlenerek gösterilen) son iki notayı *fa anahtarında* yeniden yazınız. Anahtar işaretini ve tonalitenin değiştirici işaretlerini koymayı unutmayınız.

(4)

(ii) İfadeyi tamamlayınız.

(4)

Piyano partisi 3. Ölçüdeki notalar *fa diyez* minör dizide bulunur.

7. Aşağıdaki ezgide A, B, C, D, E ile işaretlenmiş her nota grubunun altına tonaliteye uygun akorları temel durumunda yazınız.

(10)

EK-4. Etik Kurul İzin Formu

Evrak Tarih ve Sayısı: 19.06.2021-E.105022

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Etik Komisyonu**

Sayı : E-77082166-302.08.01-105022
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı

19.06.2021

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 27.05.2021 tarihli ve 80287700-302.08.01- 93083 sayılı yazı.

İlgi yazınız ile göndermiş olduğunuz, Enstitünüz Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı **Doktora Öğrencisi Ayşegül GÖKLEN'in, Prof. Dr. Enver TUFAN'ın** danışmanlığında yürüttüğü **"Müzik Öğretmenliği Lisans Programlarında Kayıtlı Öğrencilerin Uluslararası Müzik Sertifika Programlarının Baraj Niteliği Taşıyan Teori Sınavına İlişkin Yeterlilikleri"** adlı tez çalışması ile ilgili konu Komisyonumuzun **01.06.2021** tarih ve **10** sayılı toplantısında görüşülmüş olup,

İlgilinin çalışmasının, yapılması planlanan yerlerden izin alınması koşuluyla yapılmasında etik açıdan bir sakınca bulunmadığına oybirliği ile karar verilmiş ve karara ilişkin imza listesi ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Araştırma Kod No: 2021 - 640

Prof. Dr. İsmail KARAKAYA
Komisyon Başkanı

Ek:1 Liste

19.06.2021 14:00:00

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. [İmza](#) [PKT](#) [Gör](#) [Sertifika](#) [Detay](#)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. [İmza](#) [PKT](#) [Gör](#) [Sertifika](#) [Detay](#)

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
ETİK KOMİSYONU KATILIM LİSTESİ**

TOPLANTI TARİHİ : 01.06.2021		TOPLANTI SAYISI : 10	
ADI – SOYADI		İMZA	
Prof. Dr. İsmail KARAKAYA BAŞKAN			
Prof.Dr.Kemal ÖZTEMEL BAŞKAN YRD.			
Prof.Dr.C.Haluk BODUR			
Prof.Dr.Seçil ÖZKAN			
Prof.Dr.Cevriye TEMEL GENCER			
Prof.Dr.İsmet YÜKSEL			
Prof.Dr.Aymelek GÖNENÇ			
Prof.Dr.Gülray BAYRAMOĞLU			
Prof.Dr.Makbule GEZMEN KARADAĞ			
Prof.Dr.Zehra GÖÇMEN BAYKARA			
Doç.Dr.İlyas OKUR			
Doç.Dr.Nihan KAFA			
Doç.Dr.Melek Gülşah ŞAHİN			

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..